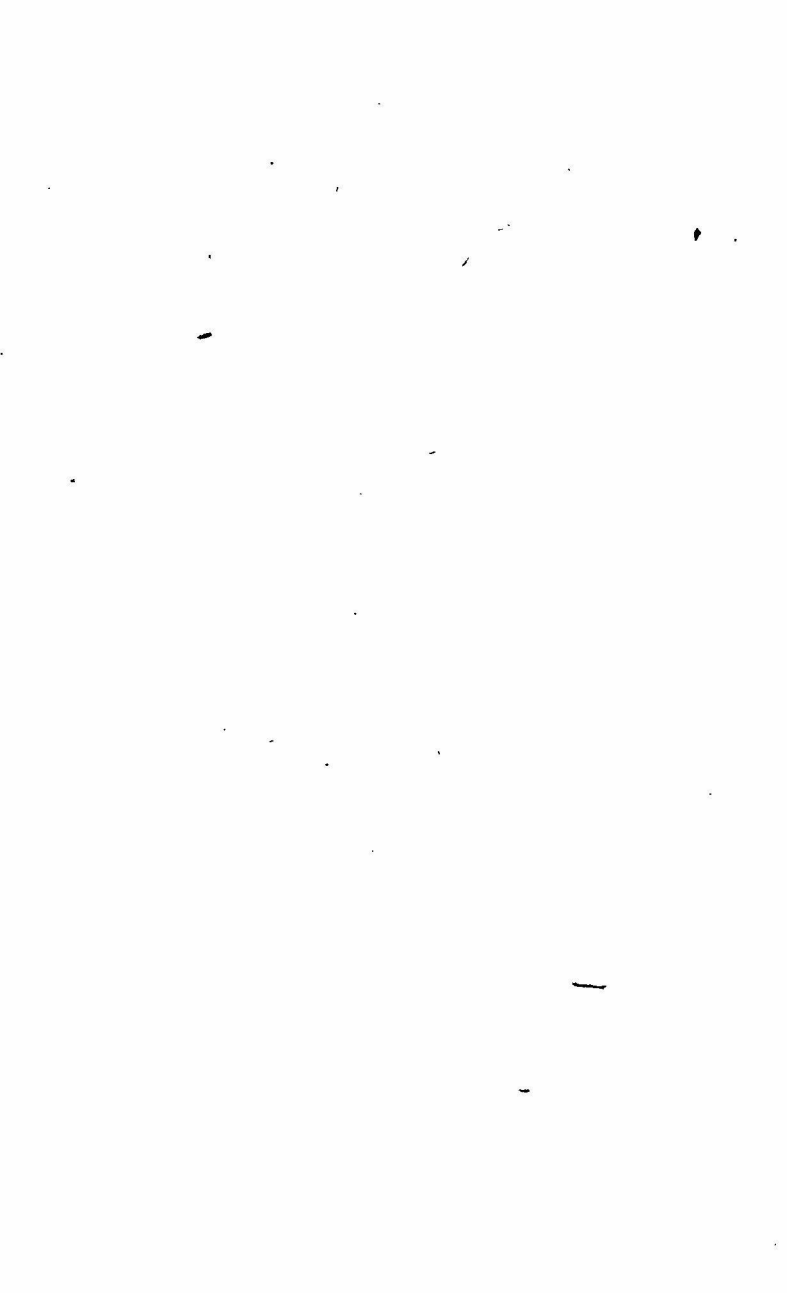

9863 KPiP

1109863

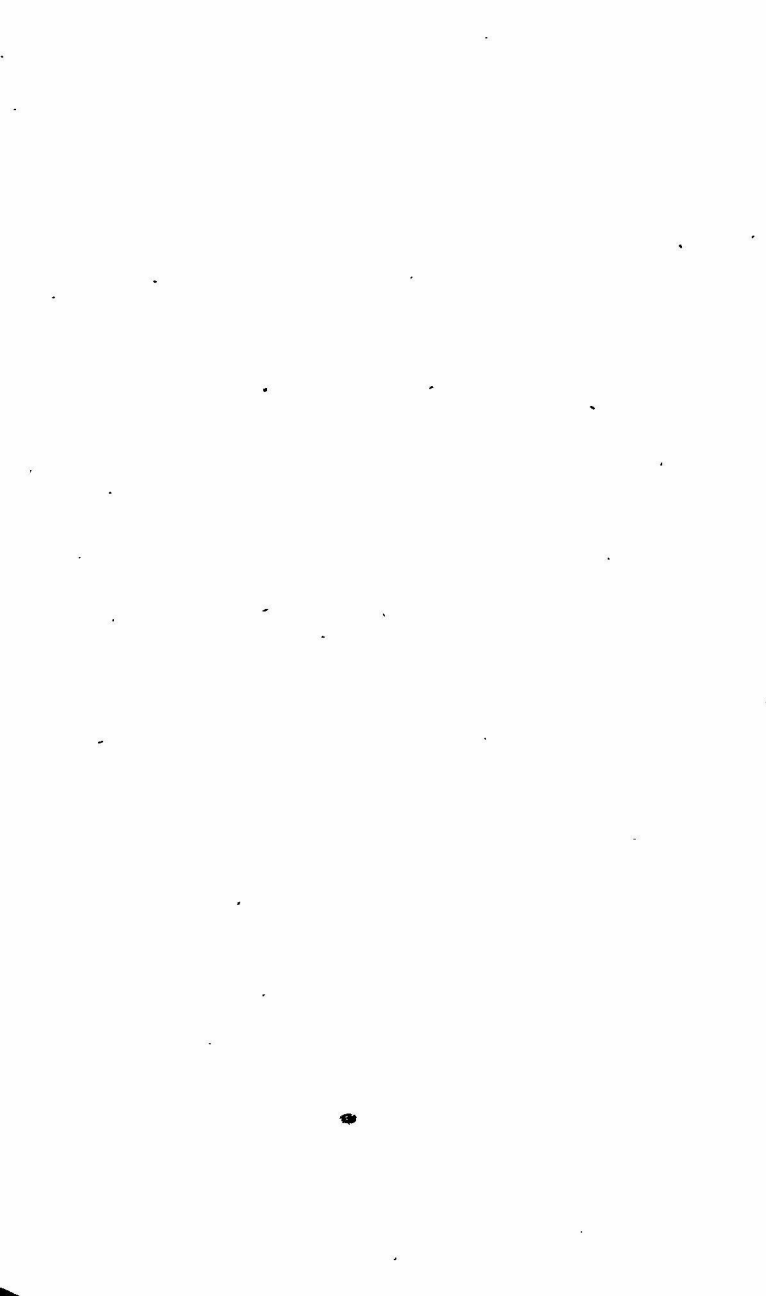

2

39

ZBIÓR
URZĄDZEŃ I WIADOMOŚCI
DOTYCZĄCYCH
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH
w KRÓLESTWIE POLSKIEM.

ZBIÓR

URZĄDZEŃ I WIADOMOŚCI

DOTYCZĄCYCH

INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH

W KRÓLESTWIE POLSKIEM.

WARSZAWA.

W DRUKARNI RZĄDOWEJ.

1841.

Handwritten scribbles and marks, possibly initials or a signature, located in the upper left quadrant of the page.

9863

SPIS RZECZY.

1. Przedstawienie K. R. S. W. D. i O. P. do Rady Administracyjnej Królestwa, względem ustanowienia Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych i Rad Szegółowych Opiekuńczych, z d. $\frac{16}{8}$ Sierpnia 1832 roku

2. Postanowienie Rady Administracyjnej przepisujące nowe zasady zarządu szpitali, z dnia $\frac{16}{8}$ Sierpnia 1832 r.

3. Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej pozwalający umieszczenia powyższego Postanowienia w Dzienniku Praw, z dnia $\frac{2}{4}$ Września 1832 r.

4. Wypis z tegoż protokołu dotyczący reklamacji Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia przeciw powyższemu urządzeniu, z dnia $\frac{17}{3}$ Października 1832 r.

5. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Prezesa Banku Polskiego Józefa Lubowidzkiego — Prezesem Rady Gł. O. Inst. D. z dnia $\frac{17 \text{ Lutego}}{1 \text{ Marca}}$ 1833 r.

6. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące: Radcę Stanu Hr. Skarbka, Referendarza Stanu Kozłowskiego i Jana Hr. Łubieńskiego, Członkami Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{6}{18}$ Kwietnia 1833 r. 24
7. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Prezesa Kommissyi Województwa Mazowieckiego, stałym Członkiem Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{9}{11}$ Maja 1833 r. 25
8. Głos Radcy Stanu Józefa Lubowidzkiego przy zagajeniu pierwszego posiedzenia Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{12}{24}$ Maja 1833 r. 26
9. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Ludwika Dmuszewskiego, Członkiem Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{30 \text{ Maja}}{11 \text{ Czerwca}}$ 1833 r. 29
- 10 Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej pozwalający pomnożenia składu Rad Szegółowych nad oznaczony zakres z dnia $\frac{16}{28}$ Września 1832 r. 30
11. Instrukcyja dla Rad szegółowych obejmująca ich attrybucye i obowiązki z dnia 2 Sierpnia 1833 r. 32
12. Reskrypt K. B. S. W. D. i O. P. do władz administracyjnych z powodu téj instrukcyi wydany, dnia 7. Stycznia 1834 r. 61
13. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Hr. Józefa Kwileckiego, Człon-

	<i>str.</i>
kiem Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{17}{29}$ Kwietnia 1834 r.	71
14. Postanowienie téjże Rady uwalniające szpitale od podatków i wszelkich ciężarów, z dnia $\frac{25 \text{ Września}}{7 \text{ Paźdźcier.}}$ 1834 r.	72
15. Postanowienie téjże Rady mianujące Hr. Alexandra Walewskiego, Generała Majora Tuczek, Generała Majora Barona Korfa i Jana Trzetrzewińskiego: Członkami Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{9}{21}$ Października 1834 r. . .	75
16. Urządzenie wydane przez Radę Gł. O. I. D. co do sposobu zarządu nieruchomości szpitalnych, z dnia 29 Listopada 1834 r. . .	76
17. Urządzenie wydane przez Radę Gł. O. I. D. w przedmiocie składania przez Rady szczegółowe raportów kwartalnych o stanie szpitali, z dnia 1 Grudnia 1834 r.	82
18. Urządzenie Rady Gł. O. I. D. względem zaprowadzenia po szpitalach wentylatorów, z dnia 5 Grudnia 1834 r.	88
19. Wypis z postanowienia Rady Administracyjnej d. 31 Grudnia 1816 r. względem opłat za kuracyą czeladzi rzemieślniczej w szpitalach.	89
20. Wypis z postanowienia Rady Administracyjnej d. 2. Grudnia 1817 r. względem zarządu szpitali parafialnych i ich funduszków	90

21. Reskrypt Dyrektora Gł. K. R. S. W. D. i O. P. względem sposobu zawiadywania nieruchomościami szpitali, przy których są Siostry Miłosierdzia, z d. $\frac{30 \text{ Stycznia}}{11 \text{ Lutego}}$ 1835 r. 93

22. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. względem potrącania na rzecz funduszu stowarzyszenia emerytalnego $\frac{1}{2}$ części prze-
wyżki, którą otrzymujący wyższą pensją zyskiwać będzie, z d. $\frac{4}{6}$ Maja 1835 r. 95

23. Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej pozwalający użycia na rzecz szpitali głównych prowincjonalnych piątego procentu od dochodów kass miejskich etatami do dyspozycyi Kommissyi Rząd. S. W. D. i O. P. zostawionych, z d. $\frac{7}{9}$ Maja 1835 r. 97

24. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. do wszystkich władz administracyjno-policyjnych, ażeby nie wydawały assygnacyi na wypłaty do kass szpitali przez Rady szczegółowe zawiadywanych, z d. $\frac{8}{6}$ Maja 1835 r. 99

25. Rozporządzenie Rady Gł. O. I. D. względem podawania listy osób etatową służbę przy szpitalach pełniących, celem uwolnienia tychże osób od służby wojskowej, z d. I. Czerwca 1835 r. 100

26. Rozporządzenie téjże Rady udzielające zasady do instrukcyi dla służby szpitalnej wraz z wzorami 101

	<i>str.</i>
a, Instrukcyja dla Intendenta	102
b, „ dla Lekarzy	107
c, „ dla chirurgów	110
d, „ dla gospodyni	113
z d. 5 Czerwca 1835 r.	
27. Wypis z protokółu Rady Administra- cyjnej pozwalający bezpłatnego leczenia w szpitalach osób do wewnętrznej służby na- leżących, z d. $\frac{4}{16}$ Czerwca 1835 r.	118
28. Rozporządzenie Prezesa Rady Gł. O. I. D. przepisujące Radom szczegółowym sposób składania raportów rocznych z ich czynno- ści, z d. 16 Czerwca 1835 r.	120
29. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Generała Majora Hurko i Urzęd. 4 klasy Bołgowskiego, Członkami Rady Gł. O. I. D. $\frac{22 \text{ Czerwca}}{3 \text{ Lipca}}$ 1835 r.	123
30. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. oznaczające godziny w których chorzy ma- ją być odsyłani do szpitali przez władze po- licyjne, z d. $\frac{2}{14}$ Sierpnia 1835 r.	124
31. Odezwa Ministra Sekretarza Stanu do JO. X. <i>Namiestnika</i> Królewskiego oznajmu- jąca iż NAJJAŚNIEJSZY PAN raczył zatwierdzić założenie szpitala w Busku i oznaczyć fun- dusz na jego budowę, $\frac{23 \text{ Listopada}}{5 \text{ Grudnia}}$ 1834 r.	126
32. Rozporządzenie Rady Gł. O. I. D. w przedmiocie sprzedaży na rzecz szpitali fan-	

- tów złożonych celem losowania w czasie zabaw, z zamiarami dobroczynnymi połączonych, z d. 23 Lipca 1835 r. 128
33. Odezwa Dyrektora Gł. K. R. S. W. D. i O. P. do Generala Dyżurnego czynnej Armii wskazująca szpitale cywilne mogące chorých żołnierzy przyjmować, z d. $\frac{14}{26}$ Lipca 1835 r. 130
34. Instrukcyja dla Członka Rady Głównej przeznaczonego do wyższego nadzoru służby lekarskiej w szpitalach Warszawskich, z d. 4 Września 1835 r. 132
35. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. do władz administracyjno-policyjnych, zakazujące odsyłania do szpitali ciał zmarłych, lub jeszcze konających osób, z d. $\frac{4}{16}$ Września 1835 r. 135
36. Rozporządzenie téjże K. R. do tychże władz względem dochodzenia stanu zdrowia osób pozostałych w domu, z którego chorzy do szpitali wenerycznych są odsyłani, z d. $\frac{14}{26}$ Września 1836 r. 136
37. Postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa mianujące Dr. Wilhelma Malcza, Członkiem Rady Gł. O. I. D. z dnia $\frac{20 \text{ Września}}{2 \text{ Paździer.}}$ 1835 r. 138
38. Postanowienie téjże Rady nadające szpitalowi starozakonnych w Warszawie prawo

wyłącznego handlu jabłkami rajsскими i palmami, z d. $\frac{27}{9}$ Września 1835 r. 139
 $\frac{9}{9}$ Paździer.

39. Wypis z protokołu posiedzeń Rady Administracyjnej, oświadczający w imieniu Rządu podziękowanie Członkom Rady Gł. i Rady szczegółowej za ich pracę dla ludzkości wraz z listą tychże członków, z d. $\frac{1}{3}$ Października 1835 r. 141

40. Rozporządzenie Rady Głównej przepisujące sposoby zastąpienia kosztownych lekarstw po szpitalach przedtem używanych, z d. 29 Listopada 1835 r. 145

41. Rozporządzenie Rady Głównej podające do wiadomości organizacją wewnętrzną, którą sobie Rada szczegółowa szpitala w Wieluniu przepisała, z d. 26 Lutego 1836 r. 149

42. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. względem podawania wykazu zmian osób należących do stowarzyszenia emerytalnego, z d. $\frac{10}{22}$ Marca 1836 r. 155

43. Rozporządzenie téjże K. R. uwalniające instytut dobroczynne w Warszawie od podwyższonej opłaty kominowego z ich domów, z d. $\frac{1}{3}$ Kwietnia 1836 r. 157

44. Rozporządzenie Rady Gł. O. I. D. przepisujące sposób odsyłania chorych z szpitali na kuracyą do wód w Busku, z d. 24 Maja 1836 r. 158

45. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. do władz policyjnych zabraniające odsyłania nałogowych pijaków do szpitali przeznaczonych dla obłąkanych, z d. $\frac{19}{3}$ Maja 1836 r. 160
46. Ogłoszenie podziału między szpitale Warszawskie, funduszu z kwesty wielko-tygodniowej i innych przypadkowych dochodów, z d. 30 Czerwca 1836 r. 161
47. Rozporządzenie Rady Głównej objaśniające w jakim sposobie mają być podawane żądania o przypuszczenie do stowarzyszenia emerytalnego osób pełniących służbę przy szpitalach, z d. 24 Czerwca 1836 r. 161
48. Rozporządzenie Rady Głównej względem postępowania w interessach prawnych i zapewnienia obrony spraw szpitalnych, z d. 24 Czerwca 1836 r. 166
49. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. polecające aby chorzy do szpitali wenerycznych z innych szpitali przybywający, mieli z sobą opisy lekarskie poprzednich chorób, z d. 19 Lipca 1836 r. 168
50. Wypis z protokołu posiedzeń Rady Głównej, ogłaszający przepisy rozpoznawania sporów między instytucjami publicznemi, a miastami lub Skarbem zachodzących, z d. 22 Lipca 1836 r. 169

51. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Generala Majora Ładyżeńskiego, Prezesa Borejszę i Referendarza Stanu Wernera, Członkami Rady Głównej, z d. $\frac{17}{23}$ Sierpnia 1836 r. 180
52. Rozporządzenie Rady Głównej zawiadamiające o postanowieniu Rady Administracyjnej Królestwa, moderującym opłatę portoryi od pieniędzy szpitalom pocztą przesyłanych, do stopy dla pieniędzy skarbowych oznaczonej, z d. 18 Grudnia 1836 r. 181
53. Rozporządzenie Rady Głównej podające do wiadomości Rad szpitalnych — Ukaz NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z d. $\frac{4}{6}$ Kwietnia 1832 r. urządzający opłaty konsumcyjne na rzecz Skarbu i zapewniający szpitalom zwrot tych opłat, z d. 31 Grudnia 1836 r. 182
54. Rozporządzenie Prezesa Rady Głównej przepisujące wzór jednostajny do raportów rocznych o stanie szpitali, z d. 31 Grudnia 1836 r. 191
55. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. objaśniające w jaki sposób mają być wypłacane fundusze z kass miejskich, na utrzymanie chorych syfilitycznych przeznaczone, z dnia $\frac{23 \text{ Grudnia}}{4 \text{ Stycznia}} 183\frac{6}{7}$ r. 194
56. Postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa, oddające Radzie Głównej O. I. D.

	<i>str.</i>
ostateczną rewizją rachunków szpitalnych, z d. $\frac{5}{17}$ Lutego 1837 r.	196
57. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące P. Józefa Epstein Członkiem Ra- dy Głównej, z d. $\frac{5}{17}$ Lutego 1837 r.	198
58. Postanowienie téjże Rady mianujące Członka K. R. S. W. Wojciecha Skowrońskiego, Członkiem Rady Głównej, d. $\frac{23 \text{ Marca}}{4 \text{ Kwietnia}}$ 1837 roku	199
59. Ogłoszenie podziału między szpitale Warszawskie funduszu z kwesty wielkotygo- dniowej i innych źródeł pochodzącego, z d. 24 Kwietnia 1837 r.	200
60. Odpowiedź wydana przez Prezesa Ra- dy Głównej na podanie administracyi szpitala Dzieciątka Jezus, która żądała, aby w sprawo- zdaniach rocznych Rady Głównej mieściła się wiadomość o stanie tego szpitala, z d. 28 Kwietnia 1837 r.	205
61. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. przepisujące wzór i sposób podawania likwi- dacyi należytości za lekarstwa dostarczane dla szpitali wenerycznych, z dnia $\frac{25 \text{ Maja}}{6 \text{ Czerwca}}$ 1837 r.	207
62. Ogłoszenie o nowo utworzonym zakła- dzie kuracyjnym w Warszawie pod tytułem <i>Dom Zdrowia</i> , z d. 26 Czerwca 1837 r. . .	210
63. Rozporządzenie Rady Głównej prze-	

pisujące instrukcyę dla aptekarza w szpitalu
Ś. Łazarza, z d. 20 Lipca 1837 r. 217

64 Oświadczenie podziękowania Doktorowi
Alexandrowi Le-Brun, za ofiarowany Radzie Głó-
wnej exemplarz wydanego przezeń pamiętnika
lekarskiego za r. 1836, 23 Lipca 1837 r. . . 222

65. Reskrypt K. R. S. W. D. i O. P. oznaj-
miający, iż od opłaty kontyngensu z kass
miejskich na szpitale, żadne uwolnienia dopu-
szczone być nie mogą, z d. $\frac{9}{21}$ Lipca 1837 r. 223

66. Rozprawa o podrzutkach we Francyi 224

67. Rozporządzenie Prezesa Rady Głównej
zawiadamiające Rady szeregółowe, o formach
jakie zachowane być winny przy uwolnieniu
opłaty za ceduły furmańskie — furmanów wio-
zących ubogich chorych do szpitala Ś. Miko-
łaja w Busku, z dnia $\frac{1}{2}$ Lipca 1837 r. . . . 235

68. Rozporządzenie Rady Głównej przepi-
sujące zasady likwidowania kosztów leczenia
chorych po szpitalach, z d. 25 Lipca 1837 r. 239

69. Rozporządzenie Rady Głównej wska-
zujące prawidła exekucyi procentów od kapi-
tałów lokowanych dla szpitali na dobrach
prywatnych, z dnia 27 Lipca 1837 r. 241

70. Zawiadomienie Rady Głównej do Rad
szeregółowych o uwolnienie od opłaty szkol-
nej uczniów ubogich przez szpitale do szkół
posyłanych, z d. 28 Lipca 1837 r. 246

	<i>str.</i>
71. Rozporządzenie Rady Głównej objaśniające o poborze opłat od mięsa koszerne go na szpitale starozakonnych pobieranych, z d. 30 Września 1837 r.	248
72. Rozporządzenie Rady Głównej ogłaszające farmakopeę szpitalną, podług której lekarstwa zapisywać należy, z d. 3 Października 1837 r.	251
73. Ustawa szkoły felczerów, z d. $\frac{27 \text{ Marca}}{5 \text{ Kwietn.}}$ 1837 r.	327
74. Rozporządzenie Rady Głównej względem podawania wykazu realności i praw szpitalnych na dobrach rządowych zabezpieczonych, z d. 24 Lipca 1837 r.	336
75. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. względem uwolnienia szpitali Warszawskich od opłat przez biuro służących za stręczenie sług pobieranych, z d. $\frac{19}{3}$ Października 1837 r.	340
76. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. względem zaopatrywania chorych do szpitali przesyłanych, w świadectwa lekarskie oznaczające przebieg choroby, z d. $\frac{23 \text{ Października}}{4 \text{ Listopada}}$ 1837 r.	341
77. Zdanie sprawy lekarskie, o sposobach leczenia bez merkuryuszu chorób syfilitycznych w szpitalu Ś. Łazarza w Warszawie	343

78. Odezwa Rady Lekarskiej o środkach ostrożności względem chorych rakowatych, z d. $\frac{15}{27}$ Stycznia 1838 r. 351

79. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. wzbraniające exekwowania szpitali za nieuiszczenie różnych należności skarbowych, sądowych i t. d. $\frac{10}{8}$ Stycznia 1838 r. 353

80. Instrukcja dla lekarza przy szpitalu żydowskim w Warszawie, z d. 26 Lutego 1838 r. 355

81. Odezwa Rady Głównej Opiekuńczej informująca szpitale Warszawskie, że wozy ciała zmarłych ze szpitala wywożące, wolne są od opłaty kopytkowego czyli rogatkowego, z d. 19 Marca 1838 r. 362

82. Rozporządzenie K. R. S. W. D. i O. P. względem urzędzenia karbon po wszystkich biurach i kassach administracyjnych, z d. $\frac{4}{1}$ Marca 1838 r. 364

83. Reskrypt K. R. S. W. D. i O. P. polecający aby ustanowiony porządek co do podawania przez urzędników memoriałów do Tronu, był również zachowany przy podawaniu prośb do Rady Administracyjnej, d. $\frac{23}{5}$ Kwietnia
Maja
1838 r. 366

84. Reskrypt K. R. S. W. D. i O. P. oznajmujący o zobowiązaniu lekarzy, aptekarzy i innych, aby stosowali się ściśle do farmakopei szpitalnej, d. $\frac{21}{2}$ Maja
Czerwca
1838 r. 367

85. Rozporządzenie Rady Głównej względem pieczęci przez Rady szczegółowe używać się mających, z d. 9 Czerwca 1838 r. 368

86. Odezwa K. R. S. W. i O. P. do Prezesa Trybunału Cyw. Gub. Maz. zawiadamiająca, że zatwierdzone przez Radę Główną konsensa na posiadanie gruntów szpitalnych w drodze hipotecznej, winny być przyjmowane, z d. $\frac{30}{11}$ Maja Czerwca 1838 r. 369

87. Rozporządzenie Rady Głównej dotyczące podziału pracy osób do składu Rad szczegółowych należących, z d. 30 Czerwca 1838 r. 371

88. Rozporządzenie Rady Głównej polecające Radom szczegółowym nadesłanie planów i anszlagów zabudowań szpitalnych, z d. 30 Czerwca 1838 r. 373

89. Rozporządzenie téjże Rady informujące Rady opiekuńcze o stosunkach Głównego Inspektora służby zdrowia, ze służbą szpitalną, z d. $\frac{16}{28}$ Września 1838 r. 375

90. Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Król. Polsk. oznajmujące o woli NAJJAŚNIEJSZEGO PANA stanowiącój oddanie szpitala Dzieciątka Jezus pod ogólne przepisy szpitali cywilnych, z d. $\frac{17}{9}$ Października 1838 r. 377

91. Reskrypt Dyrektora Głównego K. R. S. W. D. i O. P. dotyczący ustanowienia Ko-

mitetu do urzędzenia szpitala Dzieciątka Jezus,
z d. $\frac{21 \text{ Listopada}}{3 \text{ Grudnia}}$ 1838 r. 381

92. Postanowienie Rady Administracyjnej
mianujące Radcę Kollegialnego Czetyrkina
Członkiem Rady Głównej, z d. $\frac{27 \text{ Grudnia}}{3 \text{ Stycznia}}$
18 $\frac{3}{9}$ r. 384

93. Rozporządzenie Prezesa R. G. oznaczające termin składania przez Rady szczegółowe raportów rocznych, z d. $\frac{1}{3}$ Stycznia 1839 r. 385

94. Wniosek K. R. S. W. D. i O. P. w przedmiocie urzędzenia szpitala Dzieciątka Jezus, z d. $\frac{6}{18}$ Kwietnia 1839 r. 387

95. Rozporządzenie K. R. S. W. pozostawiające zarząd szpitala Dzieciątka Jezus, przy Komitecie do ukończenia jego działań; oraz wskazujące główne zasady do ustanowienia porządku i zarządzania szpitalem, z d. $\frac{7}{19}$ Kwietnia 1839 r. 403

96. Ukaz NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, polecający użycie procentu od kapitału złp. 50,000 przez niegdy Ministra Stanu Staszica na klinikę obłąkanych Iegowanego — na fundusz szpitala Braci Miłosierdzia w Warszawie, z d. $\frac{26 \text{ Czerwca}}{8 \text{ Lipca}}$
1839 r. 407

97. Rozporządzenie K. R. S. W. obejmujące przepisy względem robót nadanszlagowych

zachowywać się mające, z d.	<u>28 Czerwca</u> <u>10 Lipca</u>	
1839 r.		408
98. Wiadomość o poznawaniu cholery, sposobach ochrony się od niej, jako też o leczeniu środkami pospolitemi		411
99. Projekt Rady Głównej podany do K. R. S. W. względem utworzenia Rad szpitalnych gubernialnych, z d. $\frac{4}{10}$ Lipca 1839 r.		434
100. Odezwa Ministra Sekretarza Stanu uwiadomijąca J. O. X. Namiestnika Królestwa o Najwyższem zezwoleniu użycia z funduszków Skarbowych złp. 210,000 na urządzenie szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, d. <u>28 Sierpnia</u> <u>9 Wrześn.</u>		
1834 r.		412
101. Postanowienie Rady Administracyjnej mianujące Józefa Bernsztejna Doktora Medycyny, Członkiem Rady Głównej, z d. $\frac{15}{27}$ Grudnia 1839 r.		414
102. Odezwa Rady Głównej do Rad szczegółowych szpitali względem projektowanego udzielenia mundurów lekarzom szpitalnym, z d. $\frac{4}{6}$ Stycznia 1840 r.		415
103. Rozporządzenie Rady Głównej, przy którym przesłane zostały Radom szczegółowym wzory do podawania wykazów o ruchu chorych miesięcznych i rocznych zarządowi służby zdrowia, z d. $\frac{9}{1}$ Marca 1840 r.		416

104. Wypis z protokołu posiedzenia Rady Głównej, postanawiający podanie do powszechnej wiadomości postanowienie Rady Administracyjnej zatwierdzające Ustawę zasadniczą Instytutu oftalmicznego w Warszawie fundacyi ś. p. Xięcia Edwarda Lubomirskiego, z d. $\frac{1}{3}$ $\frac{8}{8}$ Marca 1840 r. 447
105. Odezwa Głównego Inspektora służby zdrowia zawiadamiająca, że w pamiętniku lekarskim umieszczoną jest opinia Rady lekarskiej, o leczeniu bezmerkuryalnym, z d. $\frac{1}{3}$ $\frac{9}{11}$ Marca 1840 r. 455
106. Decyzja Prezesa Rady Głównej względem umieszczenia w zbiorze urzędzeń szpitalnych, postanowienia Rady administracyjnej, z dnia $\frac{20 \text{ Lutego}}{3 \text{ Marca}}$ 1840 r. podług którego Instytut położniczy i szkoła akuszerok ze szpitalem Dzieciątka Jezus połączone zostały 457
107. Decyzja Prezesa Rady Głównej względem umieszczenia w zbiorze urzędzeń szpitalnych Ukazu Królewskiego, z d. $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Stycznia 1840 r. zatwierdzającego ustawę o zarządzie służby lekarskiej w Królestwie Polskiem . . 460
108. Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa nadający Jakóbowi Epstein Opiekunowi prezydującemu w Radzie szczegółowej szpitala żydowskiego w Warszawie, prawa poczetnego obywatelstwa, z d. $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Kwietnia 1840 r. 463

109. Rozporządzenie Rady Głównej oznajmujące o przepisach względem ustępowania pierwszeństwa z sumami instytutowemi dla pożyczek przez Towarzystwo Kredytowe Ziemskie udzielanych, z d. $\frac{17}{29}$ Kwietnia 1840 r. 465

110. Instrukcyja dla lekarzy instytutu oftalmicznego, z d. $\frac{25 \text{ Maja}}{6 \text{ Czerwca}}$ 1840 r. 468

111. Rozporządzenie Rady Głównej ponawiające przepis, aby żywność dla szpitali sposobem administracyjnym dostarczana była, z d. $\frac{8}{20}$ Czerwca 1840 r. 476

112. Reskrypt K. R. S. W. i D. obejmujący postanowienie Rady Administracyjnej, aby nieczynić żadnych przedstawień pociągających za sobą odstąpienie od ogólnych przepisów, $\frac{31 \text{ Lipca}}{12 \text{ Sierpnia}}$ 1840 r. 477

113. Reskrypt K. R. S. W. zawiadamiający Radę Główną o uchyleniu wniosku Radzie Administracyjnej przez tęż K. R. przedstawionego, względem doliczania jednego roku do lat służby osobom do pensyi emerytalnej podanym ozdobionym Orderem Ś. Stanisława III klasy i znakiem nieskazitelnej służby za lat XV — i o ponowieniu rozporządzenia, aby nadal nieczynić przedstawień w którychby zachodziło jakiegokolwiek bąc odstąpienie literalnego tłumaczenia myśli prawa, z d. $\frac{8}{20}$ Sierpnia 1840 r. 478

114. Postanowienie Rady Administracyjnej o porządku odbywania licytacji; na dostawy, roboty, dzierżawy i sprzedaż w takich wypadkach, gdy przedmiot licytacji wynosi przynajmniej Złp. 100,000, z d. $\frac{3}{5}$ Września 1840 r. 479

115. Reskrypt K. R. S. W. i D. zawiadamiający Radę Główną, jakie mianowicie świadectwa mają być przedstawiane do Kommissyi Emerytalnej, wydawane dla wdów po urzędnikach, officyalistach i posługaczach, co do pożycia małżeńskiego, starających się o pensyą emerytalną, z d. $\frac{4}{6}$ Września 1840 r. 482

116. Postanowienie Rady Administracyjnej uwalniające zakony utrzymujące się z jałmużny, instytutu dobroczynne i szpitale od opłaty od dróg i splawów na granicach Królestwa pobieranej, z d. $\frac{6}{8}$ Września 1840 r. 481

117. Rozporządzenie Rady Głównej przy którym przesłane zostały Radom szczegółowym przepisy względem wykonywania sądowo-lekarskich dochodzeń na trupach, z d. $\frac{24 \text{ Września}}{6 \text{ Październ.}}$ 1840 r. 486

118. Reskrypt K. R. S. W. i D. oznajmujący o udzielonych przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA nagrodach osobom do zarządu szpitali należącym, z d. $\frac{10}{22}$ Października 1840 r. 487

119. Rozporządzenie Rady Głównej względem regularnego nadsyłania raportów kwartalnych, z dnia $\frac{1}{3}$ $\frac{8}{8}$ Listopada 1840 r. 491
120. Reskrypt K. R. S. W. zawiadamiający Radę Główną o wydaném postanowieniu JO. X. *Namiestnika* Królewskiego usuwającym wątpliwości w udzielaniu urzędnikom Orderu Ś. Włodzimiera za 35 letnią służbę, z d. $\frac{1}{3}$ $\frac{8}{8}$ Grudnia 1840 r. 492
121. Reskrypt K. R. S. W. przepisujący sposób w jakim uiszczane być mają wydatki na materiały piśmienne i na wszystkie inne pod jakim bądź nazwaniem potrzeby, z d. $\frac{31 \text{ Stycznia}}{12 \text{ Lutego}}$ 1841 r. 494
122. Reskrypt K. R. S. W. przy którym dołączony jest wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej w przedmiocie zaprowadzenia w Królestwie rachunkowości na ruble srebrne, z d. $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{4}$ Kwietnia 1841 r. 496
123. Reskrypt K. R. S. W. objawiający wolę JO. X. *Namiestnika* Królewskiego, aby przy obsadzaniu posad do których kaucye w gotowiznie są przywiązane, żadne wyjątki dopuszczane nie były, z d. $\frac{22 \text{ Marca}}{3 \text{ Kwietnia}}$ 1841 r. 501
124. Rozporządzenie Rady Głównej względem użycia pijawek w szpitalach, z d. $\frac{24 \text{ Marca}}{5 \text{ Kwiet.}}$ 1841 r. 502

125. Reskrypt K. R. S. W. przy którym zakomunikowane jest postanowienie Rady Administracyjnej oznaczające stałe przepisy względem przyjmowania na kuracyą do szpitali cywilnych — niższych stopni wojskowych i pogranicznej celnej straży, oraz pocztowych, drogowych i policyjnych posługaczy, z d. $\frac{3}{15}$ Kwietnia 1841 r. 504

126. Reskrypt K. R. S. W. obejmujący zasady użycia papieru stęplowego do protokółów rewizyjno-odbiorezych i do raportów przy których też protokółu są przedstawiane, z d. $\frac{19 \text{ Czerwca}}{1 \text{ Maja}}$ 1841 r. 529

127. Reskrypt K. R. S. W. objawiający postanowienie Rady Administracyjnej jakie mają być składane świadectwa przez urzędników starających się o uzyskanie urlopu z zasiłkiem, z d. $\frac{3}{15}$ Maja 1841 r. 532

128. Postanowienie Rady Administracyjnej wskazujące zasady w jakim sposobie i którego rodzaju szpitale przez Siostry Miłosierdzia administrowane, podciągnięte być mają pod ogólne przepisy szpitali i zakładów dobroczynnych w Królestwie, z d. $\frac{6}{18}$ Maja 1841 r. 533

129. Odezwa Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej, do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych uczyniona, objawiają-

ca decyzją JO. X. *Namiestnika* Królestwa, względem zwrotu podatku konsumcyjnego szpitalom, mianowicie: z jakich funduszków przyznana już bonifikacya szpitalom ma być uiszczoną, tudzież w jaki sposób nadal zwrot podatku konsumcyjnego dopełniony być winien, z d. $\frac{9}{21}$ Maja 1841 r. 541

Sprostowanie.

Po stronnicy 235 mylnie wydrukowano 238, dalsze jednak stronnice, idą swoim porządkiem.

D O

RADY ADMINISTRACYJNEJ

KOMMISSYA RZĄDOWA

SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Reorganizacya Rad Szpitalnych ustanowionych z mocy postanowienia Xięcia Namieśtnika Królestwa z d. 2. Grudnia 1817 zamierzoną już była w r. 1830 i stosowny projekt do prawa podany został pod Najwyższe zatwierdzenie Najjaśniejszego Pana, lecz okoliczności wstrzymały ostateczne rozstrzygnięcie tego przedmiotu.

Najglówniejsze zmiany, których doświadczenie okazało potrzebę, ściągają się do składu Rad dozorczych szpitalnych i do administracyi wewnętrznej tych zakładów.

Dwa te przedmioty stanowią główną zasadę projektu do postanowienia, który Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego ma zaszczyt podać pod decyzyą Rady Administracyjnej. Podług dawnego postanowienia składała się Rada ogólna powiększej części z urzędników zajętych innemi częściami służby publicznej, którzy poczytywali przedmioty zakładów dobroczynnych za przedmiot uboczny, którym się

tylko tyle zająć wypadło, ile na to dozwalał czas od innych zatrudnień pozostały. Liczba członków téjże Rady była bardzo ograniczona, tak dalece iż bardzo trudno byłoby zebrać potrzebny komplet do odbywania narad i czasem kilka miesięcy upłynęło nim się jedno jój posiedzenie odbyło. Obecny projekt do postanowienia, nietylko że powiększa liczbę Członków Rady Głównej, ale jeszcze powołuje do téjże Rady osoby poświęcające się głównie służbie szpitalnej, gdyż przeznaczają na to opiekunów czyli Dyrektorów głównych szpitali Warszawskich, którzy Członkami téj Rady być mają. Dawne postanowienie poruczało dozór nad administracjami miejscowemi szpitali Kommissyom Wojewódzkim i radom szczególnym dozorczym przy tychże Kommissyach ustanowionym. Te Rady były tylko władzami doradczemi, niezawadywały bezpośrednio szpitalami, a administracye miejscowe tych zakładów niezostając pod bliższym ciągłym dozorem, były w ciągłej kollizyi z władzami wykonawczemi i umiały wyłamywać się z pod ich dozoru i kontroli. Obecny projekt do postanowienia znosi Rady szczególne dozorcze przy Kommissyach Wojewódzkich, z powodu że w tém położeniu w jakim się znajdowały, żadnego prawie wpływu na ulępszenie szpitali mieć nie mogły. W ich miejsce proponuje ustanowienie Rad szczególnych przy każdym szpitalu które by kierowały i dozorowały bezpośrednio administracją miejsco-

wą właściwych sobie instytutów i czyni je bezpośrednio zawisłemi od Rady Głównej szpitalnej.

Kommissya Rządowa spodziewa się za pomocą tej Instytucyi położyć koniec kolizyom, które od dawnego czasu między administracyami duchownemi szpitali a władzami rządowemi istniały, i zaprowadzić stopniowo jednolite zasady wewnętrznego ich zarządu i porządną kontrolę dochodów i wydatków szpitalnych. Te Rady zbówiem szczegółowo wędą w bezpośrednie stosunki z przełożonemi szpitali, i przypuszczają ich do narad swoich a za namacaniem Rady Głównej będą mogły znieść powoli stare nawyknięcia i przesady, które ulepszeniu szpitali na przeszkodzie stoją i przywieść do skutku udoskonalenie tych instytutów, za pomocą tych samych osób, które dzisiaj toż udoskonalenie utrzymują dla tego że władza zwierzchnia zbyt jest od nich daleką, aby na nie zbawienny swój wpływ rozciągać mogła. Wskazawszy główne zmiany w organizacyi Rad szpitalnych proponowane, Kommissya Rządowa nie widzi potrzeby porównywać kolejną artykułów dawnego postanowienia z obecnym projektem, lecz dodaje tylko do tego co się już rzekło, powody, które ją skłoniły do kilku nowych rozporządzeń w tymże projekcie.

Urzędy opiekunów szpitalnych utworzone są na wzór podobnych urzędów w Petersburgu istniejących. Tych opiekunów trzeba będzie wybierać z pomiędzy osób znakomitych, znanych z poświęcenia

się dla dobra cierpiącej ludzkości, które zasługiwać będą na ufność Rządową przez powszechny szacunek jaki sobie zjednać potrafiły. W nich to będzie się ciągle głównie koncentrować administracja szpitalna, gdyż oni będą Naczelnikami administracyi miejscowych tych Instytutów i członkami Głównej Rady szpitalnej, gdzie jako liczniejsi większość głosów stanowić będą. Ponieważ obowiązki tak opiekunów jako i Członków Rady szpitalnej mają być sprawowane bezpłatnie, włożono przeto w Art. 4. wyraźnie zobowiązanie Władz Rządowych do przedstawiania tych osób do nagród, które by im w wyższym stopniu poważanie publiczne zjednać mogły.

Dotąd odbywały się wszystkie interesa szpitalne za pośrednictwem władz administracyjnych, podług nowego projektu zaś (Art. 5.) ustanowiono bezpośrednie stosunki między Radą Główną a Radami szczegółowemi szpitali, co koniecznie biegiu interesów i zaprowadzenie jednostajnych zasad zarządu Szpitali ułatwić musi. Trzeba było nadać Rad: Główn: Opiek: obszerniejszą władzę jak ta, jaką posiadała dotychczasowa Rada ogólna dozorcza, trzeba było zwłaszcza poddać bezpośrednio jej zwierzchnictwu, administracye miejscowe szpitali jak to się stało w Art. 10 i 11, a to dla tego aby jej dać sposobność dopięcia głównego celu, dla którego postanowioną została; lecz nie można się obawiać aby ta Rada kiedy nadużyła władzy swojej, gdyż wszystkie jej postanowienia tyczące się.

majątków i dochodów szpitalnych, ulegają potwierdzeniu K. R. S. W. D. i O. P. (Art. 7.) i ponieważ wszystko to co sama przez się stanowi, zgodne być musi z urządzeniami przez tęż Kommissyą wydanemi. We wszystkich interessach i stosunkach zewnętrznych, będą się udawać Rady szczególne opiekuńcze do najbliższych władz miejscowych (Art. 15) a nie jak dawniej do Kommissy Wojewódzkich dla uniknienia zwłoki czasu i dłuższej korespondencyi z dawnego rozporządzenia wynikających. W art: 16 włożono na jednego z członków Rad szczególnych obowiązek utrzymywania kassy szpitalnej, jakkolwiek trudnym będzie wykonanie tego rozporządzenia, Kommissya widziała potrzebę zamienić go w prawo, aby przez to mogła pokonać trudności w doprowadzeniu do skutku tego postanowienia tak niezbędnego potrzebego do ostatecznego uregulowania poborów i wydatków szpitalnych.

To co projekt jeszcze o Radach szczególnych zawiera, usprawiedliwione jest dostatecznie samym głównym celem tej instytucyi. Zastrzeżenie w końcu 19 Art. uczynione, iż Rada Główna ma mianować na członków Rad szczególnych i takie osoby, które przez tę Radę na kandydatów nie były podane, uczynione jest dla tego aby Rady szczególne przez wpływ swój na wybory nie przyjęły do swego grona osób, któreby całą instytucyą sparaliżować mogły.

(8)

Kommissya musiała zachować rozporządzenia dawnego postanowienia, tyczące się szpitali parafialnych, gdyż te rozporządzenia, które za tenczasowe tylko poczytane być powinny, nie mogą być pierwój zmienione, aż gdy się będzie posiadać dokładną wiadomość o wszystkich summach do szpitali parafialnych na dobrach prywatnych zapisanych.

w Warszawie dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Sierpnia 1832.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) Hr. STROGONOFF.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KROLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Przekonana kilkokrotném doświadczeniem o potrzebie rozciągnięcia bliższego dozoru nad wewnętrznym zarządem szpitali i ustanowienia jednostajnych zasad tegoż zarządu, znajdując iż Postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 2 Grudnia 1817 o Radach szpitalnych potrzebuje zmian i modyfikacyi, ażeby cel powyższy mógł być osiągnięty, postanowiła i stanowi co następuje:

ARTYKUŁ 1.

W miejscu dotychczasowych Rad ogólnej i szczególnych dozorczych szpitali, ustanawiają się Rady opiekuńcze dobroczynnych Instytutów publicznych, którym poruczony jest dozór i zarząd tych Instytutów jako i przedsięwzięcie wszelkich środków, stopniowe ulepszenie i udoskonalenie onychże na celu mających.

ARTYKUŁ 2.

Będzie jedna Rada Główna Opiekuńcza przy Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, i Rady szczegółowe opiekuńcze przy każdym szpitalu.

ARTYKUŁ 3.

Główna Rada Opiekuńcza składa się:

1. z Prezesa przez Rząd mianowanego.
2. z Prezydenta Municypalności Miasta Stołecznego Warszawy, lub w jego niebytności z Vice-Prezydenta.
3. z Duchownego wyższego.
4. z Opiekunów przydujących w Radach szczególnych szpitali warszawskich.
5. z Naczelnika Wydziału Instytutów w K. R. S. W. D. i O. P.
6. z dwóch Członków Rady Lekarskiej.
7. z dwóch Assessorów prawnego i budowniczego.
8. z osób, któreby Rada Administracyjna na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego do téjże Rady powołała.

ARTYKUŁ 4.

Tak Rada Główna jako i Rady szczegółowe opiekuńcze, odbywają swoje czynności bezpłatnie. Rada Główna przedstawia do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego Członków Rad szczegółowych którzyby do jakiej nagrody prawa nabyli, a taż Kommissya Radzie Administracyjnej Członków Rady Głównej, w miarę uznania ich godnemi tego przedstawienia.

ARTYKUŁ 5.

Wszyscy Członkowie Rady Głównej Opiekuńczej mają głos stanowczy; decyzje stanowią się

prostą większością głosów, Prezydujący równość rozwiązuje; komplet prawny Rady stanowi 5 członków wraz z Prezydującym.

W nieobecności Prezesa, zastępuje go w Radzie pierwszy Członek Rady z kolei. Pisma i rozporządzenia z Rady Głównej do Rad szczególnych wydane, wychodzą z podpisem Prezydującego; korespondencye z innemi władzami i wszelkie ogłoszenia publiczne, załatwia Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

ARTKUŁ 6.

Rada Główna Opiekuńcza niema oddzielnego Biura, lecz używa bezpłatnie osób z kancelaryi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, i w lokalu téjże Kommissyi posiedzenia swoje odbywa.

ARTYKUŁ 7.

Rada Główna Opiekuńcza Szpitali rozporządza wszystko co się tycze rzeczonych Instytutów, zarządza funduszami szpitalnemi, nieruchomościami do tychże należąciami, stanowi względem sposobu zawiadywania niemi, wypuszczania tychże w dzierżawę czasową lub wieczystą, ściągania wszelkich opłat i należności, czuwa nad zabezpieczeniem na rzecz właściwych Instytutów wszelkich zapisów i darowizn dla tychże uczynionych, i rozporządza co do podnoszenia kapitałów szpitalnych w razie potrzeby użycia ich na dobro szpitali, w czém wszystkiem

działa za poprzedniczym potwierdzeniem protokołu swych czynności przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego i stosując się do przepisów, praw i do urzędzeń w tej mierze przyjętych,

ARTYKUŁ 8.

Fundusze należące do każdego szpitala w szczególności, nie mogą być pod żadnym pozorem na inny cel użyte, służyć jedynie powinny podług pierwotnego swego przeznaczenia na utrzymanie szpitali właściwych i na polepszenie ich stanu. Nie wolno jest użyć także jako dochodu na bieżące potrzeby szpitali zapisów i legatów, choćby najmniejszych, chyba gdyby testator wyraźnie wskazał potrzebę, na jaką zapisany fundusz przeznacza.

ARTYKUŁ 9.

Rada Główna Opiekunów Szpitali, stanowi ostatecznie względem zaprowadzenia w nich etatów, względem przepisów co do utrzymywania i zdawania rachunków, które też Rada ostatecznie decyduje, wydaje urządzenia dotyczące się prowadzenia wewnętrznego i zewnętrznego gospodarstwa, przyjmowania do szpitali chorych, dzieci, sierot i podrzutków, sposobu wychowania tychże, zachowania im opieki do pełnoletności, wydaje Instrukcje dla przełożonych w szpitalach, dla lekarzy, chirurgów, przepisuje sposób odbywania rewizji szpitali, gło-

wnych urządzeń policyjnego porządku, a to według zasad w oddzielnych przepisach obiętych, które przez Radę Główną Opiekuńczą Szpitali pod zatwierdzeniem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego wydane zostaną.

ARTYKUŁ 10.

Rada Główna Opiekuńcza Szpitali, mianuje i oddala przełożonych świeckich w szpitalach, lekarzy i chirurgów na przedstawienie Rad szczególnych. Przeznaczenie Siost i Braci Miłosierdzia na przełożonych szpitali, zależeć będzie od tych samych władz duchownych od których dotąd zależało, z zastrzeżeniem, iż też władze obowiązane są uwiadomić zawsze poprzednio zwierzchność szpitalną o każdym nowém postanowieniu i zmianie przełożonych, przedstawiać ich do zatwierdzenia Rady Głównej, i zmieniać tych, którychby taż Rada zmiany żądała.

ARTYKUŁ 11.

Przełożeni wszelkich szpitali bez wyłączenia, stosować się mają ściśle do przepisów tyczących się wewnętrznego zarządu szpitali, i wykonywając takowe, nie będą się mogły w niczém sprzeciwiać Radom Opiekuńczym.

ARTYKUŁ 12.

Rada ogólna dozorcza szpitali, składa co miesiąc o wszystkich swych czynnościach w rzeczach szpi-

talnych, rapport Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego i co rok ogólny, który do wiadomości publicznej podanym będzie.

ARTYKUŁ 13.

Przy każdym szpitalu, tak w stolicy jako i po województwach, będzie Rada szczegółowa opiekuńcza złożona z opiekuna prezydującego, z trzech obywateli osiadłych miejscowych, znanych z miłosierdzia i chęci przyniesienia ulgi cierpiącej ludzkości, tudzież z Lekarza Naczelnego Szpitala, mianowanych przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie Rady Głównej Opiekuńczej Szpitali.

ARTYKUŁ 14.

Władze miejscowe administracyjne, do których to z ogólnych przepisów należy, załatwiać będą przedstawienia Rad szczegółowych opiekuńczych, tyjące się stosunków administracyjnych i potrzeb tychże Instytutów.

ARTYKUŁ 15.

Opiekunowie szpitali Warszawskich, są stosownie do artykułu 3go niniejszego Postanowienia, członkami czynnymi Rady Głównej Opiekuńczej i w niej reprezentantami właściwych sobie szpitali. Opiekunowie szpitali po Województwach,

za bytności swojej w Warszawie, mogą być na sessjach Rady Głównej celem wniesienia ważnych interesów swoich szpitali; są oni Naczelnikami Administracyi tychże szpitali, wnoszą przedstawienia ich dobra tyżące się do Władzy miejscowej i do Rady Głównej Opiekuńczej, gdyby ich przedstawienie w czasie prawem przepisanyu należytego skutku ani odpowiedzi nie otrzymało.

ARTYKUŁ 16.

Członkowie Rady szczegółowej, prócz opiekuna i lekarza, dzielą między sobą pracę w następujący sposób: jeden będzie trzymał kasę szpitala, drugi kontrolę wszelkich wpływów i wydatków, a trzeci będzie miał szczególny dozór nad dostawami żywności, lekarstw i innych artykułów potrzeby szpitala i nad udzielaniem ich chorým,

ARTYKUŁ 17.

W szpitalach dotąd przez braci i siostry miłosierdzia zawiadywanych, Przełożeni i Prokuratorowie, będą wzywani do zasiadania w Radzie szczegółowej opiekuńczej nad komplet powyższej wzmiankowany.

ARTYKUŁ 18.

Rada Główna Opiekuńcza przepisze organizacyą Rad szczegółowych, na zasadach następujących:

- a.) Że Rady te zawiadują przez osoby do wewnętrznej administracyi szpitala należące, ca-

- łém gospodarstwem i majątkiem tegoż Instytutu, czuwają nad porządkiem wewnętrznym i dokładnością służby tak lekarskiej jako i ekonomicznej, [wszystko podług przepisów ogólnych w tej mierze wydanych.
- b.) Że one stanowią po zasięgnięciu zdania lekarza szpitalnego o przyjęciu chorych.
- c.) Że mają zawiadywać wszelkimi funduszami szpitala, projektować etaty roczne, pilnować ich dopełnienia, i zdawać rachunek Radzie Głównej bezpośrednio z poborów i wydatków szpitali.
- d.) Że Rady te nominują Officyalistów do służby wewnętrznej szpitali należących, wyjąwszy Intendentów i lekarzy, których do nominacji Rady Głównej opiekuńczej przedstawiają.

ARTYKUŁ 19.

Urzędowanie Członków Rad szczegółowych jest dwuletnie, opiekuna czteroletnie. Rady szczególne przedstawiają Radzie Głównej osoby, któreby na miejscu wychodzących mianowane być mogły.

Członek wychodzący może być na nowo podany, byleby obok niego innego kandydata Rada przedstawiła. Podania te nie wiążą bynajmniej wyboru téjże Rady głównej, który może paść na osoby nie podane.

ARTYKUŁ 20.

Na pierwszy i jedyny raz przedstawiają Komisye Wojewódzkie osoby do składu Rad szczególnych tak na opiekunów jako i na członków tychże Rad. Przy pierwszym terminie zmiany członków Rad szczególnych, wyjdzie tylko jeden, w następującym roku drugi, a w trzecim trzeci, a to dla tego, aby cały skład Rad szczególnych do razu nie był zmieniony.

ARTYKUŁ 21.

Wszystkie rozporządzenia Postanowienia Namiestnika Królewskiego z daty 2 Grudnia 1817 roku, wyjąwszy tych które się tyczą szpitali parafialnych, póki te ostatecznie urządzone nie zostaną, przestaną obowiązywać od daty ogłoszenia niniejszego Postanowienia.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia $\frac{16}{28}$ Sierpnia 1832 roku.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem Generał Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI

HRABIA PASKIEWICZ ERYWAŃSKI.

Radca Sekretarz Stanu

(*podpisano*) *J. Tymowski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu

(*podpisano*) *J. Tymowski.*

Za Zgodność

Radca Stanu

Aug. Karcki.

**Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNÉJ**

dnia 1 $\frac{2}{4}$ Września 1832 r.

Uznawszy potrzebę zamieszczenia w Dzienniku Praw postanowienia Rady Administracyjnej z d. 1 $\frac{6}{2}$ z. m. stanowiącego Rady Opiekuńcze Szpitali. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego upraszała Radę Administracyjną pod dniem 14 b. m. o stosowne upoważnienie.

Rada oświadczyła, iż do wniosku tego przychyliła się.

Zgodno z protokołem: Radca Sekretarz Stanu
(podpisano) J. TYMOWSKI.

Za Zgodność R. Bierzyński.

**Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNÉJ**

dnia 1 $\frac{1}{2}$ Października 1832 roku.

Przełożona Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia, w podaniu swém z dnia 25 z. m. do Xięcia Jmci Namiestnika zanesioném, przedstawiła Jego Xiążęcej

Mości powody, dla których toż zgromadzenie uważa Postanowienie Rady Administracyjnej na dniu $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Sierpnia r. b. zapadłe, przepisujące nową organizacją zwierzchności szpitalnych, za niemogące być wykonanem bez nadwreżenia służących im Instytucyi. Wywodząc w ciągu rzeczzonego podania: jak znakomite Zgromadzenie sióstr Miłosierdzia dla ludzkości cierpiącej położyło zasługi; jak radząc się jedynie swego sumienia, i świętość powołania na celu mając, postępowało ciągle w obranym zawodzie; jak szkodliwe byłyby dla niego kollizye, pomiędzy regułą zakonu, sumieniem i religią, a rozporządzeniami władz świeckich, któreby może nie zawsze z niemi zgadzały się; jak ciężka odpowiedzialność spadałaby na nie z niewypełnienia nawet w razie niemożności rozporządzeń władz świeckich; jak dalece, przyznana Radzie głównej Opiekuńczej Szpitali władza, zatwierdzania wyborów, przełożonych różnych szpitali, tudzież odwoływania tychże, jest zupełnem odjęciem władzy, zwierzchności duchownej; jak w skutek reformy szpitali przez Postanowienie z dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Sierpnia nakazanej, może nastąpić całkowity tychże szpitali upadek, jak w krajach ościennych, mianowicie Austrii i Prussach, a nawet i w Litwie, Rząd stara się jedynie przyjsź w pomoc Siostrom Miłosierdzia, bez stawiania przeszkód, i osłabiania ich powołania bezinteresownego i religijnego, jak nakoniec przywileje dawnych Królów Polskich, mianowicie Jana III i Au-

gusta III. wskazały i określiły wszystkie prawa, i obowiązki Instytutów, Siostr Miłosierdzia, i jak dalece też Instytutu, zaszczycają się Ojcowską opieką wiekopomnej pamięci Najjaśniejszego ALEXANDRA I. Cesarza i Króla Polskiego, tudzież łaskawie panującego Nam Monarchy — upraszała Xięcia Jmci Namiestnika, ażeby raczył obmyślić środki ocalenia od upadku Instytutów Siostr Miłosierdzia, zachowując służące im prawa.

Po rozważeniu podania Siostr Miłosierdzia w szczególach, Rada zważywszy, że poświęcenie z jakim Siostry Miłosierdzia oddają się wypełnianiu obowiązków powołania swego, dostatecznie znane jest Rządowi, i że dowody łaski i opieki jakimi z tego powodu udarowanemi zostały tak przez wiekopomnej pamięci Cesarza i Króla ALEXANDRA, jako i przez łaskawie panującego nam Monarchę przekonać je były powinny dostatecznie o tém, że Rząd nie pomija żadnej sposobności przyjscia w pomoc ich Instytutom ulgę cierpiącej ludzkości niosącym, a tém samém nie może mieć bynajmniej na celu ścieśnianie w jaki bądź sposób przywilejów przez założycieli onymże nadanych.

Że obok tego skoro Rząd tak znakomite corocznie ponosi kosztą na wsparcie szpitali, znajduje się tém samém w obowiązku, zdania sprawy z użycia wyznaczonych na ten cel funduszków, i przepisując środki do tego doprowadzić zdolne ani nadwierać mocy istniejących przywilejów, które także

pod tym względem szczególne rozporządzenia obejmują, ani postępuje niezgodnie z wolą Monarchy, który jak o tém przekonywa najłaskawsze pismo Jego Cesarsko Królewskiej Mości, którym podająca pod dniem 15 Października r. 1830 udarowana została, z przyjemnością dostrzegł że Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, nie chce się bynajmniej usuwać od zawisłości od Rządu pod względem stosunków i rachunkowości ich Instytutów.

Że nakoniec nowę urządzenie dozoru szpitali, dobro ogólne tychże na celu mające, może w niektórych szczegółach nieodpowiedzieć prawidłom i instytucyi Sióstr Miłosierdzia, z tych zatem powodów:

Zgodnie z wnioskiem Xięcia Jmci Namiestnika, wyrzekła co następuje:

Postanowienie Rady na dniu 26 Sierpnia r. b. wydane, dotyczące w ogólności Instytutów dobroczynnych i szpitali świeckich, o tyle tylko ma się stosować, do Instytutów dobroczynnych i szpitali przez Siostry Miłosierdzia utrzymywanych, o ile szczególne onegoż rozporządzenia, nie sprzeciwiają się bądź instytucyom fundacyjnym, bądź regule ich zgromadzenia, i że w skutek tego:

1. Rozkład funduszków i użycie dochodów w wspomnionych szpitalach, należą wyłącznie do przełożonych onychże, z obowiązkiem składania tychże rachunków w sposób, jak to dotąd miało miejsce.

2. Rady szczególne opiekuńcze szpitali, niemieszając się bynajmniej do wewnętrznej onychże administracyi, mają jedynie ograniczać się na udzieleniu Siostr Miłosierdzia pomocy i rady w razie potrzeby.

3. Mianowanie przełożonych szpitali i przeznaczanie Siost Miłosierdzia do każdego z tychże szpitali w szczególności, zależeć ma wyłącznie od zwierzchności duchownej.

Rada polecając Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, wykonanie powyższych rozporządzeń, jednocześnie do wydania Przełożonej Siost Miłosierdzia stosownej rezolucyi, Radcę Sekretarza Stanu upoważniła.

Zgodno z Protokółem
Radca Sekretarz Stanu
(*podpisano*) TYMOWSKI.

Za Zgodność
R. Bierzyński.

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, postanowiła mianować i mianuje Prezesem Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych w Królestwie, Prezesa Banku Polskiego Józefa LUBOWIDZKIEGO.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 17 Lutego
1 Marca 1833 r.

(podpisano) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem General Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI

HRABIA PASKIEWICZ ERYWAŃSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(podp.) Hr. STROGONOFF.

Sekretarz Stanu

(podp.) TYMOWSKI.

Zgodno z Oryginałem

Sekretarz Stanu

(podp.) TYMOWSKI.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Stosownie do Art. 3 Ustępu 8 Postanowienia z dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Sierpnia r. z. na przedstawienie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, postanowiła mianować i mianuje niniejszym, Członkami Rady Głównej Op: Inst: Dobr. JPP. Fryderyka Hr. *Skarbek* Nadzwyczajnego Radcę Stanu, Jana Hr. *Łubieńskiego*, Wincentego *Kozłowskiego* Referendarza Stanu, Naczelnika Biura Rachuby w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Działo się na posiedzeniu Rady Administracyjnej w Warszawie dnia $\frac{1}{8}$ $\frac{6}{8}$ Kwietnia 1833 r.

Członek Rady Administracyjnej w nieobecności

JO. Xięcia Namiestnika Królestwa Prezydujący
(*podpisano*) Generał Lejtenant RAUTENSTRAUCH.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Komisji Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.
(*podp.*) Hr. STROGONOFF.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.
Zgodno z Oryginałem
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I.
CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Uznając właściwém aby w składzie Rady Głównej Opiekuńczej Instyt. Dobro. zasiadał także Prezes Kommissyi Województwa Mazowieckiego pod którego zwierzchnictwem zostają tutejsze zakłady dobroczynne, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych postanowiła i stanowi.

Prezes Kommissyi Województwa Mazowieckiego jest Członkiem Rady Głównej Op. Inst. Dobroc.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego poleca.

Działo się w Warszawie dnia 21° Maja 1833 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości
w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI

HRABIA PASKIEWICZ ERYWAŃSKI

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(*podp.*) Hr. STROGONOFF.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI
Zgodno z Oryginałem

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

G Ł O S

Jaśnie Wielmożnego Radcy Stanu Józefa
LUBOWIDZKIEGO, przy zagajeniu pierwszego po-
siedzenia Rady Głównej Opiekuńczej Insty-
tutów Dobroczynnych.

dnia $\frac{1}{2}$ ²/₄ Maja 1833 roku.

PANOWIE!

Na mocy rozporządzeń Rady Administracyjnej Królestwa i Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rząd. S. W. D. i O. P. pozwoliłem sobie wezwać na dzisiejsze posiedzenie skład Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych. Oprócz szanownych opiekunów szczególnych Instytutów, widzicie Panowie zaproszone do nowego składu Rady też same prawie osoby, które do dawniej Rady szpitalnej należały, bo nieszło Rządowi o zmianę osób, które tyle poświęcenia się i chwalebnej o dobro Instytutów gorliwości dały dowodów, ale o zmianę zasad, podług których dozór nad temiż Instytutami ma być rozciągnięty. Zasady te skreślone są w postanowieniu Rady Administracyjnej $\frac{1}{2}$ ⁶/₈ Sierpnia r. z. one też będą zasadą postępowania naszego. Rozciągnąć bliższy dozór nad administracją Instytutów i ujednostajnić jego prawa w sposobie rzeczonym postanowieniem wskazanym, oto jest główny zamiar rozporządzeń Rzą-

du, to będzie celem dalszego naszego działania. Lecz są i w wykonaniu odcienia, które nie bez wpływu na same zasady zostają. W tym względzie starać się powinniśmy pójść drogą pojednawczą. Dobroczynność jest cnotą, która zatém od dobrej woli zawisła i przepisami nieda się skrepować. Strzedz się należy aby zbytńia troskliwość zaradzenia nędzy przepisami, niewprowadziła nas na tor praw angielskich o ubogich o których dobrze powiedziano, iż oprócz niesłychanego dla kraju ciężaru, z jednej strony tamują dobroczynność, a z drugiej zabijają wdzięczność i z nią najszlachetniejsze uczucia człowieka.

Wy Panowie z dawniej Rady szpitalnej doświadczeniem przewodniczyć nam będziecie. Przetrwaliście długi przeciąg czasu w tém szlachetném powołaniu, poświęcając swój czas, swoje trudy, bez żadnych widoków osobistych, bez korzyści lub nagrody, prócz tój do jakiej przyniesiona ulga ludzkości, szlachetnemu sercu prawo nadaje. Czynności wasze świadczyć będą o waszém poświęceniu się, a nawet ten nowy rzeczy porządek, w waszém łonie początek swój biorąc, do was należeć będą korzyści jakie z nowych rozporządzeń Rządu na Instytutu dobroczynne spłynąć powinny. Przechodzących do nowego składu Rady opiekuńczej Was Panowie szczególnie o względy dla mnie, światłą radę i pomoc prosić mi należy, tój samój spodziewam się i od członków nowo-powołanych. Czuję cały zaszczyt

przewodniczenia tak szanownym mężom i magistraturze w tak szlachetnym celu ustanowionój, ale wyznam otwarcie iż trzeba było całej uległości dla woli Rządu, abym poddał się pracy zupełnie dla mnie obcej. Waszą tylko wspierany radą, waszym zachęcany przykładem, przy dobrych jedynie chęciach z którymi w pośród Was stoję, spodziewam się odpowiedzieć zaufaniu Rządu i zaszczytnemu powołaniu do którego mnie rączył przeznaczyć.

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, mianuje niniejszém P. Ludwika *Dmuszewskiego* Członkiem Rady Główn. Op. Inst. Dobroc.

Zawiadomienie o tém kogo wypada, téjże Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego poleca.

Działo się w Warszawie dnia ³⁰ Maja
¹¹ Czerwca 1833 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości
w Królestwie Polskiem, Generał Feldmarszałek

XIAŻE WARSZAWSKI

HRABIA PASKIEWICZ ERYWAŃSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.
(*podp.*) Hr. STROGONOFF.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI
Zgodno z *Orginałem*
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNEJ.

dnia $\frac{1}{2}$ ⁶/₈ Września 1833 r.

Postanowienie Rady Administracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ ⁶/₈ Sierpnia r. z. tworzące Radę Główną Opiekuńczą Instytutów Dobroczyńnych i podległe jej Rady szczególne każdego szpitala, oznaczyło w artykule 13 liczbę osób do składu tych ostatnich Rad należać mających, to jest: jednego Opiekuna z tytułem Prezydującego, i trzech Członków pojedynczemi oddziałami służby zawiadujących.

Podług tego określenia organizują się stopniowo też Rady szczególne szpitali; doświadczenie jednakże przekonywa, że liczba powyższa członków nie jest zawsze dostateczną dla szpitali, zwłaszcza większych, gdzie i liczba chorych i zbiór wszystkich chorób czynią służbę więcej szczegółową i obowiązki Członków Rad szczegółowych rozleglejszemi. Z tego powodu na przedstawienie Rady Głównej Opiekuńczej, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego upraszała Radę pod dniem 13 b. m. N. ⁴⁶¹⁵17,728 o upoważnienie jej do powiększenia liczby Człon-

ków Rad szczegółowych szpitali nad przepis Artykułu 13 postanowienia z dnia $\frac{16}{28}$ Sierpnia 1832 r. tam gdzieby tego konieczną uznała potrzebę.

Rada przychyliła się do wniosku Kommissyi.

Zgodno z Protokółem
Radca Sekretarz Stanu.

(*podpisano*) TYMOWSKI.

Za Zgodność

R. Bierzyński.

INSTRUKCYA

DLA

Rad Szegółowych Opiekuńczych
Szpitali.

R A D A

GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
DOBROczynnych Instytutów Publicznych.

W wykonaniu art. 9 i 18 postanowienia Rady Administracyjnej z d. $\frac{1}{2}$ ⁶/₈ Sierpnia 1832 r., wydaje następującą Instrukcyą dla Rad szegółowych opiekuńczych szpitali.

TYTUŁ I.

*O atrybucyach i obowiazkach Rad -Szegółowych
Opiekuńczych Szpitali.*

ARTYKUŁ I.

Dobre utrzymanie i ciągle ulepszanie szpitali dla różnego rodzaju chorych, kalek i dzieci przegna-

czonych, jest celem opieki publicznej nad tego rodzaju Instytutami, o którego osiągnięcie Rady szczególne opiekuńcze każda w właściwym sobie szpitalu wszelkimi środkami starać się powinny.

ARTYKUŁ 2.

Dobre utrzymanie szpitala zależy:

- a.) Na stosownym i wygodnym umieszczeniu chorych.
- b.) Na dostatecznej i skutecznej pomocy lekarskiej.
- c.) Na rychłym dostarczaniu lekarstw i innych środków kuracyjnych.
- d.) Na dostarczaniu chorym stosownej i zdrowej żywności.
- e.) Na utrzymaniu zawsze i wszędzie największej czystości i zdrowego powietrza.
- f.) Na regularności służby wewnętrznej i na porządnej kontroli wszystkiego tego, co jej przedmiotem być powinno.
- g.) Na gospodarnym zawiadywaniu majątkiem i dochodami szpitala i na porządnym utrzymywaniu i zdawaniu rachunków z przychodów i wydatków szpitalnych.

ARTYKUŁ 3.

Ulepszenie szpitala zależy:

- a.) Na usunięciu stopniowem wszystkich przeszkód, któreby się sprzeciwiać mogły dopełnieniu powyżej wyliczonych warunków.

- b.) Na zaprowadzeniu w miarę możliwości ulepszeń przez doświadczenie stwierdzonych.
- c.) Na ustaleniu i pomnożeniu funduszków szpitalnych.

ARTYKUŁ 4.

Wszystkie dopiero wyliczone warunki dobrego utrzymywania i ciągłego ulepszania szpitali, stanowią zarazem główne obowiązki Rad szczegółowych opiekuńczych, których dopełnienie ułatwione im jest:

- a.) Przez sam skład Rady dozwalający podzielić między jej członków, czynności tyczące się zarządu szpitali.
- b.) Przez stosunki bezpośrednie, w jakich każda rada szczegółowa z Główną Radą Opiekuńczą zostaje, której wszelkie żądania i zamiary swoje wprost przedstawiać może.
- c.) Przez zapewnioną im pomoc najbliższej władzy miejscowej, która obowiązana jest wykonać i dopełniać prawne żądania Rady szczegółowej.
- d.) Przez ciągłe znoszenie się z bezpośrednią administracją szpitala.

ARTYKUŁ 5.

Prócz głównych attribucyj, to jest bezpośredniego udawania się z przełożeniami swemi do Rady Głównej Opiekuńczej, odwoływania się do pomocy władz administracyjnych miejscowych, w każdym razie gdyby interessa szpitala tego wymagały, i wykonywania zwierzchniego dozoru nad Ad-

ministracją Instytutu, mają jeszcze Rady szczególne opiekuńcze prawo:

Stanowienia względem przyjmowania chorych do Szpitala.

Nominowania Officyalistów do służby wewnętrznej szpitali należących.

Przedstawiania Radzie Głównej Opiekuńczej osób, któreby na miejsce wychodzących Członków Rady, do jej grona powołane być mogły.

ARTYKUŁ 6.

Rada szczegółowa opiekuńcza zbierać się może ile razy tego uzna potrzebę: powinna zaś zebrać się w całym swym komplecie w pierwszych dniach każdego miesiąca, celem przejrzenia kontroll i zatwierdzenia rachunków z upłynionego miesiąca. Po załatwieniu tej głównej czynności, wysłucha ustnego zdania sprawy swych członków z części nadzoru onym powierzonej i zaradzi uchybieniom służbowym lub niedogodnościom przez nich dostrzeżonym. Następnie zajmie się sprawami pod kolegiąlną jej decyzją przychodzącemi, jako to: wszystko co się tycze funduszów i dochodów szpitala, zawierania umów i kontraktów o różne dostawy lub o wydzierżawienie własności nieruchomości szpitala i przedstawianie onychże pod zatwierdzenie Rady Głównej, czynienie przedstawień do władzy miejscowej lub do Rady Głównej dotyczących się potrzeb i dobra szpitala, układanie projektów do Etatów rocznych, mianowanie i od-

dalenie Oficjalistów, załatwianie trudności lub nieporozumień w wykonaniu urzędzeń służbowych między członkami Rady a administracją szpitala zachodząc mogących, układanie i następnie przyjmowanie redakcyi raportów rocznych obok rachunków Radzie Głównej składać się mających.

Prócz posiedzeń peryodycznych odbywać będą Rady szczególne posiedzenia nadzwyczajne, najprzód w terminach blizkich wyjścia członków celem obrania kandydatów, Radzie Głównej na miejsce wychodzących przedstawić się mających, i w każdym razie, gdyby przedmiot rozpoznaniu Rady ulegający rychłego załatwienia potrzebował. W nieobecności Opiekuna prezydującego w Radzie szczegółowej, zastąpi go pierwszy z kolei członek z téjże Rady, tak na jej posiedzeniach, jak i na posiedzeniach Rady Głównej. Kolej i starszeństwo członków rad szczegółowych oznaczy Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego przy udzielaniu Im nominacyi.

ARTYKUŁ 7.

Rady szczególne unikać będą ile możności niepotrzebnych pism i korespondencyi; protokół ich posiedzeń utrzymywany przez jednego z członków lub przez Pisarza szpitala, zawierać ma główne jej decyzye, do których się tak członkowie Rady, jako i osoby administracyi wewnętrznej Instytutu stosować będą, bez wydawania do nich osobnego polecenia na piśmie.

Rady korrespondować będą z władzami miejscowymi administracyjnymi, z którymi w ciągłych zostają stosunkach i z Radą Główną. Wzbrania się wszelkiej korrespondencji między Radą szczególną a administracją wewnętrzną szpitala, która jedną całość z Radą składać powinna.

T Y T U Ł II.

O przyjmowania chorych i zabezpieczeniu ich rzeczy.

ARTYKUŁ 8.

Gdy stosownie do art. 18 postanowienia Rady Administracyjnej z d. $\frac{16}{28}$ Sierpnia 1832 roku, Radom szczegółowym opiekuńczym przyznane jest wyłącznie prawo stanowienia o przyjmowaniu chorych, w wykonaniu przeto tej attrybucyi uważać będą Rady, na

- a.) objętość samego szpitala,
- b.) przeznaczenie onegoż,
- c.) stan choroby zgłaszającej się osoby,
- d.) jój stan majątkowy,
- e.) jój stosunki policyjne.

ARTYKUŁ 9.

Co do pierwszego niewzruszoném to być powinno prawidłem dla Rady opiekuńczej, aby nigdy ani jednego chorego więcej nie przyjęła do szpitala, jak się w nim podług etatu łózek mieścić może. W tym celu pierwszą będzie czynnością każdój Rady opie-

kuńczej ustanowić ilość łóżek, jaką w właściwym sobie szpitalu stosownie do objętości izb i do funduszków szpitala w nim mieścić i przyzwoicie utrzymać można.

Czynność ta przy formowaniu corocznego etatu ma być odnawiana, aby rozpoznać czyli stan funduszków niepozwała rozprzestrzenieć zabudowań szpitalnych, i przyczynić w nich łóżek dla chorych.

Nie potrzeba miejscowej ludności, ani zwiększająca się ilość chorych, lecz jedynie możność pomieszczenia wygodnie ściśle oznaczonej ilości chorych, powinna być skazówką przyjęcia zgłaszającej się osoby, lub odmówienia jej przytułku. Lepiej jest odmówić pomoc jednemu lub kilku cierpiącym: jak dać ją z uszczerbkiem chorych już będących w szpitalu, jak mieścić po dwóch chorych w jednym łóżku, lub przyczyniać łóżek w izbach nad miarę tego, co raz postanowionem zostało. W przypadkach zaś nagłych lepiej wypuścić mniej słabego według uznania Lekarza, a przyjąć gwałtownie potrzebującego ratunku. Przy wchodzie każdego szpitala będzie umieszczona tablica, na której zapisane będą *naprzód* raz na zawsze liczba łóżek w szpitalu zawartych, *powtórę* codzienna liczba chorych, *potrzebie* liczba łóżek próżnych, a to dla tego, aby w razie braku miejsca, każdy zgłaszający mógł się przekonać, iż dla tegoż braku przyjęcie odmówione mu zostało.

ARTYKUŁ 10.

Co do drugiego względu przy przyjmowaniu chorych, rozróżnić należy szpitale na takie, które dla wszelkiego rodzaju chorych są przeznaczone; na takie, co tylko pewnego rodzaju chorych przyjmują, i nakoniec na takie, co dają przytułek kalekom, starcom i niedołęgom ciągłego leczenia niepotrzebującym. Co do pierwszych czyli ogólnych szpitali, należy przyjąć tę zasadę, aby w przyjęciu dać pierwszeństwo chorym tak wewnętrznym jako i zewnętrznym, rychłego ratunku potrzebującym, których choroby długo trwać nie będą, przed choremi chronicznymi, przed starcami, kalekami i niedołączkami, jeżeli i takich szpital z przeznaczenia swego ma przyjmować. W ogólności starać się będą Rady Opiekuńcze aby tego rodzaju ludzi mających prawo do pomocy publicznej, ile możliwości gdzie indziej jak w szpitalach dla chorych mieścić można.

Co do szpitali dla szczególnego rodzaju chorych, wyłącznie przeznaczonych, jako to: dla obłąkanych, dla epileptycznych, dla wenerycznych, świeżbowatych i t. p. Rady Opiekuńcze jak najściślej nad tém czuwać będą, aby do nich żaden inny chory jak taki, dla którego szpital jest przeznaczony, do niego przyjętym nie był.

Do domów schronienia dla kalek i niedołączków nie należy przyjmować chorych gorączkowych lub innych epidemicznymi chorobami dotkniętych,

chyba jednych chronicznych o tyle, ile rodzaj ich choroby innym zarazą nie grozi. W tych domach Rady opiekuńcze na to szczególną uwagę zwracać powinny, aby przez zmyślenie kalectwa, przez przydanie sobie lat do rzeczywistego wieku lub inne środki, takie osoby do nich przyjęte nie zostały, które do opieki publicznej prawa nie mają

ARTYKUŁ 11.

Co do *stanu choroby* zgłaszających się osób, który stanowi trzecią okoliczność, na którą przy przyjmowaniu chorych baczyć należy, starać się będą o to Rady opiekuńcze a w szczególności Lekarze szpitalni, aby takich chorych, którzy mogą chodzić i pozostać w własnych domach, leczyć bez przyjmowania ich do szpitala. Każda Rada opiekuńcza w właściwym sobie okręgu, jeżeli nie masz w mieście osobnej na to instytucyi, starać się ma o urządzenie bezpłatnej pomocy lekarskiej i dostawy lekarstw mniej kosztownych chorym zgłaszającym się do szpitala, a mogącym jeszcze chodzić i mającym własne mieszkanie; przez to bowiem powiększy skuteczność pomocy dobroczynnej przez właściwy sobie szpital udzielanej i poniekąd objętość jego nie zajmując w nim łóżek mniej słabemi osobami, i zostawiając je dla tych, co większą chorobą są dotknięci. Przez to zapobieży także temu aby lżejsze słabości w ciężkie choroby się nie zamieniały, co częstokroć ma miejsce gdy mniej chore

osoby lecz usposobione do przyjęcia chorób zaraźliwych, między takimi choremi w szpitalu umieszczone zostaną.

Przy zgłoszeniu się większej ilości chorych jak jest miejsc próżnych w szpitalu, pierwszeństwo dać należy chorym niebezpieczniejszym i naglejszego ratunku potrzebującym.

ARTYKUŁ 12.

Co do *stanu majątkowego* zgłaszających się osób, ta okoliczność ważną jest tak pod względem dochodów szpitala, jako i ze względu na opiekę nad ubogimi choremi. Jeżeli szpital przeznaczony jest dla samych ubogich ludzi, Rada opiekuńcza czuwać nad tém będzie, aby zamożniejsi mogący się z własnych funduszków *léczyć*, miejsca im nie zabierali. Jeżeli prócz ubogich przyjmie szpital chorych za opłatą, obowiązkiem téj Rady jest dopilnować tego, aby wpłynęła do kassy szpitalnej opłata za kuracją od tych, którzy ją składać mogą. Przyjmuje się jako ogólne prawidło, że w razie ubiegania się o miejsca nie zajęte w szpitalu ubogich z takimi co mogą składać opłatę, *ubodzy zawsze pierwszeństwo mieć* powinni.

ARTYKUŁ 13.

Co do *stosunków policyjnych* osoby zgłaszającej się po pomoc do szpitala, na to baczycie należy, ażeby ludzie podejrzani przez zmyślane choroby, albo

nawet w stanie istotnej słabości, nie szukali przytułku w szpitalu, aby ujść baczności Władzy Policyjnej. Dla tego ogłosi Rada w właściwym sobie okręgu, iż każdy chory zgłaszający się do szpitala, winien być opatrzony w świadectwo od właściwej władzy policyjnej, jako jest znanym i niepodejrzany człowiekiem. W razie zgłoszenia się osoby bez podobnego świadectwa lecz taką chorobą dotkniętej, która nagłego ratunku potrzebuje, przyjmie ją Rada do szpitala lecz natychmiast miejscową władzę policyjną o tém uwiadomi.

Dla uniknienia wszelkiej odpowiedzialności za utrzymywanie osób podejrzanych, jako też dla oszczędzenia administracyi szpitalnej utrudzającej czynności pojedynczego meldowania wchodzących i wychodzących osób, sporządzać i podawać będzie Pisarz szpitalny codziennie listę przybyłych i ubytych podług wzoru, jaki z władzą miejscową ułożony zostanie.

ARTYKUŁ 14.

Dla ułatwienia wszystkiego co się tycze przyjmowania chorych, wyznaczy Rada jednego z członków swoich któryby wspólnie z Lekarzem szpitala wszelkie względem przyjęcia osób zachodzić mogące wątpliwości o ich prawie do tego przyjęcia, zwłaszcza pod pierwszym, czwartym i piątym ze wzwyż wspomnianych względów stanowić. Ani Lekarz, ani członek do tego delegowany, ani nawet

sama Rada opiekuńcza nie jest mocna czynić żadnego wyjątku od prawideł tutaj względem przyjmowania chorych podanych. Osoby jednakże któreby w pobliżności szpitala nagle zaścaby, lub przypadkowi nieszczęśliwemu uległy, i podróżujący żadnych znajomych w mieście niemający, mogą być przyjęci do szpitala, chociażby wymienionym warunkom zadosyć nie uczyniły.

ARTYKUŁ 15.

Sposób postępowania w przyjmowaniu chorych, ma być następujący:

Każda osoba zgłaszająca się lub odesłana do szpitala, ma być naprzód stawiona przed Lekarzem, który rozpozna stan jej choroby. W razie gdyby pod tym względem chory nie kwalifikował się do szpitala, natychmiast ma być odesłany; gdyby zaś lekarz uznał, iż chory może być leczony w własnym mieszkaniu byleby się do szpitala po radę i lekarstwa zgłaszał, udzieli mu radę swoją, przepisze receptę i z nią odeszle do Intendenta lub przełożonego wewnętrznej Administracyi szpitala, który zanotowawszy jego imie, nazwisko i zamieszkanie do osobnej księgi chorych chodzących, pošle go z receptą do apteki szpitalnej po lekarstwo.

Gdy zaś chory uznanym zostanie przez Doktora za kwalifikującego się do szpitala, w ówczas jeżeli są łóżka próżne w dostatecznej ilości, zaciągnie go

pisarz do głównej księgi chorych w szpitalu leczonych, a Intendent rozpoznawszy jego stosunki majątkowe i policyjne, jeżeli w nich nic wątpliwego nie znajduje, przeznacza mu miejsce w szpitalu, da mu odzież miejscową, a jego własną jako i wszelkie inne przyniesione rzeczy, po zaciągnięciu do kontroli w składzie właściwym złożyć każe.

Gdyby zaś zachodziła jaka wątpliwość względem majątkowych lub policyjnych stosunków chorego, i w każdym razie gdy rzecz będzie szła o to, któremu ze zgłaszających się chorych dać pierwszeństwo gdyby dla wszystkich miejsca nie było, odwoła się Intendent lub przełożony do członka Rady delegowanego i do lekarza, i ich polecenia wypełni.

ARTYKUŁ 16.

Rada opiekuńcza czuwać będzie nad całością rzeczy wszelkich przez chorych do szpitala przyniesionych, i w tym celu obierze w zabudowaniach Instytutu miejsce suche i bezpieczne, w którymby złożone były, i będzie mieć pilne oko na to, ażeby każda osoba ozdrowiała lub familia zmarłej, rzeczy tę w dobrym stanie odebrała. Ponieważ przyjętém bydz powinno za zasadę, iż żaden chory w szpitalu leczony, pieniędzy przy sobie mieć nie może dla tego, aby nie zakupował jedzenia lub trunków niedozwolonych przez lekarza, każdy przeto wchodzący do szpitala, winien jest złożyć

na ręce Intendenta lub przełożonego pieniądze jakie ma przy sobie, które w depozyt do kassy szpitalnej w ciągu dnia z właściwym napisem do kogo należą, złożone być mają.

Kontrolla tak rzeczy jak pieniędzy tudzież pokwitowanie z ich odbioru, prowadzone będą w głównej księdze chorych leczonych w szpitalu. Dla łatwiejszego zaś znalezienia każdego nazwiska, utrzymywać będzie pisarz, alfabetyczny wykaz chorych.

Ponieważ się przyjmuje za prawidło, że *rzeczy po zmarłych do familii jego zwrócone być mają*, pisarz obowiązany będzie składać co miesiąc Radzie opiekuńczej raport szczegółowy o rzeczach pozostałych po chorych w ciągu miesiąca zmarłych. Podług tych raportów czynić będzie Rada wezwania do władzy administracyjnej z którą w stosunkach zostaje, celem uwiadomienia krewnych zmarłego o jego zejściu i wezwania ich po odbiór rzeczy po nim pozostałych.

Rzeczy takie *dłużej jak rok w składzie trzymane być nie mogą*, te zaś po któreby się w tym terminie nie zgłoszono, jako i rzeczy pozostałe po chorych, których sukcesorów nie można było wysledzić, będą przez publiczną licytacją sprzedane i pieniądze otrzymane wraz z pozostałemi jeżeli jakie były, do kassy szpitalnej wniesione. Wyjątek od tych przepisów, stanowią rzeczy pozostałe po chorych zaraźliwemi chorobami dotkniętych,

których wśród choroby używały; z rzeczami takimi po zejściu chorego stósownie do uznania Lekarza postąpioném będzie.

T Y T U Ł III.

O utrzymaniu chorych i zachowaniu dozoru nad niemi.

ARTYKUŁ 17.

Gdy stosownie do art. 9 niniejszej instrukcyi, pierwszą czynnością Rady opiekuńczej byđź ma; oznaczenie ile łózek w szpitalu dogodnie mieścić się może, przy dopełnieniu tej czynności zwróci Rada całą uwagę swoją na wygodę chorych, a mianowicie na to: aby żadna izba lub sala łózkami przepelnioną nie była; aby żadne łózko nie stało w miejscu na przeciąg powietrza narażoném i aby w pośrodku izby łózek nie stawiać, kiedy już stoją przy ścianach. Ogólném prawidłem w stawianiu łózek jest: aby głowami do ściany przytykały, i aby tak jedne od drugich były odległe, iżby stolik między niemi mógł stanąć i osobna spluwaczka dla każdego chorego przy łózku umieszczoną byđź mogła. W głowie łózka przy ścianie ma byđź umieszczona tablica czarna do zapisywania nazwiska chorego, daty wejścia, rodzaju choroby i porcyi żywności jaką każdy codziennie ma otrzymać; prócz tego znajdować się ma obok tej tablicy arkusz papieru z powtórzeniem na druko-

wanym u góry szemacie szczegółów dopiero wspomnianych i służący do zapisywania lekarstw choremu udzielanych i spostrzeżeń nad jego chorobą przez właściwego lekarza czynionych. W nogach zaś może być umocowana do tyłu łóżka ławeczka do złożenia rzeczy chorego i do siedzenia dla niego, gdy z łóżka wstanie.

ARTYKUŁ 18.

Chorzy powinni być rozdzielani po izbach według rodzaju chorób, jakimi są dotknięci. Główny podział onychże ma być na chorych *wewnętrznych*, *zewnątrznych* i *chronicznych*, jeżeli tych ostatnich do szpitala przyjmują. Klasyfikacya innych chorych zupełnie od Doktora zależy i jemu *poleconą* być winna.

ARTYKUŁ 19.

Chory nowo-przybyły do szpitala, ma *koniecznie* otrzymać zupełnie świeżą pościel i bieliznę. Nie oznacza się żaden czas normalnie do zmiany bielizny na odzież i pościel chorych, lecz Rada jak najpilniej tego przestrzegać będzie, ażeby była zmieniana w miarę potrzeby i aby chory nigdy brudnej bielizny i pościeli nie używał.

ARTYKUŁ 20.

W salach dla chorych powinna ciągle największa panować cichość, i tak sami chorzy jako i osoby

do służby wewnętrznej przeznaczone, nic takiego czynić nie powinny; coby tę cichość przerywać mogło. Dla tego zakazuje się chorym krzyczeć, śpiewać, głośno rozmawiać, gwizdać, a osoby służby mając obowiązek dopilnowania tego, aby się temu zakazowi zadość stało, same go przestać nie powinny.

ARTYKUŁ 21.

Rada opiekuńcza tak urządzi służbę wewnętrzną w salach, aby chorzy nigdy ani dniem ani nocą bez dozoru i potrzebnej pomocy nie zostawali, i czuwać nad tém będzie, ażeby ściśle wykonano wszelkie przepisy lekarskie względem nich wydane tak co do udzielania im lekarstw i pokarmów, jak i do innej pomocy i usługi.

ARTYKUŁ 22.

Rada opiekuńcza wyda dla szpitala swego przepisy względem zachowania się i obowiązków chorych, które do ich wiadomości, podane zostaną przez przyklepnięcie ich odpisu na drzwiach głównych oddziałów. Przepisy te obejmować mają następujące szczegóły:

1. Chory winien być posłuszny lekarzowi i chirurgowi swemu, wypełniać ich przepisy i poddawać się opatrywaniu i operacyom; posłusznym także być powinien zwierzchności i dozorcóm szpitalnym.

2. Chory zachować się winien spokojnie i cicho, nie może być dozwolone chorym skupianie się przy jedném łóżku, wychodzenie z sali bez pozwolenia, granie w karty lub inne gry, palenie tytoniu. Zakazać im także należy wszelkich kłótni i używania nieprzystojnych lub obelżywych wyrazów.

3. Chorzy bez zezwolenia lekarza lub chirurga nie mogą wychodzić na przechadzkę; przechadzającym się nie można dozwalać kłaść się na trawę lub na ziemię. Rada przestrzegać będzie aby chorzy przechadzający się za pozwoleniem doktora, nigdy bez dozoru nie zostawali.

4. Chorzy obowiązani są zachować największą czystość sprzętów, pościeli i odzieży, w samym lokalu i w kloakach; chory niepowinien ubrany kłaść się do łóżka.

5. Zakazać trzeba chorym przyjmowania czegokolwiek bądź od osób nawiedzających. Nie wolno im mieć pieniędzy przy sobie, nie wolno kupować czegokolwiek bądź za pośrednictwem posługaczy szpitalnych lub innych osób.

ARTYKUŁ 23.

Ponieważ odwiedzanie chorych przez krewnych lub obce osoby, może dać powód do nieporządku i do nadużyć, stanowią się następujące przepisy względem tegoż odwiedzania, których ścisłego wykonania Rada opiekuńcza dopilnuje.

Wolno będzie krewnym i znajomym odwiedzać chorych, ale nie w innym czasie jak w dniach i godzinach na to wyznaczonych, za uzyskaniem poprzednio pozwolenia. Jedynie w razie blizkiego zgonu chorego, wolno będzie krewnych w każdym czasie do niego przypuścić.

Nie wolno odwiedzającym przynosić dla chorych żywności, a témbardziej leków żadnych. Dla tego każdy odwiedzający poddać się winien w téj mierze rewizyi przy wejściu do szpitala. Jadło lub leki przyniesione i odebrane, stają się własnością rewidującego. Nie wolno także odwiedzającym udzielać pieniędzy chorym, mogą być takowe, jeżeli są wsparciem, do depozytu jak wyżej złożonemi, a to za wydaniem na nie choremu właściwego świadectwa.

Odwiedzający winien się udać do kancelaryi, gdzie otrzyma karteczkę z nazwiskiem osoby którą chce odwiedzić, i za taką tylko do sali właściwej wpuszczonym będzie. Na dziedzińcu i w ogrodzie odwiedzin odbywać nie wolno.

Owiedziny dłużej nad godzinę trwać nie mogą.

Przepisy dotyczące się odwiedzin przybite będą na bramie wchodowej Instytutu,

ARTYKUŁ 21.

W każdym razie przestąpienia przepisów w poprzednich artykułach zawartych przez chorych i w razie gdyby powtarzane napomnienie łagodne

miejscowych zwierzchników nie skutkowało, wejdzie Rada w rozpoznanie czynu i za zdaniem lekarza, karę na przestępującego przepisy wymierzy.

T Y T U Ł I V.

O dostarczaniu żywności, lekarstw, odzieży, opatu i światła.

ARTYKUŁ 25.

Gdy dogodność i rychłe leczenie oborych powiększej części od dobroci żywności, lekarstw, i innych przedmiotów ich potrzeby zależy, jednym przeto z głównych obowiązków Rady być powinno, ściśle i ciągle czuwanie na dostawianie tych wszystkich artykułów. Ogólną zasadą względem sposobu dostarczania onychże być powinno to, aby Intendenci lub inne osoby do wewnętrznej administracji należące, w podobnych dostawach żadnego udziału nie miały.

Wyjątek stanowią szpitale przez kongregacye duchowne zawiadywane, w których siostrom miłosierdzia trudnienie się dostawą żywności dla chorych poruczone być może, jeżeli sobie tego życzą, i jeżeli obowiązują się dopełniać ściśle tak przepisy ogólne poniżej podać się mające, jako i każdodziennie przepisy lekarskie.

Zawieranie umów o dostawę żywności, należy do Rad szczegółowych, które winny rozpoznać jaki

sposób dostarczania najdogodniejszym bydź może dla szpitala.

ARTYKUŁ 26.

Ponieważ w szpitalach publicznych ograniczone fundusze mających, nie można tak rozmaitych przysposabiać pokarmów, ażeby każdy chory stosownie do osobistej potrzeby swojej był żywiony, należy przynajmniej tym sposobem codziennie przysposabiać pokarmy, aby nigdy szkodliwemi dla chorych i sprzecznemi z przepisami lekarzy nie były. W tym celu stanowią się następujące przepisy ogólne:

Żywność codziennie chorym dostarczyć się mająca, ma się dzielić:

1. na porcye całe	} które się dzielą na
2. ditto połowiczne	
3. ditto ściśle.	
4. ditto nadzwyczajne.	

Rada szczegółowa każdego szpitala zasięgniawszy zdania miejscowych lekarzy i administracyi w szpitalach przez siostry miłosierdzia zawiadywanych, przepisze dziennie lub tygodniowo artykuły i ilość żywności z których się każda z tych porcyi składać powinna, codziennie zaś przy wizycie rannej oznaczy lekarz na tablicy przy łóżku chorego będącej jaka porcyja każdemu ma bydź daną. Sposób jakim te porcye chorych dochodzić mają, Rady szczegółowe respective oznaczają.

ARTYKUŁ 27.

Rada szczegółowa poruczy jednemu z swych członków dozór nad dostarczaniem żywności chorym, który baczyć będzie na to:

1. Aby dostarczane materiały surowe w dobrym były gatunku.

2. Aby zgotowane z nich potrawy były dobre, to jest: aby do ich przyprawienia użyto rzeczywiście ilości i jakości artykułów przepisanych, i aby były czyste i smaczno przyrządzone.

3. Aby każdy chory dostał żywność taką, jaką lekarz dla niego przepisał.

Dla wykonania tego obowiązku, ma mieć tenże członek Rady prawo robienia rewizji w spiżarni i kuchni w każdym czasie, probowania jada, badania chorych i t. p. bez żadnej przeszkody ze strony administracji miejscowej. O spostrzeżonych nadużyciach donosić będzie Radzie szczegółowej na najbliższym jej posiedzeniu, mniejsze sam natychmiast sprostuje.

ARTYKUŁ 28.

Dostarczanie lekarstw dwoistym sposobem odbywać się może, raz z własnej apteki szpitalnej, drugi raz za umową z Aptekarzem prywatnym.

Gdy pierwszy z tych sposobów ze wszech miar jest lepszym, Rady szczegółowe zmierzać będą do tego, aby każda w właściwym sobie szpitalu osobną aptekę mieć mogła, a w razie jej posiadania

wyda jęj Rada Główna przepisy urzędzenia, utrzymania apteki i zdawania rachunków z dostarczanych leków. Dozór nad dostarczaniem lekarstw w czasie i w jakości przepisanej i nad udzielaniem onychże chorym, jest przy Lekarzu Naczelnym szpitala.

ARTYKUŁ 29.

Pościel i odzież w szpitalach, składać się ma każdego chorego z siennika, z poduszki, z prześcieradła, z kołdry zimowej i letniej, z szlafroka zimowego i letniego, z koszuli, szlafmycy lub czepka dla kobiet, z pończoch długich płóciennych i z pantofli. Wszystko prócz kołdry zimowej, szlafroków i pantofli, ma być najmnień podwójnie dla każdego chorego. Rada szczegółowa obmyśli sama najoszczędniejszy sposób dostarczania szpitalowi wszystkich tych przedmiotów, oznaczy z doświadczenia czas trwania każdego artykułu i przedstawi Radzie Głównej przy projekcie do etatu ilość funduszu na peryodyczne onych odnawianie potrzebnego.

Członek Rady delegowany do dozoru nad wewnętrznym porządkiem i wszelkimi dostawami, będzie baczył na należyte odświeżanie pościeli i bieleziny i na dopełnienie przepisów artykułem 19 niniejszej instrukcyi zawartych.

ARTYKUŁ 30.

Zostawując Radom szczegółowym obmyślenie najoszczędniejszego ile być może sposobu dostarczania

opału i światła dla szpitala, z zastrzeżeniem, aby przedstawiały do zatwierdzenia Rady Głównej myśli swoje w tej mierze, podaje im też Rada zasady względem wyrachowania potrzeby drzewa i opału w niektórych Instytutach publicznych przyjęte i już przez doświadczenie stwierdzone.

Na każdy piec w izbie chorych od 8 do 10 łózek mieszczącej, rachować wypada rocznie po sążni dziesięć bez względu na to, czy więcej jest pieców w sali, lub czyli piec jeden dwie mniejsze izby ogrzewa.

Na kuchnię dla 100 osób mniej więcej gotować mającą, od 45 do 50 sążni drzewa na rok.

Na każdy piec w izbach mieszkalnych osób zdrowych, po 6 sążni rocznie.

Na pranie i kąpiele nie można podać zasady, ponieważ to od urządzenia pralni i kąpiele, jako i od mniej więcej częściej potrzeby jednego i drugiego zależy, nadmienią się tylko iż w więzieniach przyjęto około 10 sążni na każde 100 osób.

Na kominki do ogrzewania kataplazmów i innych leków, naznacza się na każdy kominek dwie szczapy dziennie.

Sążeń tu za zasadę do rachuby wzięty, trzymać powinien wysokości łokci trzy, szerokości półtora, długości trzy, zawierać ma szczap 75 półtora łokcia długich, a 9 cali grubych.

Co do światła przyjęto za zasadę, iż na każdą lampę w izbach paloną, wychodzi rocznie oleju garn-

cy dziesięć, bawełny funt jeden. Na każdą lampę astralną przez 365 nocy, palić się mającą, rocznie garncy oleju 32, szkielek 52, knotków 365.

Opalanie pieców ma się zaczynać zwyczajnie od połowy miesiąca Października, a trwać ma aż do połowy miesiąca Kwietnia: Gdy dla wczesnie nastalego lub późno trwającego zima, zachodzić może potrzeba palenia w piecach prędczej lub dłużej jak te termina oznaczają, wypada przeto w opatrzeniu szpitala w drzewo, mieć wzgląd na tę nadzwyczajną potrzebę, i większy nad ściśle wyrachowany zapas drzewa zrobić, któryby za upoważnieniem Rady szczegółowej mógł być użyty.

Oświecenie lamp będzie się zaczynać i trwać jak następuje:

w Styczniu	od godziny 5	w wieczór,	do 7	z rana
w Lutym	„ 6	„	6	„
w Marcu	„ 7	„	5	„
w Kwietniu	„ 8	„	4	„
w Maju	„ 9	„	3	„
w Czerwcu	„ 9	„	3	„
w Lipcu	„ 9	„	3	„
w Sierpniu	„ 8	„	4	„
w Wrześniu	„ 7	„	5	„
w Październiku	„ 6	„	6	„
w Listopadzie	„ 5	„	7	„
w Grudniu	„ 5	„	8	„

T Y T U Ł V.

O zachowaniu czystości i porządku w szpitalach.

ARTYKUŁ 31.

Gdy czystość i zdrowe powietrze składają jeden z najgłówniejszych warunków dobrego utrzymania chorych w szpitalach, troskliwie nad ciągłym jej zachowaniem czuwać powinny Rady szczegółowe, starać się usuwać wszelkie przeszkody w tej mierze i przedsiębrać wszystko co by do zachowania jednego i drugiego zmierzać mogło.

ARTYKUŁ 32.

Przeszkody utrzymania zdrowego powietrza w szpitalu, mogą być zewnętrzne pochodzące z okolic szpitala i zakładów sąsiednich, tudzież wewnętrzne z niedostatecznej baczności na utrzymanie czystości wewnątrz samego szpitala.

Pierwsze, jako to: przyległe bagna, doły błotniste, składy nieczystości, zakłady przykre wyiewy szerzące lub budowle szpitalne zadymiające, starać się będzie usunąć Rada szczegółowa za pośrednictwem miejscowej władzy policyjnej, a w razie nieosiągnięcia pomyślnego skutku, uda się z przełożeniem do Rady Głównej.

Czuwać zaś będzie nad tem, aby ulica lub plac do szpitala przytykający, był zawsze czysto utrzymany, rynsztoki i kanały należycie czyszczone,

błota wywożone. Dla uniknięcia kurzu i dla utrzymania świeżości powietrza, zasadzać należy, gdzie miejscowość na to dozwoli, niskie krzewy, wśród trawników przed domami szpitalnemi, zostawiając wolne przystępy brukowane lub zwirem wysypane.

ARTYKUŁ 33.

Wewnętrzna czystość samego zakładu i utrzymania dobrego powietrza, zależy od ciągłego zachowania największego ochędóstwa w podwórzach spacernych i gospodarskich, w kuchni, w pralni i nadewszystko w kloakach.

Żadne śmiecie i gnoje w podwórzach szpitalnych cierpiane bydź nie powinny, i wywożenie onych jako najczęstsze, powinno bydź stale zarządzane przez Radę szczegółową. Baczć będzie taż Rada na dobre urządzenie odpływów wody i nieczystości z kuchni, pralni i kąpeli, tak, aby ztąd żadne złe wyziewy powietrza na podwórzu nie zatrwały.

Ponieważ w dawnych zakładach kloaki wszędzie prawie tak źle są urządzone, iż zdrowiu szkodliwe wyziewy po całym szpitalu szerzą, staraniem będzie Rady szczegółowej oddalić tę główną niedogodność szpitali, zaprowadzając gdzie lokalność na to dozwoli, kloaki na kanałach bieżącą wodą płukanych, a gdzie tego uskutecznić nie można, kloaki ruchome wywożone, jako najlepiej zabezpieczające od szerzenia szkodliwych wyziewów.

Stajnie, obory, trupiarnie, powinny być należycie oddalone od miejsca pobytu chorych. Przy każdym szpitalu obok trupiarni ma być izba do odbywania sekcji patologicznej ciał zmarłych.

ARTYKUŁ 31.

Co do samego lokalu dla chorych przeznaczonego, ten ma być najmniej raz do roku, to jest na wiosnę bielony tak w salach jako sieniach i korytarzach do połowy ścian popielatym klejowym kolorem malowany.

Dla utrzymania czystości podłóg, gdy częste mycie onychże dla chorych szkodliwem być może, starać się należy ile fundusze na to dozwolą, aby wszystkie podłogi olejno malowane być mogły.

Wszystkie sprzęty do użytku chorych służące powinny być jak najczystiej utrzymywane, aby zapobiedz gnieźdzeniu się w nich robocstwa.

W przepisach utrzymania wewnętrznej czystości, nie pominą Rady zalecić należyte i częste okurzenie ścian; zakaz składania brudnej bielizny, nieczystych naczyń lub czegobądź w izbach dla chorych przeznaczonych, i aby chorzy takowych rzeczy w łózkach nie trzymali. Dla zachowania dobrego powietrza w tychże izbach, zwrócić należy uwagę na to, aby w oknach były dostateczne wentylatory tak urządzone, iżby przewiewu zdrowiu szkodliwego nie sprowadzały, i aby przy nakładzaniu izb nie używano kadzideł suchych dymiących, lecz ziół

w octach moczonych, przez naparzenie zdrowe wyziewy szerzących; aby lampy nocne przez kopcenie nie psuły powietrza, aby słowem oddalić wszystko, cokolwiekby się do zgęszczenia i popsucia powietrza przyczyniać mogło.

ARTYKUŁ 35.

Gdy pranie bielizny może się stać powodem szerzenia wilgoci i przykrych wyziewów w zabudowaniach szpitalnych, starać się należy, aby pralnie nie były umieszczone w tym samym domu, w którym się znajdują chorzy; a jeżeli temu zaradzić nie można, jeżeli przytém pralnia pod wyż wspomnionemi względami szkodliwą jest dla szpitala, upoważnione są Rady do zarządzenia prania bielizny po za okręgiem szpitalnym, mianowicie za pomocą ugody ryczałtowej od głowy chorych lub od sztuki bielizny z prywatnemi osobami prania podjąć się chcącemi zawartęj.

W każdym razie baczyć na to należy, aby zbrudzona bielizna po chorych zaraźliwemi chorobami (jako to świerzba, gdzie ta obok innych chorych jest leczoną), wespół z inną bielizną praną nie była.

Przy suszeniu bielizny zwłaszcza zimową porą, zwracać należy uwagę na to aby się takowe w bliskości sal chorych, jako to po sieniach i kurytarzach nie odbywało, aby zapobiedz przykrym wyziewom i wilgoci ztąd wynikającym.

Tam, gdzie podwórze wewnętrzne szpitalne jest szczupłe, a chorzy po niém odbywają przechadzki,

nam bielizna letnią porą na podwórzu suszoną być
nie może.

ARTYKUŁ 36.

Co się tycze wewnętrznego porządku, ten za-
wiast na ścisłym dopełnieniu wszelkich przepisów
tak przez ogólne urządzenia jako i przez same Ra-
dy szczegółowe wydanych; dla tego obowiązkiem
jest tychże Rad co do utrzymania tegoż porządku:

1. Podać do wiadomości administracyi miejsco-
wej, lekarzy, posługaczy i chorych, wszelkie ich
obowiązków tyczące się urządzenia.

2. Wydać każda w właściwym sobie szpitalu
szczełowe instrukcyje dla wszystkich osób admini-
stracyą i służbę tak lekarską jako i ekonomiczną
w onymże sprawujących.

3. Czuwać nad tem, aby wszystkie przepisy i
urządzenia ściśle i w czasie przyzwoitym przez ka-
żdego w szczególności wypełniane zostały; co bę-
dzie przedmiotem dozoru tak opiekuna prezydują-
cego jako i w szczególności jednego z członków
Rady do tego przez nią przeznaczonego.

Stosownie do ustępu 2 niniejszego artykułu, przy-
gotuje każda Rada szczełowa i do zatwierdzenia
Rady Głównej prześle projekt instrukcyi:

1. Dla Lekarzy.
2. Dla Chirurgów i Felczerów.
3. Dla Intendenta, Ekonoma lub Rządcy szpitala.
4. Dla Sekretarza.

5. Dla Pod-Inspektora lub innego Dozorcy jeżeli jest.

6. Dla gospodyni zawiadującej kuchnią i pralnią.

7. Dla posługaczy i posługaczek chorych.

Rada szczegółowa, któraby sobie tego życzyła mieć wzory wszystkich tych Instrukcyj, otrzyma je, za zgłoszeniem się, do Rady Głównej.

T Y T U Ł VI.

Rozporządzenia przemijające.

ARTYKUŁ 37.

Kontrola i rachunkowość szpitalna osobną instrukcją później przez Radę Główną opiekuńczą wydać się mającą, urządzone zostaną, do których Opiekunowie szpitali zasady zaprojektują.

ARTYKUŁ 38.

Rada Główna zastrzega sobie prawo zmieniania, uzupełniania, lub modyfikowania, przepisów niniejszej instrukcyi w miarę, że tego uzna potrzebę.

ARTYKUŁ 39.

Przy rocznych rapportach swoich, będą mogły Rady szczegółowe czynić spostrzeżenia swoje nad przepisami niniejszej instrukcyi, któreby uzupełnienia, zmiany lub modyfikacyi potrzebowały.

ARTYKUŁ 40.

Gdy postanowienie Rady Administracyjnej z dnia $\frac{11}{23}$ Października, r. z. zmieniło attrybucye Rad

szczegółowych opiekuńczych w szpitalach przez siostry miłosierdzia zawiadywanych, co się tycze ich udziału w administracyi tychże szpitali, Rady te przeto same się zajmą zastosowaniem niniejszej instrukcyi do właściwych sobie obowiązków i stosunków z administracją miejscową szpitala, którego opieka jest im poruczona i przedstawiają Radzie Głównej, każda od siebie w szczególności na tej zasadzie potrzebny projekt wewnętrznej organizacyi szpitala, i instrukcyi tyczącej się ich obowiązków.

w Warszawie d. 2 Sierpnia 1833 r.

Radca Stanu Prezes
J. LUBOWIDZKI.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Wydział Przemysłu i Handlu

Nr. $\frac{7019}{28254}$

Warszawa d. 1 Sierpnia 1834 r.

Gdy Rada Główna Opiekująca Inowrocławskimi dobroczynnych w dopełnieniu art. 9 i 18 postanowienia Rady Administracyjnej z d. $\frac{16}{8}$ Sierpnia 1832 r. nowe zasady dozoru nad wszelkimi dobroczynnymi zakładami publicznymi przepisującego, a Komisji Wojewódzkiej przy reskrypcie Komisji Rządowej z dnia 18 Września 1832 r. N. 8921 już przesłanego, wydała instrukcją przepisującą w zupełności obowiązki i attribucye Rad szegółowych, zarząd szpitali obejmujących; gdy Rady takowe, gdzie już są związane do właściwych czynności powołanemi, a gdzie jeszcze nie exystują rychło utworzonymi być winny, przeto Komisya Rządowa dołączając exemplarzy pomienionej instrukcyi, następnie w tym przedmiocie wydaje zarządzenia: z Dotychczasowa Rada szegółowa dozorcza szpitali Wojewódzka jest rozwiązana, i urządzenie jej ustało, pozostałe po niej akta zatrzyma Komisya Wojewódzka i takowe w miarę potrzeby i żądania Radom szegółowym respective udzielać będzie.

2. Właściwe Rad szczegółowych obowiązki i stosunki z władzami, określone są w tytule I. Instrukcyi. Lubo więc całkowity zarząd szpitalami i ich funduszami w sposobie tamże wskazanym, już do Rad szczegółowych, tam gdzie one exystują, należy, wszelkie jednakże władze administracyjne pozostają w obowiązku czynienia zadosyć wszystkim prawnym i dobro szpitali na celu mającym żądaniom Rad szczegółowych, jako to przy windykacyi funduszków, kosztów kuracyjnych, czynszów, procentów i t. p. przedmiotów exekucyi wymagających.

Zastrzeżenie to tycze się szczególniejsz Kommissyj Wojewódzkich, które przepisów art. 14 postanowienia Rady Administracyjnej z d. $\frac{1}{2}\frac{6}{3}$ Sierpnia 1832 roku i art. 5 instrukcyi, tém łatwiej teraz dopełniać mogą, że mają sobie zmniejszone czynności ogółowej nad szpitalami *опікалі*, w czém już Kommissya Rządowa reskryptami z dnia 22 i 26 Listopada r. z. N. $\frac{70}{2}\frac{20}{2}\frac{20}{2}$ i $\frac{85}{27}\frac{5}{49}\frac{5}{9}$ bliższe objaśnienia udzieliła, a w czém dokładne przejęcie się duchem cytowanego postanowienia, i przesyłającęj się przy niniejszém instrukcyi, wielką zapewnia użyteczność.

3. Gdy tytułem II Instrukcyi udzielone są Radom szczegółowym przepisy co do rozpoznawania warunków kwalifikacyi zgłaszających się do szpitali, i ostatecznego stanowienia względem ich przyjęcia, wdawanie się więc w tój mierze władz dotąd się tym zajmujących, pozostaje nadal tylko podług następnego określenia:

a.) Z prowincyi do Warszawy mogą tylko bydź odsyłani rakowaci, obłąkani, weneryczni i wymagający szczegółowych operacyi chirurgicznych, ztamtąd gdzie w Województwach szpitali dla nich nie ma, -za świadectwami władz miejscowych, do których się wzór dołącza. Jeżeli chory jest w stanie opłacania kosztów kuracyi, co w świadectwie dokładnie wyrazić należy, w takim razie papier stęplowy ceny gr. 10 do świadectwa skasowanym bydź winien (*do Kommissyi Mazowieckiej*). Również mogą bydź odsyłani włóczęgi, żebraki bez przytułku gdyby ci w areszcie policyjnym będąc, ulegną cięższej jakowéj chorobie i w szpitalach bliższych miejsce umieszczeni bydź nie mogą, podobnie za świadectwami bez stępla w formie jak wyżej przepisanej (*do wszystkich*). Chory do tych ~~kaweryj~~ ^{kaweryj} należący, za przybyciem do Warszawy, ma bydź stawiony w urzędzie Muncyjalnym, który podług udzielonych mu zasad, wskaże szpital mogący chorego przyjąć. Stosowne zarządzenia z obostrzeniem zakazu, licznego nadsyłania do Warszawy chorych, Kommissya Wojewódzka do właściwych Kommissarzy Obwodowych poczyni.

b.). Urząd Muncyjalny miasta stołecznego Warszawy odsyłać będzie do szpitali osoby na ulicy w stanie choroby lub nagłego przypadku znalezione, weneryczne, świerzbowate, rakowate, szczególnéj operacyi chirurgicznéj wymagające,

jeżeli nie mają funduszków na leczenie się w domu. Oprócz tych zaś wszystkich ludzi chorych bez przytułku i zamieszkania będących a niemających funduszu na kuracyą, a to wszystko za świadectwami powyżej przepisanemi; weneryczni, którzy mieliby fundusz na leczenie się w domu, zaś z względów policyjnych bez dozoru zostawieni być nie mogli, na ich koszt własny powinni być do szpitala odsyłani.

4. W razie dostrzeżenia jakiej nierzetelności w świadectwie, to jest co do podania za ubogą, osoby mającej fundusze, za koszta kuracyi odpowiedzialny będzie wydający świadectwo.

5. Z uwagi na artykuł 13 Instrukcyi względem oznaczenia stosunków policyjnych osób do szpitala odsyłanych, Kommissya Rządowa nadmienia, iż każdy świadectwem powyżej przepisanem opatrzoney, uważany będzie w szpitalu za wolnego od wszelkiego podejrzenia. W razie zaś, gdyby takowe zachodziło, kuracyą chorego w inném właściwem miejscu urządzić należy, albowiem szpitale nie mają środków zabezpieczenia tego rodzaju osób od ucieczki.

6. Dla postawienia urzędu Muncypalnego miasta Warszawy w możności wskazywania chorym z urzędu odsyłanym, a w art. 3 niniejszego urzędzenia wskazanym, właściwego do ich przyjęcia szpitala, Kommissya Rządowa stanowi, iż każdy warszawski szpital oprócz tablicy podług art. 9 Instruk-

a.) Z prowincyi do Warszawy mogą tylko bydź odsyłani rakowaci, obłąkani, weneryczni i wymagający szczegółowych operacyi chirurgicznych, ztamtąd gdzie w Województwach szpitali dla nich nie ma, -za świadectwami władz miejscowych, do których się wzór dołącza. Jeżeli chory jest w stanie opłacania kosztów kuracyi, co w świadectwie dokładnie wyrazić należy, w takim razie papier stęplowy ceny gr. 10 do świadectwa skasowanym bydź winien (*do Kommissyi Mazowieckiej*). Również mogą bydź odsyłani włóczęgi, żebraki bez przytułku gdyby ci w areszcie policyjnym będąc, ulegną cięższej jakowej chorobie i w szpitalach bliższych miejsce umieszczeni bydź nie mogą, podobnie za świadectwami bez stępla w formie jak wyżej przepisanej (*do wszystkich*). Chory do tych ^{katęgorij} należący, za przybyciem do Warszawy, ma bydź stawiony w urzędzie Muncyjalnym, który podług udzielonych mu zasad, wskaże szpital mogący chorego przyjąć. Stosowne zarządzenia z obostrzeniem zakazu, licznego nadsyłania do Warszawy chorych, Kommissya Wojewódzka do właściwych Kommissarzy Obwodowych poczyni.

b.). Urząd Muncyjalny miasta stołecznego Warszawy odsyłać będzie do szpitali osoby na ulicy w stanie choroby lub nagłego przypadku znalezione, weneryczne, świerzbowate, rakowate, szczególnej operacyi chirurgicznej wymagające,

jeżeli nie mają funduszków na leczenie się w domu. Oprócz tych zaś wszystkich ludzi chorych bez przytułku i zamieszkania będących a niemających funduszu na kuracyą, a to wszystko za świadectwami powyżej przepisanemi; weneryczni, którzy mieliby fundusz na leczenie się w domu, zaś z względów policyjnych bez dozoru zostawieni bydź nie mogli, na ich koszt własny powinni bydź do szpitala odsyłani.

4. W razie dostrzeżenia jakiej nierzetelności w świadectwie, to jest co do podania za ubogą, osoby mającej fundusze, za koszta kuracyi odpowiedzialny będzie wydający świadectwo.

5. Z uwagi na artykuł 13 Instrukcyi względem oznaczenia stosunków policyjnych osób do szpitala odsyłanych, Kommissya Rządowa nadmienia, iż każdy świadectwem powyżej przepisanem opatrzony, uważany będzie w szpitalu za wolnego od wszelkiego podejrzenia. W razie zaś, gdyby takowe zachodziło, kuracyą chorego w inném właściwem miejscu urządzić należy, albowiem szpitale nie mają środków zabezpieczenia tego rodzaju osób od ucieczki.

6. Dla postawienia urzędu Muncypalnego miasta Warszawy w możności wskazywania chorym z urzędu odsyłanym, a w art. 3 niniejszego urzędzenia wskazanym, właściwego do ich przyjęcia szpitala, Kommissya Rządowa stanowi, iż każdy warszawski szpital oprócz tablicy podług art. 9 Instruk-

cyi na bramie przybitej, a codzienny stan miejsc w szpitalu wykazujacej, poda niezwlocznie urzedowi Muncypalnemu wykaz lozek, ktore u niego dogodnie i bez natloku, sale oznaczone bydz winny. Oprócz tego zaś podawac będzie urzedowi Muncypalnemu codzienny rapport o stanie ludności szpitalnej, i o ilości próżnych lozek podlug wzoru tu dołączonego.

Kommissya Rządowa oczekuje rapportu o zarządzeniach, jakie przez Kommissyą Wojewódzką (lub urząd Muncypalny) w zastosowaniu się do niniejszego reskryptu, wydane zostaną.

Za Dyrektora Głównego Radca Stanu Prezydujący
(*podpisano*) WOJDA.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału
(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

~~xi-fanondarz~~ Stanu Dyrektor Kancellaryi
(*podpisano*) DESZERT.

Do
wszystkich Kommissyj Wojewódzkich
i do
Urzedu Munc. Miasta Stoł. Warszawy.

Wzór A.

ŚWIADECTWO

dla chorego odesłanego do szpitala

np.

Józef Grzybowski

Rodem z Błonia, Obwodu Warszawskiego, Województwa Mazowieckiego, lat 32 wieku liczący, religii Katolickiej, stanu gminnego, ostatnie zamieszkanie w skory na Raka, ma rodziców lub krewnych w Sochaczewie, obwodzie tegoż nazwiska, koszty kuracyjne opłacać może lub nie może.

w Błoniu dnia Mca roku

Burmistrz

(podpis i pieczęć)

(na drugiej stronie świadectwa wypisać)

URZĄD MÜNICYPALNY

Miasta Stołecznego Warszawy

Po sprawdzeniu kwalifikacji dwugostronnie wyrażonej, wzywa Radę szeregółową szpitala NN. aby chorego na fundusz własny w publiczny przyjęła.

w Warszawie dnia Mca r.

(podpis)

Wzór B:

RAPPORT DZIEENNY

z dnia

Mca

183 r.

SZPITAL	Znajduje się łóżek stałych dla		Jest chorych w szpitalu		A zatem jest łóżek próżnych dla		UWAGI.
	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	

w Warszawie jak wyżej
 (podpis) Administratora
 vel Intendenta Szpitala

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Mając sobie przez K. R. S. W. D. i O. P. przedstawione poświęcenie się Hrabiego Józefa *Kwileckiego* dla dobra cierpiącej ludzkości i gorliwość okazaną w pełnieniu obowiązków opiekuna szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, Rada Administracyjna mianuje niniejszym pomienionego Hr. *Kwileckiego* Członkiem Rady Głównej Op. Inst. Dobroczynnych.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia $\frac{17}{9}$ Kwietnia 1834 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości
w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI

HRABIA PASKIEWICZ ERYWAŃSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(*podp.*) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.
Zgodno z Oryginałem
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Zważywszy iż szpitale publiczne wspieraniu cierpiącej ludzkości poświęcone, zasługują na szczególną troskliwość i opiekę Rządu, zważając również iż i w tym widoku ich dobra, i domy dekretemi Króla Jmci Saskiego, z dnia 22 Marca 1808 r. i z dnia 10 Stycznia 1811 r. niemniej postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego, z dnia 12 Stycznia 1819 r. i z dnia 27 Listopada 1819 roku od opłaty podatków, opłat nadzwyczajnych publicznych, i ciężarów publicznych uwolnione zostały, dla braku jednakże ogólnego w tej mierze postanowienia, też Instytutu pomimo pojedynczo udzielonych dobrodziejstw, nie mają sobie zapewnionej zupełnej ulgi, celem rzeczonych postanowień będącej, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, postanowiła i stanowi co następuje:

ARTYKUŁ 1.

Wszelkie i jakiegokolwiek nazwania dobra lub posiadłości ziemskie dworskie (wyłącznie włościańskie), kamienice i domy będące własnością

szpitali publicznych, a przynoszące na rzecz ich jakiegokolwiek bądź dochody, i bez względu, czyli te posiadłości oddawna są własnością szpitali, bądź też w przyszłości na własność Instytutów i szpitali nabyte, lub darowane zostaną, mają być zupełnie wolne od opłaty wszelkich podatków pod jakimkolwiek bądź tytułem exystujących, lub w przyszłości istnieć mogących, tudzież od wszelkich ciężarów publicznych tak skarbowych, jako i gminnych, opłat zwyczajnych, i nadzwyczajnych w naturze lub pieniądzu, lub też składek (wyjąwszy na rzecz Towarzystwa ogniowego) z ogólnego lub szczególnego ciężaru na kraj przypadających.

ARTYKUŁ 2.

Wszelkie podatki, opłaty i składki publiczne zrealności rzeczonych Instytutów i szpitali przypadające, a w poborze zawieszane lub dotąd nie wyekwowane, mają być bezzwłocznie umorzone; w przyszłości zaś aby wymagane nie były, winny być z rejestrów poborowych wymazane, i więczej nie nakładane.

ARTYKUŁ 3.

W przypadku gdyby za uznaną przez Rząd potrzebą dobra ziemskie, pałace, kamienice, domy, własnością Instytutów wyżej rzeczonych, pod opieką Rządu zostających będące, były sprzedane, lub prawem wieczno-dzierżawnym wypuszczone, i tym sposobem przeszły w posiadanie prywatne lub inne,

w takim razie skarb publiczny i kassy miejskie wróćą do praw swych wybieralności tak podatków, jako też wszelkich nakładów zwyczajnych i nadzwyczajnych, od dnia przejścia tychże realności w posiadanie prywatne.

ARTYKUŁ 4.

Wszystkie dekreta i postanowienia dawniej w tej mierze wydane, o ile niniejszemu są przeciwne, uchylają się.

ARTYKUŁ 5.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, i Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w czém do której należy poleca się; jak również Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, aby takowe w Dzienniku Praw było umieszczone.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia ^{25 Września} 7 Października 1834 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem, Generał Feldmarszałek

XIAŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(*podp.*) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.
Zgodno z Oryginałem
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYKOWSKI.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie K. R. S. W. D. i O. P. stosownie do Art. 3. Postanowienia swego z dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Sierpnia 1832 roku postanowiła mianować i mianuje niniejszém Członkami Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych:

Hrabiego Alexandra *Walewskiego* Członka Rady Stanu.

Jenerał Majora *Tutczek* Naczeln. Wojen. Gubern. Krakowskiéj.

Prezesa Trybunału Cywiln. Województwa Krakowskiego *Trzetrzewińskiego* — z przeznaczeniem *wszystkich trzech* do opiekowania się szpitalami Województwa Krakowskiego; tudzież Jenerała Majora Barona *Korffa* Naczelnika Wojen. Wojew. Podlaskiego z podobnémże co do szpitala w Siedlcach przeznaczeniem.

Zawiadomienie o tém kogo wypada, Kommiss. Rząd. S. W. D. i O. P. poleconém zostaje.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej daty $\frac{9}{1}$ Października 1834 roku.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.
(*podp.*) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI
Zgodno z *Orginatem*
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

R A D A

GŁÓWNA OPIEKUŃCZA INSTYTUTÓW.
DOBROCZYNNYCH.

D O

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA N. N.

W wykonaniu Artykułu 7 postanowienia Rady Administracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ Sierpnia 1832 r. który oddając Radzie zarząd funduszków i nieruchomości do szpitali należących, porucza jój wydanie przepisów względem sposobu zawiadywania takimi nieruchomościami, jakoteż w uzupełnieniu art. 6 Instrukcyi pod dniem 2 Sierpnia r. z. dla Rad szczegółowych wydanej, następujące Radzie szczegółowej rozporządzenia przesyła, celem zastosowania się do nich w każdym razie.

ARTYKUŁ I.

Pierwszym obowiązkiem Rady szczegółowej przy objęciu w zawiadywanie majątku szpitalnego, być powinno, jak najdokładniejsze obznajomienie się ze wszystkimi częściami tegoż majątku. A mianowicie gdy nieruchomości szpitalne pozbawione dotąd dość czynnej opieki, powiększej części są zaniedbane, lub przynajmniej tak zawiadywane, że zbyt mały dochód Instytutowi czynią, Rada delegować będzie z grona swego członków, którzyby się udali na miejsce i każdą nieruchomość ile można najdokładniej poznać się starali, stan jój obecny opisali,

i Radzie szczegółowej złożyli rapport: o dochodzie jaki dziś czyni, o ciężarach na niej ciążących, o ulepszeniach i reperacych niezbędnie potrzebnych, aby podnieść jój stan obecny. Rada znając taką wiadomość, będzie mogła ocenić jak dalece dotychczasowe zawiadywanie nieruchomością było dobre, i dochód z niej odpowiadający, i zgodziwszy się względem ulepszeń samej nieruchomości jako i sposobu użytkowania z niej, uczyni wnioski swoje do Rady Głównej w téj mierze, a to przy przesłaniu jój treściwego opisu wszystkich nieruchomości szpitalnych.

ARTYKUŁ 2.

Wyjąwszy domy, w których sam szpital i należące do niego zakłady są umieszczone, tudzież mniejsze ogrody do bezpośredniego użytku szpitala służące, nie może Rada szczegółowa zawiadywać bezpośrednio żadną nieruchomością szpitalną, ani ciągnąć z niej dochodów za pomocą własnego gospodarstwa i zarządu.

ARTYKUŁ 3.

Nieruchomość każda do funduszków szpitalnych należąca, i będąca źródłem dochodów Instytutu, powinna być wypuszczona w czasową lub wieczną dzierżawę, jeżeli Rada Główna na wniosek Rady szczegółowej nie uzna jój alienacyi za potrzebną i najkorzystniejszą dla szpitala.

ARTYKUŁ 4.

Domy szpitalne mogą być całkiem lub częściami wypuszczane w dzierżawę najmniej za rocznymi kontraktami; kwartalnie a tém. mniej miesięcznie wynajmowanie stancyi w tych domach, przez samą Radę jako niezgodne z porządkiem etatowym, stałego oznaczenia rocznych funduszków wymagającym, nie ma mieć miejsca.

ARTYKUŁ 5.

Ogrody warzywne i owocowe, łąki, pastwiska, inne pojedyncze realności podobnie za rocznymi kontraktami wypuszczane być powinny. Wyjątkiem są w tej mierze place pojedyncze, które czy to dla nadbrzeżnego położenia swego, czy też dla odbywających się w miejscu targów lub jarmarków, w pewnych tylko czasach niestały dochód czynią, i dla tego stale wydzierżawiane być nie mogą. Dochód z takich placów gdy się zdarzy, wprost do Kasy szpitalnej za upoważnieniem Rady szczegółowej ściągiony być może.

ARTYKUŁ 6.

Dobra ziemskie i grunta uprawie rolniczej poświęcone, nie powinny być wydzierżawiane na termin krótszy jak lat trzy; przy równości korzyści pierwszeństwo zawsze ma być dane temu dzierżawcy, który na dłuższy przeciąg lat, takowe nieruchomości zadzierżawić pragnie. Nadzwyczajne

okoliczności któreby zmuszać mogły Radę szczegółową do rocznego wydzierżawienia dóbr lub gruntów, do decyzji Rady Głównej przedstawiane będą.

ARTYKUŁ 7.

Przy zawieraniu kontraktów dzierżawnych, zwłaszcza posiadłości gruntowych, trzymać się będzie Rada warunków, przy wypuszczaniu w dzierżawę dóbr Rządowych, przyjętych, o których udzielenie sobie do właściwej Kommissyi Wojewódzkiej zgłosić się może.

ARTYKUŁ 8.

Przedewszystkiemi innemi sposobami zawiadywania nieruchomościami instytucyowemi, da Rada szczegółowa pierwszeństwo wieczno-dzierżawnemu wypuszczaniu onychże.

Przyczém podobnież zasady przez Kommissyą Rządową Skarbu w téj mierze przyjęte, za wzór, do układania warunków kontraktów, służyć jej mają.

Wyjątek od tego stanowią place prawem wieczno-dzierżawném celem wystawienia na nich domów nabywane, z których rocznie czynsze i laudemia przez nabywców opłacać się mające, stosownie do miejscowych okoliczności ustanowione być mają. Wszelkie tego rodzaju konsensa do zatwierdzenia Rady Głównej podawane być mają.

Kontrola zaś lau lemiów, czynszów i t. p. do Rad szczegółowych należy.

ARTYKUŁ 9.

Wszelkie kontrakty najmu, dzierżawy i wiecznodzierżawnego wypuszczenia nieruchomości szpitalnych, ulegają zatwierdzeniu Rady Głównej, i od daty uzyskania tegoż zatwierdzenia, stają się dopiero obowiązującymi dla opieki instytucyjowej. Kontrakty przed wydaniem niniejszego rozporządzenia przez Radę szczegółową zawarte, trwają w swojej mocy aż do czasu expiracyi i nie będą przedstawiane do zatwierdzenia Rady.

ARTYKUŁ 10.

Ogólną powinno być zasadą dla Rady szczegółowej, aby wszelkie wynajmowania i dzierżawy czasowe czy wieczne, odbywały się drogą licytacyj publicznych, bądź to przez deklaracye opieczętowane, bądź też głośnych, na posiedzeniu i w prawnym komplecie Rady odbywanych. Wyjątkiem od tego są place puste na wieczny czynsz do budowania wypuszczane, do których się tylko jeden preten dent zgłasza. Na takowe wydawać będzie Rada szczegółowa konsensa do zatwierdzenia Radzie Głównej przesyłać się mające.

ARTYKUŁ 11.

W razie jednakże gdyby Rada szczegółowa miała słuszne powody do wypuszczenia jakiej nieruchomości

mości z wolnej ręki, powinna takowe przedstawić wcześniej Radzie Głównej i jej decyzji w tej mierze oczekiwać.

ARTYKUŁ 12.

Jakikolwiek będzie sposób i czas trwania dzierżawy, Rada szczegółowa tak przy ogłaszaniu licytacji, jako i przy zawieraniu kontraktu, baczyć będzie najmocniej aby dzierżawcy nie były zapewniane żadne bonifikacye lub defalki z powodu tak zwanych przypadków lub klęsk, jako to: gradobicia; wylewu wód, nieurodzaju, ognia piorunowego i t. p. Gdy bowiem każda dzierżawa bierze na się zysk lub stratę, przeto zasady w tej mierze do dóbr rządowych służące, tu również moc obowiązującą zachowują.

w Warszawie d. 29. Listopada 1834 r.

Radca Stanu Prezes

(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTOW DOBROCZYNNYCH

D O

Rad Szegółowych Opiekuńczych Szpitali.

Podług postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 28 Sierpnia 1832 r. i następnych rozporządzeń rządowych, całkowite zawiadywanie służby i funduszków szpitalnych dawniej przez Kommissye Wojewódzkie ogółowo sprawowane, urządzoném zostało w tym sposobie, iż sprawy każdego dobroczynnego zakładu poruczone są wyłącznie Radzie szegółowej przy każdym z nich ustanowionej, zostającej pod zwierzchnictwem Rady Głównej opiekuńczyj instytutów dobroczynnych, a obowiązanej działać podług instrukcyi w dniu 2 Sierpnia r. z. przez tęż Radę przepisanej.

Do téj zmiany dawniejszego trybu, nie miał Rząd, jak Radzie szegółowej wiadomo, innego powodu tylko ten, aby przez bliższe poznanie stanu szpitali przyjsć do ich stopniowego ulepszenia i postawienia w pomyślnym stanie. Dla dopięcia więc tego użytecznego celu, konieczném jest przed innemi czynnościami utrzymanie ogółu interesów szpitalnych w tak zupełnym porządku i ciągu, aby Rada Główna jako Naczelna Magistratura mogła posiadać wiadomość o stanie w szegółności każdego szpitala

i zmianach jakie w tój mierze w danym przeciągu czasu zachodzić mogą.

Z tego powodu Rada Główna zamierzyła wezwać Rady szczegółowe o podawanie jój peryodycznych rapportów, które co kwartał (najdalej w dni 10 po skończeniu każdego) składane, obejmować mają w skróconym obrazie następne przynajmniej wiadomości:

1. Czyli i wiele posiedzeń Rada szczegółowa w przepisanim odbyła komplecie?

2. Czyli i jaka zaszła zmiana osób w składzie administracyi miejscowej Instytutu?

3. Czyli i jakie fundusze lub własności Instytutowe są w dochodzeniu? — jakie względem każdego w szczególności przedsięwzięto kroki?

4. Czyli i jakie w tym kwartale zawarto kontrakty dzierżawne lub układy o dochody z własności instytutowych?

5. Czyli i jakie zapisy lub darowizny na rzecz Instytutu miały miejsce?

6. Jaki był stan budowli instytutowych w ciągu kwartału? czyli i jakie ku ich restauracyi przedsiębrano kroki?

7. Wiele było wpływu funduszu w stosunku do dochodów etatem objętych, wiele zalega i dla czego?

8. Jakie były wydatki Instytutu w ciągu kwartału i jaki remanent w kassie, lub jakie awanse poczyniono?

9. Jaki był stan ruchu ludności szpitalnej pod względem ilości pozostałych z dawniejszego czasu, przybyłych w ciągu kwartału, wyzdrowiałych i zmarłych; tudzież zostających na następny kwartał z wymienieniem dni, które każdy chory przepędził w szpitalu i chorób na które chorzy byli leczeni; tudzież z wymienieniem wielu chorych z ich własnych leczono funduszów, a wielu z ogólnego funduszu szpitala.

Za termin od którego te rapporta mają być składane, naznacza się kwartał bieżący, tak iż Rada Główna najdalej w dniu 16 Stycznia r. p. spodziewa się odebrać od Rady szczegółowej rapport za czas od 1 Października do końca r. b. Żeby zaś Radzie szczegółowej ułatwić wykonanie niniejszego wezwania, Rada Główna przesyła jej exemplarzy gotowych szematu do zamieszczenia w nich żądanych wiadomości.

Rada Główna ograniczywszy się tym sposobem w swoich żądaniach samą istotną potrzebą, spodziewać się ma prawo, że Rada szczegółowa tak przez wzgląd na ogólne dobro ludzkości jako i potrzebę przyprowadzenia swego szpitala do najwyższego pomysłowości stopnia, zechce dopomagać usiłowaniom Rady Głównej przez regularne i dokładne zadość czynienie niniejszój odezwie.

w Warszawie dnia 1 Grudnia 1834 r.

Radca Stanu Prezes

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

w

dnia Mca

18

D O

**RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
INSTITUTOW DOBRÓCZYNNYCH.**

**RAPPORT KWARTALNY
RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA.**

.....

Skład Rady szczegółowej która odbyła posiedzeń

w Miesiącu				Zmiany zaszle w składzie Rady
w dniach				
OBECNI:				
Opiekun główny. . .				
Członki Rady . . .				
.				
.				
.				
Lekarz Naczelny .				
„ pomagający.				

Skład Administracyi szpitala i zaszle zmiany.

STAN KASSY.

	Gotowi- zną w Kas:		w Awan- sach.		Na za- legło- ściach.	
	Zł.	g.	Zł.	g.	Zł.	g.
Było remanentem z kwarta- łu zeszłego						
Wpłynęło do kassy z do- chodów						
	Zł.	g.				
W ciągu kwartału bieżącego						
Zwrót awansów ..						
Na zaległości						
Ogół dochodu wynosi						
Wydano na potrzeby szpi- tala						
Na awanse						
Zostaje remanentem na kwartał następny						

Spostrzeżenia ogólne co do stanu szpitala.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA N. N.

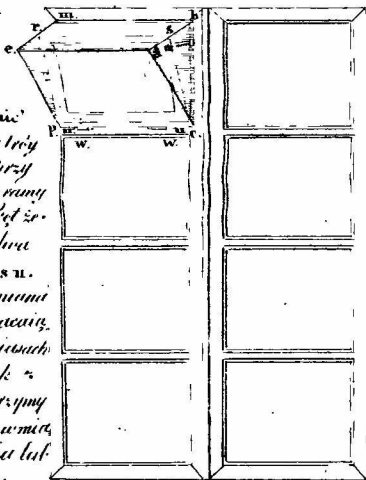
Zważając, że używany powszechnie sposób odświeżania powietrza w pokojach za pomocą tak zwanych wentillatorów, wiele się przyczyniać może w szpitalach do wyzdrowienia chorych, chroni albowiem od formowania szkodliwych miazmów, Rada Główna postanowiła udzielić Radzie szczegółowej rysunek takiego wentillatora z stosowném opisaniem. Sporządzony on jest na wzór tych, które już w stolicy wyprobowane i za dokładne uznane zostały; spodziewa się więc Rada Główna, iż Rada szczegółowa dołoży starania, aby to zbawienne dla chorych a mało kosztowne urządzenie, do miejscowości pod względem budynku zastosowaném i do skutku doprowadzoném zostało.

w Warszawie dnia 5 Grudnia 1834 r.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

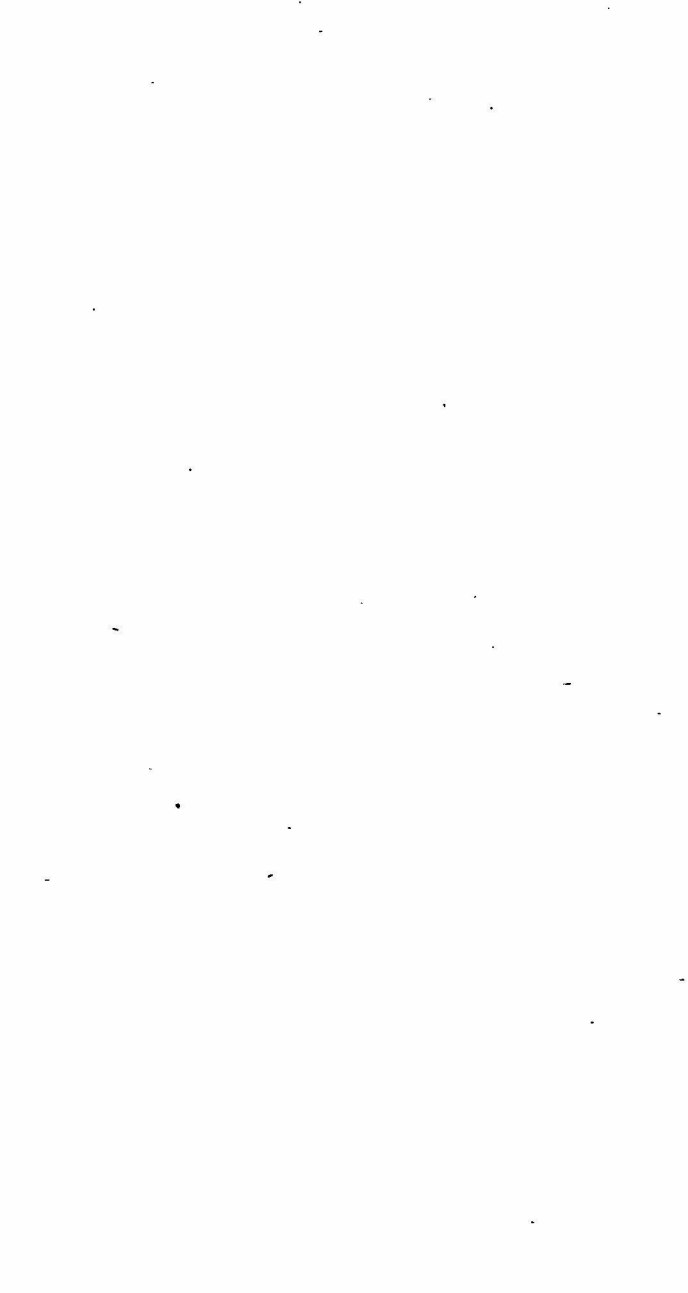
Rysunek

Ventilatora używanego po Szpitalach w Warszawie.

C' białocianu
 emp.abc Jawn trój
 kąt y z blachy przy
 łacie potrzebne do ramy
 okiennej a. b. c. d. e. f.
 l. m. n. o. p. q. r. y dwa
 trójkąty u. v. w. x.
 krawka drewniana
 os. klona i obracana
 ca się na zawiasach
 w w. d. o. Hacz. yk z
 zabkami do przynny
 kamia lufika w m. i. a.
 te upodobania lub
 potrzebny.

3 6 12 18 24 48 cali

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTOW DOBROCZYNNYCH.

Zważając, że w postanowieniu rządowém z d. 31 Grudnia 1816 r. urządzającym kunszta, professye i rzemiosła, znajdują się przepisy dotyczące poboru różnych opłat na rzecz szpitali, Rada Główna uznała iż następne artykuły tegoż postanowienia w ogólnym zbiorze urzędzeń szpitalnych umieszczone być mają.

ARTYKUŁ 44

„W przypadku słabości ucznia, majster stara-
„nie o nim mieć powinien.

ARTYKUŁ 79.

„Leczenie i opa'rywanie w chorobie przybyłego
„czeladnika, bądź już zostawał w robocie lub prze-
„ciwnie, jeżeli jest bez sposobu, z skrzynki cze-
„ladniczej następować winno, a w niemożności téj,
„z opłat rzemieślniczych wpływających do kassy
„miejskiej.

ARTYKUŁ 80.

„Gdyby te niestarczyły, z funduszu ubogich, a
„w niedostatku tego, z kassy miejskiej ma być
„opatrywany.

ARTYKUŁ 81.

„Prezydent lub Burmistrz miasta, pod własną od-
„powiedzialnością przestrzegać powinni, ażeby cze-
„ladnik chorobą złożony, bez pomocy zostawiony,

„albo przed dostatecznym wyzdrowieniem, dalej
„wyprawiony nie był.

ARTYKUŁ 116.

„Czeladnicy mogą mieć skrzynkę własną z skła-
„dek swych na wspólne potrzeby, osobliwie dla
„wsparcia chorych, lub podupadłych czeladników.

ARTYKUŁ 117.

„Poboru jednak i użycia tegoż dojrzy Urząd Star-
„szych.”

Podobnież gdy artykuł 21 postanowienia Rady Ad-
ministracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ Sierpnia 1832 r. utrzymał
w swój mocy te rozporządzenia poprzedniej uchwały
Rządowej z dnia 2 Grudnia 1817 r. które się tyczą
szpitali parafialnych, dopóki te ostatecznie urządzone
nie zostaną, przeto Rada Główna uznała za potrze-
bne do ogólnego zbioru urzędzeń szpitalnych dola-
czyć następane w tej mierze przepisy powyższej
uchwały.

ARTYKUŁ 18.

„Administracya miejscowa szpitali parafialnych
„dla ubogich w miastach i po wsiach, jest przy Wój-
„tach Gmin, Burmistrzach i Proboszczach. Wójci
„i Burmistrzowie są z prawa kuratorami szpitali para-
„fialnych dla ubogich, obowiązani ciągle mieć sta-
„ranie o szpitalach i ich funduszach.

ARTYKUŁ 19.

„Ponieważ w miastach i wsiach, gminy i parafie
właściwe obowiązani są obmyślać fundusze na

„utrzymywanie swoich ubogich niezdolnych do pracy, przeto do nich także należy przy pomocy administracyi miejscowych szpitali, obmyślenie sposobów użycia do stosownych zatrudnień w gminach i parafiach tych ubogich, którzy zdolni okazyją się do pracy, tudzież środków ich dozoru. .

ARTYKUŁ 20.

„W każdym szpitalu parafialnym ma być utrzymywane tyle tylko ubogich niezdolnych zupełnie do pracy dla podeszłego wieku, kalectwa lub niepełności, na wielu jest oznaczony fundusz. Ubodzy mogący pracować i być użyci do zatrudnień, miejsca tam pod żadnym pozorem mieć nie mogą. Ubodzy umieszczeni w szpitalach parafialnych powinni być rodem z tego miasta lub gminy, w których się szpital parafialny znajduje, niemniej ci którzy przybywszy z obcego kraju lat kilka w jeźdném mieście, gminie lub parafii przebywali, zostając tam w usługach, lub trudniąc się godziwym zarobkiem; albo którzy z tych miast lub gmin przyjąwszy jakikolwiek rodzaj służby publicznej, po starganiu się do tychże miast i parafii, jako ubodzy niezdolni do pracy powrócili; natomiast przechodni chorzy lub nieszczęśliwi.

ARTYKUŁ 21.

„Posługujący przy kościołach zwani *dziady* i *babcy*, winni być z funduszków kościelnych utrzymywani, i niemają prawa do funduszu szpitalnego na

„ubogich przeznaczonogo, dopóki są zdolni do pracy i zajęci usługą przy kościołach.

ARTYKUŁ 22.

„Przeznaczeni tylko tiodzy do administracyi miejscowych szpitalnych mieć będą prawo zbierania jałmużny na szpitale swoich parafii; wszelkie inne kwestowanie przez żebraków w miastach i powsiach ma bydź surowo zabraniane i karane.

ARTYKUŁ 23.

„Gdy urządzone i zapewnione zostaną fundusze w każdój gminie na utrzymywanie szpitali ubogich, dotąd służące i w tych stosowna liczba ubogich niezdolnych zupełnie do pracy właściwych gmin opatrzona, przedsięwzięty bydź ma przez policyjne środki dokładny spis ubogich żebraków wszelkiego rodzaju, i natychmiast krajowi do właściwych gmin lub parafii z których rodem odesłani, i tam do stosownych zatrudnień użyci; przybyli zaś z obcych krajów jedynie w celu żebractwa, i jeżeli ciągle od czasu przybycia tém się zatrudnili, winni bydź za granicę do kraju z kąd przybyli odprowadzeni.”

w Warszawie d. 21 Grudnia 1834 r.

Za zgodność wypisów

R. BIERZYŃSKI.

Członek Rady Głównój.

Warszawa d. $\frac{30 \text{ Stycznia}'}{11 \text{ Lutego}}$ 1835 r.

DYREKTOR GŁÓWNY

PREZYDUJĄCY

W KOMMISSYI RZĄDOWÉJ SPRAW WEWNĘTRZNYCH
DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Na przełożenie Wizytatorki zgromadzenia Siostr Miłosierdzia z dnia $\frac{9}{21}$ Grudnia roku zeszłego, przy którym czyni uwagi nad wydaném przez Radę Główną opiekuńczą instytutów dobroczynnych uządzeniem wieczystych dzierżaw nieruchomości szpitalnych; oświadczam, iż ponieważ rzeczonę urządzenie udzieloném zostało Radom szczegółowym szpitali, przy których są Siostry Miłosierdzia tylko w sposobie projektu, którego zastosowanie do potrzeby, administracyom tych szpitali jest zostawione; ponieważ zresztą uwagi Wizytatorki opierają się jedynie na kilku niekorzystnych wypadkach czasowych dzierżaw, do których niedokładne spisanie kontraktów dzierżawnych mogło dać powód, uznaję przeto, iż pismo Wizytatorki co do głównego swego przedmiotu żadnej nie wymaga decyzji.

Że jednak podająca, czyniąc swoje uwagi w imieniu jakoby wszystkich szpitali przy których są Siostry Miłosierdzia, zdaje się przybierać władzę nad temiż szpitalami, widzę potrzebę zwrócić uwagę

Wizytatorki, iż przepisy Rządowe nieprzypuszczają żadnej oddzielnej władzy nad szpitalami, oprócz tych które Rząd ustanowił; i że władza taka jaką podająca zdaje się sobie przyznawać, nie wypływa wcale ani z ustaw zgromadzenia, ani z attríbucyi Wizytatorki, której tylko służy zwierzchność nad samemi Siostrami Miłosierdzia.

(podpisano) E. GOŁOWIN.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu

(podpisano) DESZERT.

Do

Wizytatorki jeneralnej Zgromadzenia
Siostr Miłosierdzia.

Nro $\frac{19,586}{57,893}$

KOMMISSYA RZADOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ ADMINISTRACYI. } Wyd. 10,343
Warszawa d. 1⁴/₆ Maja 1835. } Gen. 21,589 № Dz.

Artykuł drugi ustępu *B.* dobroczynnego Dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 1⁴/₆ Marca r. b. o stowarzyszeniu emerytalnem cywilnem stanowi; na rzecz funduszów tegoż towarzystwa, ma być potrącana na raz jeden 1¹/₂ część tej przewyżki rocznej, którą urzędnik, officyalista, posługacz przy każdym otrzymaniu wyższej pensyi zyskiwać będzie. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Oświecenia Publicznego w wykonaniu powyższego postanowienia, wzywa Radę Główną opiekuńczą instytutów dobroczynnych o dopilnowanie, aby począwszy od włącznie dnia 1⁴/₆ Maja r. b. jako daty ogłoszenia w Dzienniku Praw pomienionego dekretu, wszystkim tym urzędnikom, officyalistom i posługaczom pod jej-zwierzchnictwem zostającym, którzy podwyższenie swych płac bądź z funduszów etatowych, bądź innych jakichkolwiek pozyskali, lub następnie otrzymają, potrąconą była jednomiesięczna na raz jeden przewyżka tychże płac, jaka w stosunku należności rocznej funduszowi stowarzyszenia emerytalnego rzypadać będzie.

Opłatę w mowie będącej przewyżki, od której z uwagi na artykuł 1 dekretu nie są wolne ani powiększenia pensyi tytułem nadzwyczajnego dodatku ani też dyety, Rada Główna Opiekuńcza wskazywać ma tymże samym kassom do potrącenia, które uskuteczniają wypłatę pensyi; potrąconą zaś kwotę zadysponuje Rada Główna wnosić niezwłocznie do tych kass, w których składka 4% na fundusz stowarzyszenia koncentruje się. W tym duchu postępując Rada Główna, zarządzi i sama zastosuje się, aby o ile fundusz z którego przewyżka następować będzie, podnoszony jest za listą płacy, ilość wnieść się mającej przewyżki, potrąconą była na końcu téjże listy, z wymienieniem respective pozycyi, z których takowa funduszom stowarzyszenia okaże się przynależną, lub o ile następować będzie, za dyspozycjami szczegółowemi aby z temiż dyspozycjami jednocześnie do poboru kassom właściwym taż przewyżka wskazywaną była.

Za Dyrektora Głównego
Dyrektor Wydziału Prezydujący, Radca Stanu
LUBOWIDZKI.

Vice-Dyrektor Wydziału Referendarz Stanu
WIERZBOŁOWICZ.

**Wypis z Protokółu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNEJ.**

dnia 17 Maja 1835 r.

Kommissya Rządowa spraw wewnętrznych duchownych i oświecenia publicznego mając na względzie nieuchronną potrzebę przyścia w pomoc szpitalom prowincjonalnym istniejącym we wszystkich Województwach, z wyłączeniem jedynie Woj. Augustowskiego: uważając oraz, że ani właściwe fundusze tychże szpitali z zapisów stałych lub ofiar przypadkowych pochodzące, ani zwroty kosztów kuracyjnych, które dla ubóstwa chorych lub gmin najczęściej umarzane być muszą, do celu tego doprowadzić nie mogą, a skarb publiczny licznymi obarczony wydatkami łożyć nie jest w stanie; postanowiła na stałe utrzymanie przynajmniej jednego szpitala głównego w każdym Województwie, przeznaczyć piąty procent od dochodów kass miejskich etatami do dyspozycji Kommissyi Rządowej zostawionych, z zastrzeżeniem jedynie co do Woj. Augustowskiego, nieposiadającego dotąd żadnego szpitala, iżby fundusze z tego Województwa w skutek powyższego ogólnego zarządzenia zbierane, zachowane były w Banku aż do uformowania się kapitału na założenie szpitala wystarczycie mogącego.

O zatwierdzenie pomienionego postąpienia, Kommissya Rządowa pod dniem $\frac{8}{10}$ Kwietnia roku bieżącego upraszała.

Rada mając na względzie istotną korzyść jakiej w skutek udzielić się mającej corocznej pomocy, szpitale prowincjonalne odniosą, oświadczyła: że wniosek Kommissyi Rządowej zatwierdza.

Zgodno z Protokółem
Sekretarz Stanu
(podpisano) J. TYMOWSKI.

N° 23,335.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZ. PRZEMYSŁU I HANDLŪ. } Wydz. 8,140
Warszawa d. 13° Maja 1835 r. N. Dz. } Gener. 25,031

Odbiera uzalenia od niektórych Rad szczegółowych dowodami wsparte, że Kommissye Wojewódzkie lub miejscowe Urzędy Muncypalne wydają asygnacye do kass szpitalnych bądź na wsparcia dla włóczęgów i żebraków, bądź na wydatki nie mające nawet na celu ratunku cierpiących, i zupełnie szpitalom obce, jako to: na sprawienie mebli do kwater wojskowych, na opłatę lokalów dla konsystujących wojskowych i t. p.

Cheąc zapobiedz w ogólności temu niewłaściwemu postępowaniu; Kommissya Rządowa poleca Kommissyi Wojewódzkiej aby i sama żadnych asygnacyj do kass szpitali przez Rady szczegółowe zaświadczanych nie wydawała i takowych wydawania wszystkim Kommissarzom Obwodowym, tudzież Urzędom Muncypalnym najmocniej pod zagrożeniem odpowiedzialności z majątków lub pensyi zabroniła.

O wydanych obostrzeniach Kommissya Rządowa oczekiwać będzie rapportu.

Za Dyrektora Głównego Prezydującego
Dyrektor Wydziału Rada Stanu
(podpisano) LUBOWIDZKI.

Do Dyrektora Kancellaryi Referendarz Stanu
wszystkich Kommissyj (podpisano) Deszert.
Wojewódzkich.

(100)

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROczynNYCH.

DO

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA N. N.

Podług instrukcyi o spisie wojskowym, wolni są od zaciągu wszyscy urzędnicy i officyaliści cywilni, dopóki będąc w wieku popisowym zostają w służbie etatowej.

Z tego powodu listy ich imienne przesyłane są co rok wcześniej przed nadchodzącym spisem Kommissyom Wojewódzkim, tudzież Urzędowi Muncypalnemu Miasta Stołecznego Warszawy, ażeby przez wyższe władze zatwierdzone być mogły.

Rada Główna chcąc skutki tego urządzenia zapewnić dla officyalistów, lekarzy, felczerów, chirurgów i innych osób przy szpitalach służbę pełniących, wzywa Radę szczegółową, aby listę osób do powierzonych im obowiązków w respective szpitalu koniecznie potrzebnych, z wymienieniem nazwisk, wieku, stanu etc. Radzie Główniej najdalej za miesiąc od daty dzisiejszej złożyła, i nadal tego w swoim czasie dopełniała.

w Warszawie dnia 1 Czerwca 1835 r.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROczynNYCH.

DO

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA N. N.

Chcąc ułatwić Radom szczegółowym wykonanie art. 36 instrukcyi dnia 2 Sierpnia 1833, który wkłada na nie obowiązek przepisania osobnych instrukcyj dla Intendentów, ekonomów i przełożonych szpitali wszelkich nazwań, dla lekarzy, chirurgów i felczerów; dla gospodarzy, posługaczy, i t. p. udziela załącznie Radzie szczegółowej pod lit: *A, B, C, D*, główne zasady takowych instrukcyj. Że zaś w zasadach tych mogą być nieobjęte wszystkie szczegóły, jakich miejscowość każdego szpitala wymaga, a przeto uzupełnienie tychże zasad lub zastosowanie do miejscowej potrzeby do właściwej Rady szczegółowej należy, przeto Rada Główna oczekiwać będzie od każdej podania do swego zatwierdzenia instrukcyi dla całej służby respective szpitala.

w Warszawie dnia 5 Czerwca 1835 r.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKĄ.

A. GŁÓWNE ZASADY
DO
INSTRUKCYI

DLA
INTENDENTA LUB PRZEŁOŻONEGO SZPITALA.

§. 1.

Intendent, Ekonom, Przełożony lub Przeor jest wykonawcą poleceń Rady opiekuńczej szpitala, tak przez protokółarną decyzją, jako i za pośrednictwem opiekuna lub jednego z członków Rady właściwym oddziałem dyrygującego, ustnie sobie oświadczonych. On prowadzi wewnętrzne gospodarstwo szpitala, o tyle, o ile mu takowe przez Radę zdanem zostało, czuwa nad utrzymaniem porządku i czystości w całym zakładzie, i nad ścisłym wykonaniem wydanych sobie w tej mierze przepisów, prowadzi dozór nad osobami, do służby administracyjnej i ekonomicznej szpitala przywiązanymi, jak dalece wykonywają obowiązki swęj służby i utrzymuje według danych sobie wzorów, rachunek ciągły żywności, i innych rzeczy sobie do zawiadywania lub zachowania poruczonych.

§. 2.

Wszyscy podwładni, officjaliści, tudzież wszyscy posługacze płci obojęd, zostają pod zwierzchnictwem Intendenta; powinien także mieć bacność

na postępowanie chirurgów i felczerów, a gdyby w nim coś takiego dostrzegł, coby ogólnym przepisom sprzeciwiało się, ma o tem donieść Lekarzowi naczelnemu, lub Radzie opiekuńczej, jeżeliby tamto doniesienie pożądanego skutku nie wzięło. Innych podwładnych swoich uchybiających obowiązkom swoim, sam napomina, lub w razie nieskutkowania, po ukaranie lub do dymissyi Radzie opiekuńczej przedstawia. W żadnym przypadku nie powinien się dopuszczać Intendent słownego lżenia lub wymierzania samowolnie kary cielesnej.

§. 3.

Gdy ogólna instrukcja dla Rad szczegółowych opiekuńczych wydana, zawiera w sobie wskazanie wielu obowiązków Intendenta, obowiązkiem jest przeto jego przejąć się dokładnie przepisami w niej zawartymi, a mianowicie pod artykułami 15 i 16 względem przyjmowania chorych; 20, 22 i 23, co do zachowania się chorych i osób onychże odwiedzających; 25, 26, 27, co do dozoru nad żywnością chorym dostarczaną; 33, 34 i 35, co do utrzymania czystości i porządku w lokalu szpitalnym. Do tych ogólnych przepisów, które w przytoczonych artykułach instrukcyi są zawarte, dodają się jeszcze szczególne następujące rozporządzenia.

§. 4.

Przy przyjmowaniu i wypuszczaniu chorych, baczyc będzie Intendent jak najpilniej na to, ażeby

żaden chory bez poprzedniego umycia lub wykąpania do sali nie był przyjęty, tudzież aby żaden wyzdrowiały z bielizną brudną ze szpitala nie wychodził. Czuwać także będzie jak najpilniej nad przyzwoitą zmianą bielizny i nad czystością chorych.

§. 5.

Intendent odpowiedzialny jest za całość rzeczy i pieniędzy przez chorych przyniesionych i w depozyt szpitalny złożonych. Rzeczy do ubioru należące, będą złożone w osobnym składzie pod zawiadywaniem Inspektora będącym. Pieniądze zaś i inne kosztowności jakieby chory miał przy sobie, lub w ciągu bytności swojej otrzymał, do kassy szpitala złożone będą.

§. 6.

Niemając najmniejszego udziału w dostawach potrzeb dla szpitala, Intendent będzie miał pod swoim kluczem zapasy żywności wszelkiej, drzewa i słomy, wydawał je stosownie do codziennéj potrzeby i utrzymywał rachunek konsumacyjny tych przedmiotów, podług udzielonego sobie wzoru. Może się Intendent wyręczyć osobą do służby ekonomicznej szpitala należącą w czynności wydawania tych artykułów z właściwych składów, lecz w tym razie jest za wyręczającą go osobę odpowiedzialnym i żadne składanie się uchybieniem z jej strony w razie dostrzeżonej malwersacyi lub uczy-

nionego defektu przyjętém nie będzie. Powinien być obecnym w kuchni przy kładzeniu artykułów żywności do kotłów i przy wydawaniu ugotowanej strawy chorym. Gdyby potém który chory żalił się że nieotrzymał żywności przez lekarza przepisanej, natychmiast ma wysledzić winnego i pociągnąć go do odpowiedzialności.

§. 7.

Intendent odpowiedzialny jest za całość wszelkich rzeczy, sprzętów, narzędzi i innych ruchomości podług inwentarza sobie pod dozór oddanych. Przedmioty przez używanie zniszczone lub zepsute i reparacyi większej potrzebujące, powinny być okazane Członkowi Rady, do dopiknowania całości inwentarza wyznaczonemu; co kwartał składać będzie Intendent Radzie opiekuńczej, o składzie inwentarza, podług wydanego sobie wzoru, który to rapport co do rzeczywistości z użycia lub zniszczenia, przez wyżej wspomnianego członka Rady ma być poświadczony. Samo się przez się rozumie, iż rzeczy z winy czyjś uszkodzone lub utracone, które przez winnego powinny być zwrócone, do tego wykazu wchodzić nie powinny. Wymazanie jakichbądź przedmiotów z inwentarza, nie może inaczej nastąpić jak za protokólną decyzją Rady opiekuńczej.

§. 8.

Intendent ma pod swoim kluczem skład odzieży, bielizny, pościeli i obuwia, a to tak nowych jako

już używanych zbywających przedmiotów. Co kwartał zaś składać będzie rapport Radzie opiekuńczej o stanie inwentarza, podług udzielonego sobie wzoru, z wymienieniem w tymże ilości nowych tylko efektów stan zapasowy obejmujących.

§. 9.

Intendent ma obowiązek zwiedzać często sale chorych, przestrzegając w nich spokojności, porządku i czystości; dostrzeżone przez siebie lub doniesione sobie uchybienia i nadużycia tak ze strony chorych, jako i ze strony służby szpitalnej, karać może Intendent co do chorych za poprzedniem porozumieniem się z lekarzem, a co do służących, za odniesieniem się w ważniejszych zdarzeniach do opiekuna szpitala.

§. 10.

Intendent przedstawia co miesiąc Radzie opiekuńczej, listę płacy wszystkich osób do administracji szpitalnej i do służby wewnętrznej należących, i po zatwierdzeniu onejże przez Radę, pobiera ogólną summę z właściwej kassy, rozplaca ją pomiędzy osoby interessowane, i zakwitowaną listę Radzie opiekuńczej najdalej w dni 4 po upłynionym miesiącu składa.

§. 11.

Intendent pilnuje regularnego wpływu wszelkich częściowych dochodów szpitala, jako to: z czynszów, laudemiów, kanonu, kosztów kuracyjnych

i t. p. i przedstawia Radzie szczegółowej środki zapobiegające formowaniu się zaległości w tych porach. Słowem jako osoba ciągle obecna w szpitalu, przestrzega jego dobra w każdym względzie pod własną odpowiedzialnością.

B. INSTRUKCYA

DLA LEKARZY SZPITALA.

§. 1.

Lekarz naczelny jest zwierzchnikiem całej służby zdrowia w instytucie i referentem tego przedmiotu w Radzie szczegółowej. On czuwa nad ścisłym wypełnianiem obowiązków przez wszystkie osoby do służby lekarskiej należące. Do niego należy rewizya chorych przybywających, ścisła rewizya wszystkich wyleczonych, ze szpitala wypuszczonych. On przedstawia Radzie do nominacyi lub dymissyi chirurgów, felczerów i akuszerki.

§. 2.

Lekarze odbywać mają codziennie zrana i po południu wizyty chorych i prócz tego przybyć o każdym czasie do chorego, tak dniem i nocą, gdyby tego konieczna potrzeba zachodziła.

§. 3.

Przy wizycie ranniej ordynują lekarze, obok środków lekarskich dyetę dzienną każdego chorego, podług której assistujący im felczerowie, zapisująienne zapotrzebowania żywności dla tychże

chorych, a to stosownie do wydanych w tej mierze przepisów i wzorów. Przez rewizye sal chorych podczas jedzenia, przekonywać się powinni lekarze, czyli każdy chory otrzymał żywność przez nich zapisaną, w tym celu zapisany być ma ten ich przepis, na tablicy przy łóżku chorego umieszczonej.

§. 4.

Recepty na lekarstwa dla chorych, spisywane być mają na przygotowanych do tego blankietach, przy czém kładzie się na lekarzy wyraźny obowiązek, wypisywania literami a nie znakami wagi przedmiotów do lekarstwa użyć się mających. Chirurgom recept podpisywać nie wolno.

§. 5.

Lekarstwa mają być zapisywane ze względem na oszczędność w wydatkach, to jest żeby nie zapisywać drogich i składanych tam, gdzie tanie i proste są dostateczne. Wszelkie nadużycia w tej mierze surowo karane będą.

§. 6.

Przez niespodziewane nawiedzenia sal chorych, przekonywać się powinni lekarze, jak dalece chorzy zażywają lekarstwa i inne środki kuracyjne onymże przepisane. Przy opatrzaniu chorych przez chirurgów i felczerów, każdy lekarz w właściwym sobie oddziale, obecnym być powinien, aby dopilnować starannego wykonania tej czynności.

§. 7.

Przy wszelkich wizytach swoich u chorych, baczyc także będzie na to każdy lekarz, ażeby powietrze w salach należycie było odświeżone, aby w zimie temperatura powietrza była odpowiednią potrzebie chorych, aby nie było cugów, aby bielizna i pościel chorych należycie była odświeżana. W każdym razie dostrzeżenia uchybień w tej mierze, uwiadomią o tém Intendenta i Radę szczegółową, gdyby ich wezwanie do niego pożądanego skutku nie wzięło.

§. 8.

Lekarz naczelny szpitala, winien być obecny przy dostawie artykułów żywności przez liwerantów i przy wydawaniu onéjże do kuchni przez Intendentów. Do tej ostatniej czynności delegować może z swéj strony jednego z chirurgów.

§. 9.

Jeżeli w szpitalu jest drugi lekarz ordynujący, w ówczas obadwa lekarze nie zależą od siebie nawzajem pod względem sposobu leczenia, powinni się wszelakoż znosić i naradzać z sobą w przypadkach ważniejszych. Gdyby zaś między niemi miała zajść różność zdań względem sposobu traktowania chorego, jako też w razie uczynienia jakiej znakomitej operacyi, któraby bez pośrednictwa trzeciego lekarza rozstrzygniętą być nie mogła, w ówczas mają się udać o toż pośrednictwo albo

do członka Rady lekarskiej zasiadającego w Radzie Głównej opiekuńczej Instytutów dobroczynnych lub na prowincyi do fizyka wojewódzkiego lub obwodowego.

§. 10.

Każdy z lekarzy Instytutu obowiązany jest złożyć Radzie szczegółowej rapport roczny z właściwego sobie oddziału, w którym obejmie ilość chorych przez cały rok w tymże leczonych, rodzaj ich chorób, ilość wyleczonych, zmarłych, pozostałych, lub wypuszczonych ze szpitala, nie mogących być wyleczonymi, przytém wymieni rzadsze lub ciekawsze przypadki i zjawienia chorobliwe, operacye wykonane i t. p. Rapport taki w pierwszej połowie miesiąca Stycznia przez lekarzy, Radzie zdanym być powinien.

C. INSTRUKCYA

DLA

CHIRURGÓW SZPITALA.

§. 1.

Chirurgowie zostaną pod zwierzchnictwem naczelnego lekarza, w oddziałach zaś do których są przeznaczeni, pełnią rozkazy ordynującego w nich lekarza i we wszystkiém są mu pomocni, pod względem porządku wewnętrznego i policyi instytutowej, podlegają także Intendentowi szpitala.

§. 2.

Latem o 6 $\frac{1}{2}$, zimową porą o 7 $\frac{1}{2}$ każdy z chirurgów w oddziale swoim znajdować się powinien. Przybywszy do oddziału przed rozpoczęciem opatrzenia, obejdzie wszystkie sale swego oddziału, każe je przewietrzyć, poleci posługującym ażeby wszystko było w porządku, tak izby przybywający lekarz, nie tracąc czasu, zaraz mógł przystąpić do swjej czynności.

§. 3.

O każdym nadzwyczajnym wypadku, lub nagłym poruszeniu się choroby, ma natychmiast chirurg donosić lekarzowi.

§. 4.

Z ukończonym opatrunkiem i skończoną wizytą w oddziale, zaczyna się służba dzienna w szpitalu. W czasie służby dziennój, chirurg powinien często przechadzać się po salach., celem dopilnowania, aby wszelkie przepisy lekarzy, tudzież przepisy w instrukcyi, o zachowaniu się chorych zawarte, jak najdokładniej wykonywane były: a mianowicie dopilnuje tego, aby zażywali lekarstwa podług przepisu lekarza.

§. 5.

Za danym znakiem do rozdawania jedzenia, chirurg powinien udać się do kuchni, celem przekonania się, czyli pokarmy dla chorych sporządzone są dobrze, znalazłszy uchybienie każe zachować strawę, okaże ją lekarzowi naczelnemu,

ażebym ten wybadał przyczynę, i złe ile bydz może, w najkorzystniejszy sposób dla chorych usunął. Do chirurga należy dadz baczenie, ażebym postugujący porcyę dla chorych zapisane, w całości podług przepisów taryfky żywności dostarczali.

§. 6.

Sezególniejszą zwróci uwagę, na ciężko słabych, dopilnuje ażebym lekarstwa, równie jak inne polecenia lekarza, z największą akuratnością wykonanemi były; w razie pogorszenia się choroby, zawiadomi natychmiast lekarza o potrzebie odwiedzenia chorego.

§. 7.

Dopilnuje ażebym chorzy do szpitala przyjęci, nim zajmą łózka im przeznaczone, jeżeli stan zdrowia dozwala, kąpali się, lub w przeciwnym razie, po należytem obmyciu się zajęli sobie miejsce wskazane.

§. 8.

Chirurg ma obowiązek przestrzegania porządku w kąpieli, i tego aby ją ci tylko chorzy brali, którym przez lekarzy jest przepisana; aby w samej kąpieli i w izbie na łazienki przeznaczonęj, zachowana była przepisana temperatura, i aby nie było przeciągu wiatru w czasie kąpieli; aby nikt niepotrzebny nie przybywał do nięj, i aby chorzy przez nieostróżność lub niedozór, na pogorszenie zdrowia przy kąpieli narażeni nie byli.

§. 9.

Chirurg nie jest mocen zapisać żadnego lekarstwa, ani podpisywać recept w zastępstwie lekarza. Opatrunek lub inne działania chirurgiczne, jemu przez lekarza poruczone, sam wykonywać winien bez zwłoki, nie zastępując się w téj mierze nikim innym.

§. 10.

Z choremi staraniu swemu powierzonymi, jak najłagodniej obchodzić się powinien, wszelkie karcenie słowy zelżywemi, a tém bardziej wymierzania kary, chociażby chory zasłużył na to, pod żadnym pozorem miejsca mieć nie może.

D. INSTRUKCYA

D L A GOSPODYNI SZPITALA.

§. 1.

Gospodyni w szpitalu ma główny obowiązek dozować kuchni, pralni i składu bielizny, pod zwierzchnictwem Intendenta.

§. 2.

Ma ona pod swoim bezpośredniem zwierzchnictwem kucharki i praczki instytutowe, do niej należy aby pełniły obowiązki swoje, a w razie nieposłuszeństwa z ich strony, żądać ma ich ukarania od Intendenta.

§. 3.

Do gospodyni należy dopilnowanie tego, aby artykuły żywności należycie oczyszczone i przysposobione, użyte były do gotowania przepisanych potraw w ilości przepisami wskazanej, aby ich sporządzenie było dobre i smaczne; sama zaś zajmie się codziennie rozdzielaniem i rozdawaniem porcyj dla chorych.

§. 4.

Gospodyni jest odpowiedzialną za złe sporządzenie potraw, [za niestosowne rozdzielanie porcyj i za nierzetelne użycie surowych artykułów żywności do gotowania potraw. Każde odwrócenie od przeznaczenia na własny lub obcy użytek jakiej bądź ilości tych artykułów żywności, pociąga za sobą oddalenie gospodyni ze służby.

§. 5.

Pod jej zarząd jest oddany skład ruchomy bieżący, podług osobnego inwentarza, ubiorów i innych efektów do użytku chorych służących, z którego wydaję posługaczom i posługaczkom i odbiera od nich wszelkie tego rodzaju efekta, które w każdym podobnym razie zapisać winna do księżeczki w rękę jej będącej. Za całość wszelkich efektów, gospodyni sama jest odpowiedzialną; w razie stracenia lub zniszczenia ich przez posługujących lub przez chorych, udaje się do Intendenta, który sprawdziwszy rzecz, winnego do odpowie-

działności pociągnie, lub przedmiot do decyzji Radzie przedstawi.

§. 6.

Intendent racluje się z gospodynią z wydanych przez się efektów, do składu ruchomego, i z odbioru każdy ubytek w tymże składzie, usprawiedliwiony bydź powinien kwitem przez Intendenta z własnego natchnienia, lub z upoważnienia Rady wydanym.

§. 7.

Bielizna zbrudzona, odnoszona bydź ma do składu, z kąd takąż samą ilość czystej bielizny odnoszący gospodyni wydaje. Bielizna naprawy potrzebująca, po wypraniu ma bydź dopiero naprawianą, do czego gospodyni mniej słabe osoby w szpitalu umieszczone, pod swoim dozorem używać może.

Zakazuje się wydawać do użycia chorych, bielizny podartej, pod karą zapłacenia do karbony instytutowej 10 groszy od każdej sztuki bielizny złej, na chorym dostrzeżonej.

§. 8.

Gospodyni dogląda prania bielizny, aby to następowało ze względem na ochronę onéjże, i aby brudy należycie wyprane, a bielizna dostatecznie wysuszona, wymaglowana, do składu oddawana była.

§. 9.

Bielizna z prania wracająca, a niezdatna do bezpośredniego użycia chorych, ani do naprawy, zwró-

coną bydź ma do składu zapasowego, z kąd w jój miejsce podobną ilość dobrej bielizny, do ruchomego składu wydaną zostanie.

§. 10.

Jak najściślej przestrzegać będzie tego gospodyni, aby tak bielizna jako i wszelkie efekta, w używaniu chorych świerzbowatych i w ogóle wszelkimi zaraźliwemi chorobami dotkniętych będące, zawsze oddzielane były od wszelkich efektów innych chorych, i ażeby nigdy razem prane nie były; nie wolno nawet mieszać brudów po świerzbowatych z innemi brudami.

§. 11.

Bielizna do chorych należąca, i przez nich do szpitala przyniesiona, ma bydź osobno prana, odbierać ją będzie gospodyni od Inspektora, i po wypraniu onemuż ją oddawać, odpowiadając za jój całość przez czas zachowania jój u siebie, i prania onéjże. Bielizna ta musi bydź oddana numerowana; nieznaczonej numerem bielizny nie ma gospodyni przyjmować.

§. 12.

Mydło i inne potrzeby prania, tudzież nici, igły i napastrki do naprawy bielizny, daje Intendent, według osobnych w téj mierze przepisów.

§. 13.

W każdym razie szycia nowéj bielizny w szpitalu, gospodyni jest obowiązana ją przykrajac i dozierać

dobrego wykonania roboty przez chore, którym powierzona będzie, za pomocą właściwych posługaczek. Przyczém ma obowiązek trzymać się ściśle wzorów i rozmiarów, przez Radę wydanych.

NB. W powyższym sposobie, zawsze jednak stosownie do miejscowych okoliczności należy przepisać instrukcye dla osób tu niewymienionych, jakoto: dla aptekarzy, sekretarzy, pisarzy, felczerów, akuszerok i t. p. gdzie takowe są utrzymywane.

**Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNEJ.**

dnia 1⁴/₆ Czerwca 1835 r.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego zważywszy, że przepisy ogólne więzienne i szpitalne nieobejmują żadnej wzmianki o tém: czyli osoby do służby wewnętrznej tych instytutów należące w przypadku choroby mogą bydź leczone kosztem skarbowym, a obok tego mając na względzie że pomienieni oficyaliści i posługacze, jako szczupłą płacą uposażeni i z rodzaju obowiązków swych na uszczerbek zdrowia wystawieni, na ojękę Rządu zasługują; upraszała Radę pod dniem 8 Kwietnia r. b. o zezwolenie: izby w razie choroby osób do wewnętrznej administracyi szpitala lub więzienia należących, lekarstwa dostarczane im były kosztem instytutu, w którym obowiązki służbowe dopełniają, wszakże nie inaczej, jak podług recept wydawanych do zwykłych dostarczycieli przez lekarzy instytutowych, którzy mają obowiązek leczenia bezpłatnie osób do administracyi instytutów należących.

(119)

Rada przychyliła się do wniosku Komisyyi
Rządowej.

Zgodno z Protokółem
Sekretarz Stanu
(*podpisano*) TYMOWSKI.

N. 24,325.

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
 INSTYTUTOW DOBROCZYNNYCH

D O

Rad szczegółowych Szpitali.

Podług artykułu 12 postanowienia Rady Administracyjnej z dnia $\frac{7}{2}$ ⁶ Sierpnia 1832 r. Rada Główna obowiązana jest składać Rządowi coroczne sprawozdanie z czynności w rzeczach szpitalnych. W celu przeto zapewnienia sobie jednostajności materiałów do tych sprawozdań potrzebnych, Rada Główna zaraz w pierwszej epoce swego istnienia, wskazała Radom szczegółowym następujący porządek w układaniu rocznych raportów z ich działań:

Część pierwsza. Stan i ruch ludności; wszelkie jej stosunki; liczba ogólna dni, które chorzy, dzieci, tudzież osoby do administracyi i posługi użyte przepędziły w szpitalu; rodzaje chorób; rzadsze zjawiska i spostrzeżenia lekarskie, szczególniejsze sposoby leczenia etc.

Część druga. Stan i obrót funduszów z szczegółowym wykazaniem przychodów i wydatków, koszt dziennego utrzymania chorego, także koszt administracyi, nowe źródła zasilku dla szpitala, środki oszczędności w wydatkach etc.

Część trzecia. Uwagi ogólne o stanie szpitala, środki jego ulepszenia, krótki opis budowli szpitalnej, wymienienie potrzebnych w niej zmian lub reparacyi etc.

Chcąc z tém zarządzeniem obeznać Rady szczegółowe po jego wydaniu utworzone, jako też w ogóle dla zapewnienia skutku, postanowiłem takowe niniejszém ponowić z nadmienieniem: iż stosownie do artykułu 39 instrukcyi z dnia 2 Sierp. 1833 r. Rady szczegółowe mogą przy rapportach rocznych czynić spostrzeżenia swoje nad przepisami téjże instrukcyi, któreby uzupełnienia, zmiany, lub modyfikacyi wymagały; i że każdy rapport roczny winien być złożony Radzie Głównej najdalej w dniu 15 Stycznia następnego roku.

Samo z siebie wynika, iż w rapportach takich zachowaną być winna ścisła zgodność z poprzedniami rapportami, mianowicie co do remanentów z lat zeszłych tak ludności jako i funduszów.

Że zaś przy układaniu ogólnego swego sprawozdania, Rada Główna nieraz jest w potrzebie odnosić się do etatów szpitali z lat dawniejszych a częstokroć i następnych; gdy wreszcie sam porządek wymaga, aby projekta do etatów wcześniej Radzie Głównej do rozpoznania przedstawiane były, zawiadaniom przeto Rady szczegółowe, iż projekta te powinny być podawane z początkiem ostatniego kwartału każdego roku, i że w tym czasie

Rada Główna oczekuje od każdej Rady szczegółowej projektu do etatu właściwego szpitala na rok 1836, wraz z wszelkimi dowodami, a mianowicie szczegółowemi wykazami przychodów, protokołem uwag objaśniającym pozycye wydatków etc.

w Warszawie dnia 16 Czerwca 1835 r.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

wy Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie K. R. S. W. D. i O. P. postanowiła mianować i mianuje niniejszym Generał-Majora *Hurko* Naczelnika Wojennego Województwa Lubelskiego i Rzeczywistego Radcę Stanu *Bołgowskiego* Prezesa Kommissyi Województwa Płockiego, Członkami Rady Głównej op. inst. dobro. z przeznaczeniem każdego do ogólnego opiekowania się zakładami dobroczynnemi w własnych Województwach położonemi.

Zawiadomienie o tém kogo wypada rzeczonęj Kommissyi Rządowej Spr. Wew. D. i O. P. poleca.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia ^{22 Czerwca} 3 Lipca 1835 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem, Generał Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświeccenia Publicznego.

(*podp.*) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu

(*podp.*) TYMOWSKI.

Zgodno z Oryginałem

Sekretarz Stanu

(*podp.*) TYMOWSKI.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHÓWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU.

Warszawa d. $\frac{2}{4}$ Sierp. 1835 r.

N. Dz. {Wydz. 12,030.
Gener. 37,296.

Niektóre z Rad szczegółowych szpitali warszawskich wniosły do Kommissyi Rządowej uzalenia:

1. Na zbyt późne w wieczór lub w nocy odsyłanie chorych do szpitali przez władze policyjne.

2. Na niedość ściśle rozpoznawanie kwalifikacyi majątkowej i lekarskiej osób przez też władze do szpitali odsyłanych.

3. Na zbyt powolne ściąganie rozmaitych zaległości i opłat szpitalom tak gruntowych jako i za kuracją osób przypadających.

Zważając iż dobro szpitali wymaga uchylenia powodów do tych zażeń, Kommissya Rządowa poleca Urzędowi Muncypalnemu wydanie zarządzeń aby chorych z urzędu do szpitali kwalifikowanych wcześniej przed wieczorem i to najpóźniej do godziny 6 w lecie, a w zimie do godziny 3 po południu (wyjawszy nagłe przypadki) odsyłano.

Co się zaś tycze dwóch drugich punktów, Kommissya Rządowa zważając, iż rozporządzenie jej z dnia 7 Stycznia 1834 r. N^o $\frac{7,019}{28,231}$ w art. 2 i 4 do-

stateczne obejmuje przepisy, poleca Urzędowi Muncypalnemu, aby takowe komu należy przypomniał, i stosowne obostrzenia poczynił.

O skutku niniejszego rychły raport zastrzega.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu
(*podpisano*) M. LUBOWIDZKI.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu
(*podpisano*) DESZERT.

Do
Urzędu Munic. Miasta Stoł. Warszawy.

**Kopia odczwy p. o. Ministra Sekretarza
Stanu do Jaśnie Oświeconego Xięcia War-
szawskiego, Namiestnika Jego Cesarsko-
Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem.**

MONSEIGNEUR!

L'Empereur et Roi a pris connaissance de l'office, dont Votre Altesse m'a honoré le 1er octobre a. c. relativement aux résolutions arrêtées par le Conseil d'Administration à l'égard de l'établissement projeté d'un hôpital à *Busko* pour des malades pauvres, qui y seraient envoyés soit de Varsovie, soit d'autres endroits.

En applaudissant à l'idée d'une institution aussi bienfaisante, et en approuvant les mesures décrétées par le Conseil dans le but de la réaliser, Sa Majesté afin d'accélérer l'effet de ces mesures, a accordé gracieusement pour fonds de première mise une somme de 12 à 15 mille florins sur les fonds réservés à SA disposition immédiate, et ELLE a daigné consentir en outre, à ce que la nouvelle institution fut inaugurée au Nom de ST. NICOLAS SON patron.

Je m'empresse Monseigneur, de porter cette disposition suprême à la connaissance de Votre Altesse, et j'ai l'honneur d'être avec la plus respectueuse considération. etc. etc. etc.

St. Petersbourg le ^{23 Novembre}
5 Decembre 1834.

(signé) J. TURKULÉ

pour Copie conforme
le Secrétaire d'Etat

(signé) TYMOWSKI.

w Warszawie d. 23 Lipca 1835 roku. »

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O
RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA
W WŁOCŁAWKU.

Na przełożenie Rady szczegółowej szpitala w Włocławku z d. 24 Czerwca r. b. Nr. 127 oświadcza, iż loterya fantowa, jaką Rada szczegółowa ma w projekcie, nie będąc grą publiczną, nie może być ————, tylko jako zabawa z celem dobroczynnym połączona. Podobne zabawy miały miejsce w roku zeszłym w Kielcach, a świeżo w Wieluniu jak się o tém Rada szczegółowa przekona z ogłoszenia w pismach publicznych, mianowicie w Numerze 187 Kuryera Warszawskiego umieszczonego, a gdy władze miejscowe nie tylko im nie sprzeciwiały się, ale się owszem do najpomysłniejszego ich na korzyść ludzkości wypadku przykładały, dotąd przeto nie zdaje się zachodzić potrzeba wydawania oddzielnych w téj mierze przepisów i osobne upoważnienie dla wnoszącej Rady szczegółowej nie okazuje się [bydź konieczném. Dosyć będzie w razie potrzeby udać się do miejscowej władzy Admini-

stracyjno-policyjnej o pomoc lub ułatwienie. Jeżeli zaś Rada szczegółowa przed urządzeniem rzezonéj zabawy, jakowe trudności przewidywała, o takowych Radę Główną wcześniej uprzecież zechce.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

**DYREKTOR GŁÓWNY PREZYDUJĄCY
W KOMMISSYI RZĄDOWEJ**

Spraw Wewnętrzz: Duch: i Oświec: Publicznego.

D O

JW. JENERAŁA DYŻURNEGO CZYNNÉJ ARMII.

Na odezwę JW. Pana z dnia 4 Lipca r. b. Nro 867, mam honor odpowiedzieć, iż z liczby szpitali objętych w wykazie do téj odezwy dołączonym, tylko następujące przyjmują i leczą chorych cywilnych, jako to:

w Pułtusku,
w Płocku,
w Kaliszu,
w Radomiu,
w Sandomierzu,
w Lublinie,
w Białej.

Do tych więc szpitali, chorzy żołnierze za opłatą przepisami dla lazaretów wojskowych służącemi postanowioną, lub z administracyami szpitalnemi umówioną, odsyłani byź mogą.

Co się zaś tycze innych w tymże wykazie wypisanych szpitali, te pod nazwiskiem szpitali parafialnych mieszczą tylko ubogich starców lub kaleków popolicie do posługi kościelnej potrzebnych i chorych wcale nie leczą, ani nawet nieprzyjmują.

Jeźliby więc w którym z takowych szpitali chorych żołnierzy mieścić wypadło, właściwa komenda zarządzić to jest mocną, lecz w tym razie należeć będzie do niej obmyślenie środków lekarskich i aptecznych, które w tych szpitalach nie znajdują się, i na których zaprowadzenie też Instytutu jako szupło uposażone, nie mają funduszu.

(*podpisano*) E. GOŁOWIN.

w Warszawie d. $\frac{14}{2}$ Lipca 1835 roku.

Nro 10,930.
34,067

w Warszawie d. 4 Września 1835 r.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

Uznawszy potrzebę urządzenia kontroli służby lekarskiej w szpitalach warszawskich i nadzoru przez osobę mającą wyższą kwalifikacją lekarską, postanowiła takowy powierzyć jednemu z członków swoich, któremu następną przepisuje Instrukcją.

ARTYKUŁ 1.

Członek Rady Głównej opiekuńczej Instytutów dobroczynnych, delegowany do powyższego nadzoru, obowiązany jest dozierać służby lekarskiej w szpitalach Warszawskich pod tym względem jak dalece wydane przez Rząd przepisy i instrukcje są w nich wykonywane.

ARTYKUŁ 2.

Obowiązkiem jest delegowanego przekonywać się naocznie w szpitalach, czyli lekarze wszelkiego stopnia do służby szpitalnej przeznaczeni, takową w godzinach im przez urządzenia oznaczonych i w jaki sposób odbywają, tudzież czyli ich przepisy dietetyczne i lekarskie ściśle przez administracye szpitali są wykonywane; przyczém znosić się ma z Radami szczegółowemi gdzie te są ustanowione, celem

przedstawienia im uwag swoich, i sprostowania uchybień, jakieby dostrzegł. W miarę potrzeby zaś odnosić się będzie do Rady Głównej i składać jej rapporta o stanie służby lekarskiej w szpitalach, gdyby przez zniesienie się z Radami szczegółowemi lub Administracyami, dostrzeżonym uchybieniem lub niedostatecznością jakiej w tej części służby, zaradzić nie można było.

ARTYKUŁ 3.

Delegowany pilnować będzie tego, aby szemata do wpisania rodzaju sposobów leczenia chorych, przy łózkach chorych umieszczone, przez kogo należy, stosownie do przepisów wypełnione i utrzymywane były.

ARTYKUŁ 4.

Delegowany obecnym być powinien przy rewizjach Aptek szpitalnych, odbywanych przez osoby do tego przez Radę główną lub Kommissyą Rządową przeznaczone. Przy każdej zaś sposobności zwracać będzie uwagę na to, jak dalece lekarstwa zapisywane zgodnie są z farmakopeą szpitalną i czyli przytém miano wzgląd należyty na oszczędności i na uniknienie zbytecznych wydatków.

ARTYKUŁ 5.

Ogólne spostrzeżenia zmierzające do zmniejszenia śmiertelności i ulepszenia szpitali pod każdym względem, a w szczególności do ulepszenia służby

lekarskiej w szpitalach, tudzież przedstawienia, jakieby w téj mierze od lekarzy instytutowych odbierał, lub których potrzebę samby uznał, wnosić będzie Inspektor Jeneralny na sessjach Rady Głównej.

ARTYKUŁ 6.

Rada Główna zastrzega sobie uzupełnianie, modyfikowanie, lub zmianę niniejszej instrukcyi w miarę, że tego uzna potrzebę.

Radca Stanu Prezes

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

Instrukcyja

dla Doktora *Rolińskiego*,
Członka Rady Głównej
Opiekuńczej Instytutów
Dobroczynnych, delego-
wanego do nadzoru słu-
żby lekarskiej w szpi-
talach Warszawskich.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH-DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZ. PRZEMYSŁU I HANDLU.

Warszawa d. 1⁴ W. i z e ś. 1835 r.

N. Dz.

Wydz. 14, 344

Gener. 44, 823

W wielu miejscach kraju panuje zwyczaj, że ciała zmarłych ubogich lub jeszcze konających, narzucane są szpitalom dla ochronienia się od kosztów pogrzebu.

Skutkiem tego jest pomnożenie liczby zmarłych, jakoby w szpitalach, i przyczynienie im z tego powodu wydatków.

Stosownie przeto do uznania Rady Głównej Opiekuńczej instytutów dobroczynnych, Kommissya Rządowa poleca wydanie zakazu do wszystkich Urzędów administracyjno-policyjnych, aby ani chorych konających do szpitali niekwalifikowano, ani tém bardziej ciał zmarłych do szpitali nie składano.

O wydanych zarządzeniach Kommissya Rządowa oczekuje raportu.

Dyrektor Wydziału

Radca Stanu

(*podpisano*) M. LUBOWIDZKI.

do

wszystkich Kom. Wojew. i do
Urzędu M. M. S. Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU.

Warszawa d. $\frac{14}{26}$ Wrze. 1835 r.

N. Dz. } Wyd. 14, 848
 } Gener. 46, 542

☞ Codzienne doświadczenie okazuje, że chorzy w ogólności a w szczególności ze wsiów pochodzący niemający sposobności leczenia się domowego, będąc już w wysokim stopniu zarazy wenerycznej, dopiero udają się do lekarzy miejscowych po uzyskanie kwalifikacyi do szpitala tutejszego Ś Łazarza. Z badań wielu chorych tego rodzaju powzięto także przekonanie, że lekarze tym tylko chorym wydają świadectwa, którzy się do nich zgłaszają, a nie zwracają uwagi na rodzinę lub czeladź w domu pozostałą, która również chorobą weneryczną może być i bywa dotkniętą. Z tego stanu rzeczy koniecznie wypływać musi, że domownicy nieskończenie zarażać mogą osoby styczność z niemi mające, jakoż były przypadki, że osoba w szpitalu Ś Łazarza wyleczona, za powrotem do domu na powtórny zarazę wystawioną została.

Chcąc przeto zapobiedz tym smutnym wypadkom, Kommissya Rządowa postanowiła na wniosek Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych polecić N. N. wydanie surową odpowiedzialnością obostrzonych zarządzeń, ażeby w podo-

bnych zdarzeniach, większa z strony Urzędów lekarskich niż dotąd ostrożność była zachowaną, to jest: aby lekarze tak obwodowi jak cyrkulowi w razie zgłoszenia się wenerycznego, wybadali go i przekonali się, czyli w téj wsi lub tym domu niema więcej chorych podobnego rodzaju, a jeżeliby się to okazało, iżby zaraz przez najbliższą Władzę do właściwego szpitala, jeżeli w domu leczyć się nie są w stanie, byli odsyłani. Tym sposobem nietylko ochroni się osoby zdrowe od niebezpieczeństwa zarazy, lecz przytém zapobiegnie się, iż nadal chorzy z zadawniałemi cierpieniami, nazawsze bez smutnych następstw będącemi, przysyłanemi nie będą.

O wydanych zarządzeniach i zastosowaniu ich do miejscowości, rapportu Kommissyja Rządowa ocze-kiwać będzie.

Dyrektor Wydziału

Radca Stanu

(*podpisano*) M. LUBOWIDZKI.

do

wszystkich K. Wch i do
Urzędu M. M. S. Warszawy.

*

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I:

CESARZA WSZECH ROSSYI, KROLA POLSKIEGO.

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, oceniając liczne zasługi i znakomite ofiary Doktora Medycyny i Chirurgii *Wilhelma Malcza*, Prezesa Kollegium Ewangelickiego w Warszawie, w zawodzie wspierania cierpiącej ludzkości, postanowiła mianować i mianuje onegoż członkiem Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady administracyjnej dnia ^{20 Września} 2. Października 1835 roku.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości.
w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek.

- XIĄŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego,
(*podp.*) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYNOWSKI.
Zgodno z *Oryginałem*.
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYNOWSKI.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH RÓSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Zważając, że jabłka zwane *rajskie* i palmy, których wyznawcy Mojżesza do obrządków swoich potrzebują, raz tylko w rok sprowadzane, niestanowią znakomitej handlu gałęzi, i że zysk wyłączny z sprzedaży tychże, jeszcze przez Rząd Pruski szpitalowi tutejszemu rzeczonoego wyznania przyznanym został; chcąc zarazem też Instytucją pożyteczną i potrzebną a szupło uposażoną, utrzymać przy korzyściach przez Rząd Pruski zapewnionych, i obok tego zabezpieczyć konsumentów od nadużyć handlujących temi artykułami bez żadnej kontroli, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, za zniesieniem się z Kommissją Rządową Przychodów i Skarbu uczynione, postanowiła i stanowi:

ARTYKUŁ I.

Prawo wyłącznego handlu jabłkami rajskimi i palmami, i wszelkie ztąd zyski należące mają wyłącznie szpitalowi wyznania Mojżeszowego w Warszawie.

ARTYKUŁ 2.

Kontrolę w tej mierze przepisze Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, za zniesieniem się z Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu.

ARTYKUŁ 3.

Nikommu odtąd nie jest wolno trudnić się tym rodzajem handlu a to pod karami prawem przepisanimi.

ARTYKUŁ 4.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego poleca się.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 27 Września
9 Października 1835 roku.

(podpisano) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości
w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek.

XIAŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(podp.) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu

(podp.) TYMOWSKI.

Zgodno z Oryginałem.

Sekretarz Stanu.

(podp.) TYMOWSKI.

DO

Kom. Rząd. Spr. Wewu.
Duch. i Ośw. Publiczn.

Nro 20.503.

**Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNÉJ**

dnia 1 $\frac{1}{2}$ Mca Października 1835 roku.

Dyrektor Główny Spraw Wewnętrznych D. i O. Publicznego, przekonawszy się z zdania sprawy Rady Głównej opiekuńczej instytutów Dobroczynnych z czynności r. 1834, o gorliwości osób, tak powyższą Radę Główną jako i Rady szczegółowe składających, a w złożonej liście imiennej wyszczególnionych we względzie urządzenia i utrzymywania szpitali, tudzież innych dobroczynnych zakładów odpowiadających w zupełności oczekiwaniom Rządu; upraszał pod dniem ^{26 Września} 8 Października r. b. Nro 705 iżby dla zachęcenia tychże do dalszego poświęcenia się dobru cierpiącej ludzkości, Jego Xiążęca Mość raczył wynurzyć osobom pomienionym swoje wysokie zadowolenie. Rada uznając osoby przez Dyrektora Głównego S. W. D. i O. P. przedstawione, zasługującemi na szczególne względy Rządu, oświadczyła: że upoważnia tegoż Dyrektora Głównego do oświadczenia każdemu z nich w imieniu tegoż Rządu, podziękowania za prace, jakie w niesieniu pomocy cierpiącej ludzkości podejmują.

Zgodno z Protokółem, Sekretarz Stanu
w zastępstwie Podsekretarz Stanu
(*podpisano*) T. LE BRUN.

L I S T A

Członków Rady Głównej opiekuńczej i Rad szczegółowych instytutów dobroczynnych w Polsce, których przedstawiono Jego Xiążęcej Mości Namierstnikowi Królewskiemu do podziękowania za dopomaganie do urządzenia wspomnianych instytutów.

PREZES Rady Głównej, Prezes Banku Polskiego
Józef *Lubowidzki* Radca Stanu Nadzwyczajny.

Członkowie téjże Rady.

Xiążę Maxymilian *Jabłonowski*, Członek Rady Stanu.

Alexander Hrabia *Walewski*, Członek Rady Stanu.

Franciszek Hrabia *Potocki*, Prezes Kommissyi Województwa Mazowieckiego, Rzeczywisty Radca Stanu.

Jenerał Major *Tutczek*, były Naczelnik Wojenny Województwa Krakowskiego, obecnie Komendant Miasta Warszawy.

Fryderyk Hrabia *Skarbek*, Radca Stanu Nadzwyczajny.

Wincenty *Kozłowski*, Radca Stanu Dyrektor Wydziału Wyznań i Oświecenia w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Obywatel Jan Hrabia *Lubieński*.

Referendarz Stanu *Łasczyński*, Prezydent Miasta Warszawy.

Trzetrzewiński, Prezes Trybunału Cywilnego Województwa Krakowskiego.

Tadeusz Hrabia *Łubieński*, Prałat Wyznania Rzymsko-Katolickiego.

Radca Stanu *Borakowski*.

Józef Hrabia *Kwilecki*, Opiekun szpitala Dzieciątka Jezus.

Józef *Krzyżanowski*, Naczelnik Wydziału Instytutów w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Walenty *Solnicki*, Szef Kontroli w K. R. S. W. D. i O. Publicznego.

Marcelli *Tarczewski*, Radca Prawny téjże Kommissyi.

Maurycy *Wojde*, Doktor Medycyny i Chirurgii Członek Rady ogólnej lekarskiej

Ludwik *Dmuszewski*, Członek Dyrekcyi Teatrów.

Xiądz *Gorzkiwicz*, Wizytator Zgromadzenia Misjonarzy Opiekun Szpitala Śgo Łazarza.

Kanonik Metropolitalny Warszawski *Dekert*, Opiekun szpitala Sgo Ducha.

Roman Korwin *Bierzyński*, Referent Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Nicety *Czaki*, Budowniczy Rządowy.

Doktor Teodor *Heinrich*, Opiekun szpitala Ewangelickiego.

Andrzej *Brzeziński*, Opiekun szpitala Braci Miłosierdzia, obywatel Miasta Warszawy.

Członkowie Rad Szegółowych.

1. Szpitala Śgo Ducha, Xiądz *Maciej Jasiński*.
2. Szpitala Braci Miłosierdzia, dymisyonowany kapitan *Kruszewski*.
3. Szpitala Ewangelickiego, Karól *Beyreuther*, obywatel Miasta Warszawy.

Szpitala Starozakonnych.

Opiekun Główny *Jakób Epstein*.

Członkowie.

Doktor *Ludwik Köhler*.

Meier Mendelson.

Leyzer Margules.

Henoch Henigsztein.

Ner 860.

w Warszawie dnia 29 Listopada 1835 roku.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA N. N.

Chcąc zapobiedz zdarzającemu się często nie stosownemu i nader kosztownemu zapisywaniu lekarstw przez lekarzy szpitalnych, nim wydaną zostanie w tym celu Farmakopeja szpitalna, Rada Główna zgodnie z wnioskami Rady Ogólnej Lekarskiej i w rozwinięciu artykułu 5 zasad głównych instrukcyi dla lekarzy tych na karcie 90 i następnie zbioru urządzeń szpitalnych umieszczonych, wydaje poniżej wyszczególnione przepisy témczasowe w tej mierze, które Rada szczegółowa zechce natychmiast lekarzom swego szpitala do stosownej wiadomości podać, z zastrzeżeniem, iż uchybiający odtąd przeciwko takowym przepisom, do stosownej odpowiedzialności pociągani będą:

1. O ile można mało lekarstw wewnętrznych i zewnętrznych zapisywać, i tam tylko gdzie istotnie są wskazane; przy ich zapisaniu względnieć należy na skuteczność i oszczędność.

2. Lekarstwa zapisywane mają być proste, najmniej złożone, bez żadnych drogich a mniej potrzebnych artykułów.
3. W miejscu drogich środków lekarskich zagranicznych, mają być zapisywane lekarstwa równie skuteczne krajowe tańsze.
4. Ile można zapisywać lekarstwa, w formie proszków, z powodu, że w tej formie są skuteczne, i daleko mniej ich potrzeba, bo w jednej części ilości lekarstwo w proszku użyte ten sam sprawia skutek, jaki sprawiają cztery części tego samego lekarstwa w formie dekoktu, lub infuzji użyte; nadto pozostałe lekarstwo w proszku od jednego chorego, może być łatwiej użytym dla drugiego.
5. Tylko proszki zawierające środki gwałtownie działające, *heroica medicamenta*, mają być na szczególne dozy dzielone, inne z łagodniejszych środków złożone zapisywać w jednej dozie, kazać brać po łyżeczce od kawy.
6. Proszki laxujące i na wymioty, nie razem po kilkanaście lecz szczegółowo dla każdego chorego, oddzielnie podług potrzeby zapisywać.
7. Nie zapisywać lekarstw złożonych pod nazwiskiem Farmakopeją krajową nieobjętym.
8. Nie wolno zapisywać jakiegokolwiek syropu do osłodzenia lekarstwa ani innych środków osładzających, jako to: cukru lub miodu, do osłodzenia dekoktów, lub nalań.

9. W miejscu drogiej emulsyi migdałowej ordynować inne środki lekarskie równie skuteczne, i tańsze, jak na przykład: odwar z ślazu, emulsyą z nasion konopnych lub lnianych i tym podobnych.
10. Za napój zwyczajny nie ordynować odwaru z ziół różnych aptecznych.
11. Do okładania nie mają być używane species *aromaticae resolventes, emolientes farina seminum lini*, lecz w miejscu ich prochy z siana wzięte z ekonomii, kasza z mlekiem lub tłustością, nasienie lnu, ówies prażony, popiół ciepły i t. d.
12. W miejscu, wód aromatycznych i ekstraktów, używać infusów i dekoktów tych ciał, z których tamte są przyrządzone.
13. Do powierzchownego użycia brać *linimentum volatile* samo przez się, lub gdzie konieczna potrzeba z kamforą, lub też *spiritus kamforowy* bez żadnego dodatku. Synapizmy nie w aptecce, lecz w domu mają być przyrządzane.
14. Szkło apteczne, to jest: flaszeczki i słoiki, mają być dla oszczędności przez posługaczy szpitalnych czyszczone, i do nowój expedycji lekarstw użyte, z podpisem na recepcie: *detur advitrum remisum*. W tém miejscu nadmienia się, że niektóre szpitale mają układy z aptekarzami, podług których ciż przyjmują szkło bez my-

cia i czyszczenia za umówioną cenę, np. 4 grosze za flaszeczkę lub słoik. Takie układy są pożyteczne tam, gdzie nie można być pewnym zręczności posługaczy szpitalnych w ostróżném myciu szkła. Zastosowanie przeto tego lub owego sposobu z uwagą na większe korzyści dla kassy szpitalnej, zależy od Rady szczegółowej każdego szpitala.

Rada Główna oddając Radzie szczegółowej ściśle dopilnowanie wykonywania powyższych przepisów, zastrzega złożenie sobie wiadomości, o dacie podania takowych do wykonania.

Radca Stanu Prezes

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

Ner 1,001.

w Warszawie dnia 26 Lutego 1836 r.

R A D A
· GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O
RAD SZCZEGÓŁOWYCH WSZYSTKICH
SZPITALI.

Rada szczegółowa szpitala chorych w Wieluniu, dążąc do ulepszenia powierzonego sobie zakładu i pragnąc odpowiedzieć położonemu w niej przez Rząd zaufaniu, ułożyła Instrukcyą obejmującą podział i kolój dziennych zatrudnień członków składu swego, tudzież obowiązki służby wewnętrznej szpitala.

Po rozważeniu téj instrukcyi przekonała się Rada Główna, iż takowa jako dowodząca chęci zupełnego poświęcenia się dla dobra ludzkości, nie tylko na zatwierdzenie, ale i na naśladowanie zasługuje.

Oświadczając przeto Radzie Wieluńskiej należne podziękowanie, Rada Główna udziela Radzie szczegółowej szpitala N. N. jeden exemplarz téj instrukcyi do właściwego wedle możności użytku.

Radca Stanu Prezes
(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

*Kopia.***INSTRUKCYA***dla służby w szpitalu Wieluńskim.*

Szpital w Wieluniu będąc prawdziwie ubogim, dotąd znaczniejszej liczby służących, nad dwie osoby trzymać nie może. Powiększenie służących, jakkolwiek są potrzebni, a dla których nawet i lokalu nie ma, zmniejszyłoby znacznie dość szczerpy fundusz dla nieszczęśliwych.

Przekonana jednak Rada, że na dozorowaniu pilném szczególniej w szpitalach całe dobro cierpiących zależy, uchwaliła jednomyślnie na niniejszej sessyi rozebrać pomiędzy siebie służbę wewnętrzną szpitala czasowo na rok 1836, i w tym względzie stanowi:

§. 1.

Każdy członek Rady winien będzie mieć służbę wewnętrzną szpitala półmiesięcznie i tak:

X. *Dulnicki* od 1 Stycznia 1836 r. do d. 15 t. m.

Pastor *Saks* od 15 Stycznia do końca tegoż.

Grochalski od 1 Lutego do 15 tegoż miesiąca.

Ziemiański od 15 Lutego do końca tegoż, i tak dalej tym porządkiem przez następne miesiące.

§. 2.

Gdyby który członek w czasie swój kadencji lub też nadchodzącej, zachorował, zawiadomi

o tém Prezydującego, który natychmiast zastępowo-
urządzi.

§. 3.

Prezydujący oprócz swojej kadencyi, w czasie
innych, winien będzie w różnych godzinach nie-
wyznaczając czasu, odwiedzać szpital, a to dla
utrzymania ogólnego porządku.

§. 4.

Mający służbę będzie miał klucze od spiżarni i
winien wydawać żywność każdodziennie dla osób
w szpitalu, i kwity na mięso stosownie do przepi-
su lekarza.

§. 5.

Každodziennie obowiązkiem służbę mającego
będzie odwiedzać szpital rano, wedle południa i
pod wieczór, a to w celu dopilnowania porządku
i czystości w całym gmachu, a mianowicie czysto-
ści bielizny na chorych, oraz czystości w kuchni,
jadła i wymiaru porcyi.

§. 6.

Służbę mający jako odbierze Inwentarz na oso-
bnym arkuszu spisany bielizny i wszelkiej rucho-
mości szpitalnej, tak też winien następującemu od-
dać w całości, a jeżeliby co z bielizny dawniejszej
obróconém zostało na szarpie, bandaże i t. p. wi-
nien o tém zawiadomić Prezydującego, który uby-
tek ten zapisze w książce inwentarza.

§. 7.

Mający służbę winien dopilnować, czy chorzy opatrzeni zostali przez lekarza, w przeciwnym razie dać znać lekarzowi; w przypadku gwałtownej choroby albo niebytności w miejscu lekarza szpitala, postara się o innego doktora.

§. 8.

Rzeczy przybywających do szpitala osób, spisać na osobnej karcie, wymieniając imię i nazwisko chorego, i każę służącej wynieść na górę pod klucz; pieniądze zaś jeżeliby przybywająca osoba do szpitala posiadała, będą odesłane do kassy jako depozyt opieczętowany, na którym ma być wypisana ilość pieniędzy i właściciel tychże z imienia i nazwiska.

§. 9.

Recepty zapisane dla chorych w szpitalu przez lekarza, winien podpisać mający służbę.

§. 10.

Mający służbę powinien przedczasem zawiadomić Radę co potrzebnem jest do spiżarni, jako to: kaszy, mąki, drzewa i t. d. nieczekając zupełnego ubytku.

§. 11.

Przybywającego chorego powinien zapisać w porządku do księgi chorych, wypisując dzień i miesiąc przybycia, podobnież zapisze dzień i miesiąc wyjścia chorego.

§. 12.

Obiedwie służące są podwładne mającemu służbę, z tych jedna trudnić się będzie w kuchni a druga na usługę przy chorych; w nocy na swoich siennikach, jedna w jednej salce a druga w drugiej spać będzie przy chorych.

§. 13.

Mający służbę da pilne baczenie, na trzeźwość, dobre obyczaje, wierność i ściśle wykonywanie obowiązków obydwóch służących.

§. 14.

Służąca nie może wychodzić z szpitala za swojemi interessami, bez wiedzy mającego służbę.

§. 15.

Służąca mająca chęć do gorzałki i kłótni, natychmiast oddaloną będzie ze szpitala.

§. 16.

Służące winny być skromnemi, cichemi, łagodnemi i cierpliwemi względem chorych; krzyczenie, burczenie, wyrzucanie chorym obrzydliwych chorób, używanie wyrazów, przeklinanie, wyrządzenie jakiegokolwiek krzywdy choremu, szurowo w służącej karaniem będzie.

§. 17.

Pensya służącym ma być wypłacona po upływie miesiąca, a jeżeliby co straciły z ruchomości szpitalnych lub bielizny, z ich zasług wytraconem zostanie.

§. 18.

Najmniejsze przemieszczenie się służących w ujęciu udzielonych porcyj dla chorych, lub wydania czegokolwiek bądź pō za szpital, oprócz oddalenia natychmiast ze służby, będzie odesłane na ukaranie do policyi, a za przemieszczenie się w większej wagi rzeczy, do właściwego sądu.

w Wieluniu, dnia 23 Grudnia 1835 roku.

(podpisano) *X. Dulnicki* Opiekun Prezydujący.

(podpisano) *X. Sachs* Pastor.

(podpisano) *Ziemiański.* (pod.) *Grochalski.*

**KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.**

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU No Dz. {Wyd. 1,519
Warszawa d. $\frac{10}{22}$ Marca 1836. {Gen. 5,562

Wiadomo jest Radzie Głównej opiekuńczej Instytutów dobroczynnych z przepisów o stowarzyszeniu emerytalnym wydanych, iż Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego obowiązana jest zawiadamiać Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu, o wszelkich zmianach osób należących do stowarzyszenia rzeczzonego pod zwierzchnictwem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych. Uskutecznia to o ile te zmiany nastąpią za jej pośrednictwem, lub przez nią są zarządzane, lecz gdy w składzie Wydziału Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych znajdować się mogą takie osoby do stowarzyszenia emerytalnego należące, które od nominacyi Rady Głównej opiekuńczej zależą; przeto o zanominowaniu takich osób, lub posunięciu na wyższy stopień i płacę, albo przeniesieniu na inne miejsce, Rada Główna opiekuńcza pod jednym obowiązana jest donieść Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych z wyraźnym przełożeniem, że to czyni dla udzielenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu potrzebnej w tym względzie wiadomości.

Ścisłe wykonanie niniejszego zarządzenia Kommissya Rządowa porucza Radzie opiekuńczej w tém spodziewaniu, że gdy to zamierza do utrzymania należnego porządku w kontrolowaniu opłaconej składki na fundusz emerytalny i do usunięcia trudności zająć mogących, później przy wyjednywaniu pensyi emerytalnych, lub powracaniu wniesionej składki, przeto Rada Główna opiekuńcza dla własnego interesu osób w jej składzie zostających, jak najmocniej pilnować zechce, aby przepisowi temu ciągle i regularnie zadosyć czyniono.

za Dyrektora Wydziału, Radca Stanu

(*podpisano*) Hr. SKARBEK.

do

Rady Głównej opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZ. PRZEMYSŁU.

Warszawa d. 1³ Kwiet. 1836 r.

N. Dz. } Wydz. 3,918
Gener. 14,760

Zawiadamia Radę Główną opiekuńczą, iż przez
wzgląd na dobroczynne cele szpitali i instytutów
miłosiernych, poleconém zostało Urzędowi Muni-
cypalnemu Miasta Stołecznego Warszawy, aby
opłata kominowego z domów instytutowych po-
dług dawniej taryffy pobieraną była, i aby rekla-
mowane podług nowej taryffy należności z ozna-
czonego na ten cel funduszu zaspokojone były.

za Dyrektora Wydziału, Radca Stanu
(*podpisano*) Hr. SKARBEK.

do
Rady głównej opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.

N. 1,148.

w Warszawie dnia 24 Maja 1836 roku.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O
RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Jak wiadomo Radzie szczegółowej z pism publicznych, otwartym będzie w *Busku* z końcem Czerwca roku bieżącego, szpital letni dla chorych ubogich, mogących potrzebować kuracyi wód termicznych.

Początkowe fundusze tego szpitala pozwalają utrzymywania przez czas kąpieli tylko 30 chorych dziennie. Żeby więc ile można najwięcej ubogich z całego kraju z dobrodziejstwa nowego zakładu korzystać mogło, i żeby równy w tym względzie stosunek mógł być zachowanym, Rada Główna na wniosek Rady szczegółowej rzonego szpitala, następujące wydaje rozporządzenie.

1. Chorzy ze szpitali nie mogą być prędzej do *Buska* odsyłani w roku bieżącym jak w ostatnich dniach Czerwca, nadal zaś w pierwszych dniach tegoż miesiąca; niepóźniej zaś jak z dniem 1 Września każdego roku.

2. Każdy szpital przed przystaniem chorych, udzieli ich listę imienną Radzie szczegółowej Bu-

skiej, wraz z opisem lekarskim ich cierpień poświadczonym przez właściwego lekarza szpitala i na jego odpowiedzialność.

Listy takie mają być przysłane w roku bieżącym jak najrychlejš; w następnych zaś latach koniecznie przed 15 Kwietnia każdego.

3. Rada szczegółowa szpitala w *Busku*, zebrawszy tym sposobem wiadomości z całego kraju, udzieli każdemu szpitalowi wiadomość: ile chorych i w jakim czasie przysłać może.

4. Przysłani chorzy mają być opatrywani w pieńiadze, tak na podróż do *Buska* jako i napowrót do swego miejsca, gdyż szpital *Buski* dotąd szcuple uposażony, wydatków tych ponosić nie może.

5. Chorzy szpitalni nie mający kwalifikacyi do wód *Buskich*, lecezeni będą na koszt Rad szczegółowych lub administracyi tych szpitali, które ich przysłały. Przepis ten stosuje się również do chorych przed terminem normalnym, lub po nim nadesyłanych.

Ponieważ oprócz chorych szpitalnych, inni ubodzy równe mają prawo do korzystania z nowego zakładu, spodziewa się przeto Rada Główna, iż Rady szczegółowe jak najściślej do niniejszego zarządzenia stosować się będą.

Radca Stanu, Prezes
(podpisano) J. LUBÓWIDZKI

Warszawa dnia 19 Maja 1836 r.

**KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.**

Podług złożonych Kommissyi Rządowej raper-
tów, od niejakiego czasu władze policyjne odséta-
ją do szpitala tutejszego Braci Miłosierdzia nałogo-
wych pijaków, w celu jakoby ich poprawy.

Wprawdzie Rada szczegółowa szpitala wysłucha-
wszy zdania lekarza, odmówiła przyjęcia dwóch
osób z podobnego tytułu odesłanych; z uwagi atoli
na kolizye, jakieby ztąd mogłyby mieć miejsce,
Kommissya Rządowa na wniosek Rady Głównej
opiekuńczej instytutów dobroczynnych poleca Urzę-
dowi Muncypalnemu Miasta Stołecznego Warsza-
wy, aby objaśnił wszystkie Urzędy policyjne: że do
szpitala Braci Miłosierdzia tylko obłąkani na umy-
śle, epileptyczni i pokąsani od zwierząt są przyj-
mowani.

Radca Stanu p. o. Dyrektora Wydziału.
(*podpisano*) F. Hr. SKARBEK.

Do
Urzędu Muncypalnego
Miasta Stoł. Warszawy.

N. 6,193:
23,516.

w Warszawie d. 30 Czerwca 1836 roku.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA INSTYTUTÓW
DOBROCZYNNYCH.

Podaje do wiadomości publicznej wypadek kwesty wielkotygodniowej na szpitale, i jój podział wraz z funduszem z dopłaty pięciu groszy od biletów na widowiska publiczne pochodzącym.

Zbieraniem kwesty po domach zatrudniały się i następujące kwoty wniosły: JW. Hrabina Hortensya *Łubieńska* złp. 3,142 gr. 1. JW. Jenerałowa *Kurnatowska* złp. 2,172 gr. 11. JW. Radczyńi Stanu *Witanowska* złp. 2,000 gr. 16. JW. Jenerałowa *Poradowska* złp. 1,015 gr. 17. Wżna *Paszkowska* złp. 1,780 gr. 15. Wżna *Moraczewska* złp. 995 gr. 20. Wżna *Lewocka* złp. 504 gr. 10. Razem złp. 11,641.

Dochód z pięciu groszy od biletów w roku zesłym wynosił złp. 16,219 gr. 23. Bank Polski w którego kassie pojedyncze wpływy były składane, opłacił od nich procentu złp. 190 gr. 17. W ogóle było z tego źródła funduszu złp. 16,410 gr. 10.

Reprezentacya teatralna dana w wielkim tygodniu na korzyść szpitali, przyniosła złp. 3,383 gr. 6. Było więc w ogóle funduszu do podziału złp. 31,434 gr. 16.

Przystępując do podziału Rada Główna wzięła najprzód na uwagę, że w roku bieżącym niektóre Damy kwestowały na szpitale nie po domach, lecz po kościołach, i zebrane ztąd kwoty oddały bezpośrednio szpitalom przez Siostry Miłosierdzia administrowanym; słusność przeto kazała przy podziale kwesty większy wzgląd zachować na szpitale, które nie korzystały z tego wsparcia, i stosownie do tego następny podział uczyniony został, a) z funduszu pięciu groszy i reprezentacyi teatralnej szpitalowi *Dzieciątka Jezus* złp. 3,500, oprócz danych temuż z tego źródła na służbę lekarską złp. 2,000; Szpitalowi *Śgo Duchy* złp. 3,000; *Braci Miłosierdzia* złp. 3,000; *Śgo Rocha* złp. 800; *Śgo Łazarza* złp. 2,000; *Ewangelickiemu* złp. 1,500 *Starozakonnych* złp. 2,000; *Miejskiemu* złp. 600; *Institutowi Oftalmicznemu* złp. 600; *Zakładowi Ubogich chorych u Franciszkanów* złp. 793 gr. 16; razem jak wyżej złp. 19,793 gr. 16. b) z kwesty wielkotygodniowej po domach: Szpitalowi *Śgo Duchy* złp. 3,000; *Braci Miłosierdzia* złp. 3,000; *Śgo Łazarza* złp. 1,100; *Ewangelickiemu* złp. 1,500; *Starozakonnych* złp. 1,500; *Miejskiemu* złp. 200; *Institutowi Oftalmicznemu* złp. 134 gr. 16; *Zakładowi Ubogich* złp. 1,206 gr. 14, razem jak wyżej złp. 11,641. Ogólnie więc otrzymują: szpital *Dzieciątka Jezus* złp. 5,500; Szpital *Śgo Duchy* złp. 6000; *Braci Miłosierdzia* złp. 6000; *Śgo Rocha* złp. 800; *Starozakonnych* złp. 3,500; *Miejski* złp. 800; *Insty-*

tut Oftalmiczny złp. 734 gr. 16; *Zakład Ubogich chorych* złp. 2,000. A zatém jak wyżej złp. 31,434 gr. 16.

Rada Główna ogłaszając ten wypadek, ma sobie za przyjemność dołączyć podziękowanie Damom, które nieszczydziły trudów ku pomnożeniu szuflących dla cierpiącej ludzkości przeznaczonych funduszów. Wypłata kwot szpitalom przeznaczonych zarządzoną została podobnym, jak w roku zeszłym, sposobem.

Radca Stanu, Prezes.

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

N. 1,179.

w Warszawie dnia 24 Czerwca 1836 r.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTOW DOBROCZYNNYCH.

DO

RAD SCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Wielu lekarzy i Oficjalistów szpitalnych oświadczyło chęć należenia do stowarzyszenia emerytalnego, stosownie do dobroczynnego Dekretu Jego Cesarsko-Królewskiej Mości z dnia 14 Marca r. z. w Dzienniku Praw ogłoszonego.

Chcąc zapewnić skutki tego Dekretu dla osób przy szpitalach pracujących, a nie mających wiadomości o takowym, Rada Główna wzywa Radę szczegółową, aby wszystkie indiwidua z etatu swego szpitala płace pobierające, wezwała do zadeklarowania się w tej mierze, i listę imienną przystępujących do stowarzyszenia nadesłała Radzie Głównej w czasie jak najkrótszym.

Lista ta obejmować ma:

- a. Imie, nazwisko, i stopień przystępującego, tudzież jego płacę terażniejszą.
- б. Czas od którego zostaje w służbie publicznej.
- c. Czas od którego zostaje przy szpitalu.
- d. Wiadomość czyli już składkę, w jakiej ilości i do jakiej Kassy opłacał.

e. Odkąd teraz takową opłacać pragnie!

Wskaże przytém Rada szczegółowa najbliższą Kasę Skarbową, któraby do poboru składek upoważnioną być mogła.

Ponieważ podług przepisów o stowarzyszeniu emerytalném Rada Główna obowiązana jest:

a. Pilnować potrącenia na rzecz jego $\frac{1}{2}$ części tej przewyżki, którą otrzymujący wyższą pensją zyskuje: w czém zamieszczone na karcie 78 Zbioru urzędzeń szpitalnych rozporządzenie, bliższe zawiera objaśnienia.

b. donosić o każdej zmianie, która wynika z zainominowania nowych osób, posunięcia dawnych na wyższy stopień, lub przeniesienia na inne miejsce; przeto Rada szczegółowa przepisy te w każdym zdarzeniu na uwadze mieć zechce, zwłaszcza gdy takowe zmierzają do utrzymania należnego porządku w kontroliowaniu składki emerytalnej, i do usunięcia trudności mogących zajść później przy wyjednywaniu pensji dożywotnich lub powracaniu wniesionych składek.

Radca Stanu, Prezes
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

N. 1,180.

w Warszawie d. 24. Czerwca 1836 roku.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH

D O

**RADY SZCZEGÓŁOWÉJ SZPITALA CHRZE-
ŚCIAŃSKIEGO w KALISZU.**

Zwracając dołączony do przedstawienia Rady szczegółowej z d. 9 miesiąca bieżącego Nro 281 pozw Komornika, w przedmiocie dopilnowania praw szpitala przy zamierzonym przez wierzycieli wydzierżawieniu dóbr *Piątek* wielki, oświadcza, iż Rada Główna z położenia swego nie jest w stanie zajmować się pojedynczemi czynnościami, których załatwienie tylko na miejscu właściwem interessowi szpitala nastąpić może. W podobnych więc przypadkach, Rada szczegółowa jeżeli nie ma w swoim składzie osób znających postępowanie prawne i trdniących się niem praktycznie, winna zasięgać informacyi albo od miejscowego obrońcy Prokuratoryi Jeneralnej, albo żądać pomocy od Kommissyi Wojewódzkiej, która, obowiązana będąc stosownie do artykułu 2 rozporządzenia Kommissyi Rządowej z dnia 7 Stycznia 1834 r. Nr. ^{7,019} 28,231 czynić zadosyć wszelkim żądaniom Rad szczegółowych, do zajęcia

się interessem szpitala, jednego z swoich prawnych Urzędników wyznaczyć powinna.

Gdyby wreszcie jakie zachodziły przeszkody w załatwieniu rzeczy podług powyższych uwag, Rada szczegółowa użyje do téj czynności jednego z zaufanych Patronów miejscowych.

Radca Stanu, Prezes

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

KOMMISSYA RZĄDOWA

SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU.

Warszawa d. 17 Lipca 1836 r. N. Dz. } Wydz. 8,298
} Genér. 31,400

Ponieważ chorzy różnemi cierpieniami dotknięci na kuracyi w szpitalach zostający, po objawieniu się tam którejkolwiek z chorób przedmiotem kuracyi tutejszego szpitala wenerycznych Ś. Łazarza będących, z niewyleczonemi gorączkami, febrami i tym podobnemi chorobami do tegoż szpitala odsyłani, nie są w możności opowiedzieć rodzaju tych cierpień z którymi do tamtych szpitali przybyli, a tém bardziej wskazać udzielanych środków lekarskich: wiadomość ta zaś dla dalszej kuracyi lekarzom szpitala Ś. Łazarza koniecznie jest potrzebną, Kom. Rządowa przeto na wniosek Rady G. O. J. D. poleca N. N. aby chorzy na cierpienia z zarazą weneryczną połączone, czyli wprost do Ś. Łazarza i innych szpitali wenerycznych lub za pośrednictwem władz policyjnych odsyłani, mieli sobie przez tamtejszych lekarzy wręczony opis stanu ich choroby, i sposobu jak była leczoną.

za Dyrektora Wydziału, Radca Stanu
(*podpisano*) Hrabia SKARBEK.

DO

Administracyi S. D. Jezus.

Administracyi S. Ś. Rocha.

Rady Szceg: Szpit: Marcinkanek.

ditto ditto Ewangelickiego.

ditto ditto B. Miłosierdzia.

ditto ditto Instytutu Oftalmicznego.

Urzędu Muncypalnego M. S. Warszawy.

WYPIS z PROTOKÓŁU

*Posiedzenia Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów
Dobroczyńnych z d. ½^o/₂ Lipca r. b.*

Pragnąc upowszechnić między Radami szczegółowymi szpitali postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 18 Lipca 1818 przepisujące sposób załatwiania sporów między instytutami publicznymi, a miastami lub skarbem publicznym zachodzących, Rada Główna postanowiła umieścić takowe dosłownie w niniejszym zbiorze.

w Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

Xiąże Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Cheąc oznaczyć, jakowe spory decydowane być mają przez Kommissyje Rządowe stosownie do Postanowienia Naszego z dnia 2 Grudnia 1817 oraz przepisać sposób postępowania w tychże sporach, postanowiliśmy i stanowimy:

T Y T U Ł I.

*O sporach do decyzji Kommissyj Rządowych
należących.*

Art. 1. Do decyzji Kommissyj Rządowych należać mają, stósownie do postanowienia Naszego

z dnia 2 Grudnia 1817 r. wszelkie spory o prawa, summy i służebności, tyczące się funduszków instytucyj edukacyjnych, Duchowieństwa narodowego i innych wyznań religijnych, Instytucyj wojskowych tudzież funduszków miast, wsiów i gmin na gruncie rządowym leżących, naostatek wszelkich funduszków szpitali, zgromadzeń miłosierdzia i innych instytucyj publicznych pod styrem Rządu krajowego będących, a to w takim razie gdy żadna strona prywatna do pomienionych sporów nie wchodzi.

Art. 2. Decyzye w sporach wyż wyrażonych przez Kommissyje Rządowe wydane, mają między stronami powagę rzeczy ostatecznie załatwionėj, i pociągają za sobą wszelkie prawne skutki.

Art. 3. Decyzye pomienione wydawane będą w imieniu Kommissyj Rządowych, których się spór dotyczy i podpisane będą przez Prezydujących Ministrów w tychże Kommissyjach Rządowych, do których się spór stosuje.

Art. 4. Wszelki spór zachodzący między skarbem publicznym a prywatnym, tudzież między Instytutem wyż wyrażonym, jakø też między miastem, wsią, lub gminą, na gruncie rządowym leżącemi a prywatnym, należéc będzie do rozpoznania i decyzyi sądownictwa cywilnego.

Art. 5. W sporach do Decyzyi Kommissyj Rządowych należących, Prokuratorya Jeneralna na

węzwanie tychże Kommissyj będzie dawać na piśmie swe opinie w względzie prawnym. Zaś w sporach pozostawionych do decyzji Sądownictwa cywilnego, taż Prokuratorya obowiązana jest obro-ny swojej udzielić dla Skarbu publicznego, instytu-tów wszelkich wyż wyrażonych, tudzież dla miast, wsiów, i gmin na gruncie rządowym leżących, je-żeli takowe z prywatnemi w sporze zostawać będą.

Art. 6. W każdym zdarzeniu gdzie zachodzić bę-dzie potrzeba odebrania przysięgi, inkwizycyi świad-ków, rewizyi naocznej, lub innej przez Delegowa-nego odbyć się mającej czynności, będzie wyzna-zezony z członków władz administracyjnych delego-wany, który jako Kommissarz Rządowy czynność sobie poruczoną uskuteczni z zalikwidowaniem na-leżytości prawem ustanowionych.

T Y T U Ł II.

*O sposobie ogólnym postępowania w powyższych
sporach.*

Art. 7. Instytuta w powyższym tytule wymienio-
ne, jako też miasta, wsie i gminy na gruncie rzą-
dowym leżące, chcące rozpocząć spór przeciwko
Skarbowi Publicznemu, lub też przeciwko inne-
mu instytutowi, przeciwko miastom, wsiom
lub gminom na gruncie rządowym leżącym, ró-
wnie też i Skarb Publiczny, chcący rozpocząć spór
przeciwko którejkolwiek wyż wyrażonej stronie,

słowem każda strona skarżąca się, winna skargę swą we wszelkie dowody opatrzoną podać do właściwej Kommissyi wojewódzkiej, w której obrębie obiekt sporny zostaje. Skarga takowa ma być podana w tylu exemplarzach, ile stron zaskarżonych w niej znajdować się będzie, nadto jeden exemplarz do archiwum Kommissyi wojewódzkiej złożony być ma.

Art. 8. Każda Kommissya wojewódzka odebrawszy skargę od którejkolwiek strony wyż wyrażonej, winna będzie:

a) Jeżeli skarga jest podana przeciwko skarbowi publicznemu, w ciągu najdalej sześciu miesięcy sama przez siebie lub przez Urzęda sobie podwładne, pismo odpowiednie we wszelkie dowody opatrzone wygotować i takowe w poniżej wyrażony sposób Kommissyom Rządowym przesłać.

b) Jeżeli zaś skarga podana nie tyczyła się skarbu publicznego, natenczas Kommissya Wojewódzka obowiązana jest takową skargę wręczyć stronie zaskarżonej w domu jej zamieszkania, i dowód wręczenia przy aktach swych zachować; nadto każda Kommissya wojewódzka winna jest o każdym sporze do siebie wytoczonym, Kommissyom Rządowym, których się spór dotyczy, zawiadomić.

Art. 9. Każda strona zaskarżona na doręczoną sobie skargę przez Kommissyą wojewódzką winna najdalej w ciągu sześciu miesięcy pismo odpowiednie we wszelkie dowody opatrzone w właściwej

Kommissyi wojewódzkiej, we dwóch exemplarzach złożyć, z których jeden exemplarz zostanie przy archiwum Kommissyi wojewódzkiej, a drugi w poniżej wyrażony sposób do Kommissyj rządowych przesłany będzie.

Art. 10. Czas do wygotowania pism odpowiednich w artykułach powyższych przeznaczony, rachować się będzie:

a) Jeżeli jest skarga przeciwko skarbowi publicznemu poślana, od dnia podania jej do Kommissyi wojewódzkiej.

b) Jeżeli zaś przeciwko instytutowi lub gminie, od dnia wręczenia takowej skargi zaskarżonemu instytutowi lub gminie.

Art. 11. Każda strona zaskarżona, gdyby w czasie przeznaczonym na skargę sobie doręczoną nie złożyła w Kommissyi wojewódzkiej pisma odpowiedniego, w sprawie swój upada, i decyzya na podanie jednostronne strony skarżącej się, wydana być ma.

Art. 12. Kommissye Wojewódzkie w zdarzeniach, gdzie za konieczne potrzebne uznają przedłużenia czasu do przygotowania odpowiedzi, takowego przedłużenia na żądanie strony zaskarżonej dozwoląć mogą, niedłużej jednak jak do trzech miesięcy; a gdyby w ciągu roku od dnia wręczenia skargi rachować się mającego, strona zaskarżona odpowiedzi nie złożyła, natenczas strona skarżąca się, ma moc proszenia o prekluzyą sprawy i przytém

żądania, aby spór ten stosownie do zaniezionej skargi i dowodów złożonych zadecydowanym został.

Art. 13. Kommissya wojewódzka mając sobie podaną prozbę o prekluzją sprawy, przekonawszy się, iż czas ostatecznie przeznaczony do złożenia odpowiedzi już upłynął, prozbę takową wraz ze skargą i dowodem wręczenia prześle do Kommissyów rządowych, których się spór dotyczy. Zaś Kommissye rządowe w takowych zdarzeniach na jednostronne zażalenie decyzyą swą wydadzą, od której decyzyi, żadna opozycya ani appellacya miejsca niema.

Art. 14. Jeżeli spór wytoczony będzie dostatecznie przez strony w sporze zostające skompletowanym, natenczas Kommissye Wojewódzkie prześlą takowy wraz z wszelkimi dowodami i podaniami przez strony w sporze będące złożonemi, do tej Kommissyi rządowej, której się dotyczy spór ze strony skarżącój się; zaś inne Kommissye rządowe których się dotyczy spór ze strony zaskarżonej, o tém zawiadomią.

Art. 15. Kommissye rządowe odebrawszy akta sporu wytoczonego, delegować będą z swych biór po jednej osobie do rozpoznania wsczętego sporu.

Art. 16. Osoby podług powyższego artykułu delegowane, do których i jeden członek od Prokuratoryi Jeneralnej przydanym będzie, rzecz całą w sporze zachodzącą przez relacyą z zacytowaniem dowodów dokładnie wyjaśniają, i takową relacyą

przez siebie podpisaną; Kommissyom rządowym; których się spór dotyczy przedstawią, dołączając oraz swą opinią, w tym tylko względzie, czyli spór wytoczony, jest dostatecznie przygotowany do stanowczego zadecydowania, lub też potrzebna jest jeszcze dalsza instrukcyja tego sporu i w jakim: względzie.

Art. 17. Jeżeliby spór wytoczony do stanowczego zadecydowania przygotowanym nie był, Kommissya rządowa poleca Kommissyom wojewódzkim uzupełnienie dalszej instrukcyi, która dłużej nad trzy miesiące trwać nie będzie; wyłączają się jednak spory od dalszej instrukcyi, w których dla niepodanej w ciągu roku odpowiedzi przez stronę zaskarżoną, na jednostronne podanie strony skarżącej się, decyzja następować ma. Jeżeli zaś spór wytoczony kwalifikuje się do zadecydowania stanowczego, natenczas akta kompletne z podań i dowodów przez wszystkie strony w sporze będące złożone, zakomunikowane będą Prokuratorowi Jeneralnej, której obowiązkiem będzie w ciągu dni 80 dać swoją opinią w względzie prawnym.

Art. 18. Po ukończonej w wyż wyrażony sposób instrukcyi, spory pomienione decydowane będą na sessyi w czasie i miejscu przez Kommissyę rządową, których się spór dotyczy, oznaczonym, która się składać będzie z Ministrów prezydujących w tychże Kommissyach rządowych, ze wszystkich członków do składu i kompletu tychże

Kommissyj rządowych należących, z osób według Art. 15 delegowanych, z których jedni będą użyci do referowania wytoczonej sprawy, inni zaś do pisania protokołu sesyjonalnego; nadto, z jednego członka Prokuratury Jeneralnej, którego obowiązkiem będzie zachodzące kwestye prawne objaśnić.

Art. 19. Gdyby spór wszczęty dotyczył się tylko jednej Kommissyi rządowej, jak naprzykład między Instytutem duchownym a edukacyjnym, lub też między gminami na gruncie rządowym leżącemi i t. p. natenczas Kommissya rządowa, której się spór dotyczy, zebrana w składzie i kompletnie sobie przez Statut organiczny przepisany, po uzupełnieniu wszelkich formalności intrukcyjnych spór takowy w sposobie niżej opisanym ostatecznie zadecyduje.

Art. 20. Ministrowie i członki do składur i kompletu Kommissyj Rządowych należące, przy decyzji pomienionych sporów mają głos stanowczy; wszystkie inne przybrane i przytomne osoby mają głos doradczy, i to tylko na wezwanie Ministrów-Prezydujących.

Art. 21. Na sessyach powienionych Minister z porządku starszeństwa prezyduje.

Art. 22. W sporach dotyczących się kilku Kommissyj rządowych, większość głosów członków w jednej Kommissyi rządowej zasiadających, stanowić

będzie zdanie każdej Komisji rządowej z osobna, a zgodność zdań wszystkich Komisji rządowych na pomienionych sessjach zasiadających, stanowić będzie decyzją ostateczną sporu.

Zaś w sporach dotyczących się tylko jednej Komisji rządowej, zgodność zdań wszystkich członków w téjże Komisji zasiadających, stanowić będzie decyzją ostateczną sporu, której treść natchmiast będzie zapisana do protokołu sessyjonalnego i takowy protokół przez wszystkich członków zasiadających podpisany zostanie.

Art. 23. Reskrypta zapadłych decyzji dla właściwych Komisji rządowych i dla stron w sporze będących, wydane będą z podpisem wszystkich Ministrów Prezydujących w tych Komisjach rządowych, których się spór dotyczył. Zaś gdzie jedna tylko Komisja Rządowa spór decyduje, natenczas reskrypta zapadłych decyzji podpisane będą przez wszystkich członków Komisji Rządowej przy decyzji takowego sporu do składu i kompletu należących.

Art. 24. Gdyby zgodność zdań wedle Art. 22 nie nastąpiła, wtenczas stosownie do Art. 3 postanowienia Naszego z dnia 2 Grudnia 1817 spór toczący się, ze wszelkimi podaniami i dowodami przez strony w sporze będące złożonemi, tudzież z protokołem sessyjonalnym, w którym zdanie każdego

członka ze stanowczym głosem zasiadającego, wpisaniem i przez tegoż członka podpisanem być ma, Nam do ostatecznej decyzji przedstawionem będzie przez Ministra na takowej sessyi prezydującego.

Art. 25. Gdyby na sessyi w składzie podług Art. 18 i 19 oznaczonym, większość głosów uznała iż spór wytoczony, nie jest jeszcze dostatecznie przygotowanym do rozsądzenia ostatecznego, natenczas po spisaniu protokołu sessyonalnego dalsza instrukcyja przez Kommissye rządowe, których się spór dotyczy, nakazaną będzie, która dłużej trwać niema nad miesięcy trzy.

Art. 26. Kommissye wojewódzkie obowiązane będą wszelkie decyzye w powyższych sporach zapadłe, na wezwanie stron interessowanych, niezwłocznie do exekucyi doprowadzać.

Art. 27. W zdarzeniach powyższemi artykułami nieobjętych, Kommissye rządowe podług wydażyć się mogących okoliczności, mogą przez siebie szczególną instrukcyją dla prędszego załatwienia lub objśnienia sporu, zawsze jednak stosownie do zasad niniejszego postanowienia przepisać, której wykonanie należyć będzie do władz dla których przepisana zostanie.

Wykonanie niniejszego Naszego postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczone być ma,

wszystkim Kommissyom rządowym których się
w czém dotycze, tudzież Prokuratoryi Jeneralnej
polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady
Administracyjnej dnia 18 Lipca 1818.

(podpisano) Xiążę ZAJĄCZEK.

Minister Prezydujący w Kom. Rząd: Prz: i Skarbu

(podpisano) J. WĘGLEŃSKI.

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) KOSSECKI.

Zgodno z Oryginałem :

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) KOSSECKI

Zgodno z Wypisem:

Minister Sprawiedliwości

(podpisano) W. SOBOLEWSKI.

w zast. Sekr. Jen.

(podpisano) M. Grabowski.

Dzień ogłoszenia, 27 Sierpnia 1818 roku.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie K. R. S. W. D. i O. P. i stosownie do Art. 3 ustępu 8 postanowienia swęgł z d. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$ Sierpnia 1833 r. postanowiła mianować mianuje Członkami Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych.

General-Majora *Ładyżewskiego* Naczelnika Wojskowego Województwa Podlaskiego.

Prezesa K. W. Podlaskiego *Stefana Boryszę*.

Referendarza Stanu Dyrektora Loteryi *Szymona Wernera*, z przeznaczeniem dwóch pierwszych do opiekowania się zakładami dobroczynnymi w Województwie Podlaskim. Zawiadomienie o tém kogo wypada wnoszącej Kommissyi Rządowej poleca

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$ Sierpnia 1836 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskim, General-Feldmarszałek

MIŁOŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(*podp.*) E. GOŁOWIN

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI
Zgodno z Oryginałem
Sekretarz Stanu

(*podp.*) TYMOWSKI.

N. 1,511.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Zawiadamia Radę szczegółową, iż Rada Administracyjna Królestwa, mając na względzie zupełność funduszków szpitali, z uwagi oraz na liczne postanowienia Rządu zapewniające Instytutom dobroczynnym rozmaite ulgi i wyłączenia, zgodnie z przedstawionym sobie wnioskiem Rady głównej, zezwoliła przez postanowienie z d. $\frac{6}{8}$ Października r. b. N. 43,053, ażeby opłata portoryi od pieniędzy bądź z kass skarbowych, bądź przez osoby prywatne szpitalom pocztą przesyłanych, do dwóch trzecich części zwyczajnej taxy, jak to ma miejsce co do pieniędzy skarbowych pocztą przesyłanych, niższą została. O decyzji tej, władze pocztowe są zawiadomione.

w, Warszawie d. 18 Grudnia 1836 r.

Radca Stanu, Prezes Banku Polskiego
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

(182)

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Dekret NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z daty 1⁴/₆ Kwietni roku 1832 urządzający dochody konsumcyjne na rzecz Skarbu od bydła i trunków, w artykule 14 zapewnia szpitalom i dobroczynnym zakładom zwrot podatku konsumcyjnego od tych przedmiotów Skarbowi uiszczanego, po upływie każdego kwartału za złożeniem stosownych dowodów.

Ponieważ dobroczynna ta decyzja MONARCHY nie wszystkim Radom szczegółowym szpitali jest dotąd wiadomą, przeto Rada główna osądziła potrzebném, takową do powszechnéj podać wiadomości.

w Warszawie dnia 31 Grudnia 1836 r.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego

z Bożej Łaski

M Y

M I K O Ł A J I s z y

ĆERARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKIE

etc. etc. etc.

Objawiwszy w roku 1827, iż jest Wołą Naszą, ażeby sposób poboru podatku konsumcyjnego oparty na wyłącznym kupnie i sprzedaży trunków krajowych po główniejszych miastach rządowych był utrzymany tylko do chwili, w którejby odkryto nowe źródła dochodu zdolne do pokrycia ubytku, jakiby zniesienie tego systematu w dochodach publicznych zrządzić mogło; zważywszy przytém iż słuszny stosunek ustanowiony w podatku konsumcyjnym pobieranym we wszystkich miastach Naszego Królestwa Polskiego, odpowie naszym zamiarom i dozwoli zapewnie na przyszłość wolność handlowania trunkami krajowemi, na wniosek Byłego Rządu tymczasowego Naszego Królestwa Polskiego

Postanowiliśmy i stanowimy:

T Y T U Ł I.

O poborze konsumcyjnym w ogólności.

ARTYKUŁ 1.

Podatek konsumcyjny od rzezi i trunków będzie pobierany w miastach oraz we wszystkich osadach używających swobód miejskich, tudzież w osadach w których się odbywają jarmarki lub targi; nakoniec, w posiadłościach wiejskich w zakresie ćwierciomilowym miastom przyległym.

ARTYKUŁ 2.

¶ Pobór ustanowiony będzie według ludności i rodzaju miast, tudzież osad.

W tym celu stanowi się podział miast i osad na pięć rzędów:

Do 1° należy miasto Warszawa łącznie z Pragą.

Do 2° miasta 10,000 i więcej ludności mające tudzież wszystkie miasta wojewódzkie bez względu na ludność.

Do 3° miasta 6,000 i więcej ludności mające, tudzież wszystkie miasta obwodowe bez względu na ludność.

Do 4° miasta i osady z ludnością 3,000 i więcej.

Do 5° miasta i osady z ludnością niżej 3,000.

Posiadłości wiejskie w zakresie ćwierciomilowym, miastom przyległe, podlegać będą poborowi połowy tej opłaty, jaka właściwa będzie miastom którym są przyległe.

T Y T U Ł I E

O podatku od rzezi bydła.

ARTYKUŁ 3.

Oplata od rzezi wybierana będzie w następującym porządku.

RZĘDY MIAST i OSAD:					
1	2	3	4	5	
Z P o t e i G r o s z e.					
Od wołu lub bukaty	30	27	24	21	18
Od krowy lub jałowicy	24	21	18	15	12
Od wieprza, świni, trzosiaka	6	5	4	3	2
Od cielęcia, kozła, kopy, kozłęcia	3 10	3	2 20	2 10	2
Skopu, owcy, jagnięcia	2 10	2	1 20	1 10	1
Od mięsa wszelkiego prowadzonego, jako to: wieźnego, solonego, wędzonego; słoniny, kielbas, szynki, ozorów, alcesonu, i innych mięsnych artykułów od każdego funta po	3	3	2	2	1
Od funta sadła i loju	2	2	1 1/2	1 1/2	1

ARTYKUŁ 4.

Oprócz wymienionych opłat, żadne inne od rzezi w miastach pod jakim bądź tytułem dla skarbu wyjąwszy koszernego od Żydów, które się zachowuje, wymagane nie będą.

Szlachtuzy własnością skarbową będące, utrzymywane będą kosztem tegoż Skarbu, na utrzymanie zaś szlachtuzów z funduszków miejskich wystawionych, tenże Skarb obowiązany będzie wносить

się garncey 80 lub więcej, i to które po wyciągnięciu portera, piwa marcowego lub dubeltowego przez powtórne słodzenie wygotowanie zwyczajnie się otrzymuje.

T Y T U Ł V.

© poborze od Miodu, Wiśniaku, Maliniaku i t. p.

ARTYKUŁ 11.

Od miodu, wiśniaku, maliniaku, dereniaku, jabłecznika, i innych trunków ciagnionych z owoców i roślin nienależących do przedmiotów wyżej opodatkowanych, pobierane będą opłaty bez względu na miejsce fabrykacyi:

w Miastach	I rzędu	po Złp.	2 gr.	„	od garnca:
„	2	„	2	„	„
„	3	„	1	„	20
W osadach	4	„	1	„	10
„	5	„	1	„	„

T Y T U Ł VI.

P r z e p i s y O g ó l n e.

ARTYKUŁ 12.

Fabrykacya wódek, piwa i innych trunków w miastach, podlegać będzie kontroli urzędów skarbowych, opłata zaś poboru konsumcyjnego niszcząc się powinna od ilości i rodzaju wyrobionego trunku.

Podatek od rzezi przed zarznięciem bydłęcia, a od trunków ze wsiów do miast lub ich obrębów przeznaczonych, niemniej od mięsów, opłacony

Będzie w chwili wprowadzenia do tychże miast i obwódów.

Należność atoli opłaty od wódek sprowadzonych w miarę złożonego władzy skarbowej zabezpieczenia, kredytowaną być może.

ARTYKUŁ 13.

Porter, piwo angielskie i arak krajowy, po opłaceniu raz podatku, wolno będzie z jednego miasta do drugiego przeprowadzać za właściwemi świadectwami skarbowemi. Innych trunków krajowych i mięsiva przeprowadzać nie można na konsumpcją z jednego miasta do drugiego, chyba za uiszczeniem powtórnej opłaty.

Wszakże za poprzedniem złożeniem deklaracji, przewożenie trunków i mięsiv przez miasta jest dozwolone.

ARTYKUŁ 14.

Zwrót podatku konsumcyjnego zgromadzeniom zakonnym z kwesty utrzymującym się (Medicantium) i szpitalom, będzie miał miejsce jak dotąd od wszystkich artykułów na ich użytek sprowadzonych, przez wypłatę przy końcu każdego kwartału kwoty odpowiadającj ilości podatku, przez nich w ciągu tegoż kwartału, stosownie do składać się mających na to dowodów opłaconego.

ARTYKUŁ 15.

Pobór konsumcyjny winien być, o ile się da, przez publiczne wydzierżawienie zapewniony.

Wymienienie Szpitali i sposobu administracji	Dochody w roku 183			W y d a t k i			Billans		UWAGI	Roczny ruch ludności w roku 183							Obraz Licz. przyjęt. z kłóśmierz. umiera i chorey	Liczba dni szpitalnych które przepędzili w każdym Instytucie	Koszt dzienny utrzymania chorego w stosunku do		Dzienna ludność przez przecięcie	Szpital może mieścić dogodnie w miarę funduszu i lokalu	UWAGI			
	z własnych funduszów szpitala	Zasilki z kass publicznych	Ogól	Koszt Admin: najem, repara-cya, i utrzymanie lokalów	Utrzymanie chorych i dzieci starszych	Wydatki nadzwyczajne	Ogól	Oszczędzono		Brakuje	Zostało z koncem r. 183	Przybyło w roku 183	Z ogólnej liczby chorych						Cho. Dz. Pos. Zlp. gr.	Zlp. gr.				Cho. Dz.	Cho. Dz.	
													Wydrowiało	Opuszczo szpit. przed ukon. kur.	Zbiegło	Zmarło										Pozostało na dalszą kuracya
Z i o t e i G r o s z e																										
OBJAŚNIENIA.																										
<p>1. Po wymienieniu nazwiska i rodzaju szpitala, należy w tej rubryce wymienić z imion i nazwisk wszystkie osoby, do składu Rady szczegółowej i całego zarządu, tudzież służby należące.</p> <p>2. Dochody i wydatki mają być w oddzielnych raportach szczegółowo wykazane, co tu dla szupłości miejsca uczynić się nie da.</p> <p>3. Podobnież powód oszczędności lub braku, tudzież remanent z roku poprzedzającego oddzielnie wykazać należy.</p> <p>4. Dla szupłości miejsca, nie masz tu w wykazie ruchu chorych uczynionego podziału ze względem na płeć: i to więc oddzielnie co do każdej rubryki, dopelnioném być winno.</p> <p>Dalsze objaśnienia znajdują się w rozporządzeniu Prezesa Rady Głównej, dnia 31 Grudnia 1836 roku niniejszy szemat przepisującém.</p>																										

(RZUT OKA na stan Szpitala w roku 183)

WZÓR.

Wymienienie Szpitali i sposobu administracji	Dochody w roku 183			Wydatki				Billans		UWAGI	Roczny ruch ludności w roku 183						Liczba dni szpitalnych które przepędzili w każdym Instytucie	Koszt dzienny utrzymania chorego w stosunku do		Dzienna ludność przez przecięcie	Szpital może mieć do godnie w miarę funduszu i lokalu		UWAGI					
	z własnych funduszów szpitala	Zasilki z kass publicznych	Ogół	Roszt Admin: najem, repera-cya, i utrzymanie lokalów	Utrzymanie chorych i dzieci starszych	Wydatki nadzwyczajne	Ogół	Oszczędzono	Brakuje		Zostało z końcem r. 183	Przybyło w roku 183	Ogół przyjętych	Z ogólnej liczby chorych		Cho.		Dz.	Cho.		Dz.	Cho.		Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.
Z i o t e i G r o s z e													Cho.	Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.	Cho.	Dz.
<p>OBJAŚNIENIA.</p> <p>1. Po wymienieniu nazwiska i rodzaju szpitala, należy w tej rubryce wymienić z imion i nazwisk wszystkie osoby, do składu Rady szpitalowej i całego zarządu, tudzież służby należące.</p> <p>2. Dochody i wydatki mają być w oddzielnych raportach szczegółowo wykazane, co tu dla szupłości miejsca uczynić się nie da.</p> <p>3. Podobnież powód oszczędności lub braku, tudzież remanent z roku poprzedzającego oddzielnie wykazać należy.</p> <p>4. Dla szupłości miejsca, nie masz tu w wykazie ruchu chorych uczynionego podziału ze względem na płeć: i to więc oddzielnie co do każdej rubryki, dopelnioném być winno.</p> <p>Dalsze objaśnienia znajdują się w rozporządzeniu Prezesa Rady Głównej, dnia 31 Grudnia 1836 roku niniejszy szemat przepisującym.</p>																												

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Rozporządzeniem z daty 16 Czerwca 1835 roku, umieszczonem na karcie 120 zbioru urzędzeń szpitalnych, wskazałem Radom szczegółowym porządek w składaniu raportów rocznych zachować się mający.

Rozporządzenie to mające na celu nietylko wykazanie usiłowań Rady Głównej, ale i działań Rad szpitalnych dla dobra ludzkości, wykonywa większa część tychże Rad z zupełną ścisłością i dla tego też w sprawozdaniach Rady Głównej, czynności takich Rad w korzystniejszym odbijają się świetle.

Lecz ponieważ Rada główna materyały do swoich sprawozdań, mianowicie do części wykazującej stan pojedynczych szpitali, czerpa głównie z podań Rad szczegółowych, a te dochodzą ją w rozmaitym sposobie, dla ułatwienia przeto wykonania powyższego rozporządzenia w sposobie więć niż dotąd jednostajnym, postanowiłem przesłać Radzie szczegółowej dwa exemplarze gotowej tabelli mającej tytuł „*Rzut oka na stan szpitala N. N.*”

w roku N. N. do której wiadomości przedmiotem raportów rocznych będące, zapisywane być winny.

Rubryki tej tabelli, (której jeden exemplarz wypełniony wiadomościami o stanie zakładu Radzie szczegółowej oddanego w roku zeszłym, ma być Radzie Głównej odesłanym, a drugi w aktach Rady szczegółowej pozostanie), dokładnie wskazują, które szczegóły i jak opisać należy; pewny przeto jestem, iż Rada Główna nie będzie mieć powodu do monitów, dodatkowych odpowiedzi lub objaśnień wymagających. Wszelkie zaś ogólne uwagi, jako to: spostrzeżenia lekarskie, rzadsze zjawiska chorób, szczególniejsze sposoby leczenia, nowe źródła dochodów, środki oszczędności w wydatkach, nakoniec cała dawniejsza część trzecia raportu rocznego, umieszczone być mają w rubrykach przeznaczonych na uwagi; bądź (co dla dokładności jest jeszcze pożądanym) w osobnych raportach, przy których Rada szczegółowa tabelę przesyłać będzie.

Samo z siebie wynika, iż dalsze przepisy rozporządzenia z daty 16 Czerwca 1835 r. co do:

a. Wykonania artykułu 39 instrukcyi dla Rad szczegółowych.

b. Termin przesyłania raportów rocznych i projektów do etatów z dniem 15 Stycznia każdego roku oznaczonego, w swojej pozostają mocy.

Gdy przyczyną spóźnienia w ogłoszeniu sprawozdania Rady Głównej za rok 1835, jest późne

otrzymanie wielu pojedynczych rapportów o szpitalach, wzywam przeto Radę szczegółową, aby mając sobie teraz ułatwioną czynność, rapport swój najdalej w dniach 15 od daty odebrania niniejszego, z zachowaniem uwagi na zgodność liczbową remanentów z poprzedniemi rapportami, nadesłać zechciała.

Przy téj sposobności wzywam Radę szczegółową, aby rachunki z funduszów, któremi od czasu swego zawiązania dysponowała, jak najrychlej Radzie Głównej złożyła.

w Warszawie dnia 31 Grudnia 1836 r.

Radca Stanu Prezes
J. LUBOWIDZKI.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDELU.

N. 7,428
27,531

Warszawa - d. 23 Grudnia 1836
4 Stycznia 1837

Na zapytanie Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 1⁵
Czerwca r. b. Nr. ^{27,525}_{7,410} czyli fundusz na utrzymanie szpitala syfilistycznych w Lublinie, etatem płatniczym oznaczony, ma być Radzie szczegółowej tegoż szpitala ryczałtowo placony, lub do depozytu przelewany, i za podaniem dopiero przez Radę szczegółową likwidacyi wydatkowany: Kommissya Rządowa oświadcza, że gdy postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 1⁶₂ Sierpnia 1832 roku ustanawiające przy każdym szpitalu Radę szczegółową opiekuńczą w artykule 18 odstępie c, upoważnia też Radę, do zawiadywania wszelkimi funduszami szpitala, a w artykule 16 przepisując attrubucye członków takowej Rady, wyraźnie stanowi, iż jeden będzie trzymał kasę szpitala, z której rachunki wedle artykułu 18 odstępu c, winny być zdawane tak z poborów jako i wydatków Radzie Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych; przeto w takim składzie rzeczy, gdzie istnieją tak wyraźne przepisy, oddające pod zarząd Rady szczegółowej wszelkie fundusze na utrzymanie szpitala

(195)

służące, mniej potrzebném Kommissya Rządowa znalazła zapytanie powyższe Kommissyi Wojewódzkiej, i dla tego poleca jéj, aby fundusz na utrzymanie szpitala syfilistycznych w Lublinie, etatem płatniczym oznaczony, w ratach miesięcznych z góry, wypłacać kazała ryczałtowo za kwitem Rady szczegółowej, która z użycia onego na cel właściwy przed Radą Główną usprawiedliwić się będzie obowiązana.

Dyrektor Główny Prezydujący
(*podpisano*) E. GOŁOWIN.

Do Kommissyi
Województwa Lubelskiego!

(196)

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Zważywszy, iż utworzona postanowieniem Rady z dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Sierpnia 1832 r. do nadzoru i zarządu szpitalami pod zwierzchnictwem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, Rada Główna opiekuńcza instytutów dobroczynnych, pomiędzy innemi attribucjami ma sobie w artykule 9 poruczone decydowanie ostateczne rachunków przez Rady szczegółowe z administracyi funduszków szpitali składanych, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, oraz po wysłuchaniu w tym względzie wniosków Kontrolera Jeneralnego prezydującego w Najwyższej Izbie Obrachunkowej, postanowiła i stanowi co następuje:

ARTYKUŁ I:

Od czasu utworzenia Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych, wszelkie rachunki z administracyi funduszków szpitala Śgo Łazarza przez Radę szczegółową składane, mają być przez tęż Radę Główną roztrząsane, sprawdzane; ostatecznie decydowane i kwitowane a tém samym z podsuperrewizyi Najwyższej Izby Obrachunkowej wyłączają się.

(197)

ARTYKUŁ 2.

Gdy atoli przed utworzeniem rzeczonęj Rady Głównej, rachunki szpitala Śgo Łazarza w Warszawie przedstawiane były Najwyższej Izbie Obrachunkowej i takowe zostały jęj złożone po koniec roku 1833, przeto rewizya tych rachunków i ostateczne ich decydowanie, oraz pokwitowanie do dnia 1 Stycznia 1834 r. dopełnione być mają przez Najwyższą Izbę Obrachunkową, i dopiero od tego terminu czynności takowe przechodzą do Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych.

ARTYKUŁ 3.

Wykonanie niniejszego postanowienia, Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, tudzież Najwyższej Izbie Obrachunkowej, w czém do której należy, Rada Administracyjna poleca.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej d. 7⁵ Lutego 1837 r.

(podpisano) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem; General-Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Komisji Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.
(podp.) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu
(podp.) TYMOWSKI.
Zgodno z Protokółem
Sekretarz Stanu
(podp.) TYMOWSKI.

(193.)

Nr, 1,099.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA:

Na przedstawienie K. R. S. W. D. i O. P. po-
wołuje niniejszém Bankiera Warszawskiego Józefa
Epsztein, do składu Rady Głównej opiekuńczej in-
stitutów dobroczynnych, polecając téjże Kommis-
syi Rządowej zawiadomienie o tém kogo wypada.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady
Administracyjnej dnia 1^{go} Lutego 1837 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mo-
ści w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek

XIAŁZE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(*podp.*) E. GOŁOWIN.

Sekretarz Stanu

(*podp.*) TYMOWSKI.

Zgodno z Oryginałem

Sekretarz Stanu

(*podp.*) TYMOWSKI.

(199)

Nr. 2,095.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie K. R. S. W. D. i O. P. zważając użyteczność przybrania do składu Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych Naczelnika Głównego biura rach. i kontr. w rzeszonej Kommissyi Wojciecha *Skowrońskiego*, postanowiła mianować i mianuje onegoż Członkiem pomienionej rady.

Zawiadomienie o tém kogo wypada K. R. S. W. i O. P. poleconém zostaje.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia ^{23 Marca} 4 Kwietnia 1837 r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem Generał Feldmarszałek

XIĄŻE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.
(*podp.*) E. GOŁOWIŃ.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.
Zgodno z Oryginałem
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

R A D A

G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A

INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH

Podaje do wiadomości powszechnéj wypadek kwesty wielkotygodniowéj na szpitalu warszawskie i jéj podział wraz z funduszami z dopłaty pięciu groszy od biletów na wszelkie widowiska, i innych źródeł pochodzącemi.

Kwesta w kościołach warszawskich odbywała się w roku bieżącym za wiadomością Rządu i podług przepisów przez JW. Xiędza Arcybiskupa Warszawskiego wydanych.

Zbieraniem jéj zatrudniały się i następane kwoty wniosły:

w Kościele Ś. Jana Pułkownikowa *Bérska*

złp. 570 gr. —

„	Kanoniczek Hr. Ludwika <i>Potocka</i> . . .	złp. 1026 gr. 10
„	Paulinów JW. <i>Buyno</i>	złp. 662 gr. —
„	Dominikanów W. <i>Nowakowska</i> . . .	złp. 200 gr. —
„	Augustyanów JW. <i>Jenerałowa Fencz</i> (Fanshawe) . . .	złp. 813 gr. —
„	Ś. Krzyża JW. Hr. <i>Stanisławowa Jeczierska</i>	złp. 600 gr. —

w Kościele Ś. Kazimierza JW. <i>Kicka</i>	złp.	497 gr.	29
„ Reformatów JW. Prezesowa Banku <i>Lubowidzka</i>	złp.	1157 gr.	8
„ Bernardynów JO. Xiężna Michał: <i>Radziwiłłowa</i>	złp.	1473 gr.	17
„ Dzieciątka Jez. W. <i>Laska</i>	złp.	1100 gr.	—
„ Karmelitów JW. Jenerałowa <i>Berg</i>	złp.	700 gr.	—
„ Śgo Rocha JW. Wojewodzina <i>Gutakowska</i>	złp.	754 gr.	—
„ Pijarów JW. Hrabina <i>Słarzyńska</i>	złp.	1100 gr.	—
„ Kapucynów JW. Hrabina Franc. <i>Potocka</i>	złp.	2610 gr.	—
„ Towarzystwa dobroczynności W. <i>Paulina Brzezińska</i>	złp.	447 gr.	27

RAZEM złp. 13,742 gr. I

Kwestą po domach zatrudniały się następujące

Damy:

JW. Prezesowa <i>Lubowidzka</i>	złp.	1702 gr.	17
JW. Hrabina <i>Jezierska</i>	złp.	2692 gr.	20
JO. Xiężna <i>Radziwiłłowa</i>	złp.	2702 gr.	10
W. <i>Moszczyńska</i>	złp.	1805 gr.	25
W. <i>Żelazowska</i>	złp.	1007 gr.	8
W. <i>Laska</i>	złp.	1394 gr.	12
W. Kantowa <i>Wołowska</i>	złp.	1752 gr.	22

RAZEM złp. 13,057 gr. 24

Z dodatku pięciu groszy od biletów roku 1836 z procentu od nich przez Bank płaconego, z reprezentacyi teatralnej, z koncertu panny *Carl*, było razem funduszu złp. 21,899 gr. 18.

W ogóle zatem było funduszków złp. 48,699 gr: 13, których podział następujący uczyniony został.

Z kwęsty kościelnej stosownie do życzenia kwestarek otrzymały:

Szpital Dzieciątka Jezus	złp. 3730	gr. 25
„ Marcinkanek . . .	złp. 3271	gr. 10
„ Ś. Kazimierza . . .	złp. 1297	gr. 29
„ Ś. Rocha	złp. 1954	gr. —
Klasztor Kapucynów . . .	złp. 2640	gr. —
Towarzystwo Dobroczyn:	złp. 447	gr. 27
Klasztor Karmelitów . . .	złp. 400	gr. —

Z kwęsty po domach przyznała Rada Główna szpitalom:

Dzieciątka Jezus	złp. 3231	
Marcinkanek	złp. 2772	
Braci Miłosierdzia	złp. 1000	
Śgo Rocha	złp. 500	
Śgo Łazarza	złp. 1000	
Ewangelickiemu	złp. 1497	
Miejskiemu	złp. 400	
Instytutowi Oftalmicznemu . .	złp. 657	gr. 24
Szpitalowi Starozakonnemu .	złp. 2000	

Z pięciogroszówek, i innych funduszków:

Dzieciątka Jezus	złp. 2269	gr. 5
----------------------------	-----------	-------

Marcinkanek	złp. 2228	gr. 20
Braci Miłosierdzia	złp. 4500	gr. —
Śgo Rocha	złp. 546	gr. —
Śgo Łazarza	złp. 3000	gr. —
Ewangelickiemu	złp. 3003	gr. —
Miejskiemu	złp. 200	gr. —
Starozakonnych	złp. 3000	gr. —
Zakładowi ubogich chorych u Pau:	złp. 2000	gr. —
Instytutowi Oftalmicznemu . .	złp. 150	gr. 22
Świętego Kazimierza	złp. 1002	gr. 1

W ogóle przeto otrzymały:

Szpital Dzieciątka Jezus . . .	złp. 9231	
„ Marcinkanek	złp. 8272	
„ Braci Miłosierdzia	złp. 5500	
„ Śgo Rocha	złp. 3000	
„ Śgo Łazarza	złp. 4000	
„ Ewangelicki	złp. 4500	
„ Miejski	złp. 600	
„ Starozakonnych	złp. 5000	
Zakład ubogich	złp. 2000	
Instytut Oftalmiczny	złp. 808	gr. 16
„ Świętego Kazimierza	złp. 2300	
Towarzystwo Dobroczynności .	złp. 447	gr. 27
Klasztor Kapucynów	złp. 2610	
„ Karmelitów :	złp. 400	

Rada Główna przy niniejszém ogłoszeniu ma za przyjemność dołączyć podziękowanie dla Dam, które nieszczydziły trudów, bez względu na przykrą

porę roku, ku pomnożeniu zasiłku dla biednych i cierpiących.

Wypłata kwot z kościelnej kwesty już jest uczynioną. Wypłata zaś kwot z następnych funduszków szpitalom przyznanych, zarządzona została zwykłym w téj mierze sposobem.

w Warszawie dnia 24 Kwietnia 1837 r.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

N. 1,814.

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

Administracji Szpitala Dzieciątka Jezus w Warsz.

Na przedstawienie Administracji dnia 12 m. b. w którym prosi, aby w sprawozdaniach rocznych Rady głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych czynioną była wzmianka o szczegółach zarządu szpitala Dzieciątka Jezus w sposobie co do innych instytutów przyjętym, oświadczam, iż Rada Główna zdaje tylko sprawę z czynności swoich lub z czynności przez siebie sprawdzonych i przyjętych. Do tych ostatnich używa raportów rocznych przez Rady szczegółowe szpitali składanych, które zwykle są zbiorem a raczej wpływem zarządzeń przez Radę Główną w ciągu tegoż samego roku, lub dawniej wydanych.

Obrazy rachunkowe wynikają z etatów zatwierdzanych przez Radę główną, tudzież rachunków, w których Rada co do każdej pozycji przychodu i wydatku stosownych wymaga usprawiedliwień, i takowe odbiera.

Stan ruchu chorych i chorób, tudzież środków ratunku lekarskiego, opisany bywa przez lekarzy

szpitalnych od Rady głównej wyznaczonych, i przed nią odpowiedzialnych. Słowem, zdanie sprawy każdego instytutu we wszystkich szczegółach najściślej jest zgłębnioném i rozważoném przez członków Rady głównej tak w Warszawie, jako i na prowincyi do tego przeznaczonych.

Ten sposób postępowania nie ma miejsca względem szpitali, podobnie jak szpital Dzieciątka Jezus przez siostry miłosierdzia zawiadywanych, a przez rezolucyą Rady Administracyjnej z d. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ Października 1832 r. z pod kierunku Rady głównej i Rad szczegółowych tymczasowo wyłączonych. Żądanie przeto Administracyi nie może mieć skutku, dopóki szpital Dzieciątka Jezus nie będzie miał Rady szczegółowej bezpośrednio od Rady głównej zależącej, gdyż Rada główna nie ma obowiązku przyjmować odpowiedzialności za czyny, do których sprawdzenia żadnej nie ma podstawy, tak jak sobie żadnych nie przywłaszcza zasług z powodu dobrego, któreby w szpitalach z pod jej zwierzchnictwa wyłączonych znaleźć się mogło.

w Warszawie dnia 28 Kwietnia 1837 r.

Radca Stanu Prezes

(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

Nr. 5,855
22,615

Warszawa d. 25 Maja
6 Czerwca 1837 r.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

DO
RZĄDOW GUBERNIALNYCH.

Powodowana przełożeniem Rady lekarskiej poleca Rządowi Gubernialnemu, aby nadal do przedstawionych Kommissyi Rządowej likwidacyi lekarstw dostarczonych dla szpitali wenerycznych na prowincyi, dołączane były rzetelnie sporządzone podług dołączonego wzoru, wykazy ruciu chorych respective za czas wylikwidowanej za lekarstwa należności, bez nich albowiem Rada Lekarska potrzeby dostarczanych lekarstw należycie ocenić, a następnie likwidacyi zrewidować nie jest w stanie. Nadmieniam przytém że likwidacye takowe z szpitali przez Rady szczegółowe zawiadywanych, też Rady przedstawiać mają wprost Radzie Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych.

Do powyższego więc rozporządzenia zechce się Rząd Gubernialny zastosować, i o tém kogo wypada zawiadomić.

za Dyrektora Wydziału, Radca Stanu.
(*podpisano*) Hrabia SKARBEK.

RUCH CHORYCH

czyli wykaz chorych Szpitala wenerycznych w

w Kwartałe czyli Miesiącach

roku 183

Numer bieżący	Nazwisko i Imię	Przybył do lazaretu	Rodzaj cho- roby, z jaką przybył i jej kompliakacya	Dawność choroby	Komplikacya choroby pod- czas pobytu w lazarecie	Ubyło przez		UWAGI
						wyzdr:	śmierć	
1	N. N.		np. febris inter- mittens cum ob- structione hepatis	np. od d. 8 Maja r.	np. hydrops assites zja- wiony d. 24 Czerwca r.			

Zgodność z dziennymi ruchem szpitala świadczę
N. N. Lekarz Szpitala w
w N. N. dnia

Rada Szegółowa wykaz
niniejszy poświadcza

Objaśnienie Wzoru.

1. Numer bieżący jest ciągły przez cały kwartał.
2. Jeżeli chory zostaje z jednego kwartału na drugi, w rubryce *przybył*, ma być zapisany istotny dzień jego przybycia w upłynionym kwartale, i takowi chorzy na początku kwartału najprzód mają być zamieszczeni.
3. Jeżeli chory zostaje z jednego kwartału na drugi, z dniem ostatnim kwartału w rubryce *ubył* ma być zamieszczony, pozostał.
4. W rubryce 4 komplikacje choroby chorych pisać w oddzielnym wierszu.
5. W rubryce 5 dawność komplikacji oddzielnie oznaczać.
6. W rubryce szóstej oznaczać czas zjawienia się komplikacji podczas pobytu w szpitalu.
7. W uwagach zamieszczać to co się nadzwyczajnego spostrzegło, odbyte operacje, lub co z okoliczności ubocznych choroby na jej zejście wpływać mogło.

DOM ZDROWIA

W WARSZAWIE.

Utworzona przez postanowienie Rady Administracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ ⁶/₈ Sierpnia 1832 r. Rada Główna opiekuńcza Instytutów dobroczynnych, dostrzegła wkrótce po rozpoczęciu czynności swoich, że pomimo zarządzonych przez nią ulepszeń szpitali, jakie dla ubogich są urządzone, niemasz w Warszawie zakładu do któregoby się mogły udawać na kuracyą osoby zamożniejsze, lepszych wygód żądające, i z tego względu w zwyczajnych szpitalach mieścić się niechcące; osoby, których dochody, jakkolwiek na czas zdrowia dostateczne, w razie choroby nie dają im możliwości wygodnego leczenia się w domu, lub po wyzdrowieniu położenie ich majątkowe na czas dłuższy czynią trudnion. Z takich pobudek Rada Główna uznała potrzebę utworzenia w Warszawie zakładu kuracyjnego, któryby za umówioną opłatą, lub opłatą wczesnym abonamentem ułatwioną, był w stanie leczyć osoby do niego się udające. Do wykonania tego zamiaru następnie dopomogły okoliczności.

Niegdy Urszula z Hrabów Potockich Hrabina Wielopolska, czyniąc rozrządzenie swojego majątku, testamentem z dnia 15 Stycznia 1806 roku uczyniła pomiędzy innemi na rzecz publiczną legatami, zapis opłaty rocznej wiecznemi czasy po złp. 2,000 na dobroczynny zakład w Warszawie,

którego oznaczenie Rządowi zostawiła. Sukcesorowie Hrabiny Wielopolskiej szanując pamięć Jój czynu, uważali zarazem dla siebie dogodniejszym spłacenie kapitału powyższej opłacie wyrównywającego, i tym sposobem wpłynęła do Banku w roku 1835 summa złp. 96,153 gr. 20, wyobrażająca kapitał, tudzież narosłe od zgonu testatorki procenta. Kiedy użycie téj summy na powyższy zakład było w zamiarze, i brakowało jeszcze na to funduszu, Prezydent miasta Członek Rady Głównej Radca Stanu Jakób de Verbno Łasczyński, zważając na korzyści, jakie ta nowa instytucya przynieść może, uczynił wniosek, aby Certyfikaty likwidacyjne na pretenzycie z czasów pruskich w summie złp. 129,949 gr. 15 przez kasę miejską posiadane, do funduszków na projektowany zakład zbieranych przyłączone były. Wniosek ten przyjętym również został, i z zamiany tych certyfikatów na gotowiznę wpłynęło złp. 42,883 gr. 10. Z tych tedy dwóch funduszków, z procentu jaki od nich Bank Polski od chwili podniesienia opłacił, z funduszków miejskich i innych przypadkowych źródeł, nabytą została possessya w Warszawie pod nazwiskiem *Ordynackie* znajoma, w otwartém i zdrowém miejscu położona, a nazwisko *Domu Zdrowia* nadane zostało zakładowi 70 osób dogodnie mieścić, i z opłat przez osoby do niego wstępujące wnoszących, utrzymywać się mającemu.

Wszystkie te czynności i przeznaczenie nowego zakładu zatwierdziła Rada Administracyjna przez postanowienie z dnia 17⁶ Sierpnia 1835 roku. Utworzoną została z znakomitszych obywateli w Warszawie pod przewodnictwem W. Ludwika Halpert, Rada szczegółowa mająca kierować zarządem Domu Zdrowia, i w stosunkach swoich jedynie od Rady głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych zależąca. Na lekarza naczelnego, zarazem Członka Rady szczegółowej wezwanym jest W. Alexander *Le-Brun* Doktor Medycyny i Chirurgii, znany w biegłości swojej w sztuce i powszechne, równie jak inni członkowie, posiadający zaufanie.

Pierwszą czynnością Rady szczegółowej było urządzić ten nowy w swoim rodzaju zakład, tak aby ze wszech względów odpowiadał przeznaczeniu swemu; jakoż jest nadzieja, że cel ten będzie dopięty, gdyż w ogólności usługa i dozór lekarski tak urządzone zostały, że w każdej porze przybywający chory zabezpieczoną mieć będzie pomoc i radę.

W tym sposobie Dom Zdrowia z dniem 1 Lipca roku bieżącego otworzonym zostanie. Przyjmuje on chorych płci obojęj tak wewnętrznymi jak zewnętrznymi chorobami dotkniętych, nadto potrzebujących poddać się jakiej operacji chirurgicznej; słowem dom ten otwarty jest dla chorych wszelkiego rodzaju, wyjąwszy dla obłąkanych, i dla kaleków chronicznych.

Z przeznaczenia Domu Zdrowia wynika, że tylko chorzy opłatę składający miejsce w nim znaleźć mogą, ile że opłaty takie jedyny stanowią fundusz tego użytecznego zakładu.

Zasady w tój mierze są następujące:

§. 1.

Do Domu zdrowia nikt bezpłatnie przyjętym i leczonym nie będzie.

§. 2.

Koszta kuracyjne składać można albo według liczby dni w Domu zdrowia przepędzonych podczas choroby, albo też bez względu na mniej więcej częste choroby i ich trwanie, a to za pomocą stałej rocznej opłaty czyli abonamentu.

§. 3.

Opłata na dzień od osoby chorój wynosi.

1mo. W salach oddziału pierwszego po złotych polskich *dwa*.

2do. W salach oddziału drugiego po złp. *trzy*.

3tio. W osobnych pokojach *podług umowy*.

W tój opłacie objęte już są wszelkie koszta kuracyi, żywienia, dostarczenia pośłania i odzieży, dozoru posługi i t. p.

§. 4.

Abonament, do którego każdego dnia przystąpić można, zapewnia abonującym w razie wydarzonej

choroby potrzebną pomoc lekarską i pielęgnowanie ich w Domu zdrowia, lecz niemoże być przyjmowany jak od osoby w stanie zdrowia zgłaszającej się, i na krótszy czas jak na rok jeden.

Opłacany zaś będzie rocznie z góry wprost do kasy Domu zdrowia, podług następujących prawideł.

§. 5.

Każda pojedyncza osoba niepodlegająca defektowi, chcąc zapewnić sobie ratunek zdrowia swojego na każdy przypadek słabości, opłacać ma rocznie sposobem wyżej opisanym *złotych polskich dwadzieścia cztery z góry*, a za to będzie sobie miała zapewnione leczenie i utrzymanie w Domu zdrowia na rok jeden, w każdym przypadku choroby w ciągu roku wydarzyć się mogącej bez względu jej trwania. Zabezpieczenie takie służy tylko osobie opłatę składającej, i nikomu odstępowane być nie może.

§. 6.

Za opłatą *czterystu złotych*, można sobie zapewnić jedno miejsce w Domu zdrowia przez rok cały, czyli *trzysta sześćdziesiąt pięć dni* leczenia i utrzymania w tym zakładzie. Prawo rozrządzenia tym miejscem należy do osoby lub korporacji opłatę składającej, i dane będzie w każdym razie chorującym przez tę osobę lub korporacją odesłanym.

§. 7.

Za opłatą *dwustu dwudziestu złotych* nabywa się prawa rozrządzenia miejscem czyli łóżkiem przez dni *sto ośmdziesiąt* w sposób powyższy.

§. 8.

Za opłatą *stu dwudziestu złotych*, nabywa się prawa rozrządzenia miejscem czyli łóżkiem *przez dni dziewięćdziesiąt*.

§. 9.

Wszystkie w poprzedzających czterech artykułach wymienione przedpłaty, dają jedynie prawo do miejsc w salach wspólnych.

§. 10.

Abonujący mogą przysłać kilku chorych razem, najwięcej zaś cztery osoby, byleby w ciągu roku nie spotrzebowali więcej dni, jak stosownie do składanej opłaty, użyć praw mają.

§. 11.

Z kończącym się rokiem abonamentu, abonujący, chociażby z niego nie korzystali, takowy ponowić muszą, jeżeli prawo swoje nadal utrzymać zechcą.

§. 12.

Wszyscy zabezpieczeni w Domu zdrowia, mają prawo zgłosić się do niego w każdym razie mniejszych słabości swoich, niepociągających za sobą

potrzeby przeniesienia do instytutu, i w tym razie za zgłoszeniem się do lekarza miejscowego, otrzymają od niego bezpłatnie potrzebne rady.

W końcu powtarza się, że większość opłaty nie może za sobą pociągać żadnej różnicy pod względem dozoru i pieczy lekarskiej, która na wszystkich chorych w tym domu zostających w równym stopniu rozciągać się będzie.

Bliższe szczegóły co do przyjmowania chorych i wygód, jakie im Dom zdrowia zapewnia, każdy na miejscu powziąć może.

w Warszawie dnia 26 Czerwca 1837 roku.

Radca Stanu, Prezes Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczyńnych
J. LUBOWIŃSKI.

RADA GŁÓWNA OPIEKUŃCZA INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

Na przedstawienie Rady szczegółowej szpitala Ś. Łazarza w Warszawie daty 20 Maja r. b. N. 246 następną przepisuje dla Aptekarza w jój szpitalu instrukcyą.

1. Zawiadujący apteką szpitala Ś. Łazarza powinien być koniecznie ukwalifikowanym w kraju aptekarzem; zależy on od Rady szczegółowej szpitala; w przedmiotach zaś ściśle lekarskich od naczelnego lekarza jako członka téjże Rady.

2. Wszelkie indiwidua znajdujące się przy aptece, jako to: chłopiec, stróże lub służący, którychby Rada szczegółowa do posługi dodała, zostają pod jego dozorem, a pod zwierzchnictwem Intendenta co do karności i ogólnej służby szpitalnej.

3. Za wszelkie czynności podwładnych odpowiedzialnym jest aptekarz, do niego należy rozporządzenie zatrudnień i prac w aptece zachodzących, jak niemniej doglądanie, aby takowe z należytą pilnością i akuratnością wykonywane były.

Aptekarz obowiązany jest:

4. Wszelkie leki inwentarzem objęte znajdujące się w aptece, materyalni, zielarni, piwnicy, nie tylko w oznaczonych co do natury ciał miejscach,

w należyтым porządku utrzymywać, ale nadto starannie doglądać, aby takowe zepsuciu żadnemu przez czas nie uległy.

5. Wszelkie utensylia i naczynia inwentarzem objęte, znajdujące się tak w aptece jako i pracowni, wymagające czyszczenia i dozoru, a mianowicie wszelkie wagi w jak największej czystości i całości utrzymywać.

6. We wszystkich miejscach i w każdym razie czystość największą zachować i na nią ciąglą mieć baczność.

7. Wydawanie wszelkich lekarstw z największą akuratnością uskutecznić, gdyż w razie zasłtych uchybień, aptekarz za takowe ściągą na siebie podobną odpowiedzialność, jakiej aptekarze cywilni w kraju podlegają.

8. Aptekarz z tytułu swój kwalifikacyi obowiązany jest wykonać przysięgę dla aptekarzy cywilnych przepisaną, na co dowód posiadać winien, z powodu zaś oddania mu pod zarząd tak znacznych wartości, jakie w aptece znajdują się, złożyć jest obowiązany kaucyą w wysokości złp. 2000.

9. Za zasadę do przysposobienia leków tak surowych jako i przetworów, służyć ma farmakopea krajowa, jak niemniej i wyjść mająca farmakopea szpitalna, o ile takowa od pierwszej w przepisach różnić się będzie; wydawanie przeto lekarstw ściśle według tychże odbywać się winno, i tam tylko odstępianie od nich może mieć miejsce, gdzie

lekarz szpitalny oddzielny i dokładny na to wydać przepis.

10. W przypadku zachodzącej wątpliwości co do przepisanej recepty, obowiązkiem jest aptekarza przed przysposobieniem takowej zasięgnąć objaśnienia od lekarza, przez którego ta recepta przepisana była. Ma on także na takie tylko recepty wydawać lekarstwa, w których ilość każdego artykułu, nie znakami i liczbami, lecz literami jest wypisana.

11. Gwałtowne trucizny, które wyłącznie pod kluczem aptekarza zostawać powinny, a mianowicie arsenik, gdy takowy zapisany zostanie, aptekarz obowiązany jest wydawać pod pieczęcią, nawet wtenczas, gdy zastrzeżenia o tém na recepcie lekarz nie umieści.

12. Szkło do expedycji w należytej czystości wydawać, flaszki korkiem zatykać, i każdą sygnaturą zaopatrzyć, na której ma być czytelnie zamieszczoném imię i nazwisko chorego, rodzaj lekarstwa, sala, data, i t. d.

13. Nadesłane do apteki recepty, w tym porządku winien expedyować, w którym takowe przyniesione zostają i wydawać je tylko tym felczerom i posługaczom, którzy je przynieśli; w razie jednak nagłej potrzeby, gdyby lekarz na recepcie zapisał *Cito*, wtenczas receptę takową przed wszystkiemi innemi szybko wyexpedyować aptekarza jest obowiązkiem.

14. Wszystkie środki lekarskie obowiązany jest aptekarz w właściwym czasie przysposabiać, i do oddzielnój na ten cel sporządzonej książki zaciągać.

15. Wszystkie wyexpedyowane recepty porządkiem zbierać, numerami zaopatrywać i codziennie zaciągać do ksiąg rachunkowych, z których z upłynioném półroczem, lub rokiem, jak do tego Rada szczegółowa znajdzie potrzebę, sprawę zdawać powinien.

16. W każdym czasie wolno jest Radzie szczegółowej, aptekę rewizyi poddać dla przekonania się o dobroci lekarstw i należytem jęj prowadzeniu pod względem porządku, czystości należytej zapasów, jako też i rachunkowości.

17. Obowiązkiem jest aptekarza zawsze w aptece być obecnym dla przysposobienia lekarstw, nawet w czasie nie zwyczajnym zapotrzebowanych; w razie jednak oddalenia się jego, które jedynie dla ważnych przyczyn, za pozwoleniem naczelnego lekarza szpitala, i na kilka tylko godzin nastąpić może, winien jest wskazać miejsce udania się swego, i klucz od apteki złożyć w mieszkaniu tegoż lekarza, aby w każdym momencie to co jest koniecznym z apteki potrzebném, z nięj wziętém być mogło. Oddalenie się zaś jego dla ważnych przyczyn na czas dłuższy, nieprzechodzący dni trzech, tylko z wiedzą Rady szczegółowej nastąpić może, i w takim razie za zastępcę przez siebie dobranego odpowiedzialnym się staje.

18. Wszelkie książki obejmujące inwentarze towarów, preparatów i utensyliów aptecznych, tudzież dotyczące rachunkowości aptecznej, obowiązany jest aptekarz, stosownie do przepisów w każdej z nich zamieszczonych, w należyłym porządku utrzymywać.

19. Wzbrania się aptekarzowi, aby nikomu pod żadnym pozorem tak wódki wpróśt, jako i takowej z dodatkiem kropel gorzkich, kdrzennych, lub innych nie wydawał, ani żadnych leków za obręb szpitala nie ekspedyował.

20. W każdej potrzebie dotyczącej służby aptekarza, winien tenże wcześniej zgłosić się do Rady szczegółowej szpitala.

21. W końcu nie mogąc Rada główna przewidzieć nadzwyczajnych wypadków, jakie w ciągu pełnienia obowiązków dotyczących się aptekarza zajść mogą, do czego także poruczą i dozór w rzeczach technicznych, jako z niemi obeznanemu, z których korzyści dla szpitala wypływają lub wypłynąć mogą, zastrzega troskliwą takowych wykonanie, równie jak najsumienniejszą ekspedycją lekarstw.

w Warszawie d: 20 Lipca 1837 roku.

Radca Stanu, Prezes
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

Nr. 2,086.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

W. DOKTORA LE BRUN

LEKARZA NACZELNEGO DOMU ZDROWIA

i Lekarza Oddziału Chirurgicznego w Szpitalu:
Dzieciątka Jezus.

Ma sobie za przyjemny obowiązek podziękować W. Doktorowi Le Brun za ofiarowany Radzie exemplarz wydawanego przezeń Pamiętnika Lekarsko-Chirurgicznego za rok 1837, pisma równie pod względem lekarskim jako i administracyjnym użytecznego. Że zaś W. Le Brun, oprócz prac naukowych którym się oddaje, pełniąc od lat kilku bez pensyi obowiązki lekarza szpitala Dzieciątka Jezus, wielokrotnie dla dobra ludzkości się zasłużył, przeto Rada główna zamierzyła go polecić względem Rządu.

w Warszawie dnia 23 Lipca 1837 roku.

Radca Stanu, Prezes

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU, HANDLU I INST. N. Dz. } Wydz. 8,030.
Gener. 31,296.

Warszawa d. 21 Lipca 1837 r.

D O

RZĄDU GUBERNII KALISKIEJ.

Na przedstawienie Rządu Gubernialnego d. 22. z. m. względem uwolnienia kassy ekonomicznój miasta Kleczewa od kontyngensu na szpitale, oświadcza, iż postanowienie Rady Administracyjnej z d. 7 Maja 1835, żadnych w tej mierze wyłączeń nie przypuszcza. Oprócz tego przepisu zachodzi jeszcze uwaga, że opłaty te są nader małe, i przez najuboższe kassy miejskie poniesione być mogą.

Zast. Dyrektora Wydziału:

SKOWROŃSKI.

Dyrektor Kancellaryi Refer. Stanu:

S. Deszert.

O PODRZUTKACH W FRANCYI'

rzecz wyjęta z dzieł Rzeczywistego Rady Stamt Guroff Rektora Uniwersytetu Petersburskiego.

We wszystkich krajach, a szczególnie w Francyi uskarżają się jednogłośnie na pomnażającą się liczbę podrzutków tak dalece, że wszystkie zakłady i fundusze na to przeznaczone, nie są wystarczające do ich pomieszczenia. Ztąd powstały poszukiwania przyczyn i chęć zaradzenia złemu.

W każdym kraju inne się przedstawiają powody. W okolicach rękodzielniczych mówią, że to wynika z połączenia obójga płci przy warsztatach; w okolicach rolniczych, przypisują to wspólnemu przez chłopców i dziewczęta paszeniu trzód. Kraj ponosi kosztą tych sielanek pasterskich. Sposobność do złego nie jest zatem jeduakowa, lecz samo złe jest powszechném. Środki zaradcze są też nader rozmaite. Jedni mówią: to pochodzi z niemoralności; rozkrzewiajcie religija i moralność. To bez wątpienia jest najskuteczniejszy sposób, chociaż najwolniej działający.

Inni doradzają skasowanie zakładów, gdzie za pomocą koła składane są te nieszczęśliwe ofiary. Inni zalecają odmianę częstą miejsc, gdzie dzieci są na mamki oddawane, czyli przenoszenie ich z jednego miejsca na drugie; zastanówmy się nad temi środkami.

Pierwszy zdaje się być najsurowszym: w szpitalach zaprowadzenie koła, ułatwia oddanie dziecka.

tajemne. Nikt nie wie kto dziecko przyniósł, ani przeto fałszywy wstyd, ani inne utrudnienie nie wstrzymuje od włożenia dziecka w koło, i tym sposobem wiele ofiar wyrывa się dzieciobójstwu. Koło zatem z tego względu okazuje swoją pożyteczność, gdyż przy niem nikt nie ma powodu do pokrywania błędu występkiem. Lecz rozważmy i skutki przeciwne. Gdzie jest koło, tam jest tak łatwo pozbyć się dziecięcia, iż obawa i trudy macierzyństwa nie mają już hamulca. Instytut za wszystkie skrupuły odpowiada. Cóż znaczy mieć dzieci nieprawe? Składa się one do koła, i wszystko skończone. Ta dogodność powiększyła nadzwyczajnie liczbę opuszczonych dzieci. Wykaz statystyczny ogłoszony przez Ministerjum francuzkie okazuje, że od roku 1824 do do 1833 liczba takich dzieci w Francyi pomnożyła się w stosunku przerażającym. W roku 1824 wynosiła 117,000 w r. 1832 doszła do 128,000. Wydatki podobnie wzrosły, i dziś są podniesione do dziesięciu milionów 248,000 franków. Łatwo się domyśleć, że dzieci naturalne są podrzucane. W roku 1832 znajdowało się 67,677 dzieci naturalnych, a z tych 35,283. a zatem więcej niż połowę podrzucono do szpitali, Tak więc w ostatnim rezultacie tylko rozwiążność zyskuje na urządzeniu po szpitalach kół do podrzucania dzieci (*).

(*) Zobaczć Journal des Débats z Października 1835.

Wszędzie gdzie zaprowadzono koła, liczba podrzucanych dzieci się zwiększyła. W Moguncyi podczas panowania Francuzów, gdy koła otwarto, mnóstwo znalazło się dzieci; gdy je w r. 1814 zamknięto, lękano się powiększenia dzieciobójstwa. Ale ta obawa nie była usprawiedliwioną skutkiem, nie było wcale dzieciobójstw. To dowodzi, że wiele korzysta z tego sposobu wychowania dzieci, co inaczej sami dopełniaćby musieli, i potępia zupełnie użyteczność koła. Uwalnia one nieczułych rodziców od ponoszenia ofiar na wyżywienie dzieci, naucza ich spuszczać się z rachubą na ogół towarzystwa. Gdy nie ma sposobu pozbycia się dziecka, każdy stara się o jego utrzymanie, i utrzymuje go rzeczywiście; kiedy zaś jest łatwo uwolnić się od tego obowiązku, kiedy nie masz innego trudu, jak złożyć dziecko pod murem szpitala, wiele osób za mniejszą przykrością, za najmniejszym domowym kłopotem, daje się uwieść temu fatalnemu ułatwieniu. Jest to złém, najprzód dla skarbu, którego obarcza ciężar podrzutek, i rodzaj podatku na ubogich, to jest: podatku na podrzucane dzieci; jest to złém, ponieważ podkopuje ducha familijnego. Ci którzy podrzucają szpitalom swoje dzieci, wyrzekają się drogiego nazwiska ojca i matki, dziecko już do nich nie należy, istota rzucona w tłum dzieci szpitalnych, traci imię i stan. Nie należy do nikogo, jest własnością towarzystwa. Ale czyż to jest interessem

towarzystwa, mieć wiele dzieci takich? Nie, bez wątpienia, a tymczasem skoro otwiera koła, skoro mówi do ubogich: przynoście mi wasze dzieci, nie będę badać waszych nazwisk, sami przed sobą rumienić się tylko będziecie waszego czynu; kiedy ułatwia, ile może, to wyrzekanie się ojcstwa, powiększa mimowolnie ciężar, pod którym upaść może. Jedynie duch rodzinnego przywiązania mógłby ulżyć tego ciężaru, biorąc go na siebie. Nic w istocie nie ma okropniejszego, nie smutniejszego, jak dzieciobójstwo, ale nie zapatrując się na ten występki jak ze strony rodziców, i niezważając jak na niestęchaną obojętność, której dowodzi występki opuszczenia i podrzucenia dzieci, ten ostatni jest mało co mniejszym. Dzieci podrzuczone jeszcze wprawdzie za zgubione uważane być nie może, ponieważ litość go przyjmuje, lecz czyli dziecko umarło, czyli opuszczone zostało, aui w jednym ani w drugim przypadku już nie należy do swoich rodziców. Równie w razie śmierci dziecka, jako i w razie opuszczenia go, znika święte piętno, którym rodziców oznaczyła natura; wszakże tém częściej zdarza się ten występki, im mniej kosztuje jego popełnienie. Pod tym względem, koła zmniejszyłyby liczbę wielkich występków, a pomnożyły ilość mniejszych; ocaliło wiele istot nieszczęśliwych, ale za to wielu uchyliło ojców, ileż zniszczyło rodzin, osłabiając ducha familijnego, tę główną społeczeństwa podstawę.

Gdyby szło tylko o zapłacenie dziesięciu milionów rocznie na opuszczone dzieci, może nie byłoby powodu do tych narzekań, ale rany finansowe są tylko symptomatami cierpień moralnych. Ubogi przyzwyczajają się nie być ojcem, miewa dzieci ale ich nie wychowuje. Rozpusta bierze na siebie obowiązek utrzymywania ludności, obowiązek, który właśnie do ducha rodzinnego należy. Niedorzecznymi w rzeczy samej byłiby ci, którzy kosztem tysiąca przykrości i ujmowania sobie, chcieli wychowywać swoje dzieci. Dzięki domom podrzutków, otwarte są ciągle premia dla tych, którzy chcą się uwolnić od obowiązków ojcostwa. Ztąd zdaje się zachodzić walka pomiędzy Instytutami dzieci opuszczonych a duchem familijnym, a niepewność która strona zwycięstwo odniesie. Moralny stosunek rodziny nie przedstawia żadnych korzyści ani nagród. Mówi on do biednego: „utrzymuj twe dziecko kosztem swój pracy i wysilenia, oddaj mu swój chleb: a cóż będę miał w zamian za to poświęcenie?” zapyta ubogi. Nic, będziesz ojcem, nie mam dla ciebie innej nagrody, osądź czyli ta jest dostateczną. Ah! istotnie dla wielu niepotrzeba więcej, cierpią głód i nędzę, pracują ale są ojcami.

Lecz nieszczęściem, wszyscy nie są zdolni tak Lohaterskiego uczucia, cierpią głód a czują potrzebę żywienia dziecka, ziębnieni muszą się rozbierać dla okrycia onego. Tacy przeto rodzice na opiekę

zasługują, bo takie położenie dla wielu chwilowo niepodobnym jest do zniesienia. Lecz kiedy w chwilach nędzy i rozpacz, towarzystwo wskazuje im szpital otwarty, szpital gdzie dziecko jest żywione, ogrzane, ubrane, i gdzie pozornie jest szczęśliwszym jak na łonie rodziny, pytam się, jak ci nieszczęśliwi ludzie mogą oprzeć się pokusie? jakim sposobem duch rodzinny nie ma gasnąć? jakim sposobem liczba dzieci podrzuconych nie ma wzrastać? i jakim nareszcie sposobem rana ta nie ma się coraz rozjatrzać i zwiększać?

Zmiana przeto przeznaczenia tych zakładów jakkolwiek ostrym jest środkiem, zdaje się wszakże być jedynym na uleczenie złego, które zagraża pochłonięciem wszystkich źródeł budżetów departamentowych. Departamenta Francyi dają na zakłady dobroczynne summe 14 milionów 500,000 fr.; z niej odchodzi na dzieci 10 milionów 250,000 fr. więcej zatem jak dwie trzecie. Jeżeli to potrwa, potrzeba będzie oddalić chorych i starców, a natomiast zająć wszystkie miejsca istotami, którym rozpusta dała życie.

Dążyć więc potrzeba do zwrócenia umysłów na drogę prawą, wskrzesić uczucia religijne, a razem moralną siłę ducha familijnego, niszcząc to omylne w skutkach ustanowienie. Oświadczy tylko, że ogół nie będzie więcej dopomagał tym, którzy nie

chęcą być ojcami dla powinności i trudów, że dzieci zostają ciężarem swoich rodziców; a zobaczymy niezawodnie, że z większą przezornością tytuł ojca nabywać się będzie i że podwajane będą usiłowania o wypełnianie obowiązków rodzicielskich skoro tego konieczna zachodzić będzie potrzeba.

Niektóre Rady opiekuńcze zgodziły się na uchylene koła w zakładach miłosierdzia, inne postanowiły zapobiedz zamianą przy dzieciach mamiek; w pewnych bowiem departamentach zdarzało się, że matki oddawszy do szpitala swe dzieci, przychodziły później żądając umieszczenia siebie jako mamki, i tak się układały, że własne im dawały dzieci, lub też starały się mieć je u swych sąsiadek. Tym sposobem dziecię było tylko podrzucone dla pozyskania zapłaty, jaką wyznaczono mamkom, przynosiło dochód matce lub jej sąsiadkom. Z resztą matka mogła mieć o niem staranie, widzieć go, nie było zatem uważane za opuszczone tylko w szpitalu, w rzeczy samej miało rodzinę. Ta łatwość zachowania przy sobie dziecięcia pod pozorem podrzuczonego, zachęcała bardziej w uczęszczaniu do koła tajemniczego.

Dla zniweczenia tego nadużycia, niektórzy Prefekci umyślili przemieniać dzieci, przenosząc je na mamki z jednego obwodu do drugiego. Ztąd wynikło, że wiele matek wołało odebrać swe

dzieci, jak ich niewidzieć, a tym sposobem wydatek zmniejszył się.

Położyliśmy za zasadę, że duch familijny jest jedynie zdolny zmniejszyć ten ciężar włożony na ogół towarzystwa. Trzeba zatem dołożyć starań do ożywienia go. Skasowanie koła sprawia ten skutek, bo nakazuje konieczność. Zamiana dzieci przy mamkach czyż może być również skuteczną? Nad tém zastanówmy się.

Cóż przedsiębrały biedne niewiasty, gdy zamiana niweczyła ich rachubę? Układały się, aby zostać za najtańszą cenę mamkami, i kosztem szpitala wyżywić swe dzieci; jednakże pomimo to frymacerzenie uczucie macierzyńskie nie zniknęło przed nędzą, ale z nią niejako wchodziło w ugodę. Jakiż zatem skutek zamiany? przymusić matki nie być niemi więcej, lub odzyskać ten tytuł; albo dać zginąć dziecku w tłumie innych, albo go odebrać pomimo swój nędzy. Dobre matki w tém położeniu niezawodnie wrócą do praw swoich niedbając na wielkość ofiary, ale jakaż korzyść dla matek obojętnych i złych? Dobrym oddają się ich dzieci z pomnożeniem niedoli i trosk: jeżeli chcą się od złego uwolnić, niech je porzucą, rozłączą się z nimi. Wszystko to jest łatwem na pozór, zamiana przecina związki rodziny, i zapewnia instytut, że dziecko mu powierzone nie ma

ojca ani matki, i wyłączną jest jego własnością. Zdaje się zatem, że w tej walce zobopólnej, duch familijny przez podejście chce korzystać z wprowadzonego zwyczaju, nie tracąc praw swoich; towarzystwo dostrzegłszy nadużycia zostawiające jeszcze widoki związków na przyszłość, chciało zapobiedz temu przez zamianę dzieci. Potrzeba więc wyznać: zamiana zupełnie chybia celu, który osiągnąć potrzeba, to jest: wzmocnienie czyli ożywienie ducha familijnego; i owszem zadaje mu cios, mięszając wszystkie stosunki rodzinne w chaosie niedościgłym. Instytut chciał zachować tym istotom rodziców pod jakimkolwiek pozorem, zamiana sprzeciwia się temu.

Zamiana nie tylko zrywa węzły, które dziecię mogły jeszcze łączyć z swemi rodzicami, ale zmieniając mamki zrywa oraz związki, które zwykle powstają między dzieckiem a jego karmicielką, związki, które zastępują często familijne stosunki. Wiele mamek przywiązuje się do dzieci, które karmią, tak dalece, że je uważają za swoje.

Jest to niejako przysposobienie, które dziecku wynagradza jego opuszczenie pierwiastkowe. Zamiana zrywa te ogniwa, i niedozwala mamce zastąpić matki. Jakież więc przywiązanie mogą powziąć mamki do tych istot wędrownych, od jednej do drugiej przechodzących; istot, które się

do nikogo nie przywiązują, i którym nikt wzajemnością nie odpłaca.

Pomiędzy skassowaniem kół, a zamianą pobytu u mamek dla dzieci, zdaniem naszym wybór nie jest trudny. *Pierwsze* jest środkiem naturalnym; *druga* jest systematem kół udoskonalonym i zasłonionym od nadużyć: nadużyć takich, któreby mogły sprawić, iż dziecko nie jest zupełnie zgubioném i zupełnie opuszczoném, iż ma przy sobie matkę lub ojca, lecz nie nadużyć, przez które liczba podrzutek powiększa się co rok. Zamiana zmniejsza tę liczbę, czyniąc pewne zwroty rodzicom, uchylene kół zmniejsza ją jeszcze, niedozwalając rodzicom opuszczać swoich dzieci; ona zaradza cokolwiek złemu, drugie go niszczy. Lecz domy podrzutek zachowują życie tych nieszczęśliwych istot? Bynajmniej. Chociaż śmiertelność w takich domach musi koniecznie przenosić zwyczajny stosunek, tu jednak jest on przerażający. Wyrachowano w różnych krajach, że z 817 podrzutek oddanych do szpitali, 39 zaledwie dochodzi do 13 roku życia, a z tych połowa jeszcze ginie przed rokiem trzydziestym wieku swego.

Gdy do tego, cośmy wyżej powiedzieli, dodamy, że z dzieci do szpitali podrzuconych, zaledwie cztery na sto zostaje przy życiu, a 96 umiera, nie będziemy się wahać w otworzeniu zdania,

że uchylenie kół zwolna i przezornie wprowadzone, jest środkiem najlepszym, i pomimo niejakić surowości najzbawienniejszym dla społeczeństwa (*).

(*) R. R. Stanu *Guroff* wysyłany był z polecenia Rządu za granicę w latach 1824 i 1825 w celu rozpoznania zakładów dla podzatków i dzieci nieprawych. Owocem téj podróży było nader ciekawe i gruntowne dzieło, mające tytuł:

Recherches sur les enfants-trouvés, et les enfants illégitimes en Russie, dans le reste de l'Europe, en Asie et en Amérique. Ouvrage où l'on démontre par des faits nombreux tous les maux, que produisent les maisons d'enfants-trouvés, et où l'on rend compte des moyens employés dans divers pays pour prévenir l'infanticide et l'exposition, et pour secourir les nouveaux nés, qui sont abandonnés. Dédié (avec permission) à S. M. l'Empereur de toutes les Russies.
 NICOLAS I.

Par M. de Guroff

Conseiller d'Etat actuel, Recteur de l'Université de Pétersbourg, Professeur d'Histoire et de littérature etc. etc.

2 vol. Paris, rue de Grenelle S. Germain N. 59.

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
- INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH -

D O

Rad Szegółowych Szpitali.

Zawiadania Radę szegółową iż w następstwie rozporządzeń przez które uwolnieni zostali od opłaty za ceduły furmańskie — furmani wiozący ubogich chorych wszelkich wyznań do kąpieli w Busku, co do formy uwolnienia od téjże opłaty, następane służą prawidła:

Dla utrzymania należnej dochodu z ceduł furmańskich kontrolli, furmani wiozący ubogich chorych do Buska, ceduły te opłacać będą gotowia. Na cedułach tych zapisaném będzie, iż taowe wydają się na rachunek Rady szegółowej szpitalnej, chorych do Buska furmanem wysyłającej.

Następnie Rada szpitalna uczyni odezwę do urzędu pocztowego miejscowego, żądając umorzenia opłaconej kwoty na której wymieni:

a, liczbę i nazwiska odwiezionych do Buska na rachunek szpitala furmanem ubogich chorych;

b, nazwiska furmanów; tudzież
c, ilość opłaconą i dzień wykupienia ceduł.
Poczem Urząd pocztowy opłaconą należytość :
kwitem Rady szczegółowej zwróci i do umorzen
przedstawi.

Warszawa dnia $\frac{11}{23}$ Lipca 1837 r.

Radca Stanu

(podpisano) LUBOWIDZKI.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBRÓCZYNNYCH.

D O

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Niektóre Rady szczegółowe wniosły do Rady głównej uzalenia na trudności, jakie zachodzą w ściąganiu kosztów kuracyi od obcych chorych i na brak jakoby stałych zasad likwidowania tychże kosztów.

Z tego powodu Rada główna znajduje potrzebę oświadczyć, iż wszelkie trudności nie będą mieć miejsca przy ściśłym zachowaniu instrukcyi dla Rad szczegółowych, mianowicie tych jej przepisów które o przyjmowaniu chorych i sposobach ich kwalifikowania stanowią.

Co się tycze zasad, w tej mierze postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 2 Grudnia 1817 r. którego wyjątki na stronicy 73 i następnych zbioru urzędzeń są umieszczone, główny stanowi przepis. Dalsze prawidło stanowi rzeczywisty koszt kuracyi, który powszechnie wynosi średnio biorąc około złotego jednego dziennie od osoby. Koszt ten wszakże w razie przydłuższych chorób, ulega jeszcze niejakiemu ogółowemu zmoderowaniu.

Przy wszelkich atoli likwidacyach pamiętać należy, że szpitale przeznaczone są głównie dla ku-

racyi ubogich, a następnie dopiero dla zamożniejszych. Jeżeli więc pierwsi mają prawo do bezpłatnego ratunku, w likwidowaniu kosztów kuracyi od drugich zawsze powinien być miany wzgląd, aby słaby przez uiszczenie opłaty nie był postawiony w przykrzejszém położeniu od tego, w jakim go już choroba postawiła, lub aby przez tęż opłatę nie był pozbawiony środków utrzymania siebie lub swojej rodziny.

w Warszawie dnia 25 Lipca 1837 r.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

(211)

RADA
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

WSZYSTKICH RAD SZCZEGÓŁOW: SZPITALI.

Z powodu wnoszonych przez Rady szczegółowe zapytań, w jakim sposobie dochodzić należy zalegających należności procentowych od kapitałów hipotecznie zabezpieczonych, Rada główna podaje do wiadomości Rad szpitalnych postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 22 Stycznia 1822 roku prawidła w tym przedmiocie wskazujące.

w Warszawie dnia 27 Lipca 1837 roku.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

w Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

Xiąże Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Chcąc Duchowieństwu i wszelkim instytutom edukacyjnym, dobroczynnym i miłosierdzia, niezawodny wpływ różnych należytości zapewnić, a przytém zapobiedz wszelkiemu pokrzywdzeniu na jakieby dłużnicy lub ich wierzyciele mogli być narażeni; na przełożenie Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu zdań ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

ARTYKUŁ 1.

Dziesięciny bąc szczegółowo hypotekowane, bąc tam gdzie są powszechne do ksiąg hypotecznych niewciągnięte, jeżeli beneficjantom lub instytutom religijnym, edukacyjnym, dobroczynnym i miłosierdzia, którym się należą, na terminie zapisanymi lub układami wskazanym oddane nie będą, mają być dla nich ściągane drogą administracyjną.

ARTYKUŁ 2.

Przepis art. 1 rozciąga się równie do innych funduszów duchowieństwa i instytutów edukacyjnych i miłosierdzia na majątkach nieruchomych hypotecznie zabezpieczonych.

ARTYKUŁ 3.

Dłużnicy tych należności, którzyby nie chcieli ulegać exekucyi administracyjnej, mogą się od tego rygoru uwolnić przez złożenie funduszu kapitalnego za poprzedzającym przez siebie półrocznym wypowiedzeniem.

ARTYKUŁ 4.

Exekucya administracyjna ściągać się tylko będzie do należności bieżących od dnia publikacji niniejszego postanowienia. Gdyby beneficjant lub przełożony instytutu więcej jak przez rok jeden po uchybionym terminie wypłaty, zaniedbał prosić o pomoc administracyjną, w takim przypadku tylko o zaległość ostatniego roku udzielona mu będzie exekucya administracyjna.

ARTYKUŁ 5.

Exekucya ta nie może być zastosowaną jak tylko do należności niewątpliwych, to jest:

a) Do dziesięcin, którym powszechnie ulegają własności nieruchome, a w miejscach gdzie dziesięciny powszechnie nie należą, do dziesięcin hypotecznie zabezpieczonych.

b) Do innych funduszków zabezpieczonych hypotecznie.

Tam zaś gdzie hipoteka urządzona jeszcze nie jest, pomoc exekucyjna udzielana będzie na podanie beneficjanta lub przełożonego instytutu, w tych tylko przypadkach, gdzie spór o prawo nie zachodzi.

ARTYKUŁ 6.

W przypadkach następujących:

a) Kiedy w księgach hipotecznych dziesięcina lub inna należność umieszczone są, jako sporowi podległe;

b) Kiedy dłużnik na podanie beneficjanta lub przełożonego instytutu exekwowany, należność funduszu kwestyonuje;

c) Kiedy zachodzi pomiędzy niemi spór o rachunek częściowych uiszczeń;

d) Kiedy wierzyciel lub wierzyciele exekwowanego, rozumieją mieć pierwszeństwo i spór o to wnoszą;

Exekucya administracyjna wstrzymana byđź ma, póki spór sądownie na stronę beneficjanta lub instytutu rozwiązany nie będzie.

ARTYKUŁ 7.

Władze administracyjne w skutku podanej sobie proźby przez beneficjanta lub przełożonego instytutu o pomoc exekucyjną, wydawać mają poprzednio zaskarżonemu dłużnikowi rozkaz uiszczenia należności i w przeciągu dwóch tygodni kwitu okazania, czego gdy niedopelni, exekucya ma być zesłaną, i tylko po okazaniu kwitu przez dłużnika oddanej należytości odwołaną. O zarządzonej exekucyi władza administracyjna żądającego uwiadomić powinna.

ARTYKUŁ 8.

Władze administracyjne trudniąc się tylko ściąganiem należności rocznych, nie mogą swęj władzy rozciągać do exekwowania funduszków kapitałnych lub rozsądzania sporów prawnych. Czynności te należąc do magistratur sądowych, załatwiane będą drogą bądź wspólnie szybkiego bądź zwyczajnego postępowania, podług rodzaju sporu i przepisów procedury cywilno-sądowej.

ARTYKUŁ 9.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku praw ma być umieszczone, Kommissyom rządowym, w czém do której należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 22 Stycznia 1822. r.

(podpisano) Xiążę ZAJĄCZEK.

Minister Wyznań Relig.
i Oświec. Publicznego

(podp.) Stan. GRABOWSKI.

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) KOSSECKI.

Zgodno z Oryginałem :

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) KOSSECKI.

Zgodno z Wypisem:
Minister Sprawiedliwości
M. BADENI.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, powodowana prozbami przełożonych szpitali i innych instytutów dobroczynnych o uwolnienie od opłaty szkolnej sierot w tych instytutach na wychowaniu będących, jak również zapytaniami Dyrektorów Gimnazyów: czy młodzieńcy mając sobie przyznane stypendia z zapisów prywatnych, lub uposażeń rządowych, mogą być od opłaty szkolnej uwolnieni, upraszała Radę Administracyjną aby ze względu, że instytuta pomienione nie są w możności uiszczać przypadającej od sierot przez siebie wychowywanych opłaty szkolnej, oraz że pobierający zupełne stypendia młodzieńcy są zwykle ubodzy, i po największej części zasłużonych w kraju ojców synowie, tak jednych jako i drugich od opłaty szkolnej, jak było dawniej w szkołach obwodowych i gimnazyalnych, uwolnić raczyła.

Gdy Rada Administracyjna przychyliła się do powyższego przedstawienia przez postanowienie swoje dnia ³¹ Października ¹² Listopada 1833 roku, przeto Rada

(247)

Główna o decyzji téj zawiadomiła właściwe Rady szczegółowe, i takową wiadomość niniejszym ponawia.

w Warszawie dnia 28 Lipca 1837 roku.

Radca Stanu, Prezes
(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA INSTYTUTÓW
DOBROCZYNNYCH.

D O

*Rady Szegółowej Szpitala Starozakonnych
w Kaliszu.*

W przełożeniu d. 13 b. m. Nr. 281 wnosi Rada szegółowa, aby:

1mo Szpital mógł być uważany za gubernialny.

2do Wyjednaném było uchyczenie rozporządzenia Kom. Rzą. Prz. i Skarbu względem poboru groszowego od mięsa na szpital.

Na to Rada główna pośpiesza odpowiedzieć:

ad 1um Szpital przyjmujący chorych z całej gubernii, tém samém staje się gubernialnym; skoro zaś przyjmuje chorych ma prawo żądać zwrotu kosztów kuracyjnych, podług istniejących w téj mierze prawideł.

ad 2^{dum} Rozporządzenie K. R. P. i Skarbu, o którym Rada szegółowa wspomina, ma tylko na celu uwolnienie dzierżawców koszernego od obowiązku trudnienia się poborem opłaty dla szpitala, i poleciło b. Kom. Wojew. aby ich do tego nieznagłały. Nie stoi zaś na przeszkodzie pobieraniu opłaty szpitalnej w innym sposobie, jak to ma miejsce w Warszawie, Lublinie, Płocku i t. d.

Że kontrola i prawo do poboru opłaty po groszu od funta mięsa na szpitalu Star. służy każdemu szpitalowi głównemu tego wyznania w gubernii, na dowód załącza Rada Główna kopią odpowiedzi wydanej przez K. R. S. W. D. i O. Publicznego Dozorowi bóżniczemu miasta Ostrowa w Gubernii Płockiej, który żądał aby opłata rzeczona nie dla szpitalu Płockiego, lecz dla szpitalu Warszawskiego jako bliższego temu miasteczku pobieraną była. Z resztą zechce Rada szczegółowa podać projekt do postanowienia Rządu zatwierdzającego erekcją szpitala.

w Warszawie dnia 30 Września 1837 r.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

Kopia Nru ⁹⁷⁵ 1,471

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Na podanie Dozoru bóżniczego miasta Ostrowa z dnia 1 Stycznia r. b. względem uwolnienia starozakonnych mieszkańców tego miasteczka od opłaty grosza jednego od funta mięsa koszernego na rzecz szpitala tego wyznania w Płocku, Kommissya rządowa oświadcza, iż opłata ta w całym kraju w skutku dobrowolnych deklaracyj gmin starozakonnych dla tego właśnie jest pobieraną, żeby z niej mieć fundusz na założenie i utrzymanie jednego przynajmniej szpitala dla starozakonnych w każdym Województwie. Gdy przeto dozwole nie wyłączeń, o jakie dozór uprasza, a jakie jedynie z miejscowości wynikają, oddalałoby od głównego zamiaru, przeto Kommissya rządowa oświadcza dozorowi, iż prośba jego dopiero wtenczas na uwagę wziętą być może, gdy się na nią zgodzi szpital główny wojewódzki w Płocku chorych starozakonnych z tegoż Województwa opatrujący.

w Warszawie dnia $\frac{1}{2}$ Lutego 1837 r.

za Dyrektora Wydziału
 Radca Stanu

(podpisano) Hr. SKARBK.
 Dyrektor Kanc. Ref. Stanu

(podpisano) Deszert.

R A D A
RADA GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Wskazując przez rozporządzenie z d. 29 Listopada r. 1835 na karcie 145 zbioru urzędzeń szpitalnych umieszczone, prawidła oszczędniejszego zapisywania lekarstw w szpitalach, nadmienila zarazem Rada główna, iż Rada ogólna lekarska zajmuje się wydaniem stałej formalności szpitalnej.

Gdy teraz Rada lekarska czynności tej dopełniła, przeto Rada główna ogłaszając przy niniejszym też farmakopeę, wzywa Radę szczegółową aby takową w swoim szpitalu natychmiast za odebraniem niniejszego w ścisłe wykonanie wprowadziła, i takowego pilnowała.

Samo z siebie wynika, iż rozporządzenie z wyżej cytowane i będący z nim w związku art. 5 zasad instrukcyi dla lekarzy szpitalnych na karcie 108 zbioru urzędzeń przepisanych, w swojej pozostają mocy.

w Warszawie d. 3 Października 1837 r.

Radca Stanu Prezes
(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

FARMAKOPEA SZPITALNA

(Pharmacopoea Nosocomialis).

W S T Ę P.

W celu zapobieżenia zbyt kosztownemu zapisywaniu lekarstw w szpitalach; tam, gdzie środków lekarskich mniej kosztownych używać można, Rada ogólna Lekarska na wezwanie władz rządowych wypracowała niniejszą Farmakopeę Szpitalną (*Pharmacopoea Nosocomialis*).

Składa się ona z dwóch części. Część pierwsza obejmuje wyszczególnione w alfabetycznym porządku: środki lekarskie pojedyncze (*medicamenta simplicia*), złożone (*composita*), przetwory (*praeparata*), objaśnienia dotyczące taksy lekarstw, taksę ich przysposobień i cenę naczyń.

W części drugiej zawarte są przepisy na przetwory i lekarstwa złożone, które w pierwszej części tylko wyszczególnione, do nazwiska swojego dodane mają skrócone wyrazy *Ph. Nos.* to jest *Pharmacopoea Nosocomialis*, co ma oznaczać iż one nie znajdują się w Farmakopei Królestwa Polskiego w roku 1817 wydanej, albo też iż w inny sposób, różniący się od przepisu dopiero wspomnionej Farmakopei, przyrządzone być mają. Przetwory, przy których nazwisku w części pierwszej nie ma dodanych wyrazów dopiero wzmiankowanych *Ph: Nos:*, tym sposobem sporządzane będą, jak je przyrządzać każe Farmakopea

krajowa z roku 1817 która w ogólności służyła za zasadę do ułożenia niniejszej Farmakopei szpitalnej.

Pomiędzy środkami lekarskimi w pierwszej części objętemi znajdują się i takie, które lubo same przez się nie są przez lekarzy przepisywane jak np. aurum et argentum metallicum, Cardamomum, Baccæ sambuci recentes i t. p. służące jednak za zasadę do przysposobiania przetworów i środków lekarskich złożonych, tém samym i w aptekach szpitalnych w zapasie utrzymywane albo téż w właściwym czasie zbierane być powinny. Nadto w pierwszej części umieszczone są środki lekarskie pojedyncze nowo w użycie wprowadzone jak np. Graphit, Jodum, Secale cornutum i t. p. które lubo Farmakopeą krajową nie objęte, pominiętemi być jednak nie mogły z uwagi, że czas i doświadczenie skuteczność ich potwierdziły. Jeżeli przy ziołach, korzeniach i t. p. ciastach, dodano wyrazy w skróceniu: concisæ, contusæ, pulveratæ, uczyniono to jedynie z powodu przepisywania ich w takim stanie, jak niemniej że na ich pokrajanie lub proszkowanie różna taxa położoną została; nie uwalnia to jednak bynajmniej apteki szpitalne od utrzymywania tych ciał w całości.

† Przy nazwisku środka lekarskiego położony, oznacza iż tenże należy do gwałtownie działających.

* Cechuje artykuły kosztowne, które w szpitalach w koniecznych tylko przypadkach zapisywane być mogą.

Litery e. t. p. zamieszczone przy wielu lekarstwach, a oznaczające wyrazy *ex tempore paranda*, objaśniają że takowe nie powinny być w zapasie utrzymywane, lecz tylko na żądanie świeżo przysposabiane.

Artykuły do których dodane są w rubryce uwag wyrazy: *ne praescribatur ex officinis*, mają być dla oszczędności brane z ekonomii szpitalnej, tam gdzie szpital własnej apteki nie posiada.

Oszacowanie jako i *taxa* przysposabiania lekarstw i naczyń, zastosowane są do przepisanej *taxy* Rządowej, pominiętą jednak została przy formułach złożonych z powodu zajęć mogących według uznania lekarzy zmian w powiększaniu lub zmniejszaniu ich ilości składowych, jak również dla rozmaitej ilości przepisujących się mogących proszków, co znaczny ma wpływ na ceny lekarstw.

Wreszcie w części pierwszej umieszczona rubryka na stronnice, służy zarazem za registr ułatwiający szukanie przepisów częścią drugą objętych.

Przepisując lekarstwa złożone objęte Farmakopeję szpitalną, dosyć będzie wypisać nazwisko lekarstwa z dodaniem skróconego wyrazu *Ph. Nos.* a zamiast oznaczenia wagi onego, wyrazić literami liczbę doz ogólnych, tak np. *R. Decocti Lich. Island. Ph. Nos. dosin unam*, znaczyć będzie, że aptekarz wydać ma pół funta odwaru mchu islandzkiego, zrobionego z pół uncyi tegoż mchu sposobem w Farmakopei szpitalnej opisanym, z dodatkiem jednej drachmy rozczyńna soku lukrecyowego.

Farmakopea szpitalna wraz z taxą nią objętą, obowiązuje dla aptekarzy szpitalnych, tudzież prywatnych, którzy dla szpitali lekarstwa dostarczają i którzy do niej przy sporządzaniu lekarstw w pierwszej części wyszczególnionych ściśle stosować się winni. -

Przepisów pomienioną Farmakopeą objętych, ułatwiających służbę lekarską w szpitalach i oszczędność na celu mających, trzymać się także powinni lekarze szpitalni. Pamiętać oni o tém mają iż jakkolwiek sposobu leczenia chorych po szpitalach ściśle określić niepodobna, za wszelkie jednak w téj mierze zająć mogące nadużycia są oni odpowiedzialni i z tego powodu rozporządzenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego z dnia 15⁷⁵²/_{48,316} Października 1835 roku Nr. 48,316 dotyczące oszczędnego zapisywania lekarstw w szpitalach, zostaje i na przyszłość obowiązującym.

PARS PRIMA.

Medicamenta simplicia, composita et praeparata.

Nazwisko Lekarstw	Un.	Dr	Gr	fiarta	U w a g i
	Grosze				
Acetum	2	—	—	258	ne praescribatur ex officinis pro fumigationibus.
Colchici Ph. Nos.	12	—	—		
saturninum	14	2	—		
scilliticum	10	2	—		
Acidum muriaticum crudum	8	—	—		
purum	12	2	—		
nitricum crudum	8	—	—		
purum	22	3	—		
phosphoricum purum	—	15	—		
sulphuricum crud.	—	—	—		
anglic	5	—	—		
dilitum	5	1	—		
rectificat	20	3	—		
succinicum	—	70	2		
tartaricum	55	8	—		
Adeps suilla	6	—	—	258	solummodo in pulvere aërophoro praescribendum.
Aether phosphoratus Ph Nos.	—	20	—		
sulphuricus.	95	16	—		
Aloë lucida	10	—	—		
Alumen crudum	2	—	—		
depurat. pulv.	10	2	—		
ustum	14	2	—		
Ammoniacum depur. pulv.	30	4	—		
Ammonium carbonicum	24	4	—		
pyro oleos.	45	7	—		
muriaticum dep.	24	4	—		
venale pulv.	14	—	—		
martiatum	20	4	—		
Amygdalae amarae	8	—	—	259	e Cassia cinnamomca paranda.
dulces excort.	12	—	—		
Amylum	4	1	—		
Aqua Amygdal. amar. cohob.	—	3	—		
Ph. Nos.	—	3	—		
Calcariae	1	—	—		
- Cinnamomi simpl.	4	—	—		
destillata simpl.	1	—	—		

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr			Karta	Uwagi
	Grosze				
Aqua Foeniculi	2	—	—		
Menthae pip.	3	—	—		
ophthalmica mercu- rialis Ph. Nos.	—	—	—	259	e. t. p.
oxymuriatica in app	—	—	—		
Woulf. par.	10	2	—		
phagedaenica nigra Ph. Nos.	8	—	—	259	e. t. p.
phagedaenica flava Ph. Nos.	3	—	—	260	e. t. p.
Rosarum	3	—	—		
saturina Ph. Nos.	1	—	—	260	e. t. p.
stibiata. Ph. Nos.	—	—	—	260	e. t. p.
Argentum metallicum. nitricum fusum	—	90	2		
† Arsenicum album pulv.	12	—	—		
Asa foetida dep. pulv.	—	8	—		
Aurum metallicum muriaticum natronat. Ph. Nos.	—	—	15	260	
Baccae Juniperi	2	—	—		
Lauri pulv.	8	—	—		
Sambuci recentes	—	—	—		
Balsamum Copaivae	30	5	—		
† Baryta muriatica sulphurica	—	12	—		
Bismuthum metallicum nitric. praecipit.	23	—	—		
Boletus igniarius Chirurgor.	12	—	—		
Borax pulv.	15	2	—		
Calcaria usta	1	—	—		
Calcaria chlorata sicca Ph. Nos.	12	—	—	260	
† Camphora	36	6	—		
Cantharides pulv.	62	9	—		
Capsicum annuum	8	—	—		
Carbo ligni Tiliae pulv.	12	—	—		
Cardamomum	45	8	—		
Caryophylli	19	3	—		

ne praescriba-
tur ex officii-
nis pro fumi-
gationibus.

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr		Karta	U w a g i
	Grosze			
Cassia cinaamomea pulv.	—	5	—	
Catechu pulv.	—	2	—	
Cera flava	11	2	—	
Cereoli simplices N° 1	—	—	15	
Ccrussa	5	1	—	
• Chininium sulphuric. Ph. Nos.	—	200	5	261
Cinnabaris factitia praep.	45	8	—	
Clysmā ex Amylo Ph. Nos.	—	—	—	262 e. t. p.
foetidum Ph. Nos.	—	—	—	262 e. t. p.
Nicotianae Ph. Nos.	—	—	—	263 e. t. p.
Clysmā purgans Ph. Nos.	—	—	—	263 e. t. p.
Collyrium ex Cupro alumi- nato Ph. Nos.	—	—	—	263 e. t. p.
ex Zinco sulphurico Ph. Nos.	—	—	—	263 e. t. p.
Colocynthis	45	—	—	
Colophonium depuratum	4	—	—	
Cornu Cervi pulv.	—	3	—	
Cortex Aurantior. conc.	8	—	—	
Cascarillae cont.	12	2	—	
pulv.	—	3	—	
• Chinae fuscae cont.	53	8	—	
pulv.	—	12	—	
regiae cont	30	5	—	
pulv.	—	6	—	
Hippocastani. conc.	8	—	—	
Mezerei conc.	11	2	—	
pulv.	—	6	—	
ad fonticulos	27	4	—	
Nuc. Jugland. virid.	—	—	—	
(conc.	8	—	—	
lignos.	—	—	—	
(cont.	4	—	—	
Pruni Padi conc.	4	—	—	
Quercus conc.	5	—	—	
pulv.	8	—	—	
Salicis conc.	5	—	—	
pulv.	8	—	—	
• Crocus orientalis pulv.	—	74	2	

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. / Gr		Karla	Uwagi
		Grosze		
Cubebae pulv.	—	5	—	
Cuprum aceticum crystallis.	34	5	—	
aluminatum Ph. Nos.	—	7	—	264
(Lapis divinus)	—	—	—	
sulphurico-ammonia	—	23	jjj	
tum	—	—	—	
sulphuricum purum	17	3	—	
venale	6	—	—	
Decoctum cort. Chinae regiae	—	—	—	
Ph. Nos. Unc 6	—	—	28	264
cort. Hippocastani Ph.	—	—	—	
Nos. Unc. 6	—	—	12	264
cort. Mezerei Ph. Nos.	—	—	—	265
cort. Nucum Juglandis	—	—	—	
Ph Nos. Libr. 1	—	—	17	267
cort. Quercus Ph.	—	—	—	
(Nos. Libr. 1	—	—	22	265
cort. Salicis Ph Nos.	—	—	—	265
diureticum Ph. Nos.	—	—	—	265
folior. Farfarae Ph.	—	—	—	
Nos.	—	—	—	266
Uvae ursi Ph.	—	—	—	
Nos. Unc. 6	—	—	12	264
Vinae Pervin-	—	—	—	
cae Ph. Nos Lib. 1	—	—	37	266
Gallar. turcic. Ph.	—	—	—	
Nos. Unc. 3	—	—	16	266
herb. Conii Ph Nos.	—	—	—	
(Lib. 1	—	—	22	267
Violae tricoloris	—	—	—	
Ph. Nos. Lib. 1	—	—	17	269
Hordei Ph. Nos. Lib. 2	—	—	17	266
Lich. Carrageen Ph.	—	—	—	
Nos. Unc. 6	—	—	9	266
Islandici Ph.	—	—	—	
(Nos	—	—	—	267
Ligni Guajaci Ph.	—	—	—	
(Nos.	—	—	17	267
Malthi Ph. Nos.	—	—	—	267

c. t. p.

Nazwisko Lekarstw	Un.	Dr.	Gr	Karta	U w a g i
	Grosze				
Decoetum rad. Caineae Ph.					
Nos. Unc 6	—	—	16	268	
Colombo Ph. Nos.					
(Unc. 6	—	—	14	268	
Helleboria albi Ph.					
Nos. Unc 6	—	—	9	268	
Ononidis Ph Nos					
(Unc. 6	—	—	11	268	
Polygalae amarac					
Ph. Nos. Unc. 6	—	—	14	268	
Salep. Ph. Nos.					
(Unc. 6	—	—	10	269	
Senegae Ph. Nos.					
Taraxaci Ph. Nos.					
(Unc. 6	—	—	11	264	
Tormentillae Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	12	268	
sem. Lini Ph. Nos.					
(Libr: 1	—	—	13	269	
cum Kali					
nit. Ph. Nos.	—	—	—	269	e. t. p.
seminum Lini emul-					
sivum Ph. Nos.	—	—	—	269	
Decoetum spec. Lignorum					
Ph. Nos. Unc. 6	—	—	11	268	
stip. Dulcamarac Ph					
Nos. Unc. 6	—	—	22	269	
Visci albi Ph. Nos					
(Unc. 6	—	—	16	264	
Zittmanni fortius Ph					
Nos. Lag. 8	805	—	—	270	
mitius Ph.					
Nos. Lag. 8	477	—	—	270	
Electuarium anthelminticum					
Ph. Nos.	—	—	—	271	
anthelmintic. martiat.					
Ph. Nos.	—	—	—	271	
e Senna Ph. Nos.	16	—	—	271	

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr		Karta	U w a g i
	Grosze			
Elemi	23	—	—	
Emplastrum Cantharid. ordin	30	5	—	
Conii	14	2	—	
Hydrargyri	27	4	—	
Litharg comp.	18	3	—	
Cum resina	—	—	—	
Ph. Nos.	12	—	—	271
Meliloti	14	2	—	
stibiatum Ph. Nos.	—	—	—	272 e. t. p.
Emulsio Amygdalarum Ph.	—	—	—	272 e. t. p.
Nos.	—	—	—	272 e. t. p.
cannabina Ph. Nos.	—	—	—	272 e. t. p.
Euphorbium pulv.	—	7	—	
Extractum Aconiti	—	15	—	
Aloës	—	6	—	
amarum Ph. Nos.	—	5	—	272
Belladonnae	—	20	—	
Chelidonii	—	8	—	
Conii	—	8	—	
Enulae	—	10	—	
Ferri pomati	—	8	—	
Filicis maris aeth.	—	250	5	273
Ph. Nos.	—	8	—	
Hyoscyami	—	15	—	
Lactucae virosae	—	60	j3	
Nuc. vomic. spirituos	—	60	j3	
Opii	—	12	—	
Pimpinellae	—	1.	j1	273
Pulsatillae Ph. Nos.	—	15	—	274
Scillae Ph. Nos	—	8	—	274
Farina Hordei praep. Ph. Nos.	—	5	—	
Fel Tauri	—	8	—	
Ferrum carbonicum Ph. Nos	—	4	—	275
limatum	—	8	—	
sulphuricum purum.	—	2	—	
venale	—	9	2	
Flores Arnicae conc.	—	7	—	
Chamomillae vulg.	—	—	—	
conc.	—	—	—	

Nazwisko Lekarstw	Un Dr. Gr		Karta	U w a g i
	Grosze			
Flores Meliloti citrini	12	—	—	
Millefolii conc.	9	—	—	
Rosarum incarn. re centes	—	—	—	
incarn. sicc. conc.	15	—	—	
Sambuci conc.	8	—	—	
Verbasci conc.	15	—	—	
Folia Aconiti pulv.	—	2	—	
Aurantior. pulv.	—	2	—	
Digitalis conc.	12	—	—	non nisi in pul vere prae- scribenda.
pulv.	—	3	—	
Farfarae conc.	6	—	—	
Hyoseyami conc.	9	—	—	
gr. modo pulv.	10	—	—	
Rhododendri Chry- santh. conc.	33	—	—	
Sennae	15	—	—	
sine stipit. pulv.	38	6	—	
Stramonii conc.	6	—	—	
Trifolii conc.	6	—	—	
Uvae ursi conc.	8	—	—	
VincaePervinae conc.	10	—	—	
Fuligo splend. gr. mod. pulv.	4	—	—	
Gallae	12	—	—	
Gargarisma boraxatum Ph. Nos.	—	—	276	
Gelatina Lich. Carrageen Ph. (Nos.	—	—	276	e. t. p.
cum Lacte Ph. Nos.	—	—	276	e. t. p.
Graphites Anglic. praep.	—	15	—	
Gummi Mimosae pulv.	30	4	—	
Gutti seu. Gummi Guttae pulv.	—	7	276	
Guttulae antiarthriticae Ph Nos	—	—	270	e. t. p.
antiarthriticae Ph Nos.	—	—	277	e. t. p.
contra metrorrhagiam Ph. Nos.	—	—	277	e. t. p.

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr.			Karta	U w a g i
	Grosze				
Herba Absinthii conc.	6	—	—		
Belladonnae conc.	11	—	—		
pulv.	—	3	—		
Cardui benedicti conc.	9	—	—		
Centaurii minor. conc.	6	—	—		
Ceterach	18	—	—		
Chelidonii conc.	5	—	—		
Conii macul. conc.	10	—	—		
gr modo pulv	12	—	—		
subt pulv.	—	2	—		
Gratiolae conc.	11	—	—		
Hederæ terrest. conc.	6	—	—		
Lactucæ virosæ recens	—	—	—		
Ledi palustris conc.	6	—	—		
Menthae pip conc.	9	—	—		
Nicotianæ conc.	6	—	—		
Origani conc.	9	—	—		
Pulsatillæ cum flor recens	—	—	—		
Rubi Chamaemeri conc.	15	—	—		
Sabinae conc.	9	—	—		
pulv.	—	2	—		
Salviae conc.	9	—	—		
Serpylli conc.	6	—	—		
Violæ tricolor. conc.	9	—	—		
Hordeum	1	—	—		
Hydrargyrum ammon. mu- riatic.	—	16	—		
muriat. corrosiv.	—	13	1/2		
mite laevig.	—	16	1/2		
oxydat. rubr. laevig.	—	13	—		
oxydulat. nigrum	—	50	1		
purum	64	9	—		
stibiato - sulphurat.	—	7	—		
sulphurat. nigrum	—	9	—		
Infuso-decoctum cort. Casca- rillæ Ph. Nos. Unc. 6	—	—	24	277	e. t. p.
decoctum cort. Pru- ni Padi Ph. Nos.	—	—	—	277	e. t. p.

Nazwisko lekarstw	Un. Dr. Gr			Karta	U w a g i
	Grosze				
Infusum baccar. Juniperi					
Ph. Nos. Unc. 6	—	—	10	277	
diaphoreticum Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	—	278	
flor. Aruicae Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	12	278	
Chamomillae Ph.					
Nos. Libr. 1	—	—	14	279	
Millefolii Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	11	278	
Sambuci Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	10	278	
fol Rhododendri Ph					
Nos. Unc. 6	—	—	12	279	
Sennae comp.					
Ph. Nos.	6	—	—	279	
hb. Absinthii Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	9	279	
Ceterach Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	17	278	e. t. p.
Gratiolae Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	10	279	
Ledi palustris					
Ph. Nos. Unc. 6	—	—	11	278	
Menthae pip. Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	13	279	
Rubi Chamaem					
Ph. Nos. Unc. 6	—	—	16	278	
Sabinae Ph. Nos					
Unc. 6	—	—	13	278	
Salviae Ph. Nos					
Libr. 1	—	—	17	280	
Ligni Quassiae Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	12	280	
rad. Angelicae Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	13	278	
Arnicae Ph. Nos.					
Unc. 6	—	—	12	280	
Artemisiae Ph.					
Nos. Unc. 6	—	—	16	278	

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr		Karta	U w a g i
	Grosze			
Infusum rad. Calami Ph.	—	—	11	} e. t. p.
Nos. Unc. 6	—	—	278	
Gentianae Ph.	—	—	9	
Nos. Unc. 6	—	—	279	
Levistici Ph.	—	—	12	
Nos. Unc. 6	—	—	280	
Serpentariae Ph.	—	—	16	
Nos. Unc. 6	—	—	279	
Valerianae Ph.	—	—	11	
Nos. Unc. 6	—	—	279	
sem. Phellandrii aq.	—	—	10	} e. t. p.
Ph. Nos. Unc. 6	—	—	279	
Spec. pectoralium Ph.	—	—	12	} e. t. p.
Nos. Unc. 6	—	—	278	
Jodum	—	32	1	} e. t. p.
Kali aceticum Ph. Nos.	57	8	—	
carbonicum crudum	3	—	—	
depurat Ph. Nos.	9	—	—	
e Tartaro	—	6	—	
causticum siccum Ph.	—	—	—	
Nos.	35	6	—	
hydroiodicum Ph. Nos.	—	60	jj3	
nitricum crud. pulv.	8	—	—	
pul. pulv.	12	2	—	
sulphuratum	—	8	—	
pro Balneis	—	—	—	
Ph. Nos.	9	—	—	
sulphuricum pulv.	8	—	—	
Kali tartaricum Ph. Nos.	32	5	—	
Lichen Islandicus conc.	6	—	—	
Carrageen conc.	21	3	—	
Lignum Guajaci raspat.	5	—	—	
Quassiae conc.	8	—	—	
Linimentum ad perniones Ph.	—	—	—	
Nos.	—	—	—	
cum aqua Calcis	—	—	—	
Ph. Nos.	—	—	—	

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr		Karta	U w a g i
	Grosze			
Linimentum diureticum Ph.	—	—	284	} e. t. p.
Nos.	—	—	284	
volatile Ph. Nos.	10	—	284	
camphor Ph.	—	—	284	} e. t. p.
Nos.	15	—	284	
Liquor ammon. acetici Ph.	30	4	—	
Nos.	—	4	—	} e. t. p.
anisatus	15	2	—	
caustici	20	—	—	
Liquor amonii succinici	20	—	—	} e. t. p.
Belladonnae cyanicus. Ph. Nos.	—	—	285	
Hydrargyri nitrici	—	4	—	
Kaliacetici Ph. Nos.	25	4	285	} e. t. p.
carbonici Ph.	7	1	285	
Nos.	25	—	285	
caustici Ph. Nos.	30	5	—	} e. t. p.
Myrrhae	—	—	285	
Plenkii Ph. Nos.	—	8	—	
Stibii muriatici	—	—	—	} e. t. p.
Lithargyrum	3	—	—	
Magnesia carbonica pulv.	27	4	—	
sulphurica dep.	8	—	—	} e. t. p.
Malthum Hordei	1	—	—	
Manganum oxydat. nativ. pulv.	5	—	—	
Mel boraxatum Ph. Nos.	—	—	285	} e. t. p.
commune	4	—	—	
despumatum	10	—	—	
rosatum	13	—	—	} e. t. p.
Minium	4	—	—	
Mixtura Scudamori Ph. Nos.	—	—	285	
sulphurico acida	15	3	—	} e. t. p.
Moschus	—	—	27	
Mucilago Cydoniorum Ph.	8	—	286	
Nos.	—	—	286	} e. t. p.
Gummi Mimosae Ph. Nos.	12	—	286	
Salep Ph. Nos.	4	—	286	

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr			Karta	Uwagi
	Grosze				
Myrrha pulv.	—	6	—	286	ne praescribatur ex officinis.
Natrum carbon. perf. saturat. venale	—	18	—		
muriaticum	6	—	—		
nitricum Ph. Nos.	2	—	—		
sulphuricum dep.	—	11	—		
Nuces moschatae pulv.	6	—	—		
vomicae pulv.	—	12	—		
Oleum animale foetidum	16	3	—		
Anisi	13	—	—		
baccarum Juniperi	—	25	—		
Cajoputi	—	20	—		
Crotonis Tiglii	—	30	—		
Foeniculi	—	150	4		
Hyoscyami infusum	—	20	—		
Lini venale	15	—	—		
Oleum Menthae pip.	5	—	—		
Nucistae venale	—	45	1		
Olivarum Prov.	—	9	—		
Petrae	12	—	—		
Pini (Terebinthinae)	18	3	—		
Ricini	3	—	—		
Opium pulveratum	36	6	—		
Ova gallinacea nad cenę kup.	—	39	1		
Oxymel scilliticum	—	—	3		
simplex	15	—	—		
Phosphorus	11	—	—		
Pilulae antichloroticae Ph. Nos.	—	48	2	287	e. t. p.
antihaemorrhoidales Ph. Nos.	—	—	—		
Bals. Copaivae Ph. Nos. cum	—	—	—		
Cubebis Ph. Nos.	—	—	—		
Conii Ph. Nos.	—	—	—		
Crotonis Ph. Nos. diureticae Ph. Nos.	—	—	—		
Hydr. mur. corrosivi Ph. Nos.	—	—	—		
	—	—	—		
	—	—	—		
	—	—	—		

Nazwisko Lekarstw.	Un.	Dr.	Gr	Karta	Uwagi
	Grosze				
Pilulae Hydr. oxyd rubri Ph. Nos.	—	—	—	289	e. t. p.
pectorales Heimii Ph. Nos.	—	—	—	289	
purgantes fortes Ph. Nos.	—	—	—	289	
Plumbum aceticum depur.	24	4	—	—	
Pulveres alterantes Plumeri Ph. Nos.	—	—	—	290	e. t. p.
Pulvis aërophorus Ph. Nos.	—	—	—	290	
antihaemorrhoidalis Ph. Nos.	—	—	—	290	
antihectico-scrophul. Göhlis Ph. Nos.	—	—	—	290	
antiphlogisticus Ph. Nos.	—	—	—	291	
antispasmod. infant. Ph. Nos.	—	—	—	291	
contra physconiam Frankii Ph. Nos.	—	—	—	291	
Digitalis cum Extr: Lactucae Ph. Nos.	—	—	—	291	e. t. p.
diureticus Ph. Nos.	—	—	—	292	e. p. t.
Guajaci compos. Ph. Nos.	—	—	—	292	e. t. p.
Ipecacuanhae opiatus pectoralis Ph. Nos.	—	10	—	292	
puerorum Ph. Nos.	—	—	—	292	
purgans Ph. Nos.	—	—	—	293	e. t. p.
mercurialis Ph. Nos.	—	—	—	293	e. t. p.
Sulphuris stib. aur. Ph. Nos.	—	—	—	293	e. t. p.
Tartari stib. comp Ph. Nos.	—	—	—	293	e. t. p.
Radix Althaeae conc. pulv.	8	—	—	—	
Angelicae conc.	9	—	2	—	
Arnicae conc.	9	—	—	—	

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr			Karta	Uwagi
	Grosze				
Radix Artemisiae vulg. conc.	12	2	—		
pulv.	—	9	—		
Bardanae conc.	6	—	—		
Belladonnae pulv.	—	3	—		
Caincae conc.	24	4	—		
Calami conc.	6	—	—		
pulv.	—	2	—		
Caricis arenariae conc.	6	—	—		
Colchici recens	—	—	—		
Colombo cont.	18	3	—		
pulv.	—	4	—		
Filicis maris decort.	—	—	—		
conc.	22	3	—		
Filicis maris decort.	—	—	—		
pulv.	—	5	—		
Galangae conc.	8	—	—		
Gentianae conc.	7	—	—		
pulv.	—	2	—		
Graminis conc.	4	—	—		
Hellebori albi conc.	8	—	—		
nigri conc.	8	—	—		
Jalapae pulv.	30	5	—		
Ipecacuanhae cont.	—	13	—		
pulv.	—	25	1		
Iridis flor. pulv.	10	2	—		
Lapathi acuti conc.	6	—	—		
Levistici conc.	10	—	—		
Liquiritiae conc.	7	—	—		
pulv.	—	2	—		
Ononidis conc.	6	—	—		
Polygalae amarae conc	12	—	—		
Rhei pulv.	—	15	—		
Salep pulv.	—	8	—		
Sarsaparillae conc.	36	—	—		
Scillae pulv.	—	4	—		
Senegae cont.	21	3	—		
Serpentariae virg. cont.	25	4	—		
Taraxaci conc.	6	—	—		
Tormentillae conc.	7	—	—		

Nazwisko Lekarstw	Un.	Dr.	Gr	Karta	Uwagi
	Grosze				
Radix Valerianae conc.	9	—	—	293	e. t. p.
pulv.	14	2	—		
Zingiberis eone.	8	—	—		
Resina Guajaci nat. pulv.	—	5	—		
Jalapae	—	54	1		
Saccharum album pulv.	12	2	—		
aluminatum Ph. Nos.	—	—	—		
Sapo domesticus alb.	4	—	—		
niger.	4	—	—		
Hispanicus pulv.	18	3	—		
Jalapinus	—	30	—	264	e. t. p.
Saturatio Kali carbonici Ph.	—	—	—		
Nos.	—	—	—		
Scammonium pulv.	—	31	—		
Sebum ovillum	7	—	—		
Secale cornutum cont.	—	9	—		
pulv.	—	15	—		
Semen Anisi vulg. cont.	8	—	—		
Cannabis	2	—	—		
Cinae pulv.	—	4	—		
Colchici	23	—	—		
Cydoniorum	—	6	—		
Foeniculi	5	—	—		
Hyoscyami	—	2	—		
Lini pulv.	5	—	—		
Lycopodii	12	2	—		
Papaveris albi	8	—	—		
Phellandrii aquat. cont.	8	—	—		
pulv.	—	2	—		
Sinapeos pulv.	6	—	—		
Stramonii	15	—	—		
Sinapisimus Ph. Nos.	6	—	—	294	e. t. p.
Solutio Ammon. muriat.	—	—	—		
comp. Ph. Nos.	—	—	—		
Solutio Ammon. muriat.	—	—	—		
simpl. Ph. Nos.	—	—	—		
Argent. nitrici Ph. Nos.	—	—	—	295	e. t. p.
opiata	—	—	—		
Ph. Nos.	—	—	—		

Nazwisko lekarstw	Un. Dr. Gr			Karta	U w a g i
	Grosze				
† Solutio arsenicalis Fowleri Ph. Nos.	—	2	—	295	
Calcariae chloratae Ph. Nos.	—	—	—	296	c. t. p.
Succi Liquiritiae Ph. Nos.	—	1	—	296	
Species aromatica Ph. Nos.	9	—	—	296	
ad Decoctum Lignor. Ph. Nos.	6	—	—	296	
ad Jususum pectorale Ph. Nos.	7	—	—	296	
Spiritus camphoratus Ph. Nos	8	—	—	297	
frumenti 40° Alc. Richt.	4	—	—		
nitrico aeth.	—	7	—		
saponatus	10	—	—		
sulphurico - aeth. mart.	32	5	—		
Vini rectificatus 60° ad 65° Alc. Richt.	—	14	—		
7	7	—	—		
Spongia cerata	82	12	—		
marina	—	—	—		
usta pulv.	210	30	—		
Stibium oxydulatum fuscum sulphurat. nigr. lae- vig.	30	—	—		
12	12	2	—		
Stipites Dulcamarae conc.	6	—	—		
† Strychninum Ph. Nos.	—	—	25	297	
Succinum venale	11	—	—		
Succus Juniperi insp.	8	—	—		
Liquiritiae crud. pulv.	9	—	—		
—	—	3	—		
Sambuci insp.	10	—	—		
Sulphur citrinum in baculis depuratum lotum.	—	—	—		
9	9	—	—		
depuratum venale (fl. sulph.)	—	—	—		
5	5	—	—		
praecipitatum	—	12	—		
stibat. aurantiacum	—	20	jjj		

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr			Karta	Uwagi
	Grosze				
Syrupus Amygdalarum	15	—	—		non nisi proDe cocto sem. Li- ni emulsivo; paretur sine aqua flor. au- rantii.
Rhei simplex	18 9	—	—		cum Cassia cin- namomea pa- randus.
Tartarus boraxatus Ph. Nos.	20	3	—	299	
depuratus	15	2	—		
natronatus	24	4	—		
stibiatus	—	15	jjj		
Terebinthina laricina	9	—	—		
Tinctura aromatica	27	4	—		cum Cassia cin- namomea pa- randa.
acida	28	5	—		cum Cassia cin- namomea pa- randa.
Cantharidum	16	3	—		
Capsiciannui Ph. Nos.	27	4	—	299	
Tinctura Cassiae cinnamo- meae	30	4	—		
Colchici vinosa Ph. Nos.	53	8	—	299	
Colocynthidis	45	6	—		
Digitalis aether. simpl.	—	10	—		
diuretica Ph. Nos.	21	3	—		
Ferri pomati	—	—	—	300	e. t. p.
Fuliginis Ph. Nos.	29	4	—		
Guajaci ammoniata	16	—	—	300	
Jodi Ph. Nos.	—	6	—		
Myrrhae	—	11	—	300	e. t. p.
Opii crocata	31	5	—		
†	—	24	jjj		cum Cassia cin- namomea pa- randa.
†	—	16	jjj		cum aqua Cas- siae cinnam: paranda.
•	Rhei aquosa	24	4	—	cum aqua Cas- siae cinnam: simpl. paran- da.
	Scillae kalina Ph. Nos.	23	3	—	300
	Stramonii Ph. Nos.	22	3	—	300

Nazwisko Lekarstw	Un. Dr. Gr.			Karta	U w a g i
	Grosze				
Tinctura Valerianae aeth.	—	10	—		
Turiones Pini	6	—	—		
Unguentum ad scabiem Anglic. Ph. Nos.	8	—	—	301	} e. t. p.
ad scabiem cum Kali carb Ph. Nos.	8	—	—	301	
cum Zinco sulph. Ph. Nos.	12	—	—	301	
basilicum	10	—	—		
Cantharidum Ph. Nos.	52	7	—	301	
Elemi	18	—	—		
Guthri Ph. Nos.	—	—	—	302	e. t. p.
Hydr. ammon. mur. comp. Ph. Nos.	18	—	—	302	e. t. p.
ammon. mur. simplex Ph. Nos.	—	—	—	302	
cinerei	35	5	—		
mur. corros. Ph. Nos.	167	—	—	302	
irritans cum Hydrarg. Ph. Nos.	—	—	—	302	
Kali hydrojod. Ph. Nos.	75	—	—	303	e. t. p.
ophthalmicum Ph. Nos.	—	—	—	303	
rubr. Ph. Nos.	—	—	—	303	
saturninum Ph. Nos.	10	—	—	303	
simplex Ph. Nos.	10	—	—	304	
Tartari stibiati	44	6	—		e. t. p.
Zinci Ph. Nos.	—	—	—	304	e. t. p.
Vinum Hispanicum Xeres Malacense	—	—	—		
stibiatum	—	3	—		
Viscum album conc.	10	2	—		
pulv.	—	3	—		
Zincum oxydat. album purum	—	15	jjj		
sulphuricum	12	2	—		

Objaśnienie dotyczące Taxy lekarstw.

Ze względu na stratę czasu i samego materyal przy ważeniu lekarstw w małej ilości, osobliwi środków lekarskich lotnych i przy proszkowaniu zamieszczona jest oddzielna cena na drachmy i grana; przy rozdrobnionej zaś sprzedaży takich leków których cena za gran mniej niż pół grosza wynosi, aptekarze mogą liczyć pół-grosza. Lecz gdyby cena za kilka gran dochodziła ceny drachmy, w takim razie powiększać tej ceny nie wolno, gdyż nawet liczba gran ją przewyższała np. jeżeli jakie go leku drachma kosztuje pięć groszy, a jeden gran grosz, natenczas za pięć, sześć a nawet więcej gran, wyżej nad pięć grosz y brać nie wolno. Co powiedziano o granach stosuje się również i do drachm.

Taxa przysposabiań lekarstw.

(TAXA LABORUM).

1. Za zmieszanie i podzielenie proszków, albo wydanie większej liczby jednakowych doz, za każdą dozę z torebką (capsula) z papieru zwyczajnego aż do liczby dwunastu, po groszy 2

Gdy ilość tychże przenosi liczbę 16, za każdą dozę, ile tychże przepisanych będzie po groszy 1

Ilość pomiędzy 12^{tu} a 16^{tu} dozami liczyć należy groszy 24

2. Torebki (capsulae) białym woskiem napuszczane, liczyć należy według powyższych zasad, tylko o $\frac{1}{4}$ więcej.

Rozumie się samo przez się, iż w powyższych razach za moździerz już nie liczyć nie należy.

Mięszanie zaś proszku niedzielonego, liczy się tak jak za wszelkie inne roboty gdzie moździerz jest potrzebny.

Uwaga. Gdy proszki ciała lotne zawierają, choćby przepisujący nic nie nadmienił, w torebkach woskowanych wydawane i podług tego liczone być mają.

Rozważanie, zawijanie w mniejszych ilościach maści pojedynczej lub złożonej, jako i innych podobnych ciał, wymagających papieru woskowanego, liczy się jak za torebki woskowe,

3. Odważanie, zmieszanie lub dzielenie ziół pojedynczych lub złożonych, z paczką wszelkiej ilości razem groszy, $2\frac{1}{2}$

4. Za robienie masy pigułkowej i uformowanie téjże na pigułki wszelkiej wielkości, wraz z proszkiem do posypania jaki będzie przepisany, za każdą drachmę aż do sześciu, po groszy 10

Gdy więcej niż drachm sześć pigułek będzie przepisanych, za każdą następną drachmę tylko po groszy 5

5. Za zrobienie massy do morselków, pastylków lub bolusów, wraz z ich uformowaniem, za każdą drachmę aż do drachm sześciu po groszy 5

Gdy więcej nad drachm sześć tychże przepisanych będzie, za każdą następną drachmę po groszy 2½

6. Za przygotowanie lekarstw zewnętrznych i wewnętrznych, jako to: proszków, płynów, mixtur, syropów, konfektów, okładań, kataplaszmów, płókań, wód do przemywania, wcierań, linimentów, balsamów, maści i t. p. lekarstw:
a) do których nie zachodzi potrzeba użycia móżdżierza, do dwóch funtów groszy . . . 4

za każde zaś następne dwa funty po groszy 2

b) do których zachodzi potrzeba użycia móżdżierza wraz z mieszaniem, do dwóch funtów groszy 8

za każde zaś następne dwa funty groszy . 4

Uwaga. Rozumie się samo przez się: że za odważenie, nalanie, nałożenie lub nasypanie lekarstw już przygotowanych w aptece nic liczyć nie wolno.

c) wymagających gotowania lub nalania, do uncyj 6 po groszy 8

wymagających gotowania lub nalania, do uncyj 12 po groszy 12

wymagających gotowania lub nalania do, uncy 24 po groszy 15

wymagających gotowania lub nalania do un-
 cyi 36 po-groszy 20

Gdy zaś przepisane będą ilości większe, za
 każdy następny funt po groszy 3

W razie kiedy przez lekarza przepisaniu zo-
 stanie zrobienie odwaru, do którego w końcu
 dodane ma być jeszcze inne ciało, z którym je-
 szcze czas niejaki gotowanie ma się odbywać,
 wtenczas liczyć należy taki odwar jak zwy-
 czajny, jeżeli zaś przepisane ciała tymże od-
 warem mają być nalane, wtenczas liczy się
 odwar o połowę więcej.

W przypadkach gdzie z cieczy od odwaru,
 lub do odwaru użytój, ma pozostać $\frac{1}{3}$ *np.* z un-
 cyi 18tu tylko sześć, liczyć należy za taką
 ilość groszy 12

gdzie $\frac{1}{4}$, *np.* z 24 uncyi sześć, groszy . . . 18

Wytrawienia dłużej niż 24 godzin trwające,
 oprócz tego co na dzień pierwszy za to przy-
 pada, następnie za każdy dzień połowę tyle,
 ile za zwyczajny odwar, i t. p. liczyć należy;
 przytém ilość zostającego się płynu dopisać.

7. Wytrawienia zimne do 24 godzin trwa-
 jące, liczyć należy tak jak zwyczajne odwary,
 następne 24 godzinne przez połowę.

8. Za rozczyn solny, z manny i t. p. wy-
 magające ognia, za kataplazmata i synapizmy
 złożone, liczyć należy połowę ceny jak przy
 odwarach i naparzeniu naznaczono,

9. Za zrobienie Emulsyi, tak z nasion, jako i gummo-żywicznej^u lub olejnej, liczy się wraz z moździerzem tylko jak za odwary zwyczajne.

10. Za rozciągnięcie plastru na płótnie lub irsze do 5 cali długości i szerokości, prócz materiału do tego użytego groszy 8

Za rozciągnięcie plastru większego, liczy się w stosunku 5 cali tyle ile miara ta powiększona. Płótno lub ircha i t. d. osobno stósownie do ceny miejscowej się płacą.

11. Za obwiniecie proszków, ziół, plastrów i t. d. w papier zwyczajny z napisem, gr. 3

12. Za obwiązanie naczynia sznurkiem i papierem zwyczajnym, wraz z korkiem, i sygnaturą niesztuchowaną, groszy 4

13. Za krajanie (concisio), tłuczenie (contusio), jakoteż za proszkowanie ogrubne, wszelkich w ogóle środków lekarskich, których tłuczenie i krajanie w taxie nie jest zamieszczone, od uneyi groszy 3

14. Za proszkowanie najmielsze (pulvis subtilissimus) wszystkich w ogóle środków lekarskich, na których oddzielnie proszkowanie w taxie oznaczonem nie zostało, od uneyi groszy 12

Czynności w nocy od godziny 10tej do 6tej z rana liczą się w połowie więcej.

(279)

CENA NACZYŃ.

Szkło zielone.

Flaszka lub słoik	od drachmy do uncyi,	gr. 4
“ “ “	nad uncją do czterech,	gr. 5
“ “ “	nad cztery do ośmiu,	gr. 8
“ “ “	nad ośm do funta,	gr. 9
“ “ “	nad funt do 2ch funtów	gr. 14
“ “ “	nad dwa funty do 4ch	gr. 20

PARS SECUNDA.

FORMULÆ

PHARMACOPOEAE NOSOCOMIALIS.

Acetum Colchici.

R. Radicis Colchici recentis uncias quatuor.

Aceti Vini libras quatuor.

- Radicem minutim concisam, Aceto infusam, frigide per septimanam in vitro, vesica clauso, macera. Liquori a sedimento per linteum defuso, adde

Spiritus Vini recitificati uncias duas.

Filtra per chartam bibulam et in lagenâ vitrea obturata serva.

Liquidum sit pellucens, coloris Vini albi, odoris acidi, saporis similis simulque amari.

Aether phosphoratus.

R. Phosphori siccati in lamellas tenuissimas dissecti grana sex;

affunde

Aetheris sulphurici recenter parati untiâ unam

Stent in vase clauso per quatuor dies, saepeque agitentur. Tum liquor a Phosphoro residuo

decanthetur et in vasis drachmarum duarum capacibus, bene obturatis, loco obscuro

non nimis frigori exposito servetur, quamdiu

Phosphorus non demittitur.

Sit limpîdus, phosphorum redolens.

Aqua Amygdalarum amararum.

R. Amygdalarum amararum libras duas.

Bene contusis et per cribrum trajectis, sensim
affunde terendo

Aquae fontanae libras decem,

Spiritus Vini rectificatissimi uncias quatuor.

Stent in vase bene clauso per duodecim horas.
Tum immittantur in vesicam destillatoriam
et destillent librae duae. Aquam hanc tur-
bidam, acido hydrocyanico venenosam valde
impregnatam, in lagenis bene clausis caute
serva.

Aqua ophthalmica mercurialis.

R. Hydrargyri muriatici corrosivi granum semis.

Solve in

Aquae destillatae unciis tribus.

Adde

Mucilaginis seminum Cydoniorum drachmam

Tincturae Opii crocatae guttas viginti. (unam.

Misce.

Aqua phagedaenica nigra.

R. Hydrargyri muriatici mitis drachmam unam,

Opii puri pulverati grana quindecim,

Aquae Calcariae libram semis.

Conterantur lege artis in mortario porcella-
neo aut vitreo.

Aqua phagedaenica flava.

R. Hydrargyri muriatici corrosivi grana octo,
Aquae Calcariae libram semis.

Conterantur lege artis in mortario porcella-
neo aut vitreo.

Aqua saturnina.

R. Aceti saturnini drachmam unam,
Aquae communis libram semis.

Misce.

Aqua stibiata.

R. Tartari stibiati grana tria.

Solve in

Aquae destillatae unciis tribus.

Aurum muriaticum natronatum.

R. Auri partes sex.

Solve in

Acidi muriatici quantitate sufficiente,

Acidi nitrici quantum ad auri solutionem requi-
ritur, guttatim addendo. Tum admisce.

Natri muriatici sicci partes decem,

et post solutionem leni igne evaporando in
pulverem flavum redige.

Calcaria chlorata sicca.

Calcaria usta eadem Aquae communis copia ad-
spargatur, ita ut in pulverem fatiscat. Pulvis in vas

vitreum cylindricum ingeratur, Gas Chlori modo noto obtentum extricetur, et per tubulum intra calcariam ustam conducatur, quamdiu ab hac absorbetur. Pulvis exemptus in vase bene clauso, loco umbroso servetur. Sit pulvis grossiusculus albus, gas Chlori valde redolens.

Chininium sulphuricum.

R. Corticis Chinae regiae grossiuscule pulverati libras duas.

In vas fictile immisissis affunde
Aquae communis fervidae libras duodecim,
Acidi muriatici unciam unam et dimidiam.

Digere per horas sex ad octo, tum cola et exprime.

Residuum simili modo bis terve in aqua cum acido mixta digeratur, peracta extractione semper exprimendo. Liqueoribus obtentis admisce.

Liquoris Kali caustici eam quantitatem, ut acidum parumper praevaleat. Tum liquores leni igne ad libras quatuor redigantur. Post refrigerationem filtra et liquori limpidi adde Calcariae ustae, cum sufficiente quantitate Aquae communis mixtae, ut in liquorem lacti similem fatiscat, unciam unam.

Seponantur per diem, miscellam subinde agitando, deinde filtrentur, et, quod remanet, Aqua communi frigida edulcoratum, siccetur.
Tritum bis terve cum

Spiritus Vini alcoholisati partibus octo
digeratur. Tincturas commixtas destillationi
subjice, donec nonnisi unciae quatuor su-
persint. His adde

Acidi sulphurici diluti drachmas quinque,
aut quantum ad neutralisationem Chininii re-
quiritur, quo facto liquor, si necesse est,
evaporatione lenta et agitatione adhibitis in
massam salinam abeat. Hanc exprime, quod
remanent cum Aquae destillatae portiuncula
miscere, iterum exprimere, et hac operatione
bis terve repetita, residuum in

Aquae destillatae ferventis libris novem ad de-
cem solve. Liquorem coloris vini gallioi
albi lege artis in crystallos redige.

Sint cristalli albissimae, splendentes, aci-
formes, valde flexiles, in aqua parum, in
spiritu vini retificatissimo ferventi facile, nec
non in aethere sulphurico solubiles, sapore
peramaro, odoris nullius.

Clysmata ex Amylo.

R. Amyli unciam dimidiam.

Solve in

Aquae fontis ferventis libra dimidia.

Signa: Pro duobus clysmatibus.

Clysmata foetidum.

R. Asae foetidae drachmam unam,

Vitellum ovi unius,

Infusi radicis Valerianae uncias sex.

Misce.

Clyisma Nicotianae.

R. Foliorum Nicotianae drachmam unam.

Coque cum

Aquae communis libra una et semis ad remanentiam colatam librae unius.

Signa: Pro tribus clysmatibus.

Clyisma purgans.

R. Natri muriatici unciam unam.

Solve in

Aquae communis libra una.

Adde

Aceti Vini uncias duas.

Misce.

Collyrium ex Cupro aluminato.

(ex Lapide divino)

R. Cupri aluminati grana sex,

Aquae Rosarum uncias tres,

Aceti saturnini guttas decem,

Tincturae Opii crocatae guttas viginti.

Misce.

Collyrium ex Zinco sulphurico.

R. Zinci sulphurici grana tria,

Aquae destillatae uncias tres,

Tincturae Opii crocatae guttas decem.

Misce.

Cuprum aluminatum.

℞. Cupri acetici crystallisati,

Kali nitrici depurati,

Aluminis, singulorum uncias duas.

Contusa liquefiant in vase terreo vitreato:

Leni calore liquefactis et ab igne remotis,
admisce

Camphorae tritae drachmam unam.

Tum effunde: Massam refrigeratam albo-
coerulescentem in frustula diffractam bene
serva:

Decoctum corticis Chinae regiae.

℞. Corticis Chinae regiae contusi unciam semis.

Coque cum

Aquae communis libra una.

ad remanentiam colaturae fortiter expressae
librae dimidiae.

Decoctum corticis Hippocastani.

℞. Corticis Hippocastani unciam dimidiam.

Coque cum

Aquae communis unciis novem
ad colaturam unciarum sex.

Eodem modo paratur:

Decoctum foliorum Uvae ursi.

radicis Ononidis.

Taraxaci.

Visci albi.

Decoctum corticis mezerei.

- R. Corticis Mezerei concisi drachmam dimidiam,
Coque cum
Aquae communis libra una et semis ad colaturam
librae unius.
Adde.
Solutionis Succi Liquiritiae drachmas duas.
Misce.

Decoctum corticis Quercus.

- R. Corticis Quercus tenerioris concisi uncias duas.
Coque cum
Aquae communis libris duabus
ad remanentiam colaturae fortiter expressae
librae unius.

Decoctum corticis Salicis.

- R. Corticis Salicis concisi unciam dimidiam,
Coque cum
Aquae fontanae libra una
ad remanentiam colatam librae dimidiae,
cui adde
Solutionis Succi Liquiritiae drachmam unam.
Misce.

Decoctum diureticum.

- R. Decocti radices Ononidis uncias sex.
Adde
Tartari boraxati unciam dimidiam,
Succi Juniperi unciam unam.
Misce.

Decoctum foliorum Farfarae.

- R. Foliorum Farfarae unciam dimidiam.
Coque cum
Aquae communis unciis novem
ad colaturam unciarum sex.
Adde
Solutionis Succii-Liqiritiae drachmam unam.

Decoctum foliorum Vincae Pervincae.

- R. Foliorum Vincae Pervincae unciam unam.
Aquae fontanae libram unam et semis.
Stent in digestionem per duodecim horas, tum,
coque ad remanentiam colatam librae unius.

Decoctum Gallarum turcicarum.

- R. Gallarum turcicarum unciam semis.
Coque cum
Aquae communis unciis sex
ad colaturam unciarum trium.

Decoctum Hordei.

- R. Hordei integri uncias duas.
Coque cum
Aquae communis libris quatuor
ad remanentiam colatam librarum duarum.

Decoctum Lichensis Carrageen.

- R. Lichensis Carrageen concisi scrupulum unum.
Coque cum

Aquae fontanae unciis novem
ad colaturam librae dimidiae.

Decoctum Lichenis Islandici.

- R. Lichenis Islandici concisi unciam dimidiam.
Infunde cum
Aquae bullientis libra una per quadrantem ho-
rae, tum aqua decanthata, residuum fortiter
expressum coque cum
Aquae fontanae libra una
ad remanentiam colaturae fortiter expressae
librae dimidiae, adde
Solutionis Succi Liquiritiae drachmam unam.
Misce.

Decoctum ligni Guajaci.

- R. Ligni Guajaci raspati unciam unam.
Coque cum
Aquae fontanae libra una cum dimidia
ad colatarum librae unius.
Eodem modo paretur:

*Decoctum Corticis Nucis Juglandis
herbae Conii pro usu externo.*

Decoctum Malthi.

- R. Malthi Hordei integri uncias tres.
Coque cum
Aquae communis libris tribus
ad remanentiam colatam librarum duarum.
Adde
Aceti crudi unciam unam et dimidiam.

Decoctum radice Caincae.

- R. Radicis Caincae concisae drachmas duas.
Coque cum
Aquae communis libra una
ad colaturam unciarum sex.

Decoctum radice Colombo

- R. Radicis Colombo contusae drachmas duas,
Coque cum
Aquaee communis unciis novem
ad colaturam librae dimidiae.

Decoctum radice Hellebori albi.

- R. Radicis Hellebori albi concisae drachmam unam
Coque cum
Aquaee communis unciis novem
ad colaturam unciarum sex.
Eodem modo paretur:

Decoctum radice Senegae cui adde
Solutionis Succi Liquiritiae drachmam unam

Decoctum radice Polygalae amarae.

- R. Radicis Polygalae amarae concisae unciam dimidiam.
Coque cum (midiam.)
Aquaee fontanae libra una
ad remanentiam colatam librae dimidiae.
Eodem modo paretur:

Decoctum radice Tormentillae.
specierum Lignorum.

Decoctum radice Salep.

- R. Radicis Salep pulveratae grana quindécim.
Ebulliant cum
Aquae fontanae libra dimidia
ad perfectam solutionem.

Decoctum seminum Lini.

- R. Seminum Lini integrorum unciam semis.
Coque cum
Aquae communis libra una et semis
ad remanentiam colatam librae unius.
Eodem modo paratur:
Decoctum herbae Violae tricoloris.

Decoctum seminum Lini emulsivum.

- R. Decocti seminum Lini libram dimidiam,
Syrupi Amygdalarum unciam dimidiam.

Decoctum Seminum Lini cum Kali nitrico.

- R. Decocti seminum Lini libram dimidiam,
Kali nitrici puri drachmam unam,
Solutionis Succi Liquiritiae scrupulum unum.
Miscè.

Decoctum stipitum Dulcamarae.

- R. Stipitum Dulcamarae concisorum drachmas duas.
Macera cum Aquae fontanae libra una per vi-
ginti quatuor horas, dein coque ad rema-
nentiam colatam librae dimidiae.

Decoctum Zittmanni fortius.

R. Radicis Sarsaparillae optimae concisae libram
Infunde (unam.

Aquae communis libras septuaginta duas,
et digere per horas viginti quatuor.

Tum additis

Sacchari aluminati uncia una cum dimidia,
Hydrargyri muriatici mitis uncia dimidia,
Cinnabaris praeparatae drachma una,
sacculo linteo inclusis, coque ad remanentiam
librarum viginti quatuor, sub finem coctionis
addendo

Seminis Anisi

Foeniculi singulorum contusorum unciam
dimidiam,

Foliorum Sennae uncias tres,

Radicis Liquiritiae concisae unciam unam et
dimidiam.

Cola et exprime. Liquorem obtentum decantha.

Decoctum Zittmanni mitius.

R. Radicis Sarsaparillae optimae concisae uncias sex.

Cum speciebus a decocto fortiori librarum
viginti quatuor residuis mixtas coque cum

Aquae communis libris septuaginta duabus,
ad remanentiam librarum viginti quatuor,
sub finem coctionis addendo

Corticis Citri,

Cassiae cinnamomae,

Cardamomi minoris,

Radicis Liquiritiae, singulorum contusorum et
concisorum drachmas tres.

Cola et exprime. Liquorem obtentum de-
cantha.

Electuarium anthelminticum.

- R. Pulveris radice Valerianae scrupulos duos,
Jalapae scrupulum unum,
seminum Cinae drachmam unam,
Kali tartarici drachmam unam,
Oxymellis scillitici drachmas septem.
Misce fiat Electuarium.

Electuarium anthelminticum martiatum.

- R. Ferri sulphurici grana quatuor,
Seminum Cinae pulveratorum grana decem,
Radicis Jalapae pulveratae scrupulum unum,
Mellis communis drachmas duas.
Misce fiat Electuarium.

Electuarium e Senna.

- R. Pulveris foliorum Sennae,
Tartari depurat. singulorum drachmas
Mellis puri unciam unam, (duas,
Aquae communis drachmas duas.
Misce.

Emplastrum Lithargyri cum Resina.

- R. Emplastri Lithargyri simplicis libram unam,
★

Resinae Pini libram dimidiam,

Terebinthinae venetae unciam dimidiam.

Liquefacta super igne, spathula agitentur,
donec colorem fuscum et sufficientem tena-
citatē acquirant. Refrigeratum serva.

Emplastrum stibiatum.

R. Tartari stibiati drachmas duas;

Emplastri Lithargyri cum Resina unciam unam.

Misce.

Emulsio amygdalarum.

R. Amygdalarum dulcium excorticatarum unciam
semis,

Aquae fontanae quantum satis,

fiat lege artis emulsio colata librae dimidiae.

Adde

Sacchari albi drachmam unam,

Misce.

Emulsio cannabina.

R. Seminum Cannabis unciam semis,

Amygdalam amaram unam,

Aquae fontanae quantum satis,

fiat lege artis emulsio colata librae dimidiae.

Adde

Sacchari albi drachmam unam.

Extractum amarum.

R. Foliorum Trifolii fibrini,

Herbae Absinthii,

Radiciſ Gentianae ſingulorum libram unam.

Conciſa coque ad perfectam extractionem in Aquae communis ſufficiente quantitate, poſt colaturam expreſſionemque reſidui, decoctum exponatur evaporationi ut fiat leni igne debitae conſiſtentiae extractum.

Extractum Filicis maris aethereum.

R. Radiciſ Filicis maris pulveratae unciam unam.
Infunde

Aetheris ſulphurici unciis octo.

Sepone vaſ clauſum, ſubinde agitandū donec liquor colorem flavoſcentem induerit, et liquore decanthato operationem repete. Liquores mixti et colati deſtillatione aetheris ſulphurici, ad quartam partem redigantur, tum in balneo vaporis ad ſpiſſitudinem extracti tenuioris e flavo fuſci evaporent.

Extractum Pulsatillae.

Herba Pulsatillae cum floribus recens contundatur in mortario lapideo, adſpergendo paucillum Aquae communis, et exprimat. Succus expreſſus ita caleſcat ut ebullire incipiat, colando a faecibus ſeparetur, et in balneo vaporis ad mellis ſpiſſitudinem evaporet. Faecibus cum herba expreſſa reſidua mixtis affundatur.

Spiritus Vini rectificatissimi tantum ut duplum, sit tam faecum quam herbae expressae. Dig'erantur per viginti quatuor horas in vase clauso, et post digestionem. exprimantur. Liquorem expressum et colatum destillationi subiice ad dimidium usque; residuum evaporet ad mellis spissitudinem, et addito succo herbae concentrato, nova evaporatione ad consistentiam massae pilularum redigatur. Bene et caute serva.

Extractum Scillae.

R. Radicis Scillae quantum vis.

Minutim concisae et in vas idoneum immissae affunde.

Aquae communis fervidae decuplum.

Sepone per triginta sex horas, subinde agitando, et tum liquorem exprimendo separa. Residuum iterum

Aquae communis fervidae quintuplo infunde et post refrigerationem exprime. Liquores expressi, subsidendo, decanthando, colandoque depurati, primo leni calore ad tertiam partem, tum in balneo vaporis ad justam extracti spissitudinem evaporent, ita quidem, ut remanens non effundi queat, spatula tamen in fila extrahi possit. Sit coloris e flavo fuscì, solutione in aqua fusca, limpida, splendens ac tenax.

Farina Hordei praeparata.

R. Farinae Hordei quantum lubet.

Immitte in saccum linteum, et ligatura ita claude, ut inter farinam et ligaturam spatium quatuor circiter pollicum sit. Saccus in vase idoneo infra Aquam communem suspendatur, ita ut parietes non attingat, tum per quatuordecim horas aqua continuo ebulliat. Massam farinaceam exime, partem externam compactam et leviter flavescenscultro aufer, internam vero bene siccam in pulverem subtilem e rubicundo albidum redige.

Ferrum carbonicum.

Ferri sulphurici crystallisati quantum vis.

Solve in

Aquae communis calidae quantitate sufficiente.

Solutionem refrigeratam filtra et

Natro carbonico crudo in aquae communis quantitate sufficiente soluto misce, quamdiu praecipitatum inde efficitur, quod, filtro separatum et Aqua communi fervida sedulo edulcoratum, sicca, et in vase bene clauso serva.

Sit pulvis subtilissimus, rufo-fuscus, Natro sulphurico ac carbonico liber, coquendo cum aqua extrahendis, nec nisi recenter paratus acido affuso effervescat.

Gargarisma boraxatum.

- R. Boracis drachmas duas,
Infusi herbae Salviae libram unam,
Mellis communis unciam unam.
Misce.

Gelatina Lichenis Carrageen.

(Carrageen)

- R. Lichenis Carrageen concisi drachmas duas.

Coque cum

Aquae fontanae libra una

ad remanentiam colatam librae dimidiae, cum
adde:

Sacchari albi unciam dimidiam,

Aquae Amygdalarum amararum scrupulum unum

Dein reponere in loco frigido, ut fiat gelatina

Eodem modo paratur:

Gelatina Lichensis Carrageen cum Lacte

loco aquae cum lacte.

Guttulae antiarthriticae.

- R. Extracti Aconiti;

Dulcamarae ana scrupulum unum.

Solve in

Vini sibiati uncia dimidia.

Guttulae antiasthmaticae.

- R. Extracti Lactucae virosae drachmam semis;

Vini sibiati unciam dimidiam.

Misce.

Guttulae contra Metrorrhagiam.

- R. Tincturae Cinnamomi,
Mixturae sulphurico acidae ana drachmas duas,
Tincturae Opii crocatae diachmam unam.
Misce.

Infuso-decoctum Corticis Cascarillae.

- R. Corticis Cascarillae contusi unciam dimidiam
Infunde cum
Aquaë bullientis unciis quinque.
Digere per quadrantem horae vase clauso, cola.
Residuum coque cum
Aquaë communis unciis quatuor
ad remanentiam colatam unciarum duarum.
Liquores colatos misce.

Infuso-decoctum corticis Pruni Padi.

- R. Corticis Pruni Padi concisi drachmas tres.
Digere per horam dimidiam cum
Aquaë communis fervidae,
Spiritus Vini rectificati ana unciis duabus
Colatura exprimatur;
Corticem residuum coque cum
Aquaë communis libra dimidia
ad remanentiam colatam unciarum trium.
Liquores colatos misce.

Infusum baccharum Juniperi.

- R. Baccharum Juniperi contusarum unciam dimidiam.
Affunde

Aquae communis fervidae quantum satis.

Stent in vase tecto per dimidiam horam,
Colaturae sit libra dimidia.

Eodem modo parentur:

Infusum herbae Ceterach.

Ledi palustris.

Rubi Chamaemori.

Sabinae.

radicis Angelicæ.

Artemisiae.

Calami.

Specierum pectoralium.

Infusum diaphoreticum.

R. Infusi florum Sambuci uncias quinque.

Liquoris Ammeni acetici unciam unam,

Mellis communis unciam dimidiam,

Vini sibiati drachmam unam.

Misce.

Infusum florum Arnicae.

R. Florum Arnicae concisorum drachmas duas.

Affunde

Aquae communis fervidae quantum satis.

Stent in vase tecto per dimidiam horam.

Colaturae sit libra dimidia.

Eodem modo parentur:

Infusum florum Mile folii.

Sambuci.

Infusum herbae Menthae piperitae.
radicis Serpentariae.
Valerianae.

seminum Phellandrii aquatici.

Infusum florum Chamomillae.

R. *Florum Chamomillae concisorum drachmas duas.*

Affunde

Aquae communis fervidae quantum satis.

Stent in vase tecto per dimidiam horam.

Colaturae sit libra una.

Infusum foliorum Rhododendri,

R. *Foliorum Rhododendri concisorum drachmam*

Affunde

(unam.

Aquae communis fervidae quantum sufficit.

Stent in vase tecto per dimidiam horam.

Colaturae sit libra dimidia.

Eodem modo parentur;

Infusum herbae Absinthii,

Gratiolae.

radicis Gentianae.

Infusum foliorum Sennae compositum.

R. *Foliorum Sennae unciam semis.*

Affunde

Aquae communis fervidae uncias quinque.

Macerà per semihoram.

In colatura expressa solve

Natri sulphurici unciam unam.

Adde

Mellis communis unciam unam.

Misce.

Infusum herbae Salviae.

R. Herbae Salviae concisae unciam dimidiam.

Affunde

Aquae communis fervidae quantum satis.

Stent in vase tecto per dimidiam horam.

Colaturae sit libra una.

Infusum ligni Quassiae.

R. Ligni Quassiae concisi unciam dimidiam,

Aquae communis uncias septem.

Macerentur, saepius agitando per horas duo
decim. Cola.

Infusum radice Arnicae.

R. Radicis Arnicae concisae drachmas tres.

Affunde.

Aquae communis fervidae quantum satis.

Stent in vase tecto per dimidiam horam.

Colaturae sit libra dimidia.

Eodem modo paretur:

Infusum radice Levistici.

Kali aceticum.

R. Kali carbonici depurati quantum vis,

Aceti crudi quantum ad saturationem necessarium
est.

Liquor in lebetē stanneo ad tertiam circiter partem evaporatus frigescat, sedimento demisso perfundatur, tum denuo cum Aceto saturetur et filtretur. Filtratum leni calore in vase stanneo aut porcellaneo sub perpetua agitatione ad sicum evaporet.

Sit perfecte neutrum, coloris fusci, quantum fieri potest, a salibus heterogeneis liberum. In pari pondere Aquae destillatae, etiam in spiritu vini rectificato sine residuo solubile, Acido sulphurico concentrato affuso solutio clara permaneat, acidumque aceti spirret. Aqua hydrosulphurata solutio non coloretur nec turbetur.

Kali carbonicam depuratum.

R. Kali carbonici crudi, terra silicea soluta non nimis inquinati, partem unam.

Aquae communis ferventis partes duas.

Liquor filtratus evaporet, donec cuticula appareat, tum per aliquot dies seponatur, ut salia neutra in crystallos concrecant. Dein liquor decantheretur et evaporatione in sal sicum redigatur. Hic in

Aquae destillatae frigidae quantitate aequali solvatur, solutio filtretur et leni calore ad sicum evaporet. Serva in vasis bene obturatis.

Sit albissimum, terra silicea ac alumina, metallis et salibus heterogeneis, quantum fieri

potest, liberum, neutralisatione ope acidi nitrici, qua terra silicea separatur, liquore ammonii caustici ac sulphurati dignoscendum.

Kali hydroiodicum.

R. Liquoris Kali caustici quantum vis.

Aquae destillatae eandem quantitatem.

In vase porcellaneo mixtis et calefactis sensim adde

Jodum,

donec liquoris color rubicundus fiat; tum ad siccum evaporet. Residuum per horae quadrantem excandescat, post refrigerationem in

Aquae destillatae quantitate sufficiente solvatur, et liquor filtratus lege artis in crystallos redigatur, quas in vase bene clauso serva.

Sint coloris expertes, cubicae, saporis austeri, aëri expositae humorem tandem attrahentes, in aqua nec non in spiritu vini facile solubiles, a kali carbonico liberae, quod effervescentia cum acidis sese prodit, si scilicet crystalli antea in aqua solutae fuerint.

Kali sulphuratum pro Balneis.

R. Sulphuris citricini pulverati partem unam,

Kali carbonici crudi siccati et pulverati partes duas.

Tum eodem modo, quo kali sulphuratum paratur et servetur. Sit in partibus duabus

aquae destillatae non ex toto solubile. Acidis affusis gas hydrosulphuratum copiose, gas sulphurosum autem minime extricetur.

Kali tartaricum.

R. Kali carbonici e cineribus clavellatis quantum vis.

Solve in

Aquae communis fervidae octuplo.

Adde successive

Tartarum depuratum, donec effervescentia cesset.

Liquorem rite neutralisatum leni calore ad siccum inspissa. Massam in

Aquae destillatae frigidae partibus decem solve, et per horas triginta sex sepone. Tum liquor filtretur et leni calore ad siccum evaporret. Serva in vasis bene obturatis.

Sit pulvis albissimus in pari pondere aquae destillatae ac in minori bullientis solubilis, omnino neuter, ab inquinamentis metallacis prorsus, a salinis quantum obtineri potest, liber. Amonio hydro-sulphurato affuso, vel addito liquore salis tartari, neque metallorum, nec terrarum, indicia appareant.

Linimentum ad perniones.

R. Camphorae drachmas tres, .

Vitella ovorum duorum,

Olei Petrae unciam dimidiam.
Misce.

Linimentum cum Aqua Calcis.

R. Olei Lini,
Aquaë Calcis ana uncias duas.
Misce.

Linimentum diureticum.

R. Olei Terebinthinæ (Ol: Pini.) unciam unam,
Vitellum Ovi unius.
Terendo his admisce
Aquaë fontanaë uncias sex.
Misce.

Linimentum volatile.

R. Saponis domestici albi drachmam unam.
Solve in
Aquaë communis ferventis drachmis sex.
Adde
Liquoris Amonii caustici drachmas tres.
Misce fiat Linimentum.

Linimentum volatile camphoratum.

R. Linimenti volatilis unciam unam,
Camphoræ drachmam dimidiam,
solutæ in
Spiritus Vini rectificati scrupulis duobus.
Misce.

Liquor Belladonnae cyanicus.

R. Extracti Belladonnae grana quatuor.

Solve in

Aquae Amygdalarum amararum uncia semis.

Liquor Kali acetici.

carbonici.

caustici.

praeparentur juxta Pharmacopoeam Polonicam,
hac cum differentia, ut sumatur Kali aceticum
et Kali carbonicum Pharmacopoea Nosoco-
miali praescriptum.

Liquor Plenki.

R. Hydrargyri muriatici corrosivi drachmam dimi-

Camphorae drachmam unam, (diam,

Spiritus Vini rectificati unciam unam.

Misce terendo.

Signa: Usui externo.

Mel boraxatum.

R. Boracis pulverati drachmam unam.

Mellis rosati unciam unam.

Misce.

Mixtura Scudamori.

R. Magnesia carbonicae drachmas duas,

sulphuricae unciam unam,

Aquae fontis uncias sex,

Aceti Colchici drachmas sex,

Mellis communis unciam unam.

Misce.

Mucilago Cydoniorum.

R. Seminis Cydoniorum drachmam unam.

Vitro injecto affunde

Aquae Rosarum uncias octo.

Stent per aliquot horas interdum agitando
tum cola.

Mucilago gummi Mimosae.

R. Gummi Mimosae pulverati partem unam.

solve in

Aquae communis partibus tribus.

Cola.

Mucilago Salep.

R. Radicis Salep pulveratae drachmam unam.

In mortario terendo adde

Aquae communis frigidae uncias duas.

Tum admisceantur

Aquae communis frigidae unciae decem, et mi-
scella in vitro conquassetur, donec frigescat.

Natrum nitricum.

R. Natri carbonici crudi quantum vis.

Acidi nitrici tenuis quantum sufficit ad saturan-
dum alcali. Liquorem filtra et lege artis

in crystallos redige, albas, in aëre tandem humescentes, in aquae partibus tribus solubiles, saporis kali nitrici, sed minus amari.

Pilulae antichloriticae.

R. Ferri sulphurici crystallisati drachmas duas,
Natri carbonici drachmas tres,
Pulveris Gummi Mimosae scrupulos quatuor.
Misce fiant lege artis pilulae Nro 120.
Consperge pulvere Lycopodii.

Pilulae antichaemorrhoidales.

R. Extracti Aloës,
Sulphuris depurati loti,
Ammoniaci depurati pulverati,
Saponis hispanici,
Fellis Tauri inspissati, ana drachmam dimidiam.
Misce f. l. a. pil. ponderis granorum trium
Consp. pulv. Lycopodii.

Pilulae Balsami Copaivae.

R. Cerae flavae drachmam unam.
Leni calore liquatae
adde,
Balsami Copaivae drachmam unam.
Misce fiant l. a. pil. pend. gr. trium.
Consp. pulv. Lycopodii.

Pilulae Balsami Copaivae cum Cubebis.

R. Cerae flavae drachmam unam.
Leni calore liquatae adde

Balsami Copaivae drachmam unam et semis,
Pulveris Cubearum drachmas duas.

M. fiant pil. gr. trium. Consp. pulv. Lycopodii.

Pilulae Conii.

R. Extracti Conii maculati drachmas duas,
Pulveris herbae Conii scrupulos duos.

M. f. pil. gr. duorum Consp. pulv. Lycopodii

+ *Pilulae Crotonis.*

R. Olei Crotonis guttas duas,
Saponis hispanici grana duodecim,
Aquae destillatae guttas tres.

M. f. l. a. pilulae N^o vjjj.

Signa: Sumat omni bihorio pilulam unam.

Pilulae diureticae.

R. Extracti Pimpinellae,
Pulveris radiceis Squillae,
foliorum Digitalis,
Sulphuris aurati antimonii,
Gutti, ana grana decem.

M. fiat pilulae granorum duorum Consp.
pulv. Lycopodii.

+ *Pilulae Hydrargyri muriatici corrosivi.*

R. Hydrargyri muriatici corrosivi grana sex.
Solve in

Aquae destillatae guttis sedecim.

Adde,

Pulveris radice Althaeae

Sacchari albi pulverati singulorum grana quin-
quaginta.

M. f. pil. N° 120.

Consp. pulv. Lycopodii.

Notandum. Viginti pilulae continent Hydrargyri
muriatici corrosivi granum unum.

† *Pilulae Hydrargyri oxydati rubri.*

R. Hydrargyri oxydati rubri grana quatuor,
Opii puri grana duo,
Pulveris radice Althaeae scrupulos duos,
Aquae guttas duodecim.

M. fiant l. a. pil. N^o viginti.

Consp. pulv. Lycopodii.

Pilulae pectorales Heimii.

R. Extracti Enulae drachmam unam,
Pulveris foliorum Digitalis.
radice Ipecacuanhae ana grana decem,
Opii puri grana quinque.
M. f. l. a. pil. pond. granorum duorum.
Consp. pulv. Lycopodii.
Signa: Sumat omni bihorio pilulam unam.

Pilulae purgantes fortes.

R. Saponis Jalapini drachmam dimidiam,
Hydrargyri muriatici mitis grana decem.

M. fiant pil. N^o quindecim.
Consp. pulv. Lycopodii.

Pulveres alterantes Plumeri.

R. Hydrargyri muriatici mitis,
Sulphuris stibiati aurantiaci, ana granum unum,
Sacchari albiati grana decem.
Misce fiat pulvis, dentur tales doses
Numero sex.

Pulvis aërophorus.

R. Natri carbonici perfecte saturati triti drachmam
Acidi tartarici triti, (unam,
Sacchari albi pulverati singulorum scrupulos
Misce. (duos.

Pulvis antihaemorrhoidalis.

R. Sulphuris depurati loti,
Tartari depurati pulverati,
Pulveris radiceis Rhei,
Liquiritiae,
Seminum Foeniculi ana drachmam unam.
Misce fiat pulvis.

Pulvis antihectico-scrophulosus Göhlis.

R. Pulveris baccarum Lauri,
Nucis moschatae,
Cornu Cervi ana drachmam unam,

Pulveris radiceis Liquiritiae drachmam unam et semis.
Misce.

Pulvis antiphlogisticus.

R. Pulveris Kali Sulphurici,
nitrici ana grana decem.
Misce.

Pulvis antispasmodicus infantum.

R. Pulveris lapidum Cancrorum,
Cornu Cervi,
radicis Valerianae,
Visci quercini ana drachmam dimidiam.
Misce.

Pulvis contra phisconiam Frankii.

R. Pulveris baccarum Lauri,
Cornu Cervi,
Nucis moschatae ana drachmam unam.
Obducantur pasta panis et comittantur
furno calefacto. His calcinatis remove-
atur pasta et conservetur pulvis.

Pulvis Digitalis cum Extracto Lactucæ.
(*v. antiasthmaticus.*)

R. Pulveris foliorum Digitalis purpureae granum
semis,
Extracti Lactucæ virosæ grana duo,
Sacchari albi grana decem.
Misce fiat pulvis dentur tales doses N^o sex.

Pulvis diureticus.

- R. Pulveris radice Scillae,
foliorum Digitalis ana granum unum
Olei baccarum Juniperi guttam unam,
Pulveris radice Liquiritiae grana quinque,
Corticis Cassiae cinnamomeae grana duo.
Misce fiat pulvis, dentur tales doses N. quatuor.

Pulvis Guajaci compositus.

- R. Resinae Guajaci nativae pulveratae,
Pulveris stipitum Dulcamarae, ana grana sex,
Hydrargyri stibiato sulphurati grana duo.
Misce fiat pulvis, dentur tales doses N. sex

Pulvis pectoralis.

- R. Sulphuris depurati loti drachmam unam cum
dimidia,
Pulveris seminum Foeniculi,
radice Iridis florentinae,
Liquiritiae,
foliorum Sennae ana drachmam unam.
Misce fiat pulvis.

Pulvis puerorum.

- R. Magnesia carbonicae drachmam dimidiam,
Pulveris radice Rhei grana quindecim.
Valeriana scrupulum unum,
Crocii orientalis grana duo,

Pulveris seminum Anisi vulgaris drachmam dimidiam,
radicis Liquiritiae scrupulos duos.
Misce fiat pulvis.

Pulvis purgans.

R. Pulveris radicis Jalapae drachmam dimidiam,
Tartari depurati scrupulum unum.
Misce.

Pulvis purgans mercurialis.

R. Pulveris radicis Jalapae drachmam dimidiam,
Hydrargyri muriatici mitis grana quinque.
Misce.

Pulvis Sulphuris stibiati aurantiaci.

R. Sulphuris stibiati aurantiaci grana quatuor,
Extracti Hysoscyami grana octo,
Sacchari albi pulverati scrupulos quatuor,
Misce fiat pulvis, divide in octo partes
aequales.

Pulvis Tartari stibiati compositus.

R. Pulveris Tartari stibiati granum unum,
radicis Ipecacuanhae scrupulum unum.
Misce.

Saccharum aluminatum.

R. Aluminis pulverati,
Sacchari albi pulverati ana partes aequales.
Misce.

Saturatio Kali carbonici.

R. Kali carbonici depurati drachmam unam,
Aceti Vini quantum sufficit ad perfectam saturationem.

Adde

Aquae communis uncias quatuor,
Syrupi simplicis unciam dimidiam.

Misce.

Sinapismus.

R. Seminis Sinapis pulverati unciam unam,
Farinae Secalis unciam dimidiam,
Aceti quantum satis ut fiat pasta mollioris consistentiae.

Solutio Ammonii muriatici composita.

(*Mixtura solvens composita.*)

R. Solutionis Ammonii muriatici simplicis dosim unam,

Tartari stibiati granum unum.

Misce.

Solutio Ammonii muriatici simplex

(*Mixtura solvens simplex.*)

R. Ammonii muriatici depurati drachmas duas,

Aquae fontanae uncias sex,

Solutionis Succu Liquiritiae drachmas duas.

Misce.

Solutio Argenti nitrici.

- R. Argenti nitrici fusi drachmam dimidiam.
Solve in
Aquae destillatae libra dimidia.
Signa: Usui externo.

Solutio Argenti nitrici opiata.

- R. Argenti nitrici fusi drachmam dimidiam.
Solve in
Aquae destillatae unciis sex.
Adde
Tincturae Opii simplicis equidrachmam.
Misce.
Signa: Usui externo.

‡. *Solutio arsenicalis Fowleri.*

- R. Arsenici albi,
Kali carbonici e Tartaro,
singulorum grana sexaginta quatuor,
Aquae destillatae uncias octo.
Coque in vase vitreo ad perfectam Arsenici
Solutionem. Solutioni refrigeratae, et, si
opus fuerit, filtratae, adde
Spiritus Angelicae compositi unciam dimidiam,
Aquae destillatae quantum requiritur ut pondus
totius liquoris sit unciarum duodecim.
Caute secundum legem dispensa.
Nota: Drachma una et dimidia continet Arsenic
albi granam unum.

Solutio Calcariae chloratae.

- R. Calcariae chloratae drachmas duas,
Aquae fluviatilis libram unam.
Solve et cola.

Solutio Succı Liquiritiae.

- R. Succı Liquiritiae crudi unciam unam,
Aquae communis fervidae uncias tres.
Solve et cola.

Species aromaticae.

- R. Herbae Absinthii,
Menthae piperitae,
Origani vulgaris,
Serpıylli,
Florum Chamomillae vulgaris, singulorum partes
aequales.
Concisa misce.

Species ad Decoctum Lignorum.

- R. Ligni Guajaci,
Radıcıs Bardanae,
Carıcıs arenariae, singulorum partes quatuor
Liquiritiae,
Stipium Dulcamarae, singulorum partem unam
Concisa misce.

Species ad Infusum pectorale.

- R. Herbae Farfarae,

Herbae Hederae terrestris, singulorum libras duas.

Radicis Althaeae ,

Liquiritiae, singulorum libram semis ,

Seminis Anisi vulgaris contusi uncias duas.

Florum Verbasci uncias quatuor.

Concisa misce.

Spiritus camphoratus.

R. Camphorae unciam dimidiam ,

Spiritus frumenti libram unam.

Stent in loco frigido, saepius agitando ad solutionem Camphorae.

Adde

Liquoris Ammonii caustici unciam dimidiam.

Misce.

Strychninum.

R. Nucum vomicarum libras octo.

In vesicam destillatoriam immissis

adde

Spiritus Frumenti libras sedecim ,

et applicato alembico decoque donec dimidia pars fluidi destillata fuerit. Tum Noces vomicae a fluido colando separatae siccentur et in pulverem grossiusculum redigantur.

Hunc bis tervē digere cum

Spiritus Frumenti sufficiente quantitate , post digestionem semper exprimendo. Dein tincturae destillationi subiciantur, et quod rema-

net cum fluido a decocto residuo ad remanentiam librarum duodecim evaporet Huic adde

Plumbum aceticum depuratum in quantitate sufficiente

Aquae destillatae solutum, quamdiu praecipitatum inde efficitur. Liquor a praecipitato ope filtri, quantum fieri potest, separatus leni igne ad dimidium evaporet. Refrigeratum misce cum

Magnesiae ustae unciis duabus, et sepone per triduum, quo facto sedimentum ope filtri, separatim edulcoretur et siccetur. Hoc in pulverem tritum bis terve cum

Spiritus Vini alcoholisati sextuplo digere.

Tincturae destillationi subiiciantur donec nonnisi aliquot unciae supersint. Strychninum post refrigerationem, in retorta instar pulveris albi conspicuum filtratione separatim, bis terve

Spiritu Vini rectificato cum Aquae communis quantitate aequali diluto ad separationem lixivii adhaerentis usque lava.

Strychninum exhibet formam pulveris albi granulosi, addito acido nitrico concentrato si perfecte purum est, solutionem coloris lutei vel e viride flavi, praestare debet; sed

conticens Brucinum eadem solutio obtinet
colorem carmineum et dein flavum.

Tartarus boraxatus.

R. Boracis libram dimidiam.

In vase stanneo, in

Aquae destillatae libris quinque

Solve et adde per vices sub continua agita-
tione cum spathula lignea

Tartari depurati libram unam cum dimidia vel
quantum solvitur.

Liquor leni calore ad consistentiam Syrupi
spissioris evaporet, tum cum

Aquae destillatae partibus tribus mixtus filtretur,
et in balneo vaporis ad siccitatem redigatur.
Salem siccum in pulverem tritum in vitro
bene clauso serva.

Tinctura Capsici annui.

R. Fructum Capsici annui concisorum uncias duas,
Spiritus Vini rectificatissimi libram unam.

Digere, exprime et filtra.

Sit coloris fuscescentis.

Tinctura Colchici vinosa.

R. Seminis Colchici maturi contusi uncias duas,
Vini Hispanici Xeres libram unam.

Digere per decem dies. Cola et filtra.

Tinctura diuretica.

- R. Olei Juniperi scrupulos duos,
Spiritus nitrico aetherei,
Tincturae Digitalis aetherae, ana drachmas duas.
Misce.

Tinctura Fuliginis.

- R. Fuliginis splendentis uncias duas,
Spiritus Vini rectificati uncias sedecim.
Digere per aliquot dies. Filtra.

Tinctura Jodi.

- R. Jodi grana quadraginta octo,
Spiritus Vini alcoholisati unciam unam.
Digere solve, et liquorem sollicitè decanthatum, intense rubro-fuscum caute dispensa.

Tinctura Scillae kalina.

- R. Radicis Scillae concisae uncias duas,
Kali caustici sicci drachmas duas.
Digere in
Spiritus Vini rectificati unciis duodecim.
Tum exprime et filtra.

Tinctura Strammonii.

- R. Seminis Strammonii maturi contusi uncias quinque,
Spiritus Vini rectificati libras duas

Digere, post sufficientem extractionem exprime et filtra. Sit coloris e fuscescente flavi.

Unguentum ad scabiem anglicannum.

- R. Sulphuris depurati venalis unciam unam,
Pulveris radice Hellebori albi drachmam unam.
Kali nitrici crudi grana decem,
Saponis nigri,
Axungiae porci, ana unciam unam et semis.

Unguentum ad scabiem cum Kali carbonico.

- R. Kali carbonici depurati triti unciam unam,
Sulphuris depurati venalis uncias duas,
Axungiae porci uncias quatuor.
Misce.

Unguentum ad scabiem cum Zinco sulphurico.

- R. Zinci sulphurici sicci et pulverati,
Sulphuris depurati venalis, ana unciam unam,
Axungiae porci uncias quatuor.
Misce.

Unguentum Cantharidum.

- R. Cantharidum contusarum unciam unam,
Adipis suillae uncias quatuor.
Mixta digere in balneo aquae per horas duas
decim. Colaturae unciarum trium adde
Cerae flavae unciam unam et dimidiam.
Liquando super igne leni et agitando fiat
unguentum.

Unguentum Guthri.

- R. Argenti nitrici subtilissime triti grana quatuor,
Unguenti simplicis drachmam unam.
Misce.

*Unguentum Hydrargyri ammoniato muriatici
compositum.*

- R. Hydrargyri ammoniato muriatici drachma
unam,
Sulphuris depurati venalis unciam semis,
Axungiae porci unciam unam et semis.
Misce.

*Unguentum Hydrargyri ammoniato muriatici
simplex.*

- R. Hydrargyri ammoniato muriatici drachma
unam,
Axungiae porci recentis unciam unam.
Misce.

Unguentum Hydrargyri muriatici corrosivi.

- R. Hydrargyri muriatici corrosivi,
Ammonii muriatici depurati ana drachmam unam
Axungiae porci unciam unam.
Misce triturando per horas duodecim, fi
unguentum.

Unguentum irritans cum Hydrargyro.

- R. Unguenti basilici unciam dimidiam,
Hydrargyri oxydati rubri,

Pulveris Cantharidum ana drachmam unam.
Misce.

Unguentum Kali hydroiodici.

R. Kali hydroiodici drachmam unam,
Magnesiae carbonicae grana sex.
Tere additis aliquot guttis
Aquae destillatae cum
Adipis suillae uncia una,
ut fiat unguentum album tempore flavescens.

Unguentum ophthalmicum.

R. Cerae flavae drachmam unam,
Olei Olivarum Provencialis drachmam unam et
semis.
Olei Nucistae drachmam semis,
Camphorae,
Extracti Opii,
Hydrargyri oxydati rubri, ana grana quinque.
Misce fiat lege artis unguentum.

Unguentum ophthalmicum rubrum.

R. Hydrargyri oxydati rubri grana duo,
Unguenti simplicis drachmam unam.
Misce.

Unguentum saturninum.

R. Adipis suillae depuratae libram unam,
Plumbi acetici cristallisati unciam dimidiam,
Aquae destillatae uncias duas.
Misce fiat lege artis unguentum.

(326)

Unguentum simplex.

R. Adipis suillae uncias septem,
Cerae flavae unciam unam.

Leni igne liquatis, fiat lege artis unguentum
Sera.

Unguentum Zinci.

R. Zinci oxydati albi drachmam unam,
Unguenti simplicis unciam unam.

Misce.

U S T A W A

SZKOŁY FELCZERÓW.

I. Zasady Główne.

§. 1. Szkoła felczerów jest zakładem naukowym, dla kształcenia indywiduów do dozorowania i opatrywania chorych.

§. 2. Szkoła ta zostawać będzie pod zwierzchnictwem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

§. 3. Urządzoną być ma przy szpitalu wojskowym w Warszawie. Bliższy nadzór téj szkoły powierza się naczelnemu lekarzowi szpitala.

§. 4. Szkoła ta kwalifikować będzie felczerów tak do służby publicznej, jakoteż i do posługi chorych, nadając stopnie felczerów młodszych tym, którzy całkowity kurs nauk w téj szkole odbyli.

§. 5. Odtąd stopnie felczerów, bez odbywania nauk w szkole felczerów, ci tylko będą mogli uzyskać, którzy przedstawia świadectwo, iż za granicą nauk chirurgicznych przez lat dwa w odpowiednich zakładach słuchali, jakoteż ci którzy przynajmniej cztery lat w szpitalach sposobili się pod okiem lekarzy szpitalnych: tak jedni jak i drudzy winni

udowodnić odpowiednią znajomość przez examen odbyty w szkole felczerów lub w urzędzie lekarskim gubernialnym, ze wszystkich nauk niniejszą ustawą przepisanych.

§. 6. Indywidua sposobiące się na felczerów i przebywające w Warszawie lub gubernii mazowieckiej, jakoteż zagraniczni, mają koniecznie składać examen kwalifikacyjny w szkole felczerów.

§. 7. Indywidua w szkole felczerów usposobiane i które także otrzymały właściwe stopnie, będą mieć przed felczerami gdzie indziej kwalifikowanymi pierwszeństwo, do otrzymania od rządu zależących posad stopniowi ich odpowiednich.

§. 8. Indywidua, które otrzymały stopień felczera młodszego po odbyciu nauk w szkole felczerów, mieć będą prawo do uzyskania stopnia felczera starszego, bez powtórnego examenu, tylko za złożeniem świadectwa z przyzwoitego wykonywania swojej sztuki: a to, felczerowie młodsi klasy I, po wysłuchaniu lat 4ch otrzymania stopnia; klasy II po latach 5ciu; III, po latach 8miu.

II. O osobach do składu szkoły felczerów należących.

§. 9. W szkole felczerów, wykład nauk podzielony będzie między trzech nauczycieli.

§. 10. Dwaj nauczyciele mają być z lekarzy szpitalowych. Jeden z nich wykładać będzie instytucje felczerskie i część wiadomości chirurgicznych;

drugi zaś anatomią grubszą i część chirurgii do działań ręcznych odnoszącą się.

§. 11. Trzeci nauczyciel wykladać będzie z dentystryki pospolitsze operacye.

§. 12. Główny nadzór nad częścią naukową, należy do naczelnego lekarza szpitala.

§. 13. Obowiązkiem będzie tak naczelnego lekarza, jakoteż i osób nauczających w szkole, prowadzić uczniów w działaniach praktycznych i czuwać nad ich pilnością i przyzwoitým postępowaniem.

§. 14. Do pełnienia obowiązków nauczycieli w szkole felczerów, powoływać będzie Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, na przedstawienie Generał Sztabs Doktora czynnej armii.

III. O uczniach szkoły felczerów.

§. 15. Na uczniów szkoły felczerów, przyjmowane będą Indywidua mające niemniej jak lat 16, i najwięcej 30, z Indywiduów mających więcej niż 30 lat, tylko ci zostaną przyjęci, którzy przed zaprowadzeniem szkoły felczerów, posiadali już stopień cyrulika lub subjekta cyrulicznego, albo też praktykowali w szpitalach.

§. 16. Podający się na ucznia do szkoły, powinien umieć dobrze czytać i pisać po polsku; nadto ma znać pierwsze cztery działania arytmetyczne.

§. 17. Wymaganém ma być koniecznie świadectwo dobrego prowadzenia się, wydane lub poświadczone przez właściwą władzę.

§. 18. Dla małoletnich potrzebném jest pozwolenie od rodziców, opiekunów lub osób, od których zależą.

§. 19. Przy wstąpieniu do szkoły, uczeń zobowiązuje się do ścisłego stosowania się do przepisów i urządzeń dla téj szkoły postanowionych, ulegania właściwej zwierzchności i wypełniania wszelkich obowiązków powołaniu jego odpowiednich.

§. 20. Również obowiązani będą uczniowie szkoły felczerów, uczęszczać pod dozorem osoby przez Naczelnego lekarza wybranej, w dnie niedzielne i świąteczne, do oznaczonego kościoła na nabożeństwo, jako też dopełniać mają innych obrządków religijnych.

§. 21. Opuszczający szkołę zupełnie, lub na czas dłuższy, winien uzyskać uwolnienie od zwierzchności szkolnej.

§. 22. Uczniowie ubodzy, odznaczający się pilnością i usposobieniem, mogą otrzymywać zasiłek pieniężny tytułem wsparcia, a to z decyzji Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, na przedstawienie Naczelnego Lekarza szpitala, w skutek jego własnego lub lekarzy nauczających uznania.

IV. O kursie nauk i przedmiotach w tój szkole wykładać się mających.

§. 23. Kurs nauk w szkole felczerów będzie dwuletni. Poczyna się kurs roczny od 1 Września a kończy się ostatniego Lipca.

§. 24. Przedmioty wykładać się będą następujące:

1. Grubsza anatomia ciała ludzkiego o ile ta felczerom jest potrzebną do operacyi im dozwolonych, i do robienia sekcyi pod kierunkiem lekarza.

2. Z chirurgii, ogólne wyobrażenia w krótkości.

a) O zapaleniu i różném ukończeniu onego.

b) O szczególnych niektórych zapaleniach, jakoto: o rózży, oparzeniu, odziębieniu, ropniach, zanokcicy i zapaleniu gruczołów.

c) O ranach, wrzodach i fistułach.

d) O sfluczeniu.

e) O krwotokach zewnętrznych i ich tamowaniu sposobami zewnętrznymi.

f) O złamaniach i zwichnięciach, tudzież o ustawianiu tychże.

g) O kilach i sposobach odprowadzania tychże.

h) O rozróżnieniu aneuryzmatów, i rozdęciu żył od innych guzów.

i) O opaskach i ich zakładaniu.

k) O operacyach do chirurgii niższej należących, jakimi są :

1. Pusczenie krwi, stawianie pijawek, baniek i skaryfikowanie części zewnętrznych.

2. Robienie sztucznych wrzodów czyli fontanelli.
3. Przeciąganie zawłoki.
4. Przykładanie wezykatoryi i wilczego łyka.
5. Dawanie enem, i robienie nastrzykiwań.
6. Szczepienie ospy.
7. Otwieranie ropni.
8. Zaprowadzenie moczociągu.

Stosownie do potrzeby uczniowie wprawiani będą na trupach.

3. Z dentystryki nauczane będą pospolitsze operacye.

4. Nauka jak obchodzić się z choremi i ich dozorować, pod względem pomieszczenia, odświeżenia powietrza, temperatury, pościeli, bielizny, pokarmu, napoju i t. d. tak w ogólności jakoteż w szczególnych przypadkach chorobnych, niemniej w chorobach epidemicznych i zaraźliwych.

5. O podawaniu lekarstw i zanotowaniu środków lekarskich przy urządzeniu kąpeli, naparzeń, kaptaplazmów, okładań, synapizmów, uskutecznienu wcierań, rozciąganiu plastrów i t. p.

6. Wykład sposobów ratowania ludzi pozornie umarłych, zwłaszcza przez wypadki nagłe, jako to: powieszonych, uduszonych, różnym sposobem zagrzałych, od piorunu rażonych, utonionych i zmarłych, tudzież jak postępować z otrutemi, z ukąszonemi przez jadowite gady, i zwierzęta wściekłe, lub z temi, którzy się udawili; we wszystkich tych

przypadkach o ile to jest potrzebne dla zaradzenia aż do przybycia lekarza.

§. 25. Wszystkie te przedmioty wykładane będą w sposób popularny, czyli więcej praktycznie.

§. 26. Wszystkie przedmioty wykładane będą w przeciągu jednego roku; uczniowie drugoletni będą też samo powtarzać: w czynnościach zaś przy chorych, różnić się będą uczniowie, iż pierwszoletni będą tylko praktykować się, a drugoletni mają zajmować się wykonaniem poruczonych im działań.

§. 27. Nauczyciel instytucji felczerskiej, oraz uczący anatomii i chirurgii, wykladać swoje przedmioty, każdy będzie po godzinie cztery razy, a uczący operację dentystyki, tylko dwa razy po godzinie w tydzień, a to w godzinach stale oznaczyć się mających.

V. O examinach i wydawaniu świadectw.

§. 28. Examina będą dwojakie, jedno dla pierwszoletnich, końcem posunięcia ich do wyższego kursu i te odbywać się będą w obec osób szkołę felczerów składających: drugie zaś examina będą całokursowe dla przyznania stopnia felczera; te odbywać się będą w obecności członków delegowanych z Rady lekarskiej i osób do składu szkoły należących.

§. 29. W końcu każdego tygodnia, uczniowie mają być examinowani sposobem powtarzania z przedmiotów w tym przeciągu czasu wykładanych.

§. 30. Tak dla postąpienia do drugiego kursu, jako też do uzyskania stopnia, koniecznym jest udowodnienie postępu dostatecznego.

§. 31. Udowodniając postęp celujący, otrzymają nagrody w książkach lub narzędziach.

§. 32. Uznani w całkowitym examinie za dostatecznie usposobionych do uzyskania stopnia felczera młodszego z rozdzieleniem, stosownie do udowodnionego usposobienia na trzy klasy, przedstawieni zostaną do potwierdzenia wyższej władzy lekarskiej w kraju.

§. 33. Po zatwierdzeniu examinu wydane będzie przez szkołę felczerów, każdemu z wykwalifikowanych uczniów świadectwo na uzyskany stopień, z oznaczeniem klasy, przyczem doręczy się stosowna drukowana Instrukcyja co do wykonywania ich sztuki i odebraną zostanie właściwa przysięga: upoważnienie zaś do wykonywania sztuki, wydawane będzie przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych.

VI. E t a t.

1. Lekarzowi szpitala wykładającemu Instytucye felczerskie i część wiadomości z chirurgii Złp. 1,500.

2. Lekarzowi szpitala za wykład anatomii i chirurgii praktycznej — 1,500.

3. Nauczycielowi wiadomości z dentystryki — 1,000.

4. Na extraordynaryja i wspomnienie
ubogich uczniów Złp. 1,500.

Objaśnienie. Niniejsza ustawa nie dotyczy się wcale przeszłości. Indywidua posiadające stopień felczera od właściwego urzędu lekarskiego, przy takowym i nadal bez składania nowego exæminu, utrzymane zostaną.

Działo się na posiedzeniu Rady lekarskiej,
w Warszawie dnia $\frac{27 \text{ Marca}}{5 \text{ Kwietnia}}$ 1837 roku.

Ner 2,218.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Rozporządzenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych mające na celu zabezpieczenie hypoteczne wszelkich praw instytutowych na dobrach rządowych opartych, przez instytuta posiadanych, chociaż dotąd do hypoteki nie wniesionych, przesyła Radzie szczegółowej do rychłego wykonania, i podania Radzie Głównej stosownych raportów.

Co się zaś tycze praw i służebności przez Skarb, miasta lub inne publiczne instytuta zakwestyonowanych, przepisy dochodzenia takowych znajdują się na stronnicy 169 i następnych zbioru urzędzeń szpitalnych. Do tych przepisów Rada szczegółowa w czém wypadnie zastosuje się.

Wiadomości o przedmiotach należących do obu kategorii niniejszego zarządzenia, Rada Główna najdalej w przeciągu dni 30 oczekuje.

w Warszawie d. 24 Mca Lipca 1837 r.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

Warszawa d. ²⁰ Marca
1 Kwietnia 1837 roku.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

DO RZĄDÓW GUBERNIALNYCH.

N. D. ¹²³⁸
4241

Chcąc przez hypoteczne zabezpieczenie ustalić prawa instytutów dobroczynnych, edukacyjnych i szpitalnych, prawa gmin miejskich i wiejskich, prawa funduszu ogólnoreligijnego i edukacyjnego, prawa dóbr suprymowanych i pojezuickich o ile takowe do dóbr rządowych regulują się, zamierzyła Kommissya Rządowa za zobopólném z Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu porozumieniem się wnieść do hypoteki tychże dóbr wszystkie prawa i służebności nie sporne, to jest takie, które Skarb publiczny przyznał instytutom i w używalności których też Instytutu ciągle się znajdują. W tym celu poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby po zniesieniu się z władzami dycieczalnemi i Kommissarzami obwodowemi, sporządził wykaz takich praw i służebności, oddzielny co do Instytutów duchownych, oddzielny co do Instytutów edukacyjnych, oddzielny co do szpitalnych, oddzielny nareszcie co do gmin miejskich i wiejskich.

Podług przepisów ustawy hypotecznej z roku 1818, a mianowicie art. 40. 41 i 52 w związku z postanowieniem Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 7 Maja 1822 roku, grunta, realności, dziesięciny i inne ciężary do gruntów przywiązane, nie mogą być przedmiotem hypoteki, i choć nie wpisane do ksiąg hypotecznych mają sobie zapewnione pierwszeństwo przed wszelkiemi wpisanemi do ksiąg hypotecznych wierzytelnościami. Podług art. 45 téjże samej ustawy z roku 1818 służebności gruntowe, jako to, prawa włościan do ich siedzib i prawa kolonistów do rybołostwa, mlewa, przechodu, widoku i t. p. chociaż nie używane nie tracą swęj mocy. Wreszcie podług art. 4 dekretu Najjaśniejszego Pana, pod dniem 12 (24) Stycznia 1826 r. o uregulowaniu hypoteki dóbr rządowych kompetencye za inkamerowane dobra do hypoteki przyjętemi być nie mogą; przy formowaniu przeto wykazu, o którym wyżej była mowa, Rząd gubernialny winien mieć zwróconą uwagę na przepisy i starać się będzie, aby wykaz ten obejmował w sobie tylko służebności pastwiska i wrębu, lub też deputat drzewa opałowego i budulcowego w miejscu wrębu wyznaczony, prawo propinacyi jeżeli za nie kompetencya nie jest ustanowioną, czynsze, kapitały i inne należności w zastosowaniu powyższych przepisów pod wyłączenie nie podpadające. Skoro wykazy w tym sposobie sporządzone zostaną, przedstawi je następnie Rząd gubernialny Komiszyi Rządowej spraw wewnętrznych do dalszego postąpienia.

W końcu Kommissya Rządowa namienia, że gdy znaczna część dóbr rządowych przez Najjaśniejszego Pana rozdarowanych, przechodzi na własność donataryuszów, i zachodzi potrzeba zapisywania w akcie donacyjnym praw i służebności, mianowicie zaś wolnego wrębu i pastwiska, nim przeto zabezpieczenie ich w hypotekach właściwą drogą wyjednaném zostanie, Rząd Gubernialny zawiadomi o tém interessowane Instytuta, gminy miejskie i wiejskie poleci im, ażeby pilnując praw sobie służących, udawały się za pośrednictwem Rządów gubernialnych do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, z żądaniem zamieszczenia w aktach donacyjnych służebności, pastwiska i wrębu lub też deputatów drzewa, ale tylko takich, które Skarb przyznał, i które w posiadaniu Instytutów ciągle się znajdują.

Za Dyrektora Gł. Prez. Dyrek. Wydz. Radca Stanu
(*podpisano*) BADENI.

Dyrektor Wydz. Rad. Stanu (pod.) *Kozłowski.*

Dyrektor Kanc. Ref. Stanu (pod.) *Deszert.*

Kopia z Nru 11,385
45,640

KOMMISSYA RZADOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Na przedstawienie Urzędu Muncypalnego miasta stołecznego Warszawy dnia 4 Października roku bieżącego Nro 16,793, oświadcza, iż rozporządzenie Kommissyi Rządowej względem uwolnienia szpitali Warszawskich od opłat przez biuro służących za stręczenie służących pobieranych, stosuje się do wszystkich bez wyjątku szpitali tutejszych, w tym sposobie, jak co do szpitali Siotr Miłosierdzia zastrzeżonóm było, to jest: iż opłaty dla porządku mają być gotowizną z góry uiszczane, zwrot zaś szpitalom opłaconych kwot, w pewnym przeciągu czasu *np.* kwartału ma następować.

Warszawa dnia 19 (31) Paźdz. 1837 r.

Dyrektor Wydziału
(*podpisano*) BOŁGOWSKI.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu
(*podpisano*) Deszert.

Do
Urzędu Muncypalnego
Miasta Stoł. Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU. N. Dz. } Wydż. 12,460
 } Gener. 50,933

Warszawa dnia 23 Października 1837 r.
 4 Listopada

Rozporządzeniem dnia 14 (26) Września r. 1835
 Nro ^{14,848}_{46,542} poleconém było wszystkim władzom
 mającym udział w odsyłaniu chorych do szpitala,
 aby każdy taki chory opatrzony był w opis lekar-
 ski swojej słabości i jój dotychczasowej kuracyi.

Przepis ten nie jest wszędzie w wykonaniu, cho-
 ciał potrzebna onego wynika z doświadczenia. Tym-
 czasem do szpitala tutejszego Braci Miłosiernych,
 który leczy obłąkanych na umyśle, epileptycznych
 i pokąsanych od zwierząt, odsyłane są osoby, które
 same nie są w możności dostarczyć potrzebnych pod
 powyższemi względami wiadomości.

Ostróżność ta szczególnie potrzebna jest względem
 pokąsanych od zwierząt, którzy chociaż odsyłani są
 tylko pod tytułem obłąkania, przecież bywają skrę-
 powani, i dopiero potem [okazuje się istotny stan
 ich cierpień, gdy już osoby w szpitalu będące na
 ich gwałtowność były narażone.

Z tych względów Kommissya Rządowa stanowi
 ogólne prawidło:

Każdy chory do szpitala odsyłany, ma być opatrzony w świadectwo lekarskie oznaczające dokładnie rodzaj choroby, jej przebieg, przedsięwzięte środki i t. d.

Gdzie jednakże lekarza w miejscu lub bliskości nie masz, świadectwo lekarskie może być zastąpione przez pismo miejscowej władzy, opisujące historią choroby, lub jej symptomata.

Tak pierwsze jako i drugie opisy, mogą być uczynione na świadectwie kwalifikacyjném, za któremi podług reskryptu Kommissyi Rządowej dnia 7 Stycznia 1834 Nro ^{7,019} 28,231, chorzy do szpitala powinni być odsyłani.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) E. GOŁOWIN.

Dyrektor Wydziału
(podpisano) BOŁGOWSKI.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu
(podpisano) *Deszert.*

Do wszystkich Rządów
Gubernialnych.

CZŁONKOWIE
BYŁEJ RADY OGÓLNEJ LEKARSKIEJ
w KRÓLESTWIE POLSKIEM.

Kom. Rz. S. W. D. i O. P. Reskrytem swoim z dnia 22 Sierpnia 1836 Nro 10,417, poleciła byłej Radzie 4 Września 1836 Nro 39,392, poleciła byłej Radzie Ogólnej Lekarskiej przekonanie się o skuteczności leczenia bez merkuryuszu chorób wenerycznych w szpitalu Ś. Łazarza w Warszawie. W tym celu b. Rada Ogólna lekarska wyznaczyła delegacją z grona swego złożoną, z Drów *Fijałkowskiego* i *Janikowskiego*, a oprócz tego stosownie do polecenia Kommissyi Rządowej z dnia 4 (16) Września 1836 r. Nro 14,256 wezwwała także Doktora *Malcz*, iżby ci byli świadkami leczenia takiego, a następnie aby jęj w przyzwoitym czasie rapport z czynności swych złożyli.

Delegacya pomieniona łącznie z Doktorem *Malcz* ukończyła czynności swoje d. 12 (24) Lutego 1837 r. i złożyła byłej Radzie Ogólnej Lekarskiej protokolarne opisanie tychże przez nią i przez lekarzy szpitalnych podpisane a zarazem opinią w tym przedmiocie Lekarza szpitalnego, i rapport onego z lat trzech, o chorych w szpitalu Ś. Łazarza bez merkuryuszu wyleczonych.

Z pism tych okazuje się, że choroby weneryczne dają się wyleczyć bez merkuryuszu, gdyż podług rapportu dopiero wzmiankowanego Lekarza w przeciągu lat trzech wyleczono w szpitalu Świętego Łazarza w Warszawie, bez merkuryuszu osób 1,313, a podług rapportu delegacyi wyleczono tamże pod jej okiem osób 45 jak to wykazują załączone tu tabelle I, II, III, IV i V, wypada więc tylko zastanowić się jeszcze, czy sposób ten leczenia w szpitalu zasługuje na pierwszeństwo przed sposobem dawniej używanym za pomocą merkuryuszu.

Pytanie to rozwiązała była Rada Ogólna Lekarska na posiedzeniu swoim z d. 16 (28) Stycznia 1837 r. biorąc na uwagę następujące okoliczności przez delegacyą jej przełożone.

1. Czas średni trwania kuracyi niemercuryalnej jak się z rapportu okazuje, tylko w chorobach wenerycznych pierwotnych u kobiet, dłuższy jest o kilka dni od czasu średniego kuracyi merkuryalnej, z resztą krótszy jest u mężczyzn w ogólności o kilka dni, a u kobiet w chorobach następnych o dni kilkanaście, dowodzi tego załączona tu tabella VI wyciągnięta z rapportów delegacyi.

2. Przeglądanie listy chorych przyjmowanych do szpitala Ś. Łazarza, przekonało Delegacyą, iż nieraz

też same osoby przybywają do szpitala w ciągu roku po razy kilka, aż do dziewięciu, z coraz nowemi chorobami, co się szczególnie wydarza u kobiet publicznych. Jeżeli osoba taka za każdą razą leczoną będzie za pomocą merkuryuszu, pojąć łatwo można jak szkodliwy wypłynie ztąd skutek na cały jej organizm, który zaledwie z jednego gwałtownego wstrząśnienia przez użycie merkuryuszu zrządzonego wypocząwszy, zaraz drugiemu jeszcze silniej zapewne działającemu uledez musi. Dodawszy do tego i tę jeszcze okoliczność, iż chorzy tego rodzaju prowadzą życie jak najnieporządniejsze, i oddają się pijaństwu, nikt zaiste niezaprzeczy, że kuracya niemercuryalna w szpitalu nie może jak tylko być dla nich najzbawienniejszą, mercuryalna zaś prędzej lub później pociąga za sobą skorbut, puchlinę, suchoty i inne tym podobne następstwa, w końcu śmierć zrządzające, może właśnie wtenczas, kiedy rozum biorąc górę nad namiętnościami, zdołałby nieszczęśliwego takiego naprowadzić na drogę prawą i zrobić z niego użytecznego społeczeństwu członka.

3. Szkodliwe bardzo jest w czasie jakiegokolwiek kuracyi merkuryalnej i po przebyciu téjże wszelkie zamięwienie i przekroczenie przeciwko prawidłom dyetetycznym. Uchronić się tego trudno w prywatnej praktyce, nawet u osób oświeconszych i zamożnych, które o potrzebie zachowania przepisów lekarskich przekonane, są zarazem w stanie wypełniać

je z wszelką ścisłością, a cóż dopiero powiedzieć o praktyce szpitalowej, gdzie lud nieoświecony i zabobonny stara się różnemi sposobami oszukiwać baczność lekarzy i pilnujących go osób, gdzie niepodobna zapobiedz temu, aby nigdy zaziębienie się chorego w chwili najbardziej stanowczej nie nastąpiło. Przypuściwszy z resztą, iż chory w szpitalu zachowa się należycie i nie ulegnie zaziębieniu, tedy też same wpływy szkodliwe po ukończonej kuracyi merkuryalnej na niego działające, podobnego złego staną się przyczyną. W porze zimowej wypuszczeni ze szpitala chorzy, nie wszyscy mają należycie ciepłą odzież, a szczególniej też w smutnym są co do tego położeniu ubodzy włościanie, inni znowu z rodzaju zatrudnienia swego, przymuszeni są za powrotem do domów wystawiać się na działanie zimna. Pierwszym administracya szpitala Ś. Łazarza stara [się ile możności zaradzać, opatrując biednych w to co im jest do okrycia ciała niezbędnie potrzebną, ale drugiemu zapobiedz niepodobna, równie jak i temu aby wyleczeni merkuryalnie chorzy nie zbyt kowali zaraz w pokarmach i napojach, albo też przez ubóstwo i nędzę nie byli zmuszeni do używania takich, które im szkodzić mogą.

Wszystkie te dopiero wymienione wpływy szkodliwe działające na chorych w czasie kuracyi nie merkuryalnej i jej ukończeniu, nie pociągają za sobą tak zgubnych skutków, i to tylko chyba złego

zrządzić mogą, że kuracją nieco przedłużą. Kuracja przeto niemercuryalna z tego względu uważana, ma znacznie przeważającą wyższość nad kuracją merkuryalną.

4. Wyższość ta jeszcze jest większą w tych przypadkach, dość często wydarzających się, gdzie chorzy oprócz zarazy wenerycznej przynoszą do szpitala ważne połączenia chorób, leczenia merkuryalnego nieznoszących, i znacznie się pod wpływem onego pogorszających, jakimi mianowicie są: szkorbut, niektóre zapalenia, gruźliki w płucach do suchot usposabiające i t. p.

Odkrycie, iż choroba weneryczna da się uleczyć i bez merkuryuszu, zastosowane do leczenia chorych tego rodzaju, jest wielkiem dobrodziejstwem dla rodu ludzkiego, zdolnem uratować życie nie jednego chorego, któryby inaczej musiał padać ofiarą zadawniałych przesądów.

5. Czy po kuracji niemercuryalnej chorób wenerycznych pierwotnych, chorzy nie są wystawieni częściej na niebezpieczeństwo chorób wenerycznych następnych, i czy choroby te nie są zjadliwsze od chorób następnych, które się po kuracji merkuryalnej rozwijają, na rozwiązanie tego zapytania niema jeszcze dostatecznej liczby danych w regestrach chorych szpitala Ś. Łazarza, jednakowoż to co się w nich znajduje, zgadza się z licznemi tego rodzaju spostrzeżeniami; w Anglii i we Francyi, z których się okazuje, że choroby następne nie

częścięj wydarzają się po kuracyi niemerkuryalnej, a co do gwałtowności, są one i owszem w ogółności daleko łagodniejszymi, najczęściej pod postacią wyrzutów skórnych objawiającemi się.

6. Ważną bardzo jest rzeczą w szpitalach dbać o jak największą czystość powietrza, niepodobna zaś dopiąć tego w całej rozciągłości, przy kuracyi merkuryalnej, która pociągając za sobą bardzo często ślinotok, napawa atmosferę chorego otaczającą, wyziewami zwierzęcemi przenikliwego odoru, szkodliwy wpływ wywierającemi na innych chorych, a szczególnież też rany lub wrzody mających, z kąd złośliwość owrzedzeń i tak zgubna gangrena szpitalna początek swój bierze. Kuracya niemerkuryalna jest zapewne jedną z głównych przyczyn, iż od niejakiego czasu nie dają się u niego spostrzeżać owe smutne wypadki, nieraz śmierć nawet chorego za sobą pociągające.

7. Koszta kuracyi niemerkuryalnej w szpitalu Ś. Łazarza są bardzo małe. Używane w tym celu środki lekarskie, jakimi są: sól gorzka, siarczan cynku i t. p. należą do najtańszych, kąpiele zaś dość często powtarzane, przez gospodarnie zaprowadzony zarząd szpitala, niewiele kosztują. Dodawszy więc do tego te jeszcze okoliczności, iż chorzy prawie przez cały ciąg kuracyi, szupłą tylko dostają dyetę, i uważając czas średni bywania kuracyi niemerkuryalnej, ten naturalny wypadnie ztąd

wniosek, że kuracya niemercuryalna jeżeli nie robi oszczędności szpitalowi, tedy przynamniej nie pociąga za sobą większych kosztów niż kuracya merkuryalna.

8. Jak w całej medycynie praktycznej niema nic bezwarunkowego, tak iż taż sama kuracya, która w pewnej chorobie pod pewnemi okolicznościami z najswietniejszym użycją bywa skutkiem, w innych okolicznościach albo się bezskuteczną albo nawet i szkodliwą staje, tak też podobnie rzecz ma się i z kuracyą niemercuryalną w chorobach wenerycznych. Są niektóre rodzaje chorób wenerycznych, gdzie ona się niedostateczną okazała, jak np. w chorobach wenerycznych zajmujących miąższość kości; w innych znowu nierostropnie byłoby wystawiać chorego na niebezpieczeństwo grożące mu zniszczenia ważnego jakiego organu, gdy temu jak wszystkim wiadomo, dziełne użycie merkuryuszu zdolne jest położyć tamę. Przypadki jednak takie w praktyce szpitalnej Ś. Łazarza są dosyć rzadkie, stanowią więc tylko niejako wyjątek od prawidła ogólnego.

Z tego co poprzedza okazuje się przeto, iż czas trwania kuracyi niemercuryalnej w ogólności nie jest dłuższy; a w niektórych przypadkach jest krótszy od czasu trwania kuracyi merkuryalnej, iż osoby po kilkakroć w jednym roku merkuryalnie leczone, nierównie więcej cierpią ztąd na zdrowiu, niż osoby leczone nie merkuryalnie, iż zaziębieenie i

wady w dyecie popełnione, równie w czasie kuracyi merkuryalnej jakoteż po jej przybyciu, których ze wszystkiém uniknąć w szpitalu nie można, bardzo szkodliwie działają na organizm, co niema miejsca przy kuracyi merkuryalnej, iż są połączenia chorób innych z chorobami wenerycznymi, nie dozwalające w żaden sposób używania merkuryusu; iż nieczystość powietrza od kuracyi merkuryalnej nieoddzielna, wystawia nieraz chorych na niebezpieczeństwo życia ich zagrażające; iż koszt kuracyi merkuryalnej nie są wyższe od kosztów kuracyi niemercuryalnej; nareszcie, iż pomimo tego w niektórych przypadkach, na szczęście dość rzadkich, nie można się obejść bez merkuryusu.

Z tych powodów zdaniem byłej Rady Ogólnej Lekarskiej, kuracya niemercuryalna w praktyce szpitalnej wyższą jest w ogólności nad kuracyą merkuryalną, wielkie dla chorych i dla szpitala przynosząc korzyści; nie można jej jednak uważać za wyłącznie wskazaną, bo są przypadki w których kuracyi merkuryalnej musi nastąpić pierwszeństwo.

Ówczasowy Prezydujący w Radzie Ogólnej Lekarskiej

Radca Kollegialny (podpisano) SZTUMMER.

(podpisano) *Woyde.*

(podpisano) *Fijałkowski.*

LISTA OSÓB

leczonych w szpitalu Ś. Łazarza, na choroby
weneryczne bez użycia środków merkuryalnych.

I.

LISTA KOBIEC

leczonych w szpitalu Ś. Łazarza na choroby weneryczne bez merkuryuszu, pod okiem Delegacyi od dnia 1 Października 1836 do dnia 24 Lutego 1837 roku.

	RODZAJ CHOROBY	Numer bieżący	IMIE I NAZWISKO	Data wejścia	Data wyjścia	Ilość dni lazareto- wych	UWAGI
	<i>A. Choroby pierwotne.</i>						
1	Wrzody części płciowych.	1	Wiktorya Bockowna	30 Paździer.	18 Listopa.	45	
		2	Julia Kędzierska	30 ditto	30 ditto	57	
		3	Maryanna Ostrowska	4 ditto	7 ditto	33	
		4	Józefa Fijałkowska	5 ditto	16 ditto	41	
		5	Julianna Pfaff	7 ditto	18 Stycznia	102	
		6	Karolina Pietrzyk	5 Listopada	28 Grudnia	53	
2	Wypływ śluzu z części płciowych i owrzedzenia tyche, tudzież około stolca.	7	Franciszka Wiśniewska.	27 Września	31 Paździer.	54	
		8	Maryanna Puciłowska	7 Paździer.	16 Listopa.	39	
		9	Katarzyna Kisielska	7 ditto	2 Grudnia	55	
		10	Franciszka Janowska	9 ditto	31 Paździer.	22	
		11	Maryanna Orłowska	10 ditto	18 Stycznia	99	
		12	Zofia Jankoska	30 ditto	.	.	
		13	Katarzyna Kuligowska	28 Stycznia	24 Lutego	37	
3	Wypływ śluzu z części płciowych i wyrosłe tyche.	14	Maryanna Krysińska	2 Paździer.	23 Listopa.	51	
		15	Cecylia Lewandowska	12 Grudnia	21 Lutego	75	
		16	Maryanna Soboczyńska	12 ditto	.	.	
		17	Ludwika Gronowska	16 ditto	24 ditto	71	
		18	Rozalia Hass	16 ditto	1 ditto	47	
		19	Maryanna Raczkowna	12 Stycznia	1 ditto	21	
		20	Agnieszka Danielówna	14 ditto	24 ditto	41	
		21	Maryanna Leśniewska	18 ditto	.	.	
		22	Barbara Korysiowna	7 Lutego	.	.	
4	Wypływ śluzu z części płciowych, owrzedzenia i wyrosłe tyche.	23	Agnieszka Kryzewka	12 Paździer.	7 Listopa.	26	
		24	Maryanna Prull	6 Grudnia	11 Stycznia	26	
	<i>B. Choroby następne.</i>						
1	Wyrzuty skórne, owrzedzenia i wypływ śluzu z części płciowych.	25	Julia Bawolińska	23 Paździer.	28 Stycznia	86	
		26	Franciszka Bielanoska	12 Grudnia	11 ditto	30	
		27	Elżbieta Kroziatówna	2 Stycznia	24 Lutego	53	
		28	Krystyna Grabarczyna	11 ditto	24 ditto	45	
2	Wyrzuty skórne, wyrosłe w różnych miejscach i wypływ śluzu z części płciowych.	29	Wiktorya Podczaska	17 ditto	.	.	
		30	Maryanna Zylińska	7 Lutego	.	.	
		31	Barbara Raykiewicz	7 ditto	.	.	
		32	Franciszka Nagalska	7 Paździer.	16 Listopa.	39	
3	Wyrzuty skórne, owrzedzenia, wyrosłe w rozmaitych miejscach i wypływ śluzu z części płciowych.	33	Wiktorya Rumkoska	21 ditto	16 ditto	36	
		34	Maryanna Skopowa	8 ditto	28 Paździer.	20	
		35	Tekla Spychalina	6 Grudnia	11 Stycznia	30	
4	Wyrosłe w gardle i wypływ śluzu z części płciowych.	36	Maryanna Skopowa	7 Stycznia	15 Lutego	40	
		37	Barbara Strzelecka	18 ditto	.	.	
							Przeszła na trykcy
							Wróciła po 1. kuracyi, pozostała w szpitalu

Przewidyjący w Radzie

(podpisano) Doktor STUMMER.

II.

LISTA MĘŻCZYŹN

leczonych w szpitalu Ś. Łazarza na choroby weneryczne bez użycia środków merkuryalnych, pod okiem Delegacji od d. 1 Października 1836 do d. 24 Lutego 1837 roku.

	RODZAJ CHOROBY	Numer bieżący	IMIE I NAZWISKO	Data wejścia	Data wyjścia	Ilość dni lazareto- wych	UWAGI
	<i>A. Choroby pierwotne.</i>						
1	Wrzody członka męskiego.	1	Michał Zagorski	3 Paździer.	15 Paździer.	12	
		2	Hilary Wrzosek	4 ditto	7 Listop.	34	
		3	Krystyan Hibich	15 ditto	23 Grudnia	69	
2	Wrzody członka męskiego i bąbony.	4	Józef Szarf	4 ditto			pozostał w szpitalu
		5	Hieronim Korbański	15 ditto	19 ditto	65	
3	Wrzody członka męskiego i fimozis.	6	Wincenty Groński	18 dito	14 ditto	57	
		7	Marcin Zawadzki	29 ditto	21 ditto	53	
		8	Józef Radliński	22 Grudnia	11 Stycznia	20	
		9	Michał Fijałkowski	24 ditto			pozostał w szpitalu
4	Wypływ kanału moczowego i zapalenia jądra.	10	Michał Zagorski	3 Paździer.	15 Paździer.	12	
	<i>B. Choroby następne.</i>						
1	Wrzody członka męskiego i w gardle.	11	Felix Rajeski	9 Grudnia	11 Stycznia	33	
2	Wyrośli części pęciowych i w gardle.	12	Walenty Smoliński	18 Stycznia			pozostał w szpitalu
3	Wyrzuty skórne.	13	Michał Kruszyński	1 Listop.	21 Grudnia	50	
4	Wyrzuty skórne, tudzież owrzodziałe części pęciowych i w gardle.	14	Józef Wilkowski	30 Paździer.	21 ditto	52	
		15	Kajetan Michałowski	8 ditto	14 ditto	37	
		16	Kazimierz Grzybowski	24 Grudnia			pozostał w szpitalu
		17	Marceli Kłaczyński	24 ditto	24 Grudnia	63	
		18	Andrzej Kua	18 Stycznia	24 Listop.	38	
		19	Wincenty Graff	3 Paździer.	7 ditto	30	
		20	Marcin Kowalski	14 Grudnia	1 Lutego	40	

Prezydujący w Radzie Ogólnej Lekarskiej
(podpisano) STUMMER.

III.

Tabella chorych wenerycznych wyleczonych bez merkuryuszu, pod okiem Delegacyi od dnia 1 Października 1836 roku do 24 Lutego 1837 roku.

Na choroby weneryczne pierwotne wyleczono	Mężczyzn	8	} Razem	28	} 45
	Kobiet	20			
Na choroby weneryczne następne wyleczono	Mężczyzn	8	} Razem	17	
	Kobiet	9			

Prezydujący Radca Kollegialny
 (podpisano) STUMMER.

IV.

Tabella chorych wyleczonych bez merkuryuszu na choroby weneryczne pierwotne w szpitalu
S. Łazarza w latach 1834, 1835 i 1836.

WYSZCZEGÓLNIENIE CHORÓB		1834		1835		1836		RAZEM
		Męż- czyzn	Kobiet	Męż- czyzn	Kobiet	Męż- czyzn	Kobiet	
1	Tryper	„	9	„	11	2	7	29
2	ditto i opryszenie (exçariatico) . . .	„	12	„	96	„	79	187
3	ditto i wrzody części płciowych tudzież około stolca	„	16	„	147	26	96	285
4	Tryper wyrośle (condilomata)	„	„	„	102	34	203	339
5	ditto ditto i wrzody	„	„	„	97	17	87	201
6	ditto ditto tudzież fimozis :	„	„	„	„	9	„	9
7	ditto i bąbony	„	„	„	52	5	46	103
		„	37	„	505	93	518	
			37		505		611	1,153

Prezydujący w Radzie

(podpisano) STUMMER.

V.

Tabella chorych wyleczonych bez merkuryuszu na choroby weneryczne następne, w szpitalu
Ś. Łazarza w latach 1835 i 1836.

WYSZCZEGÓLNIENIE CHORÓB		1835		1836		RAZEM
		Męż- czyzn	Kobiet	Męż- czyzn	Kobiet	
1	Wyrzuty skórne	19	5	21	„	45
2	Wyrośle weneryczne	„	36	13	38	87
3	Wrzody gardła	„	7	3	5	15
4	Zapalenie oczów	„	4	„	5	9
5	Nabrzęknięcie kości	„	„	„	2	2
		19	52	37	50	„
		71		87		158

Prezydujący w Radzie ogólnej Lekarskiej, Radca Kollegjalny

(podpisano) Doktor STUMMER.

VI.

TABELLA POROWNAWCZA

wykazująca czas średni trwania kuracyi, za pomocą merkuryuszu i bez merkuryuszu
w szpitalu Ś. Łazarza.

	u Mężczyzn		u Kobiet	
	w choro- bach pier- wotnych	w choro- bach nastę- pnych	w choro- bach pier- wotnych	w choro- bach nastę- pnych
Czas średni kuracyi merkuryalnej wynosi dni	34	36	39	57
Czas średni kuracyi niemercuryalnej z 3 miesięcy	33	34	46	47
Czas średni kuracyi merkuryalnej pod okiem Delegacyi z 5ciu miesiący — dni	29	35	46	40

Prezydujący w Radzie Ogólnej Lekarskiej,
Radca Kollegjalny Doktor Medycyny
(podpisano) STUMMER.

Kopia z Nru 3,485.

Warszawa d. $\frac{15}{27}$ Stycznia 1838 r.

RADA LEKARSKA

DO

*JW. Prezesa Rady Głównej
Opiekuńczej Instytutów Do-
broczynnych.*

Na zapytanie w odezwie JW. Prezesa z d. 30 Października r. z. N. 2,363 czyli chorzy rakowaci bez obawy zarażenia osób styczność z niemi mających, mogą być wypuszczani z szpitala, jeżeli zażądają powrotu do domu lub familii, Rada Lekarska ma zaszczyt oświadczyć, iż rak zamknięty (scirrhus) pod żadnym względem nie jest zaraźliwy, rak zaś otwarty stać się może zaraźliwym, to jest posoka z wrzodu rakowatego wypływająca, może przeniesiona na miejsce ciała drażliwe, delikatnym nadskórkiem pokryte lub zranione, sprawić wrzody złośliwego rodzaju.

Gdy wszelako zarażenie dzieje się tylko przez ścisłe i bezpośrednie dotknięcie, można osobom na nieuleczony rak otwarty chorującym; jeżeli tego zażądają, pozwolić powrócić do domu familii; wtenczas jednak osoby takiego chorego otaczające ostrzedz należy, aby wystrzegały się zbroczenia

części wszelkich zranionych np. warg, części płciowych i t. p. posoką z wrzodu rakowatego ściekającą, aby zatem, jeżeli rak znajduje się na wargach lub na języku, zaniechały całowania, wszelkiego wspólnego używania naczyń i narzędzi do picia i jedzenia służących, fajek, instrumentów dętych i t. p.; przy raku macicznym, aby się wystrzegaly współkowania, lub wspólnego używania wstrzykawek macicznych (Mutter Spritze), równie aby w ogólności przy każdym raku otwartym, nie używały wspólnie bielizny, pościeli, ręczników i wszelkich innych efektów, które z rakiem otwartym w ściślejszj zostawały styczności. Nadto przestrzegać należy aby dla zabezpieczenia osób otaczających, używano przy chorych tego rodzaju największą z każdego względu czystość, aby skubanka i opaski, któremi się wrzody opatrywały, po użyciu każdym natychmiast spalono; i aby po zaszłej śmierci podobnych osób, bielizna wszelka i pościel, które kiedykolwiek zbroczone zostały, posoką rakową zniszczyć przez spalenie, jako też słomę i materac na którym leżał chory. Suknie zaś i inna bielizna, które nie przeszły posoką, po 24 godzinném moczeniu w ługu z popiołu, mogą być zdrowym do użycia oddane.

Prezydujący Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) Dr HANÓW.

(podpisano) Sekretarz *Buczyński.*

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU N. Dz. } Wyd. 1,336
Warszawa d. $\frac{1}{2}$ ⁶ Stycznia 1838. } Gener. 4,422

D O

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich i Urzędu Muncypalnego Miasta Stołecznego Warszawy.

Niektóre z Rad szczegółowych szpitali użalały się, iż władze wykonawcze przesyłają im exekucye wojskowe za nieuiszczenie różnych należności sądowych, skarbowych i t. p. kiedy skuteczny sposób odzyskania takich należności byłby przez odniesienie się do administracyj szpitalnych, lub w razie zwłoki do władzy nad temiż administracyami położonych.

Kommissya Rządowa zważając, iż w rzeczy samej zsyłanie wojskowych exekucyj do instytucyj publicznych pod opieką Rządu zostających, jest niewłaściwem, poleca N. N. wydanie do kogo wypada zarządzeń, aby podobne postępowanie nadal nie miało miejsca, aby w razie bezskuteczności

*

(354)

wezwań tego rodzaju do administracyi szpitalnych, udawano się do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, która środków zaradczych wskazać nieomieszka.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) GOŁOWIN.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu
(podpisano) M. LUBOWIDZKI.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu
(podpisano) S. Deszert.

Kopia z Nru 2,644.

Warszawa d. 26 Lutego 1838 r.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

Rady Szegółowej Szpitala Starozakonnych w Warszawie.

Uznawszy potrzebę ustanowienia przy szpitalu Starozakonnych w Warszawie lekarza, któryby ciągle mieszkając w gmachu szpitalnym, ciągłą dla chorych zapewniał pomoc, na przedstawienie Rady szegółowej, następującą dla tegoż lekarza przepisuje Instrukcyą:

1. Lekarz szpitala zostaje pod zwierzchnictwem naczelnego lekarza szpitala, a obowiązany jest dopełniać polecenia na piśmie dane lekarzy ordynujących względem szególnych chorych w oddziałach.

2. Jest obowiązany mieszkać w szpitalu, tak dla dania chorym każdego czasu w nagłych przypadkach, niecierpiących zwłoki, potrzebnej pomocy; jako i do pilnowania należytego porządku w całym szpitalu.

3. Lekarz szpitala przeznacza chorych kwalifikujących się do przyjęcia do szpitala po stosowném ich wyexaminowaniu co do rodzaju choroby, do właściwych oddziałów, wydając każdemu dowód według drukowanych schematów, na ten cel zaprowadzonych; udziela oraz wszelkiej pomocy lekarskiej tam, gdzie choroba jest ciężką i wymaga spiesznego ratunku, a chory przybył już po wizycie lekarza ordynującego w oddziale. On odbywać będzie poliklinikę, czyli udzielać rady lekarskiej chorym w szpitalu pozostać niemogącym, lub niechcącym, w godzinach stale oznaczyć się mających, gdzie po należytém wyexaminowaniu chorego, przepisze potrzebne lekarstwa, ściśle stosując się do farmakopei szpitalnej, i prześle go z receptą do przełożonego wewnętrznej administracji szpitala, zanotowawszy wprzód do osobnej księgi chorych poliklinicznych, imię, nazwisko, wiek chorego, jego zamieszkanie, rodzaj choroby oraz czas trwania téjże. Baczyć będzie na to ściśle, aby chorzy którzy poliklinicznie leczeni być mogą, do szpitala przyjmowani nie byli, inaczéj za kosztą z własnej pensyi odpowiada.

4. Obowiązkiem lekarza szpitala jest: rano i wieczorem zwiedzać wszystkie oddziały chorych w szpitalu; rano latem o godzinie $6\frac{1}{2}$, zimową porą o $7\frac{1}{2}$ przed wizytą lekarzy ordynujących; winien przekonać się czyli wszystko na salach jest w porządku tak, iżby przybywający lekarz ordynujący

zaraz mógł przystąpić do swój czynności. Przy opatrunku chorych przez chirurgów i felczerów w każdym oddziale obecnym być powinien, aby dopilnować starannego wykonania téj czynności; opatrunek zaś chorych w oddziale chirurgicznym, po ważnych operacjach sam uskutecznia. Oprócz tych wizyt obowiązkowych, winien jeszcze zwiedzać sale chorych często w nocy niespodziewanie i w każdym innym czasie niezwłocznie, gdy zostanie uwiadomionym, że tam obecność jego jest potrzebną.

Przy każdym zwiedzaniu sal chorych, oprócz szczegółów wymienionych przy wizycie rannéj zwrócić ma uwagę i przekonać się:

- a) Czyli chirurgowie, felczery i posługacze obojéj płci pełnią należycie obowiązki służby, jak dalece chorzy zażywają lekarstwa i inne środki kuracyjne im przepisane.
- b) Aby powietrze w salach było należycie odświeżane, i w zimie jego temperatura była odpowiednią potrzebie chorych, i aby nie było cugów.
- c) Aby chory nowo przybyły do szpitala, otrzymał zupełnie świeżą pościel i bieliznę, tudzież, aby bielizna u innych chorych zmienianą była w miarę potrzeby, i aby chorzy nigdy brudnej lub podartéj bielizny nie używali.

- d) Aby chorzy w salach dniem i nocą bez dozoru i potrzebnej pomocy nie zostawali; aby ze strony chirurgów, felczerów i posługaczy obojędz płci ściśle wykonano wszelkie przepisy lekarskie, względem chorych wydane, tak co do udzielenia im lekarstw i pokarmów, jak i do innej pomocy i usługi, tudzież aby te osoby obchodziły się z choremi łagodnie.
- e) Aby w salach chorych ciągle największa panowała cichość tak ze strony chorych jak i osób do służby należących; tudzież porządek i czystość.
- f) Aby tablice w głowie łóżek przy ścianie umieszczone, zupełnie były stosownie do przepisów i obejmowały czytelnie i wyraźnie: nazwisko chorego, datę wejścia do szpitala, rodzaj choroby, i porcyą żywności.

5. Lekarz szpitala obowiązany jest assystować przy każdej operacyi lekarzowi ordynującemu w oddziale chorych zewnętrznych, dopilnować troskliwie chorego po ważnej operacyi, jak długo tego będzie potrzeba, tudzież uskutecznić opatrunek takich chorych. Odbywać będzie wizytę u chorych w każdym oddziale za lekarza ordynującego, gdy oto na piśmie wezwanym zostanie, i dawać chorym ratunek w nagłych przypadkach do czasu przybycia lekarza ordynującego. W końcu winien jest ściśle dopełniać polecenia lekarzy ordynujących, dotyczące

szczególnych chorych, w książce na to przeznaczonej zapisane, która ma być przez felczera przesłaną, gdy takie polecenie zajdzie.

6. O każdym nadzwyczajnym przypadku, lub nagłym pogorszeniu choroby, wymagającym obecności lekarza ordynującego, winien natychmiast donieść lekarzowi właściwego oddziału.

7. On utrzymywać będzie żurnale lekarskie, czyli księgi oddziałowe, sporządzać z nich rapporta kwartalne, które lekarze właściwych oddziałów podpiszą, kontrolować zaś ma rapporta dzienne i tygodniowe o ruchu chorych, podające się przez kancellaryą.

8. Za danym znakiem do rozdawania jedzenia udać się ma lekarz szpitala do kuchni, celem przekonania się, czyli pokarmy dla chorych są dobrze sporządzone i w przepisanej ilości na sale chorych zostają wydawane; przez rewizye sal chorych podczas jedzenia przekonywać się będzie, czyli każdy chory otrzymał żywność taką, i w takiej ilości jaka mu jest zapisana. Gdyby w tém wszystkiém okazało się jakiegokolwiek uchybienie, donieść o niem członkowi Rady służbę miesięczną mającemu, ażeby tenże wy badał przyczynę i złe usunął.

9. Szczególniejszą zwróci uwagę na ciężko słabych i dopilnuje ażeby im wszelka usługa z największą troskliwością czynioną była, tudzież ażeby lekarstwa regularnie dawane, jak i inne polecenia lekarza ordynującego z największą akuratnością wykonane były.

10. Lekarz szpitala ma zwierzchnictwo nad felczerami i posługaczami szpitalnemi obojęd płci, i dopilnuje, aby każdy z nich ściśle pełnił obowiązki służby, w razie uchybienia tychże, po poprzedniem napomnieniu, przedstawia Radzie szczegółowej niepoprawnych do ukarania lub oddalenia.

11. Nadzór nad osobami mającemi przestrzegać czystości w szpitalu, tudzież nad osobami którym powierzona jest bielizna szpitalna, porucza się lekarzowi szpitala; co do ostatnich zwróci on i na to uwagę, aby bielizna brudna po chorych zaraźliwemi chorobami dotkniętych, jako to: wenerycznych, świerzbowatych i t. p. oddzielnie była prana.

12. Lekarz szpitala dopilnuje, ażeby chorzy do szpitala przyjeści, nim zajmą łóżka dla nich przeznaczone, jeżeli stan zdrowia pozwoli, kąpali się lub w przeciwnym razie, po należytem obmyciu ich, zajęli miejsce sobie wskazane; także przestrzegać będzie należytego porządku w kąpieli.

13. Czynność lekarza szpitala, również w dzień jak w nocy, gdy tego zajdzie potrzeba, tylko w obrębie szpitala ma miejsce, po za obrębem szpitala nie go nieobowiązuje w dzień i w nocy.

14. Godziny po południowe aż do wizyty wieczornej, zostają dla lekarza szpitala wolnemi.

15. Lekarz szpitala obowiązany jest z choremi jak najłagodniej obchodzić się, niedopuszczać się żadnego karcenia słowy zelżywemi, a témbardziej wymierzania kary, chociażby chory na nią zasłużył, lecz udać się w tym względzie do Rady szpitalowej.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

w Warszawie d. 19 Marca 1838 r.

N. 2,706.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

RADY SZCZEGÓŁOWÉJ

*Marcinkanek, Ś. Łazarza,
Ewangelickiego, Braci Mi-
łosierdzia, Domu Zdrowia,
Miejskiego, Instytutu oftal-
micznego, Starozakonnych.*

Niektóre Rady szczegółowe szpitali Warszawskich użalały się iż od wozów wywożących ciała zmarłych w tychże szpitalach, pobierana jest przy rogatkach opłata kopytkowego, pomimo iż od opłaty téj wolne są szpitale sióstr miłosierdzia.

Podług udzielonego Radzie Głównej przez Komisją Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego objaśnienia, taryffa opłaty kopytkowego czyli rogatkowego w ustępie *h* stanowi, iż wozy szpitalne należnemi świadectwami i listami otwartemi Urzędu Muncypalnego Miasta Stołecznego Warszawy opatrzone, wyłączone są od opłaty.

(363)

Stosownie do uznania Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, przepis ten i do wozów ciała zmarłych ze szpitalu wywożących niezaprzeczenie zastosowany być winien. Niepozostaje przeto Radzie szczegółowej jak skutek przez zniesienie się z kim wypada, zapewnić.

Radca Stanu, Prezes

(*podpisano*) J. LUBOWIDZKI.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I INSTYT.

N. 3,398
11,789

w Warszawie dnia 9 (21) Marca 1838 r.

DO

*Wszystkich Gubernatorów i
pełniących obowiązki Gu-
bernatorów Cywilnych.*

Doświadczenie okazuje, iż zaprowadzenie karbonu po biórach Rządowych i urządzenie kwesty wielkonocnej, której właśnie czas teraz nadchodzi, przyczynia się chociaż małemi kwotami do wspierania szpitali. Dochód z tego źródła powiększa się jeszcze, gdy Urzędnicy odbywający licytacye na różne dostawy, starają się skłaniać licytujących do małych ofiar dla szpitali. Pomyślne skutki zarządzeń tego rodzaju, dały się już osiągnąć w Płocku, za staraniem byłego tamecznego Gubernatora.

Podając przeto te myśli i wypadki do wiadomości N. N. Kom: Rząd: niewątpi, iż JW. Pan zechcesz je w Gubernii oddanej swemu zarządowi zastosować do dobra ludzkości, i urządzić karbony po wszystkich biórach i kassach administracyjnych, jako też za wpływem swoim i w biórach innych,

wydziałów. Gdzie szpitale są już w używaniu tego poboru, ten ma być im zostawiony. Idzie przeto szczególnie o urządzenie nowych karbon.

W tej mierze zechce Rząd Gubernialny znieść się z radami szczegółowemi szpitali, w których okręgu mają być nowe karbony urządzone i urządzić kontrolę zapewniającą szpitalom akuratny wpływ zebranych kwot.

Oczekuje Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego rychłej wiadomości o zarządzeniach z powodu niniejszego wydać się mających.

Dyrektor Wydziału
(podpisano) BOŁGOWSKI.

Dyrektor Kancellaryi Refer. Stanu
(podpisano) S. Deszert.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU

N. Dz. { Wydz. 5,591
 Gener. 9,134

Warszawa d. 23 Kwietnia
5 Maja 1838 roku.

Rada Administracyjna przez wypis z protokołu posiedzeń z dnia ^{25 Stycznia}_{6 Lutego} r. b. N. 14,380 na przedstawienie Kom. Rząd. Przych. i Skarbu, postanowiła, aby porządek decyzją téjże Rady z d. 1° Października 1837 ustanowiony, co do podawania przez Urzędników memoriałów do Tronu, był również zachowany przez Urzędników przy podawaniu prośb do Rady Administracyjnej i do wszelkich innych władz Królestwa: poleca przeto Radzie Głównej, aby o tém wszystkich od siebie zawisłych Urzędników dokładnie zawiadomiła z ostrzeżeniem, iż prośby z przekroczeniem porządku tego zanoszone, zwracane będą bez odpowiedzi i aby sama dopilnowała na przyszłość bacznie, iżby podania Urzędników tylko w porządku powyż przedstawiłone, brane były pod rozpoznanie i decyzją.

Dyrektor Wydziału
 (podpisano) BOŁGOWSKI.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu
 (podpisano) *Deszert.*

D o
 Rady Głównej Opiekuńczej
 Instytutów Dobroczynnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU. N. Dz. $\left. \begin{array}{l} \text{Wydz. 6,883} \\ \text{Gener. 22,924} \end{array} \right\}$

Warszawa d. 21 Maja
2 Czerwca 1838 r.

DO

Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.

Przy odezwie Rady głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych z d. 1²/₄ Grudnia z. r. N. 2,620 otrzymał Rząd Gubernialny między innymi urządzeniami szpitalnemi, także farmakopeę szpitalną dla jednostajnego zapisywania lekarstw po szpitalach wydaną, a przez Kommissyą Rządową w d. 1⁶/₂ Lutego r. b. zatwierdzoną. Farmakopeę tę otrzymały także wszystkie Rady szpitalne, ponieważ takowe urządzenie stosownie do dyspozycyi Rady głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych od d. 1⁵/₅ Czerwca r. b. nieodzownie ma obowiązywać, przeto Rząd Gubernialny o tém obwieści wszystkim lekarzy Gubernialnych, obwodowych i więziennych, aptekarzy i materyalistów i kogo dotyczyć może. Z swojej zaś strony skutku o ile do niego zależy dopilnuje.

Dyrektor Wydziału

(*podpisano*) BOŁGOWSKI.

Dyrektor Kancellaryi

(*podpisano*) Rogalski.

w Warszawie, d. 9 Mca Czerwca 1838 r.

N. 2,924.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

DO

Rady Szegółowej Szpitala N. N.

Postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa z dnia ^{20 Lipca} _{1 Sierpnia} 1837 roku przepisało rozmiary i kształt pieczęci przez wszelkie Władze Rządowe używać się mających. Podług tego postanowienia dotychczasowe pieczęcie tylko do czasu wygotowania nowych używane być mają.

Rada Główna obowiązana będąc zadość uczynić téj woli Rządu, o ile od niej zależy, wzywa Radę szegółową, aby przedstawiła Radzie Głównej wycisk na laku pieczęci, której dotąd używa.

Wycisk ten ma być jak najspieszniej przedstawionym na oddzielnym papierze od raportu odpowiadającego na niniejsze polecenie.

Radca Stanu Prezes
(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I HANDLU N. Dz. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Wyd. 7,291} \\ \text{Gen. 24,323} \end{array} \right.$

Warszawa dnia 30 Maja
11 Czerwca 1838 r.

DO

JW. Prezesa Trybunału Cywilnego Pierwszej Instancyi Gubernii Mazowieckiej.

Od chwili ustanowienia Rady Głównej opiekuńczej instytucji dobroczynnych przez postanowienie Rady Administracyjnej z dnia $\frac{15}{8}$ Sierpnia 1832 r. w Tomie 15 Dziennika Praw umieszczone, zatwierdzenie konsensów na emfiteutyczne lub wieczyste posiadanie placów i gruntów szpitalnych, należy w zupełności do téjże Rady, która w téj mierze działa w sposobie przepisany artykułem 7 tegoż postanowienia.

Od tego czasu, wiele już wydanych było konsensów, i takowe w drodze hipotecznej były i są przyjmowane. Teraz dopiero w interesie niejakiego Ignacego *Morawskiego*, który otrzymał od Rady Głównej dołączoną tu w oryginale wraz z annexami rezolucją zatwierdzającą przyznane mu przez Radę tutejszego szpitala Ś.

Łazarza prawo posiadania placu szpitalnego N. 2,288 wydział hipoteczny Trybunału zawiesił uregulowanie hipoteki tego placu, z powodu jakoby rezolucya Rady Głównej nie była wyraźnie potwierdzona przez Kommissyą Rządową.

Ponieważ rezolucya Rady Głównej w zupełnym znajduje się porządku, nie potrzebuje przeto oddzielnego zatwierdzenia Kommissyi Rządowej, i z tego względu Kommissya Rządowa ma honor upraszać JW. Prezesa, aby rzecz sprostować i ułatwienie interessentowi przynależne zapewnić zechciał.

Dyrektor Wydziału
(podpisano) BOŁGOWSKI.

Szef Sekcyi
(podpisano) R. Bierzyński.

Nr. 2,979.

w Warszawie d. 30 Mca Czerwca 1838 r.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA.

Nieotrzymała dotąd od Rady szczegółowej wiadomości, w jakim sposobie rozwinięty przez nią został Art. 16 postanowienia Rady Administracyjnej d. $\frac{16}{28}$ Sierpnia 1832 przepisujący podział zatrudnień czyli czynności około zarządu szpitala między członków Rady szczegółowej.

Oprócz tego doświadczenie przekonało, że imiona a częstokroć nazwiska członków wielu Rad szczegółowych i lekarzy, z powodu mylnego podania mylnie zapisane są w kontrolli utrzymywanej na ten cel w biurze Rady głównej.

Chcąc w dwóch tych względach dokładne posiadać wiadomości, Rada główna wzywa Radę szczegółową aby podług dołączonego wzoru podała dokładny wykaz imienny członków swego składu tak weszłych od początku organizacyi Rady szczegółowej i później uwolnionych, jako i urzędujących dotąd.

Po wypełnieniu tym sposobem tabelli, Rada szczegółowa domiesci na niej podobneż wiadomości co do osób składających całą służbę wewnętrzną szpitala.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

W Z Ó R.

Rubryki mają być następujące :

1. Wymienienie Szpitala.
2. Data installacyi Rady szczegółowej.
3. Imiona i nazwiska osób.
4. Właściwe czyli prywatne lub urzędowe ich zatrudnienia.
5. Stopień jaki zajmują w Radzie szczegółowej lub przy szpitalu.
6. Czynności ich w Radzie szczegółowej lub przy szpitalu.
7. Data Nominacyi.
8. Data udzielonych uwolnień.
9. Uwagi.

Nr. 2,980.

w Warszawie d. 30 Mca Czerwca 1838 r.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA.

Przy rozpoznawaniu w Radzie głównej projektów różnych robót w budowlach szpitala, jako to: reperacyi, rozszerzenia lub uporządkowania, potrzebne są zwykle tak plan budowlany szpitalnej i wewnętrznego jej rozkładu, jako też plan sytuacyjny miejsca, na którym taż budowla stoi i miejsc onéjże bliskich. Potrzebna jest takż wiadomość, z której strony jest ekspozycya głównego frontu budowli.

Do ściągania tych planów i wiadomości nie masz częstokroć dosyć czasu ze względu na nagłość robót.

Chcąc nadal zaradzić wynikającym ztąd niedogodnościom, Rada główna wzywa Radę szczegółową aby jej najrychlej nadesłała:

- a) Plan elewacyi i wewnętrznego rozkładu szpitala z wyrachowaniem na miarę krajową i wykazaniem ekspozycyi frontu.
- b) Plan sytuacyjny, a jeżeli być może niwellacyi miejsca na którym stoi szpital, tudzież miejsc sąsiednich.

Plany takie gdzieby przez budowniczego rządowego sporządzone być nie mogły, mogą być odręcznie sporządzone i śpiesznie Radzie głównej nadesłane, na przyszłość zaś plany i wszelkie do nich należące papiery mają być przesyłane w dwóch exemplarzach, z których jeden w Radzie głównej pozostanie.

Samo z siebie wynika, iż tam gdzie roboty jakie są rozpoczęte, plany do obecnego stanu rzeczy zastosować, a za ukończeniem robót nowe przedstawić należy.

Radca Stanu Prezes
(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

Nr. 3,373.

Warszawa d. Mca 1⁶/₃₀ Września 1838 r.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROczynNYCH.

D O

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA.

Rada Administracyjna Królestwa wykonywając zatwierdzoną Najwyższą Ustawę dotyczącą reorganizowania służby lekarskiej cywilnej, postanowieniem d. 1²/₄ Lipca r. b. mianowała pełniącym obowiązki głównego lekarskiego Inspektora, Radcę Kollegialnego *Czetyrkina*.

Podług §. 23 rzeczonyj ustawy, Główny Medycynałny Inspektor ma prawo podług swego uznania rewidować wszelkie lekarskie zakłady, apteki, składy materyałów aptekarskich, zakłady wód mineralnych, oglądać szpitale, lazarety więzienne it. d. tudzież wchodzić ściśle we wszystkie szczegóły lekarskie. Obowiązany jest prostować wszelkie dostrzeżone uchybienia i przedstawiać Dyrektorowi Głównemu Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego potrzebę ulepszeń, o jakiej się przekona.

Na zasadzie Art. 16 téjże ustawy do zakresu działań Inspektora Głównego Lekarskiego należy zbieranie wiadomości o chorych w cywilnych szpitalach i instytutach, w tym przeto celu odbierać

będzie od tychże szpitali miesięczne i roczne raporty, podług wzoru, który będzie przepisany.

Zawiadamiając o tém Radę szczegółową, Rada główna wzywa ją o ściśle wykonywanie rozporządzeń, jakie Główny lekarski Inspektor, w skutek dostrzeganych zбочeń lekarskich wydawać będzie.

Co się zaś tycze wzorów, podług których wiadomości o chorych podawane być mają, te będą w swoim czasie wydrukowane i rozesłane.

Radca Stanu Prezes
(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

M Y

M I K O Ł A J I s z y

CESARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI

etc. etc. etc.

August III, Król Polski ustanowił w Warszawie, dekretem z dnia 21 Maja 1761 roku, dom pod-rzutek i główny cywilny szpital, nateraz szpita-lem Dzieciątka Jezus zwany, i na utrzymanie tegoż przeznaczył dwa tysiące dukatów rocznie oraz dochód z kar sądowych, co wszystko łącznie wynosiło oko-ło pięćdziesięciu tysięcy złotych. Główne nad nim zwierzchnictwo poruczył oddzielnój Radzie opiekuń-czej, składającej się wówczas z Biskupa Poznań-skiego, Starosty Warszawskiego i Wizytatora zgro-madzenia Missyonarzy.

Zważywszy: iż powyższe władze w Królestwie Pol-skiém nie istnieją, i że je zastępują inne, niemniej, że fundusze tego instytutu z czasem znacznie się po-większyły, i składają się z kapitałów, oraz dóbr ziemskich, a roczne dochody przewyższają dwa-kroć siedmdziesiąt tysięcy złotych.

Zważywszy nadto, iż wszelkie zakłady dobroczynne w Królestwie Polskiem, zostają pod opieką i zwierzchnim zarządem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, oraz

iż doświadczenie wykazało wady dotychczasowego miejscowego zarządu rzeczonego zakładu;

Na przedstawienie Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem

Postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1. Zwierzchnia władza nad wyżej wymienionym Domem podrzutek i głównym szpitalem, który ma ciągle zwać się szpitalem Dzieciątka Jezus, poruczoną zostaje Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, i téjże Kommissyi.

Art. 2. Obowiązki Rady, składającej się niegdys z Biskupa Poznańskiego, Starosty Warszawskiego i Wizytatora zgromadzenia Missyonarzy, przechodzą na główną Radę Opiekuńczą Instytutów dobroczynnych.

Art. 3. Prócz powyższej Rady utworzoną być ma Rada szczegółowa, której skład, organizacyą, jak niemniej urządzenie całego tego zakładu, przepisze tenże Dyrektor Główny.

Art. 4. Szpital ten, podobnie jak każdy inny, obowiązany jest składać Kommissyi Rządowej Spraw

Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego rachunki w formie przepisanej.

Art. 5. Obrona prawna w sprawach tego zakładu dotyczących, podobnie jak to ma miejsce co do innych tego rodzaju zakładów pod opieką Rządu zostających, należeć ma do Prokuratorji Generalnej, pod kierunkiem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6. Księża Missyonarze mają się trudnić tylko pełnieniem obrzędów religijnych i administracją Sakramentów chorym, a Siostry miłosierdzia, usługą przy tychże chorych, bez udziału w zarządzie zakładu.

Art. 7. Procent od połowy summy, złotych sto tysięcy, legowanej przez ś. p. byłego Ministra Stanu Staszica, czyli od summy 50,000, na urządzenie kliniki dla cierpiących pomieszczenie zmysłów, tak z uwagi, że taż klinika dotąd nie istnieje, jak niemniej w celu uczynienia zadosyć zamiarom dobroczynnym testatora, przeznaczamy na utrzymanie cierpiących pomieszczenie zmysłów, do pomienionego szpitala odsyłanych.

Art. Zatwierdzając wszystkie zapisy, przez osoby prywatne na rzecz tego instytutu dotąd uczynione, oświadczamy: iż nadal wszelkie dary i ofiary będą przyjmowane, i stosownie do przeznaczenia użyte.

Art. 9. W razie, gdyby po zaprowadzeniu nowej administracyi, środki, jakie instytucya ta posiada, okazały się być niedostatecznymi, miejscowa władza mocną będzie, uwagi jakie za właściwe uzna, przedstawić przez pośrednictwo Namiestnika do Naszej decyzji, stosując się do woli Naszej, objawionej Radzie Administracyjnej Królestwa w roku 1830.

Art. 10. Wykonanie niniejszego Naszego postanowienia, po umieszczeniu go w Dzienniku Praw, polecamy Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Dan w Carskiem Siele, dnia $\frac{17}{2}$ Października, roku Pańskiego 1838, a panowania naszego trzy-nastego.

(podpisano) НИКОЛАИ.

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stańu w zastępstwie,

Pomocnik Mini-tra IG. TURKUL.

Kopia

Nr. 2,765.

w Warszawie dnia ²¹ Listopada
₃ Grudnia 1838 r.

DYREKTOR GŁÓWNY

PREZYDUJĄCY

w KOMISSYI RZĄDOWÉJ SPRAW WEWNĘ-
TRZNYCH DUCHOWNYCH i OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO.

DO

*JW. Referendarza Stanu
Łasczyńskiego.*

NAJJAŚNIEJSZY PAN mając sobie przedstawiony stan szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie i sposób dotychczasowy jego zarządu, raczył dekretem swoim d. $\frac{1}{2}$ Października r. b. który się tu w kopii dołącza, polecić najłaskawiej urządzenie tego szpitala na zasadach więcej odpowiadających dobru ludzkości.

Dla rozwinięcia powyższego dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, postanowiłem utworzyć Komitet do podania mi stosownego projektu w téj mierze.

Znając zdolności JW. Pana i chęć Jego byź użytecznym Rządowi, postanowiłem Mu poruczyć prezydencją tego Komitetu, do którego powołuję na członków:

1. Pomocnika Głównego Inspektora służby lekarskiej, *Reinharda*.

2. Byłego pułkownika *Lepiže*.

3. Byłego Naczelnika Sekcyi Instytutów *Krzyżanowskiego*.

4. Doktora Ferd. *Werner*.

5. Doktora *Le Bruñ*.

Do trzymania pióra przeznaczony jest urzędnik Kancellaryi Ogólnej. Komitetowi następującą przepisuje Instrukcyą:

1. Wykazać wszystkie kapitały, ruchomości, nieruchomości, zapisy, ofiary i wszystkie dokumenta mające jakąkolwiek wartość: dla wykrycia których przedsięwziąć konieczne środki i sporządzić spis wszystkiego co się wykryje i przedstawić takowy Kommissyi Rządowej jak najszybciej.

Istniejący dotąd zarząd szpitala utrzymać do czasu na dotychczasowych zasadach pod własną wszakże opieką i rozporządzeniem Komitetu. Dla zarządu zaś szpitala na przyszłość ułożyć natychmiast projekt wewnętrznego urządzenia i uporządkowania całego zakładu we wszystkich częściach oraz ustanowienia Rady szczegółowej szpitala.

3. Wejść w szczegółowy rozbiór zarządu szpitala wszystkich przychodów i sposobu wydatkowania z uwagą że jeżeli przytém okażą się jakiekolwiek bądź kapitały lub też ruchomości i nieruchomości ntażone lub niewłaściwie użyte, przeto o ich zwróceniu uczynić niezwłocznie należyte rozporządzenie.

4. Wyłożywszy szczegółowo teraźniejsze położenie wszystkich oddziałów szpitala, przedstawić opinią o ulepszeniu tego zakładu. O postępie czynności komitet winien zdawać rapporta co dni trzy lub w miarę zachodzącej potrzeby.

O decyzji niniejszej, administracya szpitala Dzieciątka Jezus, oddzielne zawiadomienie otrzymuje.

Dyrektor Główny Prezydujący
Jenerał Adjutant (podpisano) SZYPOW.

Dyrektor Wydziału (podpisano) BOŁGOWSKI.

Kopia N. 1,422.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KROLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, mianuje niniejszém P. Romana *Czetyrkina* Radcę Kollegialnego p. o. Inspektora Jeneralnego Służby Zdrowia, Członkiem Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczyнных.

Dan w Warszawie d. 27 Grudnia
8 Stycznia 183 $\frac{1}{2}$ r.

(*podpisano*) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości
w Królestwie Polskiem, General Feldmarszałek

XIAŹE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.

(*podp.*) SZYPOW.

Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI
Zgodno z Oryginałem
Sekretarz Stanu
(*podp.*) TYMOWSKI.

w Warszawie d. 15° Mca Stycznia 1839 r.

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O
 RADY SZCZEGÓLOWEJ SZPITALA.

Rada Administracyjna Królestwa, dopełniając rozkazów JEJGO CESARSKIEJ MOŚCI, postanowieniem swoim daty ^{29 Listopada} 11 Grudnia r. z. przepisała, iż rapporta z działań rocznych Kommissyj Rządowych, mają jęj bydź przedstawiane corocznie, najdalej na dzień 15° Maja, który za ostateczny do tego termin ma bydź uważany.

Zawiadamiając o tém Radę szcogółową, widzę potrzebę zwrócić uwagę jęj, iż z powodu tęg Najwyższej Woli, tém ściślęj obowiązują jest stosować się do rozporządzenia mego d. 14° Czerwca 1836 r. na karcie 191 zbioru urzędzeń szpitalnych umieszczonego, podług którego termin do składania Radzie Głównej rapportów rocznych o stanie szpitali z dniem 15° Stycznia każdego roku jest oznaczony.

Wprawdzie między tym terminem a terminem przez Radę Administracyjną oznaczonym, zachodzi niejaki przeciąg czasu, lecz gdy ten potrzebny jest

Radzie Głównej na ułożenie i wydrukowanie ogólnego swego sprawozdania, do którego część materiałów dostarczają Rady szczegółowe, przeto dla nich żadne przedłużenie oznaczonego terminu dopuszczoném być nie może, i Rada szczegółowa złożenie rapportu za r. 1838 w sposobie przepisany przez powyższe rozporządzenie moje, łącznie z projektem do etatu na r. 1840, niezwłocznie przyspieszyć winna.

Radca Stanu Prezes
(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

ZAPISKA

NA POSIEDZENIE K. R. S. W. D. i O. P.
W PRZEDMIOCIE URZĄDZENIA SZPITALA DZIECIĄTKA
JEZUS W WARSZAWIE.

W wykonaniu dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia $\frac{17}{29}$ Października r. z. względem nowego urządzenia szpitala Dzieciątka Jezus, ustanowionym był przez Dyrektora Głównego prezydującego w K. R. S. W. D. i O. P. osobny Komitet pod prezydencją Referendarza Stanu *Łasczyńskiego*, dla opisania stanu tego szpitala i podania środków jego ulepszenia. Komitet ten ukończywszy poruczoną mu czynność, złożył dokładny rapport, którego główniejsza treść i wypadki są następujące:

Szpital Dzieciątka Jezus założony w r. 1732 za staraniem Xiędza *Baudouin* posiada dzisiaj w nieruchomościach prócz gmachu szpitalnego, dwa duże domy dochód z najmu czyniące, trzy folwarki pod Warszawą na blisko 200,000 ocenione, kapitałów pewnych lub na dobrach prywatnych lokowanych 783,422 złp. Cały majątek zakładowy wraz z wartością gmachu szpitalnego i wszelkich ruchomości szpitalnych, przenosi dwa miliony złotych a dochody stałe i niestałe dochodzą do 274,600 złotych.

Wydatki na utrzymanie szpitala nie mogły być dokładnie sprawdzone dla braku rachunków do-

wodami opatrzonych, z którychby je można wy-
ciągnąć, i z tego powodu że produkta z dóbr szpi-
talnych konsumowane są w tym zakładzie bez po-
liczenia ich wartości pieniężnej do ogółu dochodów.

Z. kilkoletnich ogólnych wykazów wydatków
szpitalnych, ustanowił Komitet średnio; roczne wy-
datki szpitala na sumę złp. 280,380:

Stan kassy w ostatnim dniu Grudnia z. r. tu-
dzież wartość zapasów zboża i wiktuałów znajdu-
jących się w szpitalu, stanowi remanent wartujący
złp. 92,350.

Długów administraeya szpitala nie ma żadnych
innych, prócz zaległych należności mamkom po-
wsiach za karmienie dzieci, wynoszących sumę
złp. 50,653.

Administracya szpitala spoczywała dotychczas
wyłącznie w ręku dwóch osób, to jest: Xiędza Re-
ktora i Panny przełożonej szpitala. Pierwszy za-
rządzał dobrami szpitalnemi, interesami jego, słu-
żbą jego mężką, i funduszami zwłaszcza na większe
wydatki obracanemi. Panna starsza zaś całém go-
spodarstwem wewnętrzném i codziennemi spr-
awkami na potrzeby szpitala. Każda z tych osób
ma osobną kassę, z której zawiadywania żadnych
szczegółowych rapportów nie składa.

Pod zwierzchnictwem tych dwóch osób należa-
ło jeszcze do administracyi zakładu: trzech Xię-
ży Missyonarzy do posługi religijnej, 20 siostr
miłosierdzia, każda osobną częścią służby zajęta,

8 officyalistów, 86 służących płci obojój i 11 rzemieślników.

Instytut Dzieciątka Jezus mieści w sobie 4 główne oddziały:

1. Dom matek i niemowląt do Instytutu oddawanych.

2. Instytut wychowania dziewcząt i chłopców starszych.

3 Szpital chorych płci obojój.

4. Dom dla kobiet obłąkanych.

Oprócz wyżej wzmiankowanych znajdują się jeszcze w szpitalu starzy i chorowici ludzie, których chociaż nie ma obowiązku utrzymywać, mieszczą się jednakże w liczbie przychodzących do zdrowia, pod nazwiskiem *Rezydentów i Inwalidów*. Szczegółowe urządzenia tych oddziałów są następujące:

a) Niemowlęta oddawane bywają albo otwarcie za opłatą 40 złp. na raz jeden, albo podrzucone do koła otwartego przed szpitalem. Przyjmowane do zakładu niemowlęta, zostają w nim dopóki się nie trafią kobiety wiejskie, któreby je na wychowanie wzięść chciały. Do niemowląt w szpitalu utrzymywanych jest zwykle 22 matek braanych z pomiędzy nierządnic i rozpustnych kobiet z miasta, o ile są zdrowe. Kobiety ze wsi składają tylko świadectwa Wójtów gmin i otrzymują dzieci na wychowanie bez ulegania żadnemu dalszemu examinowaniu, ani rewizyi lekarskiej

to za opłatą 6 złp. miesięcznie. Średni przybytek niemowląt w ciągu ostatnich trzech lat dochodzi do 845 dzieci rocznie, z których większa połowa oddawana za opłatą 40 złp. na raz jeden, z powyższej liczby zwłaszcza z pomiędzy dzieci na wychowanie na wieś oddanych, zostaje przy życiu 88 na 1,000 dzieci trzynastoletnich, reszta umiera.

- b) Oddział drugi wychowania starszych dzieci mieszczący w sobie obecnie 284 dziewcząt i 205 chłopców, zajmuje najobszerniejszy lokal całego gmachu, pierwsze wychowują się na służące ucząc się robót kobiecych, wychodzą z instytutu od lat 14 do 19 w miarę sposobności ich umieszczenia, w ciągu ostatnich trzech lat wyszło ich 135.

Koszta łożone na ich wychowanie i utrzymanie zupełnie się nie zwracają. Zdarzają się jednak przypadki, że osoby biorące dorosłe i wyćwiczone w robotach dziewczęta, dają wynagrodzenie na korzyść szpitala, co jednak zależy od umowy a więcej od wspinałomyślności biorących sieroty.

Chłopcy gorzej utrzymywani od dziewcząt są na teraz w tak wielkiej ilości, że 64 po dwóch w jednym łóżku zostaje. Umieszczono ich w rozmaitych rzemiosłach lub oddano familiom w ciągu ostatnich trzech lat 155. Również rzadko się bardzo trafia, żeby łożone

koszta na ich utrzymanie były zakładowi zwrócone.

Chłopcy sieroty najczęściej bywają oddawani ubogim rzemieślnikom.

- e) Chorzy przysyłani bywają przez policją lub przyjmowani wprost przez przełożoną siostrę miłosierdzia. Dwie trzecie chorych wchodzi do szpitala z polecenia Urzędu municypalnego i leczonych bywa bezpłatnie, tylko 7 na 100, składa niejaką opłatę, której wysokość zależy od umowy z przełożoną. Dochód z tego źródła wynosi przez przecięcie od 7 do 8 tysięcy złp. rocznie. Zawsze jest więcej chorych jak łóżek w szpitalu, pomimo że w każdej sali więcej jest łóżek, jak by ich być powinno. Lekarze nie przepisują nigdy, jaką żywność chorzy otrzymać mają, i dyeta zupełnie jest nie znana w szpitalu. Wszystkim bez różnicy dają groch, kapuśniak, krupy i barszcz, rosół i mięso raz tylko na tydzień są dostarczane, a post ścisłe jest zachowany. Wizyta chorych odbywa się raz na dzień przez lekarzy. Nie masz dla nich ani korytarzy, ani ogrodu dla przechadzki; kąpiele ani wanny wcale nie istnieją w szpitalu. W przecięciu trzech lat ostatnich okazuje się, iż dzienna ludność chorych dochodzi do 500 głów. Przybywa rocznie około 3,200, umiera część czwarta przybywających.

- d) Oddział kobiet obłąkanych jest zupełnie źle urządzony; w przecięciu wchodzi ich rocznie do 87, wychodzi z niego 45, umiera 17.
- e) Gospodarstwo wewnętrzne całego zakładu prowadzone jest podobnie, jak jakie prywatne przez Xiędza Rektora i Pannę przełożoną bez żadnych prawideł ani formalności i bez żadnej kontroli, równie żadnej władzy ani rachunki, ani rapporta składane nie bywają. Przy zakładzie zaprowadzone są: apteka szpitalna, młyn, wiatrak, browar, i szlachtuz. Apteka nie tylko dostarcza lekarstw dla chorych szpitala, lecz i expedjuje je na miasto, dawniej ciągnął z niej szpital około 8,000 dochodu rocznie, dzisiaj z powodu pomnożonej liczby prywatnych aptek, dochód czysty z apteki czyni tylko około 300 złotych. Młyn i wiatrak prócz mielenia mąki i krup dla szpitala, daje 2,900 złp. rocznie czystego dochodu. Browar wyrabia około 1,600 beczek piwa na potrzebę szpitalną. Szlachtuz przynosi w zysku oszczędzenie wydatków na opłacenie podatku konsumpcyjnego, od którego szpitale są uwolnione.

Opis tego zakładu kończy Komitet tą uwagą, iż całe gospodarstwo jego przedstawia obraz nieczystości i nieporządku, jaki nigdzie a tém więcej w zakładzie dobroczynnym cierpiącym być nie może.

Dla potrzebnego uporządkowania wspomnianego szpitala, wedle przyjętych zasad w zarządzie dobroczynnych zakładów, Komitet wnosi:

1. Wsie z ich zagospodarowaniami w wieczystą wypuścić dzierżawę.

2. Domy w Warszawie będące, zabezpieczyć w Towarzystwie ogniowém.

3. Ułożyć etaty dochodów i rozchodów szpitalnych.

4. Utworzyć Radę opiekuńczą, z członków następujących złożoną:

Z 1 prezydującego opiekuna.

Z 4 członków cywilnych.

1 duchownego.

1 budowniczego.

i 1 aptekarza.

5. Wewnętrzny zarząd szpitala winien być złożony:

Z 1 dozorca szpitala.

Z 1 kontrollera lub buchaltera.

Z 1 Ekonoma lub Kommissarza.

Z 1 Rządcy domu.

Z 3 Pisarzy, z Kancellaryi i 1 stróża.

6. Zostawić jak i dawniej przy szpitalu 18 siostr miłosierdzia, lecz zamiast 4 Xięży tylko 2.

7. Co do wydziału lekarskiego ustanowić:

1 głównego lekarza.

2 ordynujących.

4 felczerów.

1 aptekarza, i

1 prōwizora.

8. Przyjąć za zasadnicze prawidło, ażeby dzieci oddane do szpitala, nie należały już więcej do swych rodziców. Po upłynieniu lat 12 mają się uczyć rękodziel, lub być oddawanemi znanym osobom na ich żądanie.

9. Dzieci nowonarodzone niezwłocznie oddawać mamkom na wieś. W szpitalu zaś mogą tylko zostawać do czasu odesłania, to jest nie więcej nad dni dwa.

10. Naznaczyć stałą nagrodę mamkom po złp. 6 miesięcznie.

11. Urządzić wydziały dla chorych: *a*, stosownie do chorób, *b*, zapłaty za kuracją; przede wszystkim zaś wydać dyetetyczne prawidła, i urządzić wyłączną salę dla operacyi.

12. Wyznaczyć fundusz na zaspokojenie zaległej płacy wiejskich mamek. Dla umorzenia tego długu dostatecznym będzie naznaczyć połowę onego.

Rapport powyższy udzielony był Radzie głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych, a ta po wysłuchaniu zdania wyznaczonej z grona swego deputacyi, i po rozważeniu wzwyż wspomnionego

rapportu, przedstawiła następujące wnioski swoje w tym przedmiocie.

I. Zważywszy, że nowe urządzenie całego zakładu Dzieciątka Jezus w duchu dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia $\frac{17}{29}$ Października 1835 roku, stopniowo tylko i zwolna do skutku doprowadzone być może i że na teraz nie można jeszcze wydawać ogólnych rozporządzeń tyczących się reorganizacji różnych oddziałów tego wielkiego zakładu, zachodzi tylko przedewszystkiem potrzeba ustanowienia Rady szczegółowej opiekuńczej, którejby poruczonem został zarząd tego instytutu i wykonanie Najwyższej Woli Monarszej powołanym Dekretem objawionej.

II. Gdy zgromadzenie ŚS. Miłosierdzia zawiadujące w Warszawie czterema zakładami, to jest: Dzieciątka Jezus, Śgo Kazimierza, Śgo Rocha i Śgo Ducha, rządzi się w nich jednakowemi przepisami reguły swojej, ulega zwierzchnictwu jedynéj władzy XX. Missyonarzy i gdy wszystkie te zakłady będąc połączone pod jedną administracją cywilną, mogą wspierać się nawzajem, a w połączeniu skuteczniejszą nieść pomoc cierpiącej ludzkości, Deputacya jest zdania, aby wszystkie cztery wyżej powołane instytuta oddać pod zarząd jedynéj Rady opiekuńczej dla głównego zakładu Dzieciątka Jezus postanowionéj i aby Rady szczegółowe tak Śgo Ducha jako i Śgo Rocha zostały zwinięte, a natomiast Rada opiekuńcza Dzieciątka

Jezus z większej liczby członków złożona, tak żeby każdy Instytut miał swego reprezentanta i opiekuna w téjże Radzie.

III. W rozwinięciu poprzedniczego wniosku, proponuje się następujący skład Rady szczegółowej opiekuńczej Dzieciątka Jezus:

1. Jeden opiekun główny prezydujący.

2. Pięciu członków cywilnych z obywateli miasta obranych z którychby czterech zajmowali się każdy oddzielnym instytutem, a piąty oddziałem dzieci w szpitalu Dzieciątka Jezus.

3. Jeden członek duchowny.

4. Dwóch członków lekarskich.

5. Jeden Aptekarz.

6. Jeden budowniczy.

IV. Gdy pośpieszne ustanowienie takiej Rady opiekuńczej jest pożądanem, należy przedstawić kandydatów do nominacyi, mając wzgląd przy tém przedstawieniu na członków dotychczasowego Komitetu, który tyle odpowiedział ufności w nim położonej i nabył dokładnej znajomości, potrzeb, zasilków i stosunków tego ważnego zakładu

V. Gdy już upływa kwartał roku bieżącego i gdy przed zaprowadzeniem nowej organizacyi instytutu, nie można oznaczyć naprzód z dokładnością stosunku potrzeb i zasilków jego, nie można też przepisywać na rok 1839 etatu dla szpitala Dzieciątka Jezus, lecz zostawiając ustanowić

się mającej Radzie zarząd Instytutu w obrębach dochodów jakie dziś posiada, zastrzedz tylko ażeby taż Rada przygotowywała, i podała do decyzji Rady głównej opiekuńczej w ciągu bieżącego roku projekt do etatu na rok 1810.

VI. Podobież wypada polecić téjże, aby wygotowała projekt nowego urządzenia wszystkich czterech zakładów pod swoje zwierzchnictwo oddanych, a to w duchu powołanego dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA i ogólnego planu urządzenia wszystkich szpitali warszawskich przez Radę główną przyjętego.

VII. Zostawując Radzie opiekuńczej Dzieciątka Jezus stopniowe rozwijanie nowój organizacyi, zdaje się że przedmioty od których zacząć należy, są następujące:

a) Urządzenie oddziału niemowląt i wychowania starszych dzieci.

b) Zaprowadzenie urządzenia względem przyjmowania chorych.

c) Urządzenie sposobu żywienia chorych czyli diety szpitalnej.

Gdy w dwóch pierwszych przedmiotach przygotowane już są projekta przez Komitet, Rada główna dyskusyą i zadecydowaniem onychże zająć chciała.

Prawo. Dekretem NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia $\frac{1}{2}$ Października 1838 r. między innymi postanowiono:

ARTYKUŁ 1.

Zwierzchnia władza nad wyżej wymienionym domem podrzutekó w i głównym szpitalem, który ma ciągle zwać się szpitalem Dzieciątka Jezus, poruczoną zostaje Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w K. R. S. W. D. i O. P.

ARTYKUŁ 2.

Obowiązki Rady składającej się niegdyś z Biskupa Poznańskiego, Starosty Warszawskiego i Wizytatora zgromadzenia Missyonarzy, przechodzą na główną Radę opiekuńczą instytutów dobroczynnych.

ARTYKUŁ 3.

Prócz powyższej Rady, utworzoną będzie Rada szczegółowa, której skład, organizacya, jak niemniej urządzenie całego tego zakładu, przepisze tenże Dyrektor.

Opinia. Dyrektor Wydziału przemysłu, handlu i instytutów zważając:

1. Że chociaż byłoby niezmiennie korzystnym, gdyby stosownie do powyższego projektu wszystkie szpitale w Warszawie SS. Miłosierdzia oddać w zarząd osobnej Radzie, w składzie której kaźden zakład miałby swojego prezydującego opiekuna; jednakże zachodzi uwaga że postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$ Lipca

1832 roku, postanowiono, aby każdy z osobna szpital miał swoją Radę opiekuńczą.

2. Że gdy dla konieczności zupełnej reorganizacji szpitala Dzieciątka Jezus, nie przedstawiono jeseze szczegółowych projektów, z wyrachowaniem potrzebnych do tego summ, i gdy nakoniec

3. Wspomniony szpital w tak niekorzystnym znajduje się położeniu, że stanowcze środki chociaż chwilowe, okazują się jednak nieodbitcie potrzebnymi:

z tych względów Dyrektor Wydziału wnosi:

1. Komitet zarządzający administracją szpitala Dzieciątka Jezus, zostawić w terażniejszym jego składzie, do czasu przedstawienia i utwierdzenia projektu etatu, i ustawy dla tego zakładu, a nawet do czasu uformowania Rady szczegółowej opiekuńczej, nadawszy Komitetowi prawo czynienia przedstawień do Dyrektora Głównego Prezydującego w K. R. S. W. D. i O. P. co do zmiany lub dodatku składających go członków, jeżeli tego zajdzie konieczna potrzeba.

2. Poruczyć Komitetowi, ażeby przedstawił za pośrednictwem Rady głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych projekt etatu, i ustawy dla szpitala Dzieciątka Jezus, na mocy dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia $\frac{1}{2}$ $\frac{7}{9}$ Października 1838 roku, i ogólnych prawideł zarządu szpitali z d. $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{3}$

Sierpnia 1832 roku, zarazem zaś przystąpić do niezwłocznego urzędzenia nowój administracyi stosownie do przedstawienia Komitetu, który osoby do tego zaprojektuje.

3. Upoważnić Komitet do działania, na zasadzie przyjętych już lub przyjąć się mających środków, do zaprowadzenia porządku w zakładzie; i rządu nim stosownie do władzy i praw Radom szczegółowym opiekuńczym zostawionych. Miesięczne wykazy Radzie głównej opiekuńczej przedstawiane być mają.

4. Włożyć na Komitet obowiązek, aby się niezwłocznie zajął odsunięciem wszelkich dostrzeżonych niedogodności; wprowadzeniem potrzebnej dyety dla chorych, z uwagą aby pod żadnym względem nie było nigdy dwóch chorych w jedném łóżku i dwoje niemowląt w jednej kołysce. Dla tego należy polecić Komitetowi: aby przyjmował liczbę chorych i niemowląt stosownie do znajdującój się liczby łóżek i kołyszek; a ludzi starych i ubogich odsyłał dla uwolnienia miejsca, albo do innych szpitalów, lub do ich własnej familii.

5. Chorzy wedle wszelkiej możności winni być mieszczeni stosownie do rodzaju chorób, a liczba ich i dzieci musi być koniecznie odpowiednią do wielkości lokalu, w którym czystość i świeże powietrze zachowywać nieodbitie potrzeba.

6. Stopniowo zmniejszać stosownie do przedstawienia Komitetu liczbę chorych ludzi do 320, wychowujących się sierot do 300, niemowląt piersi ssących na wsiach do 600 i mamek w szpitalu do 20.

7. Żądać od chorych w czasie przyjmowania do szpitalu, lub od osób którzy takowych przywożą, należnej zapłaty, lub prawnego zobowiązania się oddania takowej w stosownym czasie. W razie zaś niemożności odebrania przy przyjęciu chorego zapłaty lub prawnego zobowiązania się, niezwłocznie należy takowe ściągać z ich majątku, rodziny lub gmin od których prawnie należyć się będzie; a to w celu zmniejszenia liczby kuracyi chorych na rachunek szpitala. Z przyczyny zaś niedostatku prawa w powyższym przedmiocie, polecić Komitetowi aby uczynił z swęj strony stosowne w tym celu wnioski.

8. Co do ustanowienia nowego zarządu szpitala Śgo Rocha, i innych znajdujących się w rozporządzeniu SS. Miłosierdzia, winien Wydział przemysłu i handlu uczynić w tym celu osobne na sessyą Kommissyi Rządowej przedstawienie.

Nakoniec Dyrektor Wydziału podziela zdanie Komitetu, ażeby sieroty oddawane na wychowanie, należały wyłącznie do rozporządzenia zakładu, od którego także, w skutek wydanego w każdym razie upoważnienia K. R. S. W. D. i O. P. zależeć

będzie wynagrodzenie, poniesionych w tym przedmiocie kosztów. O czém przygotować należy przedstawienie do Rady Administracyjnej.

p. o. Dyrektora Wydziału R. R. Stanu
(podpisano) von SCHULTZ.

Naczelnik Sekcyi R. *Bierzyński.*

Na tém przedstawieniu napisano:

Kommissya Rządowa zdanie Dyrektora wydziału potwierdziła d. 1⁶/₈ Kwietnia 1839. r.

Jenerał Adjutant
(podpisano) SZYPOW.

Zarządzający Kancellaryą (podpisano) *Rogalski.*

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Warszawa d. 7^g Kwietnia 1839 r.

N. 2,112.

DO

*Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Na rapport Komitetu urządzającego szpital Dzieciątka Jezus, i po wysłuchaniu zdania Rady głównej opiekuńczej, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego na posiedzeniu swoim z d. 1^g Kwietnia r. b. postanowiła:

1. Dla urządzenia szpitala Dzieciątka Jezus, pozostawić nadal Komitet w dotychczasowym składzie aż do chwili przedstawienia i potwierdzenia projektu etatów i ustawy dla tego Instytutu, tudzież utworzenia Rady szczegółowej Szpitala. Komitet obowiązany jest przełożenia swe podawać Dyrektorowi Głównemu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, jak skoro zajdzie potrzeba, czyli to powiększenie składu Komitetu, czyli też zmiany którego bądź z członków jego.

2. Polecić Komitetowi, aby przedstawił za pośrednictwem Rady głównej opiekuńczej instytutów

dobroczynnych projekta etatów i urzędzeń dla szpitala Dzieciątka Jezus, a to na zasadzie postanowienia NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z d. $\frac{17}{29}$ Października 1838 r. oraz ogólnych przepisów o nowym zarządzie szpitali znajdujących się w postanowieniu Rady Administracyjnej d. $\frac{6}{28}$ Sierpnia 1832 r. Niezależnie od takowych działań, Komitet niezwłocznie przystąpi do ustanowienia nowego zarządu szpitala a to podług złożonego przez tenże Komitet projektu, i wejdzie z przedstawieniem o udzielenie nominacyi dla osób do składu takowego zarządu potrzebnych.

3. Tymczasem poruczyć Komitetowi aby działał na mocy przyjętych już lub projektowanych środków dla ustanowienia porządku i zarządzenia szpitalem podług praw i prerogatyw Radom szczełowym szpitalnym służących z obowiązkiem składania miesięcznych rapportów Radzie głównej opiekuńczej.

§ 4. Z obowiązków Komitetu wypływać będzie: niezwłocznie uchylić główne nadużycia, które przez tenże Komitet spostrzeżonemi były, zaprowadzić ustanowioną dyetę dla chorych, dopilnować aby w żadnym przypadku nad jednego chorego nie było więcej w łóżku, lub jednego niemowlęcia w kołysce. I dla tego starać się należy Komitetowi, aby w miarę przyjęcia chorych i dzieci do szpitala, była liczba łóżek i kołysek, dla opróżnienia zaś miejsc aby starzy i ubodzy byli tranzlokowani do innych.

dobroczynnych zakładów lub też zwracani do krewnych.

5. Chorych o ile można starać się rozklasyfikować podług gatunku chorób, mając na względzie aby liczba chorych i dzieci odpowiadała wielkości zakładu; tym sposobem można będzie utrzymać zdrowe powietrze i należyte ochłodstwo.

6. Stopniowo zmniejszyć liczbę chorych do 320 głów, sierot na wychowanie utrzymywać do 300, zaś niemowląt na wsiach do 600 i w Szpitalu około 20 matek a to, zgodnie z przedstawieniem Komitetu.

7. Od chorych przybywających do szpitala lub też osób przysyłających takowych, domagać się zapłaty należnej za kuracją lub prawnego zobowiązania się, że należytość takowa w pewnym czasie uiszczoną będzie, na przypadek zaś koniecznej potrzeby przyjęcia do szpitala takich osób, od których ani należytości ani zobowiązania się wyżej wymienionego przy samém wejściu do szpitala otrzymać nie będzie można, niezwłocznie korespondować o zrealizowanie kosztów kuracyjnych poszukiwaniem na ich majątku lub też od ich krewnych, gmin lub towarzystw, na kim podług prawa zwrot takowych kosztów wyeksekwowanym być powinien, aby tym sposobem zmniejszyć o ile można liczbę chorych utrzymywanych w szpitalu kosztem zakładu. Z powodu zaś braku na ten przypadek obowiązujących przepisów, polecić Kom-

tetowi aby w téj treści niezwłocznie przedstawił swoje wnioski.

8. Nakoniec odtąd wprowadzić stałą zasadę ażeby sieroty oddawane na wychowanie, należały wyłącznie tylko do instytutu, któren z upoważnienia w każdym zdarzeniu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, obmyśli środki zapewniające zwrot kosztów wyłożonych na utrzymanie i wychowanie niemowląt. I w tym przedmiocie ma bydź K. R. podany projekt dla przedstawienia go Radzie Administracyjnój.

O takowém postanowieniu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, dla należytego w czém wypadać będzie zastosowania się, niniejszém zawiadamia Radę główną opiekuńczą Instytutów dobroczynnych.

p. o. Dyrektora Wydziału Przemysłu
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) A. von SCHULTZ.

Naczelnik Sekcyi *R. Biczyski*.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu, Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

M Y M I K O Ł A J I.

CESARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI

etc. etc. etc.

Na raport Rady Administracyjnej Naszego Królestwa Polskiego;

Postanowiliśmy i Stanowimy:

Art. 1. Procent od drugiej połowy summy złotych sto tysięcy, legowanej przez ś. p. Ministra Stanu STASZICA, na urządzenie kliniki dla cierpiących pomieszanie zmysłów, a której połowa postanowieniem Naszém z dnia $\frac{1}{2}$ Października 1838 r., przeznaczoną została na utrzymanie cierpiących pomieszanie zmysłów w szpitalu Dzieciątka Jezus, obracany będzie na utrzymywanie dotkniętych tą samą chorobą, w szpitalu Braci Miłosierdzia w Warszawie.

Art. 2. Wykonanie niniejszego Postanowienia Naszego, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, polecamy.

Dan w Peterhofie, dnia ^{26 Czerwca}_{8 Lipca} 1839 r.

(podpisano) НИКОЛАЙ.

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

w zastępstwie, Pomocnik Ministra IG. TURKULL.

**KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.**

N. 4,677.

Warszawa d. ^{28 Czerwca}_{10 Lipca} 1839 roku.

Zważając, że przepisy dotąd wydane względem robót nadanszlagowych nie obejmują dostatecznych zasad w tój mierze, i że oprócz robót nadanszlagowych bywają także i nadanszlagowe dostawy, Kommissya Rządowa Spr. Wew. Duchow. i Ośw. Publ. na posiedzeniu z d. $\frac{7}{19}$ Czerwca r. b. postanowiła: ażeby, nim stałe urządzenia w tym przedmiocie wydane zostaną, wprowadzone były w wykonanie przez wszystkie władze Kommissyi Rząd. Spr. Wew. Duch. i Ośw. Publ. podległe następujące pravidła:

1. Jeżeli przy wykonaniu robót na koszt Rządu zajdzie konieczna potrzeba uskutecznienia robót nadanszlagowych, to jest takich, które przy układaniu anszlagów nie mogły być z ścisłością podanemi i w takowych nie zostały objętymi, naówczas kierujący robotami obowiązany sporządzić dodatkowy kosztorys tój nowój roboty i przedstawić takowy przez właściwą zwierzchność tój władzy, która zatwierdziła pierwotny kosztorys, dołączyć do tego

protokół usprawiedliwiający potrzebę wykonania takowych robót, a po otrzymaniu upoważnienia władzy, przystąpić do wykonania robót, według zatwierdzonego dodatkowego kosztorysu, stosownie do przepisów.

2. W tych nadzwyczajnych wypadkach, w których wykonanie jakiegokolwiek nieprzewidzianej i kosztorysem nieobjętej roboty nie cierpi najmniejszego odłożenia, i może wstrzymywać główne roboty lub zrzucić szkodę dla Skarbu, kierujący robotami obowiązany jest sporządzić niezwłocznie stosowny protokół w tej mierze, przystąpić natychmiast do wykonania najnagleszych robót i jednocześnie donieść właściwej władzy, z przedstawieniem rzeczonoego protokołu i szczegółowem wyjaśnieniem okoliczności, skłaniających go przyjęcia tych nadzwyczajnych środków. Następnie kierujący robotami, powinien przedstawić téjże władzy o ile można najspieszniej, i sam protokół nadzwyczajnych robót do zatwierdzenia, do otrzymania którego cała odpowiedzialność za roboty nieupoważnione, ciąży na kierującym niemi, jeżeli władza po rozpoznaniu przedstawionych przezeń okoliczności, nieuzna tych robót za zasługujące na uwagę, lub też sprawdzenie onych przez wyznaczonych do tego urzędników, niestwierdzi konieczności robót dodatkowych kosztorysem objętych.

3. Władza mająca nadzór nad robotami, otrzymawszy doniesienie o przedsięwzięciu nadanszła-

gowych robót, obowiązana jest przekonać się o istocie przedstawionych okoliczności, z uwagą na ważność przedmiotu, bądź przez miejscową zwierzchność, bądź przez Urzędników do tego szczególnie wyznaczonych, i zgodnie z takowemi przedsięwzięć skuteczne środki, donosząc z dokładnością o wszystkim Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

4. Stosownie do tego dopełnić, w czém należy, warunki do licytacji na budowy wszelkiego rodzaju, domieściwszy w takowych warunkach oddzielny artykuł. Wszelkie w ogólności roboty wykonywane według pierwotnych lub dodatkowych kosztorysów, niezatwierdzonych przez właściwą władzę, nie będą przez Rząd zapłacone i wykonywający takowe, zrzeka się prawa do żądania za nie jakiegokolwiek wynagrodzenia.

Wprowadzenie w wykonanie i ściśle dopełnienie niniejszego, przy układaniu warunków do licytacji na roboty wszelkiego rodzaju wykonywane kosztem Rządu, Kommissya Rządowa N. poleca.

Z polecenia Dyrektora Głównego
p. o. Dyrektora Wydziału,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) von SZULTZ.
za Naczelnika Sekcyi
(podpisano) KLEMENSOWSKL

WIADOMOŚĆ

Dla ogółu mieszkańców, o poznawaniu cholery, sposobach ochrony się od niej, jako też o leczeniu środkami pospolitemi.

Doświadczenie przekonało, że cholera nie jest tak zatrważającą chorobą, jak wprzód mniemano; jeśliby się więc zjawiała, nie należy oddawać się bojaźni lub rozpacz. Wszakże nieodzowna jest spieszna pomoc, do czego i znać tę chorobę potrzeba, i umieć zaradzić w samych początkach.

Oznaki Cholery.

Oznaki po których można cholere od innych chorób rozróżnić, są następujące: częste wypróżnienia przez wymity i biegunkę cieczy wodnistych, podobnych do sosu ogórkowego lub do serwatki; kurcze najprzód w palcach nóg, a następnie w łytkach, rękach i brzuchu: przy czém ręce i nogi ziębną i sinieją; paznogie także sinieją; skóra na palcach, dłoniach i podszwach marszczy się; twarz tak się zmienia, że chorego poznać trudno; oczy i policzki wpadają, nos się zaostza; głos staje się chrypliwym: towarzyszy przy tém wielka tęsknota, ściśnienie w piersiach zwłaszcza około serca i w dołku, dojmujące pragnienie, i to najczęściej zimnego napoju; taryna się zatrzymuje i częstokroć przyłączają się bóle

w rozmaitych miejscach brzucha. Siły opuszczają chorego niekiedy nagle; chwieje się on, nie może utrzymać się na nogach, i czasem wpada w mdłości.

Cierpienia te, albo się zjawiają nagle u człowieka wprzód zupełnie zdrowego, albo też dotknięci cholera uskarżają się przez jeden lub dwa dni, na uczucie złego mienia się i niespokojność, doświadczają tęsknoty, ociężałości nóg, burczenia w brzuchu i tępych bólów około pępka; przy tém częstokroć towarzyszy ekliwość, uczucie pełności i ciężenia w brzuchu, nieporządne wypróżnienia stolca, to jest niekiedy zatwardzenie, a niekiedy zbyt częsta chęć do oddawania stolca.

Nie zawsze w cholery okazują się wszystkie jej zjawienia, może niektórych niedostawać; niekiedy nawet nie ma wómitów, a czasem, chociaż bardzo rzadko, nie ma i biegunki, co się zowie *cholera suchą*, i niebezpieczniejszą chorobę stanowi.

Przyczyny Cholery.

Wiele ludzi może jednocześnie na cholera chorować, jednak choroba ta nie jest zarazliwą i nie ma własności udzielania się, jak pierwój mniemano; lecz przenosi się z jednego miejsca na drugie za pośrednictwem powietrza. Ztąd to pochodzi, że nie ma sposobu niedopuszczania cholery w jaką okolicę, miasto lub osadę; są atoli miejsca gdzie ona zgoła nie wkracza, lub jeśli się tam okaże, tedy bywa

słabszą; również są i osoby, których albo całe nie dotyka, albo łagodniej niż innych.

Z okolic, cholera obiera najczęściej takie, które są zapadłe, błotniste i bagnami otoczone.

Z osad, najbardziej dotyka i największą sprawuje śmiertelność w takich, które są zacieśnione, nieochędożne, i gdzie nieczystości wylewane są lub wyrzucane na ulice albo przed domy.

Z domów, szczególnie nawiedza cholera te, w których mieszkańcy są zbyt ścieśnieni, gdzie ściany są wilgotne i świeże, podłogi nieochędożne, gdzie nie wymiatają dosyć często śmieci i nie odświeżają psującego się powietrza, albo też utrzymują rzeczy wydające wyziewy smrodliwe lub szkodliwe, jako to: kapustę kwaśną, skóry surowe, nie wyrobione trunki i t. p.

Z ludzi, najbardziej podpadają chorobie oddani pijaństwu, przepędzający nocy bezsennie, niewstrzeźliwi w jedzeniu; tudzież jadający nie świeże mięso, ryby lub raki, źle wypieczony chleb, niedojrzałe lub zepsute warzywa i owoce, mianowicie: jabłka, gruszki, nadpsute kartofle i t. p.; toż, nie przestrzegający ochędóstwa w odzieży a nadewszystko w bieliźnie, narażający się na zaziębienie, zwłaszcza nóg, pijący zimną wodę wnet po gorącym jadle, podczas spotnienia lub po zmordowaniu się i t. p. a w ogólności tacy, którzy niezachowują ostrożności niżej wyszczególnionych.

Środki ochronne od Cholery.

Można się uchronić cholery lub wpływ jęj osłabić, przez zachowanie następujących ostróżności:

1. Unikać jak najbardziej, mieszkania w niskich i błotnistych miejscach, toż w bliskości mydlarni, struniarni, garbarni i innych podobnych zakładów, w których wyziewy smrodliwe panują.
2. Zachować czystość i ochędostwo nietylko w samém mieszkaniu, ale i tam, gdzie się zwierzęta domowe utrzymują; jako też, w kloakach, na dziedzińcach i przed domem. Wywozić wszelkie nieczystości ulegające gniciu, w miejsca oddalone; za miastem lub wsią, i zakopywać je głęboko, lub co jeszcze lepiej zasypywać wapnem. Utrzymywać jak można najczyścięj rynsztoki i ścieki, zwłaszcza kryte, podmościa, i wszelkie miejsca zaśmiardłe. Nie należy także palić w piecach nawozem, ani też spalać gnojów na ulicach; bo to psuje powietrze.
3. Pomieszkania, w których jest powietrze zepsute, należy częstém otwieraniem okien i drzwi odświeżać. Podobnież należy przewietrzać i wymywać takie mieszkania, gdzie wiele osób z cholery umarło.
4. W czasie panowania cholery unikać wszelkich tłumnych zgromadzeń, bądź publicznych, bądź prywatnych; zwłaszcza zaś takich, gdzie natłok osób, a do tego przy zapaloném mno-

giem świetle, psuje powietrze; gdzie, od nadużycia rozpalających trunków i do późna w nocy przeciągnionych tańców, usposobić się można do przeziębienia, cholereę za sobą ciągnącego.

5. Bielizna powinna być ile możności często zmieniana. Kąpiele ciepłe, nie gorące, są przydatne, lecz z tą ostrożnością, aby po ich użyciu nie wystawić się na przeziębienie. Kąpieli zaś zimnych i kąpania się w rzece, podczas panowania cholery, zaniechać potrzeba.
6. Pościel, odzież i inne rzeczy, które były w użyciu chorych na cholereę, powinny być oczyszczone od wyziewów i brudów. Dla tego co można, należy pilnie wyprać wodą z mydłem lub ługiem, a inne rzeczy najmniej przez trzy dni przewietrzać.
7. Nie sypiać, ani we dnie, ani w nocy na podwórzu, zwłaszcza na wilgotnej ziemi. — W nocy nie otwierać okien w pokojach sypialnych.
8. W dni słotne i chłodne odziewać się ciepło. — Przemokłszy na deszczu, zmieniać natychmiast odzież i bieliznę, a przytém wypić kieliszek wódki, ciepłej herbaty lub kawy. — Po zamoczeniu nóg zmieniać obuwie. Lecz w jednym i w drugim razie nie udawać się na spoczynek, ale przez ruch ciała pobudzać się do lekkiego potu. — Nie zostawać długo na otwartem powietrzu wieczorami, i w ogólności w czasie wilgotnym, bez ruchu ciała.

9. Po gorących pokarmach, po każdym rozgrzaniu się aż do potu, a także po zbytecznym rozgniewaniu się, nie pić zimnego napoju.
10. Przez cały ciąg panowania cholery, nosić na gołym brzuchu pas wełniany, albo też pokrycie na brzuch z flaneli lub sukna.
11. Nie pożywać chleba z mąki stęchłej, źle wyruszonego, nie wypieczonego i z zakalcem, ani też chleba jeszcze ciepłego.
12. Zachować w jedzeniu umiarkowanie, unikać przesylenia, obładowania żołądka i tego wszystkiego, co szkodzi, podług osobistego przekonania się każdego; a w szczególności nie jadać:
 - a, Mięsa zwierząt zdechłych, z jakiegokolwiek choroby.
 - b, Mięsa trudnego do strawienia, jako to: wędzonego, bardzo tłustego, trącałego zepsuciem, również świniny i kielbas.
 - c, Ryb i raków nietylko cuchnących, ale i uśniętych.
 - d, Tłustego i zgorzkniałego séra, twarogu, kwaśnego mléka, jaj nieświeżych.
 - e, Mącznych i tłustych sosów, klusek, mel-szypajzów, pasztetów, lodów, chłodników.
 - f, Niedojrzałych owoców, jabłek, gruszek, śliwek i t. p., ogórków świeżych i kwaszonych, surowej kapusty, surowej rzepy, wszelkiej sałaty i grzybów.

g, Pokarmów rozpalających, to jest: zbyt zaprawnych korzeniami.

13. Dobrze jest dla przyzwyczajonych wypić przed obiadem kieliszek wódki zwyczajnej, lub nalanej na gorzkie zioła, podczas zaś obiadu kieliszek dobrego niekwaśnego wina; nie zaszkodzi też kawa, lub herbata z arakiem. Lecz unikać należy, szkodliwego zawsze nałogu używania wysokowych trunków aż do opojenia: nietylko to bowiem zbyt rozpała, ale też psuje trawienie. Ludzie oddani nałogowi pijactwa, zwykle najpierwsi stają się ofiarą cholery.
14. Nie pić młodego lub skwaśniałego piwa, ani też takiego miodu i wina,
15. Jeśli woda używana do picia, ma złą wonię i w ogólności jest nieczystą, należy ją oczyszczać precedzając przez piasek i grubo tłuczony węgiel drzewny, a potem nalewać ją na grzanki z chleba żytniego.
16. Naczo nie wychodzić z domu.
17. Nie wysilać się pracą zbyt długo trwającą i i osłabiającą ciało. Unikać zbyt licznych uciech cielesnych i w ogólności prowadzić życie porządne i we wszystkiem umiarkowane.
18. Bez koniecznej potrzeby i bez porady lekarza nie upuszczać krwi; nie zażywać lekarstw womity sprawujących i laxujących, tak zwanych rozwalniających; i w ogólności żadnych lekarstw osłabiających, jakimi są np: Leroa, pigułki wiedeńskie, raszkowskie i t. p.

Leczenie cholery w razie nieobecności Lekarza.

Główną powinno być przestrożą, że gdzie się znajduje lekarz, tam podczas cholery należy niezwłocznie zasięgać jego rady, jak skoro się poczuje zły stan zdrowia, a mianowicie nadwężenie strawności, choćby w najmniejszym stopniu. Lecz gdyby nie było lekarza, wówczas należy zastosować się do następujących przestróg:

1. Za zjawieniem się ociążałości w ciele, a zwłaszcza w nogach i głowie, jeżeli domyślać się można że przeziębicie było tego przyczyną, trzeba wypić szklankę ciepłej herbaty z dodaniem jednej lub dwóch łyżek stołowych araku: albo wprzód wypić kieliszek wódki i zaraz potem jedną lub dwie szklanki herbaty zwyczajnej, albo z mięty, rumianku, melissy, bukwicy, kwiatu lipowego lub bzowego, ziółek aromatycznych, a w ich niedostatku pić gorącą wodę; odziać się ciepłej, i starać się spotnieć, a jeśli można, wziąć kąpiel, unikając potem zaziębienia.
2. Jeśli przytem był smak nieprzyjemny i mgły w ustach, lekkie bóle koło pępka, wzdymanie i ciężenie w brzuchu, tedy zażyć pół łyżeczki od kawy (jeden skrupuł) rabarbaru z jedną łyżeczką magnezyi lub dwiema łyżeczkami węgla lipowego albo też brzożowego dobrze wypalonego i miałko utartego. Proszek taki trzeba popić herbatą, najlepiej

z rumianku, kwiatu lipowego, z nasion anyżu, nasion i korzeni kopru włoskiego i t. p.— Gdyby po upłynieniu godziny rozwolnienie stolca nie nastąpiło, wówczas proszek powyższy powtarza się raz lub dwa co godzina, póki chory, po dostatecznych wypróżnieniach, ulgi nie uczuje. Choremu krwistemu, moczemu, dać można soli Glauberowej, łyżkę stołową z pół szklanką klejku jęczmiennego lub owsianego: co, w razie potrzeby powtarza się. Osobom słabym, a zwłaszcza kobietom, zaleca się olej rycynowy po łyżce stołowej w rosole lub bulionie. Potém nacierać brzuch ciepłą wódką, spirytusem kamforowym, lub innym jakim i ogrzewać ciepłą flanelą lub suknem, pijąc ciągle herbatę z wymienionych wyżej ziółek, dla utrzymania potu, i przez cały czas pozostając w ciepłym pokoju.

3. Za okazaniem się oznak cholery, chociażby i w lekkim stopniu, trzeba nie tracąc zgoła czasu, uciec się do zewnętrznego rozcierania i ogrzewania ciała; a im mocniejszy jest napad choroby, tém czynniejszą ma być pomoc, i powinna być ciągle udzielana, aż do zupełnego ustąpienia cierpień.
4. Chorego na cholere, potrzeba przenieść do izby cieplej, zdjąć z niego zwierzchnią odzież, i położyć w ciepłą pościel, na łóżku lub tarczanie, a co jeszcze lepiej na niskim piecu lub przy piecku, gdzie się takowe znajdują.

5. Do brzucha przyłożyć synapizma, tak, aby cały dołek został przykryty na wielkość np. czterech dłoni, do czego bierze się tłuczona gorczyca na wpół z mąką żytnią, i zarabia się w papkę z wodą gorącą. Jeśliby nie było gorczycy, można zamiast synapizmu, użyć tartego chrzanu, czarnej rzodkwi, tłuczonej cebuli, co jest pod ręką; a nawet sama gorąca woda może być użytą w tym celu, maczając w niej złożone we czworo lub więcej płachty, i przykładając, dopóki chorzy w tém miejscu palenia nie doświadczą. — Po użyciu jakiegokolwiek synapizmu, należy miejsce do którego się przykładano, obmyć dobrze wodą letnią.
6. Jeżeli chory doświadcza mocnych bólów kołających w jakiegokolwiek części brzucha, tedy do odpowiednich miejsc przystawia się 12—20 pijawek, lub tyleż nacinanych baniek. — Również jeśliby dotknięty cholera, był krwistym, a choroba okazała się nagłym sposobem, i prędko się wzmogła, potrzeba koniecznie przystawić 20 pijawek lub baniek, do górnej części brzucha, lub do lędźwi. Gdyby nie było pijawek i baniek, wtedy na tém miejscu, z którego krew się ma upuścić, robi się brzytwą lub ostrym scyzorykiem 6 albo 8 niegłębokich nacięć, w przestrzeni mogącej się przykryć szklanką; która, po włożeniu do niej małego kawałka bawełny lub pakuł, namoczonych

w spirytusie i zapalonych w celu rozrzedzenia powietrza, przykładą się na owe nacięcia, dla naciągnięcia krwi. Takich szklanek trzeba przystawić dziesięć lub więcej, w niewielkiej od siebie odległości.

7. Spółcześnie nacierać trzeba szybko ręce i nogi, a w mocniejszym stopniu choroby i całe ciało, suknem lub flanelą suchą, albo też namoczoną w ciepłej wódce, zwyczajnej lub nalanej na gorczycę, chrzan, pieprz turecki, albo w spirytusie kamforowym i t. p. Rozcierania te należy odbywać wkładając ręce pod okrycie chorego, aby go nie zaziębić, i to, aż dopóki nieprzygotuje się kąpiel lub okładania.
8. Razem z rozcieraniem, zwłaszcza gdy niepodobna przygotować kąpeli, trzeba okładać nogi, brzuch, boki, piersi i ręce gorącymi suchymi okładaniami z popiołu, piasku, otrębów, albo też butelkami lub kamionkami napełnionymi gorącą wodą.
9. W każdym razie, gdy tylko można, starać się należy o kąpiel gorącą (do 30 stopni ciepłomierza Reaumiura), do której dodaje się dość znaczna ilość soli kuchennej np. od 5 do 10 funtów, albo prostego potażu funt lub więcej, a gdyby tego nie było, tedy popiołu drzewnego garniec lub dwa. Kąpiele takowe będą skuteczniejsze, gdy się do nich przyda ziół aromatycznych, lub prochów siennych, im

w większej ilości, tém lepiej. (Gdyby nie było zwykle używanój wanny, można przygotować kąpiel w kadzi). W kąpieli chory powinien zostawać przez kwadrans lub pół godziny, stosownie do tego w jakim stanie są jego siły; przez ten czas, należy ciągle rozcierać flanelą nogi, ręce, brzuch i piersi.

Jeśli u chorego spostrzegają się napływy krwi do głowy (co poznać można z senności, majaczenia, zaczerwienienia twarzy i oczu), wówczas przed kąpielą, przystawić trzeba 20 pijawek, lub więcej do boków szyi. Wsadzwszy zaś takiego chorego do kąpieli, polewa się mu głowę wodą zimną, albo przykłada się na głowę grubo złożona chustka lub płachta w zimnej wodzie zmaczana, i ta często się zmienia, albo zamiast tego używa się pęcherz napełniony zimną wodą. Po wyjęciu chorego z kąpieli, należy obetrzeć go do suchości, położyć w ogrzaną pościel, i przykryć kołdrą, futrem i t. p.

10. Kąpiele zwyczajne można zastąpić parowemi, a osobliwie z pary octowój. Jeśliby nie było do tego właściwych przyrządzeń, tedy posadzić trzeba chorego na wyplatany stolku lub krzesle, skoro jeszcze ma siły po temu; w przeciwnym zaś razie, położyć w pościeli i okryć całe ciało, oprócz głowy, kołdrami lub przescieradłami, tak, aby pokrycie dochodziło aż

do podłogi; pod niém stawia się misy, lub inne naczynia napełnione mocno rozpalonemi cegłami, kamieniami, lub żelaznemi filizami, które polewają się gorącą wodą, lub, co lepiej jest, octem. Albo też zamiast tego, stawia się na podkładkach drewnianych talerz lub filizanka z spirytusem winnym, i zapaliwszy go, przykrywa się garnkiem lub kociołkiem tak, aby z pod nich para mogła swobodnie wychodzić. W ogólności przy używaniu kąpeli należy ściśle przestrzegać, aby chory potém był ciepło utrzymany, gdyż oziębienie po kąpeli jest dlań bardzo szkodliwém.

11. Można też zamiast kąpeli zwyczajnych lub parowych, użyć suchych wanien np. z rozgrzanego prosa, piasku i t. p.
12. Tak podczas rozcierania, jako też i po kąpeli, daje się choremu ciepła herbata z wyżej wymienionych ziółek, w takiej ilości, jaką żołądek znieść może.
13. Lecz jeśliby chorzy mieli wielkie pragnienie do zimnego napoju, tedy przed kąpielą i po upłynieniu 2ch godzin po niej, można dawać pić wodę zimną często, ale nie wielkimi łykami.
14. Przy nieumiarkowanych womitach należy przystawiać pijawki, lub synapizmata na dołek, dawać często do polykania małe ilości wody zimnej, lub kawałeczki lodu; także proszki sodowe burzące się podczas samego burzenia,

wodę selcerską potrosze, lub truneczek (zwany truneczkiem Riwera), który się następnym przygotowuje sposobem:

Weź węgla potażu łyżeczkę od kawy, rozpuść w sześciu łyżkach stołowych herbaty miętowej lub melisowej, albo klejku owsianego, dodawaj potrosze octu, albo cytrynowego soku, od 2ch do 3ch łyżek stołowych, dopóki nie przestanie burzyć się; następnie przymieszaj trzy lub cztery łyżeczki od kawy klejku z gummy arabskiej lub gęstego klejku z siemienia lnianego. Tak przygotowany truneczek, daje się co pół godziny po łyżce stołowej

15. Przy nieumiarkowanej bieguncie należy dawać
 - 1) magnezję, lub miątko utłuczony węgiel drzewny, po łyżeczce od kawy, z herbatą miętową lub wodą destylowaną z mięty; 2) gałkę muszkatową od ćwierci do pół łyżeczki od kawy, z łyżeczką magnezyi lub węgla drzewnego; 3) dawać enemy z roztworu łyżki krochmalu w filiżance wody; 4) przez cały czas brzuch ciągle należy ogrzewać.
16. Jeśliby zdarzyło się zatwardzenie stolca podczas cholery, lub, po ustaniu już głównych jej przypadłości, można używać wskazanych wyżej rabarbarowych proszków, albo oleju rycynowego, i dawać zwyczajne enemy wypróżniające to jest: z dwóch filiżanek wody ciepłej lub rumianku, jednej łyżki soli i dwóch łyżek oliwy

17. Jeżeli przy gwałtownych przypadłościach cholery, nie ma, ani womitów, ani biegunki, jak to się niekiedy zdarza w tak zwaną cholercę suchą, wówczas daje się sól kuchenna w ilości jednej łyżki stołowej, rozpuszczona w szklance wody ciepłej, i to raz, dwa lub więcej co kwadrans, aż do nastąpienia womitów. Skoro zaś chory zwomituje, toż samo lekarstwo dalej trzeba dawać, ale w mniejszej ilości, to jest co pół godziny, lub co godzina, po jednej łyżce stołowej, razem z herbatą z aromatycznych ziółek; a jeśliby było pragnienie do zimnego napoju, daje się woda zimna często, lecz po małej ilości.
18. Jeśli po złagodzeniu głównych przypadłości cholery, uryna jest zatrzymana, tedy dobrze służy nalew na gorąco z pietruszki lub jagód jałowcowych; ciepłe i wilgotne na brzuch okładania z prochów siennych lub lnianego siemienia, albo też kataplazmata na dolną część brzucha zrobione z cebuli pieczonej, jagód jałowcowych i masła, do czego dodać jeszcze można cokolwiek olejku terpentynowego.
19. W razie gdyby chory był sennym lub uskarżał się na mocny ból głowy, stawi się 20 pijawek z boków szyi; na głowę robią się okładania z zimnej wody, a do podszew i łytek przedstawiają się synapizmata.

20. Jeżeli wszystkie wyżej rzeczony środki nie pomagają, a chory nadzwyczaj osłabnie, oddech ma zimny, twarz bladą, ręce i nogi zimne jak marmur, wówczas można dać następne lekarstwo: Weź kamfory utartej łyżeczkę od kawy, cukru dwie łyżeczki, spirytusu winnego lub zwyczajnej wódki pół łyżki stołowej, rozetrzyj jak ciasto, i dodawszy potrosze mleka mawkowego lub migdałowego, rzadkiego roztworu gummy arabskiej w wodzie, lub rzadkiego odwaru siemienia lnianego, póki się nie napełni szklanka; po zmieszaniu daje się to choremu, co $\frac{1}{2}$ godziny po łyżce stołowej. Albo też można dawać spirytus kamforowy, gdy jest na podorędziu, po 20—30 kropel, z ciepłą herbatą miętową, lub klejkiem owsianym.
21. W izbach gdzie leżą chorzy na cholere, powietrze powinno być często odświeżane przez otwieranie okien i drzwi, unikając wszakże ciągu i zaziębienia chorego. Odchody chorego powinny być natychmiast uprzątane. Nadto starać się potrzeba, aby gdzie można, kilku chorych w jednej izbie nie leżało.
22. Przez cały czas trwania cholery, choremu pozwala się jeść tylko klejek owsiany lub jęczmienny na wodzie gotowany.

Podczas wyzdrowiania z cholery, trzeba zachowywać jak największą ostrożność w pokarmach i napojach, utrzymywać się ciepło, nosić pas wełniany na gołym brzuchu, i wystrzegać się wszystkiego, co wyżej, jako szkodliwe wskazaném zostało.

Ś R O D K I

*Jakie powinny być ze strony Władz Rządowych
przedsięwzięte, celem zapobieżenia Cholerze
i jej ograniczenia.*

A. *Przed okazaniem się Cholery.*

1. Władze policyjne w miastach, miasteczkach i wsiach, powinny, przez wyznaczonych na to Urzędników, zwiększyć czuwanie nad zachowaniem, ile można, czystości i ochędństwa na placach, ulicach, zwłaszcza zacieśnionych i wązkich, jako też na podwórkach; surowo zaleciwszy właścicielom domów i mieszkańcom, aby żadnych nieczystości, pomyjów i t. p. nie wylewano, ani na podwórza, ani na ulice, lecz aby je zbierano w przeznaczone na to kadzie, lub skrzynie drewniane, i w nocy, przynajmniej dwa razy na tydzień, wywożono na miejsce, przez policją wskazane za miastem lub miasteczkiem.

2. Kanały, rynsztoki i ścieki, zwłaszcza mostkami kryte na ulicach, tam gdzie takowe są, powinny być starannie utrzymywane i codziennie oczyszczane; również przestrzegana ma być czystość w kloakach.

3. Place targowe i rynki, codziennie po każdym targu, powinny być całkiem zamiatane; śmiecie zaś i nieczystości mają być na oznaczone miejsca wywożone.

4. W szlachtuzach i jatkach ściśle ma być przestrzeżaniem, aby nadpsute trzawy zwierzęce i inne nieczystości, powietrze psujące, były w odległe miejsca, za miastem lub wsią, wywożone, i jeśli można, wapnem zasypywane.

5. Przekupnie powinni być obowiązani, pod najsurowszą odpowiedzialnością, aby nie sprzedawali zepsutych wiktuałów, a mianowicie ryb i raków, nie tylko cuchnących, lecz nawet i usniętych.

6. Sprzedaż owoców niedojrzałych, jako to: jabłek, gruszek, śliwek i t. p. ma być zakazaną. Prócz tego Policya obowiązana będzie zabronić przedawania artykułów żywności takich, które później władza miejscowa lekarska za szkodliwe uzna.

7. Zakazaną ma być sprzedaż młodego, niewyrobinonego i skwaśniałego piwa, skwaśniałego wina i innych trunków uległych fermentacyi.

8. Chlób na sprzedaż wystawiony, powinien być dobrze wypieczonym i bez zakalca.

9. Zwrócić także należy szczególną uwagę na zachowanie czystości, ochędóstwa i dostatecznie obszernego pomieszczenia, tak w prywatnych domach, jak i w publicznych zakładach, instytucjach dobroczynnych, szpitalach, więzieniach, fabrykach i t. p. zalecając oraz częste odświeżanie w nich powietrza, przez otwieranie okien i drzwi podczas suchej i cieplej pogody, lub też utrzymywanie ognia na kominkach.

10. Zabronić nocnych zgromadzeń w szynkowniach, kawiarniach lub podobnych publicznych miejscach, gdzie ze szkodą zdrowia niekiedy całe nocy na pijaństwie bywają przepędzane; również zakazać przebywania do późna w domach publicznych nie rząd.

B. Podczas okazania się Cholery.

1. Kiedy się cholera w jakim miejscu okaże, przełożony Urzędnik Administracyjny obowiązany jest niezwłocznie donieść o tém wyższej Zwierzchności, a następnie podawać rapporta peryodyczne w terminach, jakie na to przepisane będą, z wykazaniem ile codziennie zachorowało i umarło. Doniesieniom takowym, rapporta lekarzy i policyi miejscowej powinny służyć za zasadę.

2. Jeżeli osobna władza lekarska ustanowioną będzie w miejscu, gdzie cholera panuje, natenczas zbieranie spostrzeżeń i składanie rapportów, do téj już władzy należeć będzie.

3. W tym celu, właściciele domów po miastach, sołtysi zaś i gospodarze po wsiach, obowiązani są: Prezydentom, Burmistrzom, Wójtom Gmin, donosić o przypadłościach, dających podejrzenie o cholery lub o przypadkach zupełnego jój rozwinięcia się, wymieniając nazwisko, wyznanie, wiek, oraz stan lub rzemiosło chorego.

4. Urzędnicy lekarscy i lekarze praktykujący, obowiązani są składać niezwłocznie, przełożonéj

władzy lekarskiej w kraju, rapporta szczegółowe i kategoryczne, o naturze choroby i sposobach leczenia, jakie się okażą skuteczniejszymi.

5. Rząd ze swęj strony opatrz y miejsca, gdzie się okaże cholera, dostateczną liczbą lekarzy i felczarów.

6. Duchowieństwu, Prezydentom i Burmistrzom w miastach, tudzież Wójtom Gmin, w razie okazania się cholery, rozdane będą Instrukcye, podające środki ochronne od cholery i stosowne o téj chorobie wiadomości, w celu upowszechnienia tychże między mieszkańcami.

7. Spółcześnie Rząd wyda rozporządzenie, względem dawania bezpłatnie lekarstw dla ubogiej klasy mieszkańców, na rachunek Skarbu Publicznego.

8. Dla ułatwienia stosownej pomocy dotkniętym chorobą, i zapewnienia ścisłego dozoru nad wykonaniem ogólnych środków policyjnych, okolice miasta lub miasteczka, w których panować będzie cholera, podzielone być powinny na mniejsze części czyli cyrkule; te zaś powierzone zostaną dozorowi godnych zaufania urzędników policyjnych, lub innych, których obowiązkiem będzie czuwać nad tém, aby przeznaczeni do tych cyrkulów lekarze lub chirurgowie, odbierali niezwłocznie wiadomości o chorych na cholera, i tymże potrzebną pomoc najprędzej udzielali.

9. Aby zaś udzielenie pomocy lekarskiej osobom dotkniętym cholera, żadnej nie doznawało zwłoki,

lekarze obowiązani będą odbywać dyżur nocny, w ratuszu lub w miejscach oznaczonych dla meldowania o chorych na cholere; w tymże celu znajdować się będą w tychże miejscach potrzebne powozy, tak dla lekarza, jako też dla przewiezienia chorych do szpitalów.

10. Do domów uboższych, gdzie często przy wielu chorych niema komu dopełnić poleceń lekarza, powinni być przeznaczeni posługacze. Miejscowa zwierzchność policyjna powinna obmyśleć dostateczną takowych liczbę, i zapewnić im stosowną zapłatę, w razie użycia do posługi przez właściwą władzę lekarską.

11. Oprócz tego, w miastach, zwłaszcza większych, powinny być obrane domy na szpitale, do których przyjmowani będą mają chorzy, niemający środków lub możności do zostawania we własnych mieszkaniach. Zmuszanie chorych do szpitala, pod żadnym względem miejsca mieć nie powinno; wyjąwszy ludzi nie mających przytułku. Szpitale takowe, zaopatrzone być powinny w dostateczną ilość wanien i przyrządów do kąpeli parowych. Nadto, mają być w nich odosobnione oddziały dla konwalescentów.

12. We wszelkich innych szpitalach, urządzone być mają szczególne oddziały dla chorych na cholere.

13. W razie wielkiej śmiertelności, by usunąć zgubne na umysł wrażenia, zalecić się powinno, aby pogrzeby w nocy były odbywane, i bez wielkiego

zebrania ludzi. W ogóle, ponieważ śmierć cholerycznych, niekiedy bywa pozorną, przeto chowanie ciał umarłych z cholery, bez poprzedniego zaświadczenia lekarza Cyrkułu, o rzeczywistości śmierci, ściśle zabronioném być wiuno. Pilnie także przestrzegać należy, aby doły grobowe dla zmarłych od cholery, miały najmniej trzy łokcie głębokości, i dobrze były zasypywane.

14. Chociaż cholera nie jest uznaną za chorobę zaraźliwą, jednak powinno być obowiązkiem Zwierzchności miejscowej czuwać nad tém, aby bielizna, odzież i pościel, która była w użyciu cholerycznych podczas téj choroby, sprzedawaną lub na inny użytek obracaną nie była, przed dostatecznym oczyszczeniem, stosownie do przedmiotu, albo przez wypranie w wodzie z mydłem lub w ługu, albo przez przewietrzanie na otwartém powietrzu najmniej przez trzy dni. Podłogi zaś, tam gdzie chorzy leżeli, mają być wymyte, lub gdzie ich nie ma, należy ziemię zeszkrobać i piaskiem zasypać.

Nr. 4,771.

w Warszawie d. $\frac{4}{15}$ Mca Lipca 1839 r.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

**KOMMISSYI RZĄDOWEJ SPRAW WEWNĘTRZNYCH
 DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.**

Znakomicie powiększony zakres działań Rady Głównej w stosunku do początkowego przy jej zawarciu stanu rzeczy, równie jak ustalenie zasad obeznania się Rad szczegółowych z niemi i z miejscowością, nie okazują już teraz potrzeby centralizacji czyli zgromadzania wszystkich pojedynczych przedmiotów do stanowczego rozstrzygnięcia w Radzie Głównej, tém bardziej gdy dla każdego szpitali Rada Główna już ustanowiła zasady do corocznych etatów przychodów i wydatków; tych głównych składek drogi, z której zarządom szpitali ani na krok jeden zboczyć nie wolno. Uznała więc Rada Główna możność i potrzebę załatwiania na miejsce większej liczby przedmiotów szpitalnych, i z tego względu na posiedzeniu swém dnia $\frac{15}{7}$ maja r. l postanowiła przedstawić Kommissyi Rządowej następujące wnioski:

Szpitala cywilne, tudzież szpitale Braci miłosierdzia podlegają stosownie do postanowienia Rady Administracyjnej daty $\frac{15}{28}$ Sierpnia r. 1834 zwierzchnictwu Rad szczegółowych składających się z obywateli osiadłych, dobroczynnych, przez Rząd do tego powołanych.

Rady Szegółowe zostają w bezpośrednich stosunkach z Radą Główną Opiekuńczą Instytutów Dobroczynnych przy K. R. S. W. D. i O. P. zostającą i wprost do niej się odnoszą.

Obecnie takich Rad Szegółowych jest 51.

Rządy Gubernialne nie mają udziału w zarządzie szpitali w swjej Gubernii, i podług dotychczasowych przepisów obowiązane są tylko nieść pomoc Radom Szegółowym na ich wezwania.

Przyczyną tego wyłączenia było zaniedbanie szpitali, bo Naczelnicy Władz dawniej Wojewódzkich a teraz Gubernialnych, zdawali prowadzenie rzeczy szpitalnej na niższych officialistów biurowych, a ci mając ścieśniony swego działania obręb, najczęściej zajmowali się takimi czynnościami, które dobrem ludzkości nie zawsze miały związek.

Systemat dzisiejszy bez interessownej i odpowiedzialnej opieki nad szpitalami, a do tego istniejącej w miejscu, zaradził powyższym niedogodnościom, jest więc ze wszech miar stosownym i w doświadczeniu blisko 7° letniem znaczne już okazał korzyści.

Jedynie porządek, podług którego Rada Główna przyjmując sama raporta tylu Rad szpitalnych, musi

się zajmować wszystkimi szczegółami, daje jej wiele mniej koniecznego zatrudnienia i udokładnienia wymaga.

Dla uniknięcia tego wypadaloby ustanowić w każdej Gubernii pośrednią Radę gubernialną, złożoną z opiekunów szpitali w Gubernii będących pod prezydencją Członka Rady Głównej na to przez Rząd wybranego.

Ta Rada Gubernialna miałaby zakres pewnej decyzji i miejscowej działalności, a dopiero w ważniejszych razach odnosiłaby się do Rady Głównej.

Tym sposobem mniejsze przedmioty zyskałyby na pospieszniejszym ułatwianiu, zapewniłaby się jeszcze ściślejsza kontrola zarządu szpitali i zmniejszyłaby się korespondencja teraz Radę Główną obciążająca. A że postanowienie Rady Administracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ Sierpnia 1832 roku wyżej cytowane, zawieszonem jest dotąd w wykonaniu co do szpitali SS. Miłosierdzia przez drugą decyzją Rady Administracyjnej daty $\frac{1}{2}$ Października t. r. podług której:

«1. Rozkład funduszków i użycie dochodów w wspomnianych szpitalach, należą wyłącznie do przełożonych onychże z obowiązkiem składania tychże rachunków w sposób jak dotąd miało miejsce.»

«2. Rady szczegółowe opiekuńcze szpitali nie mieszając się bynajmniej do wewnętrznych onychże administracji, mają jedynie ograniczać się na udzielaniu Siostrom miłosierdzia pomocy i rady w razie potrzeby.»

«3. Mianowanie przełożonych Szpitali i Sióstr miłosierdzia do każdego z tychże szpitali w szczególności, zależeć ma wyłącznie od zwierzchności duchownej.»

Przeto z uwagi że najważniejszy szpital SS. Miłosierdzia w Warszawie, to jest Dzieciątka Jezus, już przez Dekret Cesarski pod ogólne przepisy podjętny został, wypadałoby zarazem prosić Rady Administracyjnej aby powyższe rozporządzenie swoje d. $\frac{11}{23}$ Października 1832 roku uchylić, i szpitale SS. Miłosierdzia co do sposobu zarządu w równi z innymi postawić raczyła.

Dopóki bowiem to nienastąpi, żadne środki ulepszenia zaproponowane być nie mogą, gdyż do tego potrzebnym jest szczegółowe rozpoznanie stanu szpitala, to zaś zabronionem jest przez punkt 2 tegoż rozporządzenia.

Chcąc zatem wszystkie myśli powyższe wprowadzić w zupełne wykonanie, wypadałoby wyjednać postanowienie Rady Administracyjnej, któreby główne zasady były następujące:

- I. W każdej Gubernii będzie pośrednia Rada opiekuńcza Instytutów pod prezydencją członka Rady Głównej mianowanego przez Radę Administracyjną na przedstawienie Rady Głównej, wniesione przez Dyrektora Głównego prezydującego w K. R. S. W. D. i O. P. składająca się:
 - a) Z Vice Prezesa mianowanego przez tegoż Dyrektora Głównego.

b) Ze wszystkich opiekunów szpitali w Gubernii istniejących.

c) Z Kommissarza Wydziału Wojskowo-Policyjnego w Rządzie Gubernialnym lub innego Urzędnika naznaczonego przez Dyrektora Głównego na przedstawienie Prezydującego w Radzie Gubernialnej przez Radę Główną Opiekuńczą Instytutów Dobroczynnych wniesione.

d) Z Inspektora Gubernialnego służby zdrowia lub starszego Lekarza Obwodu.

II. Posiedzenia téj Rady odbywać się będą przynajmniej raz na miesiąc w terminach stałych, tak, aby opiekunowie prezydujący w Radach szczegółowych szpitali po obwodach istniejących na nie uczęszczać mogli.

W przedmiotach nagłych posiedzenia na żądanie prezydującego lub innego z członków zwoływane być mogą.

III. Wszyscy członkowie Rady Gubernialnej odbywają swoje czynności bezpłatnie, mają głos stanowczy na jej posiedzeniach, na których wszelkie decyzje stanowią się prostą większością głosów. — Równość zdań rozwiązuje prezydujący, którym w razie nieobecności Prezesa lub Vice Prezesa może być starszy członek. Komplet prawny Rady stanowi trzech członków.

IV. Rada Gubernialna Instytutów czyni do Rady Głównej wszelkie przedstawienia z dołączeniem swego zdania:

- a) Tyczące się windykacyi, sposobu użycia i zarządu funduszków i nieruchomości instytucyjnych.
- b) Składa jej kwartalne i roczne rapporta o stanie instytucyj gubernialnych.
- c) Przedstawia projekta do etatów.
- d) Przesyła w oryginale z dołączeniem opinii swojej wszelkie przełożenia Rad szczegółowych w interessach szpitalnych decyzji wymagających, tudzież:
- e) Rachunki roczne przez też Rady z zarządu funduszków składane.

V. Rady szczegółowe zawiadujące Instytutami w Gubernii nie czynią wprost przedstawień do Rady Głównej, lecz wnoszą takowe do Rady gubernialnej bądź to drogą korespondencyi, bądź też za pośrednictwem prezydujących opiekunów swoich a członków téjże Rady.

Gdyby wszakże jakie przedstawienie tego rodzaju nieotrzymało skutku, czyli w odwłokę pusczone było, mocną jest każda Rada szczegółowa odwołać się wprost do decyzji Rady Głównej. Gdyby Rada szczegółowa niepoprzestała na decyzji Rady gubernialnej, odwołanie się od niej przez tęż ostatnią Radę do Rady Głównej wnieść może.

- VI. Rada Gubernialna przedstawia Radzie Głównej kandydatów na członków Rad szczegółowych lub w miejsce wychodzących z kolei, a to z pomiędzy osób przez też Rady sobie przedstawianych, tudzież do nominacyi kandydatów na Intendentów i lekarzy przy pojedynczych Instytutach.
- VII. W przedmiotach dotyczących się prostego wykonania istniejących przepisów, wydaje Rada Gubernialna decyzje bez odnoszenia się do Rady Głównej, znosi się z Rządem Gubernialnym w każdym razie, gdy pomoc lub pośrednictwo potrzebnemi się okażą, i prowadzi dozór nad szpitalami w Gubernii przez rewizye delegowanych z grona swego członków.
- VIII. Rada Gubernialna Instytutów nie jest mocną wydawać żadnych dyspozycyi do Rad Szczegółowych dotyczących się użycia lub zarządu funduszków Instytutowych, ani też takich któreby w czémkolwiek zmieniały lub modyfikowały ogólne urządzenia służby wewnętrznej Instytutów.
- X. W Gubernii Mazowieckiej nie będzie oddzielnej Rady Gubernialnej, z powodu że jej czynności ułatwiać się mogą w Radzie Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych. Opiekunowie prezydujący w Radach Szczegółowych szpitali Warszawskich i tej Gubernii nieprzeznaczają należeć do składu téjże Rady Głównej.

X. Dla większej jednostajności w zasadach zarządu szpitali, uchyla się decyzya Rady z dnia $\frac{1}{2}$ Października 1832 roku względem Rad szczegółowych przy szpitalach dotąd przez siostry Miłosierdzia zawiadywanych, które mają używać odąd wszelkich atrybucyi postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia $\frac{1}{2}$ Sierpnia 1832 roku Radom Szegółowym innych szpitali przeznaczonych.

O wyjednanie rozporządzeń wyższej władzy, Rada Główna uprasza Kommissyą Rządową.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

Tłómaczenie Odezwy Pomocnika Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego, do Jaśnie Oświeconego Xięcia Namiestnika JEGO Cesarsko - Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem.

JAŚNIE OŚWIECONY XIAŻĘ!

Szanowną Odezwę Waszój Xiążęcój Mości z dnia $\frac{1}{13}$ b. m. w przedmiocie wyjednania u Najjaśniejszego PANA zezwolenia użycia summy 210,000 zlp. na zamierzone urządzenie Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, miałem zaszczyt przedstawić do Najwyższej decyzji JEGO Cesarsko - Królewskiej Mości. Najjaśniejszy PAN znajdując przedstawione przez Waszą Xiążęcą Mość wnioski, w przedmiocie tego zakładu odpowiedniami w zupełności zamiarom dobroczynnym JEGO Cesarsko - Królewskiej Mości, mającym za cel zapewnienie cierpiącój ludzkości należytej pomocy, raczył objawić Najwyższe przyzwolenie na wypłatę wspomnionój summy ze skarbu Królestwa, dodając iż ten wydatek może być skutecznionym z funduszu zostawionego do bezpośredniego szafunku JEGO Cesarsko - Królewskiej Mości o ileby z innych źródeł poniesionym być nie mógł.

(443)

Donosząc Waszój Xiążęcój Mości o takowém Najwyższém postanowieniu, mam honor byź z najgłębszym szacunkiem

Waszój Xiążęcój Mości

Najniższym Sługą

(podpisano) TURKUL.

St. Petersburg
dnia $\frac{28 \text{ Sierpnia}}{9 \text{ Września}}$ 1839 roku.
N° 1,330.

KOPIA.

w Imieniu Najjaśniejszego

M I K O Ł A J A I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO.

§. §. §.

Rada Administracyjna Królestwa.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego z dnia $\frac{1}{2} \frac{5}{7}$ Grudnia b. r. N° 4,668 i stosownie do Artykułu III. ustępu 8° postanowienia swęgo z dnia $\frac{1}{2} \frac{6}{8}$ Sierpnia 1832 roku, mianuje niniejszem Doktora Medycyny i Okulistę *Józefa Bernstejn* Członkiem Rady Opiekuńczej Głównej Instytutów Dobroczynnych.

Zawiadomienie o tém kogo wypada, rzezonę Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych poleca

w Warszawie $\frac{1}{2} \frac{5}{7}$ Grudnia 1839 r.

Zgodno z Oryginałem

Sekretarz Stanu

(podpisano) TYMOWSKI.

D o

K. R. S. W. D. i O. P.

N° 35,902.

(445)

Nr. 4,701.

w Warszawie d. $\frac{4}{16}$ Mca Stycznia 1840 r.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
I N S T Y T U T Ó W D O B R O C Z Y N N Y C H .

D O

R A D S C Z E G Ó Ł O W Y C H S Z P I T A L I .

Zawiadamia Radę Szegółową, że Jaśnie Oświecony Xiążę Namiestnik Królewski mając sobie przedstawioną okoliczność względem projektowanego udzielenia mundurów Lekarzom Szpitalnym, raczył polecić: aby rozstrzygnięcie tego przedmiotu, do czasu wydania ogólnych w téj mierze przepisów, pozostawioném było.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI,

N° 4,919.

w Warszawie d. $\frac{9}{21}$ Mca Marca 1840 r.

R A D A
GŁÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH,

D O

RADY SZCZEGÓŁOWEJ SZPITALA.

Nadsyłane przez Rady Szczęgółowe Szpitali miesięczne i roczne wykazy o ruchu chorych, jako w zbyt rozdrobnionych szczegółach układane, nie przedstawiają jeszcze téj dokładności i jasności, jaka dla ocenienia wypadków koniecznie jest potrzebną. Z tego względu Rada Główna, na wniosek Członka swęgo Inspektora Jeneralnego Służby Zdrowia w Królestwie, postanowiła poczynić niektóre zmiany w Wykazach takowych co do głównych działów i nazw rodzajowych chorób, i ułożony w tym celu wzór przesyła Radzie Szczęgółowej w exemplarzach w celu iżby wykazy o ruchu chorych z dniem 1 Lutego r. b. poczynając, z ściśłem do tegoż wzoru zastosowaniem się wprost, jak dotąd, Zarządowi pomienionego Inspektora Jeneralnego składała.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

RAPPORT OGÓLNY

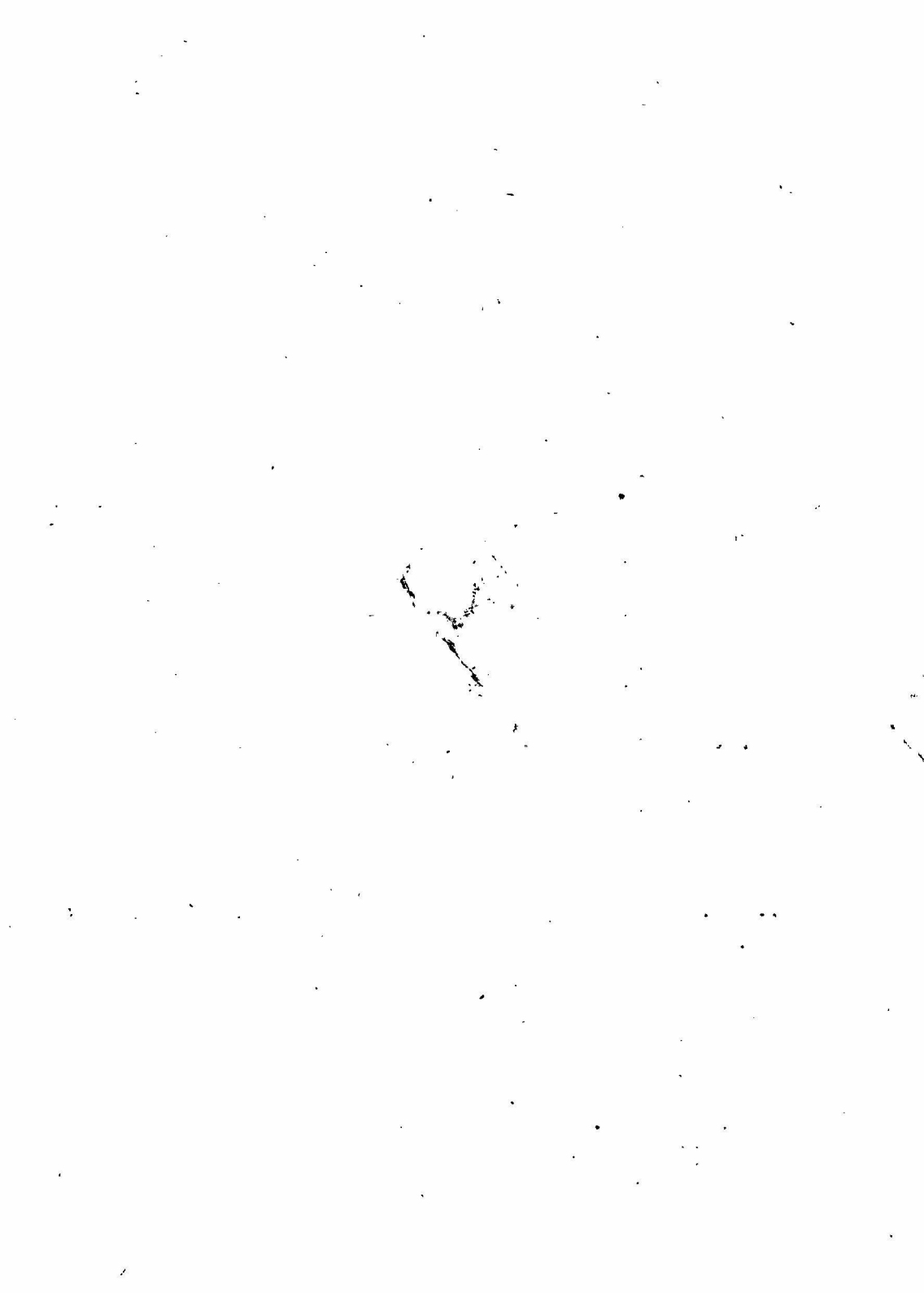
*O ruchu chorych przez Miesiąc
w Szpitalu*

1840 r.

w Mieście

RODZAJ CHOROBY	Pozosta- wało			Przyby- ło			Wyzdro- wiało			Umarło			Odesła: do szpit: innego			Pozo- stało			UWAGI.
	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	
Febres																			
Inflamationes topicae																			
Exanthemat. acuta																			
Impetigines																			
Profluvia																			
Retentiones																			
Dyscrasiae																			
Desorganisationes																			
Neuroses																			
Ophthalmia																			
Syphilis																			
Morbi Mentales																			
Vulnera																			
Ulcera																			
Fracturae																			
Luxationes																			

(do stron. 446.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych daty $\frac{18}{30}$ Marca 1840 roku.

Gdy przeznaczenie Instytutu Oftalmicznego w Warszawie i zasady podług których cierpiących na oczy dla leczenia przyjmuje, nie są dotąd wszystkim Radom szczegółowym znane, przeto Rada Główna postanowiła podać do powszechnej wiadomości postanowienie Rządowe daty $\frac{16}{28}$ Lutego 1826 roku, będące ustawą zasadniczą pomienionego zakładu.

w Imieniu Najjaśniejszego

M I K O Ł A J A I

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

§. §. §.

Xiąże Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Gdy Edward Xiąże Lubomirski uczyniwszy zapis summy złp. 400,000 na założenie Instytutu Dobroczynnego dla cierpiącej ludzkości, i przeznaczywszy na umieszczenie onego pałac w dobrach swoich Radziminie, wybór takowego Instytutu Edwardowi hrabi Raczyńskiemu tymże samym zapisem zostawił, i onemu wykonanie swego chlubnego zamiaru polecił a Edward hrabia Raczyński w celu wypełnie-

nia woli fundatora skutkiem zniesienia się z Radą Ogólną szpitali, wymyślił taki wybrać i oznaczyć na jakim dotąd krajowi zbywa, i jakiego potrzebę pomnażające się choroby oczów, coraz widoczniej wskazują, jakoż istotnie Instytut dla ubogich dotkniętych chorobą oczów wybrać; gdy nakoniec po takowym wyborze Rada dozorcza szpitali mniema, iż Instytut tego rodzaju, aby przez dokładniejszą posługę, wygodę i pomoc, mógł skuteczniej odpowiedzieć potrzebie ludzkości i dobroczynnym Xięcia Edwarda Lubomirskiego zamiarom, winien otrzymać umieszczenie w Warszawie w oddzielnej celowi odpowiadającej budowie, oraz powierzonym być staraniom zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia pod ich dozorem, i kierunkiem jednego duchownego z zgromadzenia Xięży Missjonarzy Warszawskich, a bliższą opieką Rządu.

Przeto potwierdziwszy już postanowieniem Naszém z dnia 30 Listopada 1824 roku zapis wyżej wyrażony; zważywszy teraz przytoczone powody jako też zasady Urządzenia tego Instytutu za spólnem porozumieniem się z Edwardem hrabią Raczyńskim ułożone, Instytut ten za odpowiadający zamiarowi fundatora i dobra ludzkości uznając, zasady i warunki pod któremi na wieczne czasy trwać ma wraz z samym Instytutem bez szkody trzeciego potwierdzamy i następującą ich osnowę w całej rozciągłości i znaczeniu za równie trwałą jak sam Instytut mieć chcemy.

T Y T U Ł I.

Założenie i umieszczenie Instytutu.

Art: 1. W mieście stołeczném Warszawie w domu należącym do funduszu szpitala Dzieciątka Jezus przy ulicy Śto-Krzyskiej będzie założonym *Instytut Ophthalmiczny* czyli szpital dla ubogich chorych na oczy, jakiegokolwiek płci i wyznań chrześcijańskich, w którym bezpłatnie mieć będą umieszczenie, żywność, wygodę i leczenie.

Art: 2. Szpital ten oddanym zostaje pod dozór i zarządzenie zgromadzenia Siostr Miłosierdzia i jednego duchownego z zgromadzenia Xięży Missjonarzy Warszawskich jako prokuratora Instytutu, który będzie jego dochodów i potrzeb zarządcą, ulegając urządzeniom i przepisom wszystkie inne Instytutu w kraju obowiązującym.

Art: 3. Aby byż do takowego szpitala przyjętym, potrzeba otrzymać świadectwo urzędowe ubóstwa, zaświadczenie urzędowe lekarza o chorobie oczów potrzebującej ratunku, nakoniec bilet przyjęcia. Biletów takich familija założyciela wydawać będzie $\frac{3}{4}$, Rząd $\frac{1}{4}$.

Art: 4. Włościanie w dobrach Radziminie osiedli mieszkańcy miasta Radzimina mieć będą prawo pierwszeństwa w przypadkach choroby na oczy byż umieszczonemi w tym Instytucie.

Art: 5. W szpitalu tym powinny byż oddzielne umieszczenia dla męzczyzn, oddzielne dla kobiet, tuż też tym samym podziałem odrębne dla chorób

zaraźliwych, jako też dogodne izby do operacyi, a oraz składy na to wszystko co pod względem gospodarstwa osobnego umieszczenia potrzebuje, a co oddzielna organizacja przepisze.

Art: 6. Szpital powyższy zostając wraz z innemi Instytutami Dobroczynnemi pod bezpośrednią opieką i dozorem Rządu, mieć zawsze będzie równy udział do pomocy i dobrodziejstw jakie dla wszelkich innych Instytutów Dobroczynnych są i być mogą zapewnione.

T Y T U Ł II.

Uposażenie Instytutu.

Art: 7. Uposażenie wyżej wzmiankowanego Instytutu składa się:

- a) Z procentów 5 od 100 od summy złp: 400,000 na dobrach Radziminie, z mocy kontraktu sprzedaży między hrabią Edwardem Raczyńskim, a baronem Morenheim zawartego, za hipotekowanej od której rzeczony procent w summie złp: 20,000 rocznie, kwartalnymi ratami wypłacać się mającej, składa wieczny dochód Instytutu.
- b) Z procentu takowego od summy złp: 20,000 za sprzedaż pałacu Radziwińskiego ustanowionej podobnież na tychże dobrach za hipotekowanej.

- c) Z summy zaległych procentów od summy złp: 400,000 od daty potwierdzenia zapisu dnia 30 Listopada 1824 roku do daty założenia Instytutu narosłej, jaka się okaże po opędzeniu wydatków na pierwsze zakłady tegoż Instytutu potrzebnych.
- d) Z zapisów jakieby w następnych czasach bezwarunkowo przez dobroczynne osoby dla cierpiących tego samego rodzaju choroby uczone były.

Art: 8. Fundusze takowe nie mogą być łączone do ogólnych funduszów szpitalnych, lecz wyłącznie na tenże Instytut obracane i rachunki z nich oddzielnie prowadzone i utrzymywane będą. Przeniesienie tych funduszów na inną hypotekę bez poprzedniczego zniesienia się z familją nastąpić nie może.

T Y T U Ł III.

Zachowanie pamiątki założyciela.

Art: 9. W celu zachowania pamięci założyciela, Instytut niniejszy nosić będzie nazwisko Instytutu Lubomirskich.

Art: 10. Nad domem tego Instytutu w miejscu najprzystojniejszym umieszczony będzie spizowy pozłacany herb Lubomirskich i napis: «Instytut Oftalmiczny z fundacyi Xięcia Edwarda Lubomirskiego.»

Art: 11. Bilety o których była mowa w Art: niniejszego postanowienia, będą litografowane z naśladowaniem ręki założyciela i wyrażać będą:

«Po złożeniu policyjnych attestów przyjęty będzie bezpłatnie do Instytutu dla cierpiących na oczy z warunkiem oddalenia, jeżeli, za nieuleczonego uznany zostanie.»

«Edward Xiążę Lubomirski» za Edwarda Xięcia Lubomirskiego (podpis mającego prawo prezentować.)

Art: 12. Corocznie biletów takowych $\frac{3}{4}$ części w miarę liczby stałych łóżek będzie udzielaną dowolnego rozdania jednej osobie z rodziny Lubomirskich w następującej kolei: Magdalenie z hrabiów Raczyńskich Xiężnie Lubomirskiej, Edwarda Xięcia Lubomirskiego matce, a po jej śmierci Józefowi Xięciu Lubomirskiemu synowi i następnie najstarszej głowie z jego potomstwa, aż do wygaśnięcia imienia w linii prostej z następną, po wygaśnięciu tej linii, Teressie Xiężnej Jabłonowskiej z prostej linii zstępnej. Po wygaśnięciu sukcesorów tej linii, Atanazemu hrabi Raczyńskiemu i jego sukcesorom w podobnejże linii. Gdy bilety w przyjętej ilości od sukcesorów w miarę wakujących miejsc nie zostaną w przeciągu jednego tygodnia wydane, w tym razie zależeć będą od dyspozycji Rządu, co jednak nie ma stanowić preskrypcyi.

Art: 13. Pieczęć Instytutu ze stali wyobrażać będzie wizerunek założyciela z napisem naokoło: *Edward Xiążę Lubomirski cierpiącej ludzkości.*

Art: 14. Każdego roku dnia 26 Lutego jako w rocznicę śmierci Xięcia Edwarda Lubomirskiego, odprawiać się będzie w kaplicy Dzieciątka Jezus nabożeństwo żałobne za duszę fundatora, na którym wszyscy chorzy w szpitalu przez niego fundowanym znajdujący się, przytomnemi być mogą; koszta obchodu zaspokojone będą z funduszków szpitala chorych na oczy.

T Y T U Ł IV.

Zastrzeżenia ogólne.

Art: 15. Jeżeliby kiedy z nieprzewidzianych okoliczności Rządowi wypadło niniejszy Instytut znieść lub zmienić jego przeznaczenie, wtedy familja Lubomirskich według następstwa w Art: 12 wyrażonego, wraca się do prawa wyboru innego dobroczynnego zakładu na ten sam fundusz.

Art: 16. Gdyby której z familii mających prawo do takowego wyboru w porządku w § 12 oznaczonym, po jednoroczném wezwaniu z strony Rządu użyć tego prawa zaniedbał, Rząd wybór postanowi na ten jeden raz.

Art: 17. Tym samym porządkiem jak jest w Art: 12 wyrażone jednej osobie z familii służy prawo czynienia uwag nad rocznymi rachunkami Instytutu, oraz czynić do Rządu spostrzeżenia, jakie do ulepszenia tego Instytutu z doświadczenia okazać się mogą potrzebnymi, lub pożytecznymi.

Art: 18. W celu przyzwoitego umieszczenia Instytutu Rząd przedsięwzięcie środki.

Art: 19. Po nastąpieniu zatwierdzenia niniejszego postanowienia Instytutu przez Najjaśniejszego PANA, Akt założenia i organizacja Instytutu choroby na oczy, wciągnięte będą do Akt publicznych, złożona zaś księga historyczna obejmująca tenże Akt organizacją, złożone i zachowane zostaną w Instytucji.

Wykonanie niniejszego Postanowienia Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia $\frac{16}{28}$ Lutego 1826 roku.

(podpisano) XIAŻE ZAJĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji

(podpisano) MOSTOWSKI.

Radca Sekretarz Stanu,
Generał Brygady

(podpisano) KOSSECKI

KOPIA

N° 779.*Warszawa dnia $\frac{19}{31}$ Marca 1840 roku.*

GŁÓWNY INSPEKTOR SŁUŻBY ZDROWIA.

D O

RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ INSTYTUTÓW
DOBROczynnych.

Odpowiadając na odezwę Rady Głównej z dnia $\frac{18}{30}$ Marca r. b. N° 4,955 względem udzielenia jej szczegółowego opisu sposobu leczenia choroby syfilitycznej bez merkurjuszu, mam honor zawiadomić że w Pamiętniku Lekarskim już z druku wyszłym, jest umieszczona opinja Rady Lekarskiej o leczeniu bezmerkurjalném. W drugim numerze Pamiętnika umieszczony będzie obszerny w tym samym przedniocie artykuł Dra Janikowskiego. A że wszyscy lekarze nie wyłączając szpitalnych z Decyzji JO. Księcia Namiestnika Królewskiego obowiązani są prenumerować, wydany przez Towarzystwo Lekarskie Warszawskie Pamiętnik; czy przeto w takim położeniu rzeczy zachodzi jeszcze potrzeba umieszczenia opisu leczenia bez merkurjalnego w zbiorze

(456)

Urządzeń szpitalnych, Główny Inspektor Służb
Zdrowia zostawia to uznaniu Rady Głównej.

p. o. Głównego Inspektora Służby zdrowia

w zastępstwie

(*podpisano*) REINHARDT.

Szef Biura

(*podpisano*) BUCZYŃSKI.

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

Udzielony Radzie Głównej przez Kommissyą Rządową spraw wewnętrznych wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej dnia 20 Lutego (3 Marca) r. b. podług którego Instytut położniczy wraz z szkołą akuszerok, ma być połączony z szpitalem Dzieciątka Jezus, zamieszcza się w Zbiorze Urządzeń szpitalnych.

w Warszawie dnia $\frac{19}{31}$ Marca 1840 r.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) **J. LUBOWIDZKI.**

KOPIA

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej dnia 20 Lutego (3 Marca) 1840 roku.

Kommissya Rządowa spraw wewnętrznych i duchownych przekonawszy się, że dom rządowy mieszczący dotąd Instytut położniczy wraz z szkołą akuszerek w Warszawie, jako w zbyt ścięsnionėj części miasta położony, nie jest na cel przeznaczony wygodnym, a obok tego zważywszy, że pomieszczenie rzeczzonego Instytutu w gmachu szpitala Dzieciątka Jezus przyniosłoby w wielu względach istotną korzyść dla obu zakładów, zgodnie z opinią p. o. Inspektora służby zdrowia i Komitetu zarządzającego szpitalem Dzieciątka Jezus, upraszała Radę pod dniem 20 Lutego (Marca) r. b. Nr. 602.

1. O wcielenie do szpitala Dzieciątka Jezus Instytutu położniczego wraz z szkołą akuszerek przy zachowaniu w całej mocy ustawy Instytutu położniczego.
2. O przyłączenie funduszu na utrzymanie tegoż Instytutu przeznaczonego do ogólnych funduszków szpitala.
3. O zobowiązanie dozoru szpitala do składania rachunków z wydatków na Instytut położniczy łącznie z rachunkami szpitalnemi.

Rada wnioski Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych zatwierdziła.

Zgodno z protokółem

Sekretarz Stanu

(podpisano) TYMOWSKI.

Za zgodność Dyrektor Kancellaryi K. R. S. W.

(podpisano) STARYNKIEWICZ.

(460)

P R E Z E S
RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

Nadesłany sobie przez Kommissyą Rządową spraw wewnętrznych Dekret Królewski z dnia $\frac{16}{28}$ Stycznia r. b. który zatwierdzając nową ustawę o zarządzie lekarskim, utrzymuje w artykule drugim dotyczącej zarządu szpitali, Rada Główna zamieszcza w ogólnym zbiorze urzędów dla urzędowego władz szpitalnych użytku.

Warszawa dnia $\frac{19}{31}$ Marca 1840 roku.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

*Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.*

z BOŻEJ ŁASKI

M Y M I K O Ł A J I .

CESARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI,

§. §. §.

Na przedstawienie Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem, o konieczności nadania służbie lekarskiej stałej organizacji i bardziej odpowiedniej tak swemu celowi, jako też i potrzebom kraju, Poleciliśmy 21 Czerwca (3 Lipca) 1838 r., wprowadzić w wykonanie, w sposobie próby, przedstawioną Nam Ustawę o zarządzie Służby Zdrowia, wraz z Etatem téj służby, z zastrzeżeniem wszakże, aby po upłynieniu roku przedstawiony był, do ostatecznego Naszego zatwierdzenia, stanowczy projekt organizacji Służby zdrowia.

Obecnie biorąc na uwagę, iż dla uzupełnienia czynności Zarządu Lekarskiego i osiągnięcia celu jego ustanowienia, konieczną jest rzeczą obręb jego działań połączyć ściślej z czynnościami Rady Głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych, oraz podciągnąć pod jego wiedzę lekarsko-naukowe zakłady; na przedstawienie Rady Administracyjnej Królestwa, roztrząszone przez Departament spraw tegoż Królestwa w Radzie Państwa;

Postanowiliśmy i Stanowiliśmy:

1. Ustawę o zarządzie Służby Zdrowia w Królestwie Polskiem i załączony przy niej Etat zatwierdzić ostatecznie ze zmianami, które się okazały być koniecznymi.
 2. Zarząd szpitalów i innych dobroczynnych zakładów, pozostawić przy Radzie Głównej Opiekuńczej na zasadach dziś obowiązujących, służbę zaś Lekarską, poddać pod zawiadywanie wyłączone Głównego Lekarskiego Inspektora
 3. Lekarsko - naukowe zakłady, poruczyć wiedzy Głównego Lekarskiego Inspektora, pozostawiając organizacją ich podług przepisanych dla nich osobnych ustaw.
 4. Dalsze rozwinięcie przedmiotów Ustawy o zarządzie cywilno - lekarskiej służby, Radzie Administracyjnej Królestwa Polskiego Pozostawiamy.
 5. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw będzie umieszczone, Radzie Administracyjnej i Kommissyom Rządowym Spraw Wewnętrznych, tudzież Przychodów i Skarbu, w czém do której należy, Polecamy.
- Dan w Petersburgu dnia $\frac{10}{28}$ Stycznia 1840 r.

(podpisano) «НИКОЛАЙ.»

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) IG. ТЕРКУЛ.

*Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.*

z BOŻEJ ŁASKI

M Y M I K O Ł A J I.

CESARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI,
§. §. §.

Mając Sobie przedstawione przez Namiestnika Naszego Królestwa Polskiego, znakomite zasługi położone w témże Królestwie przez Jakóba Epsztejna, Prezesa Rady Szegółowej szpitala wyznania Mojżeszowego w Warszawie, dawnego oficera wojsk Polskich;

Postanowiliśmy nadać mu, jakoż pomienionemu Jakóbowi Epsztejnowi i jego prawemu potomstwu, w prostej linii Nadajemy prawa dziedzicznego poczetnego obywatelstwa z prerogatywami, jakie w innych częściach Państwa Naszego do tego stanu są przywiązane, a mianowicie:

1. Swobody od wszelkich osobistych podatków;
2. Uwolnieniem od służby wojskowej z zaciągu lub obowiązków, jakie w zastępstwie jej nateraz przez współwyznawców jego są pełnione;
3. Oswobodzeniem od kar cielesnych w razie popełnionego przestępstwa, z zastrzeżeniem oraz, iż wyroki sądowe na mocy których wyrzeczona by bydź mogła utrata niniejszego stanu, wykonanemi nie będą bez potwierdzenia Namiestnika Naszego w Radzie Administracyjnój;

4. Prawem należenia do zgromadzeń miejskich i być wybranym na Urzęda Muncypalne od wybòru zależące, a to stosownie do oddzielnych ustaw, i
5. Prawem mianowania się we wszelkich aktach i czynnościach poczetnym obywatelem.

Namiestnik wyda potrzebne rozporządzenia aby obdarowany otrzymał przygotowane przez Heroldją dyploma na wzór wydawanych w Cesarstwie.

Dan w Petersburgu, dnia $\frac{16}{28}$ Kwietnia 1840 r.

(podpisano) «НИКОЛАЙ.»

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) IG: TURKUL.

w *Warszawie* d. $\frac{17}{29}$ *Mca Kwietnia* 1840 r.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

RAD SZCZEGOŁOWYCH SZPITALI.

Kommissya Rządowa spraw wewnętrznych zważywszy, że decyzją na posiedzeniu swém z dnia $\frac{8}{20}$ Marca roku 1839 zapadłą, pozostawiła sobie prawo zezwalać na ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego z summami instytutowemi dla pożyczek Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we wszystkich razach, gdy interesa takowe nie są przedmiotem szczególnej wagi, i gdy przy ustąpieniu pierwszeństwa hipotecznego dostateczne bezpieczeństwo dla funduszków Instytutowych zapewnioném będzie, na posiedzeniu swojém daty $\frac{4}{10}$ Października roku 1839 postanowiła w uzupełnieniu wspomnionój powyżej decyzji swojej przyjąć za prawidła w interessach tego rodzaju zasady następujące:

1. Właściciel dóbr który przy poprzedniém z Towarzystwa Kredytowego zaciągnięciu pożyczki otrzymał dla niej ustąpienie hipotecznego pierwszeństwa przed prawami lub funduszami instytutowemi, może takowe ustąpienie pierwszeństwa otrzymać i dla pożyczki odnowionój, za

poświadczeniem jednocześnie przez właściwy Rząd Gubernialny wydanym, że dobra Towarzystwu Kredytowemu zastawione, nie zalegają w opłacie podatków i procentów, że nie podlegają deterioracyi, i że gospodarstwo w nich przyzwoicie jest prowadzone.

2. Właściciel dóbr, który dopiero pierwiastkowo prosić będzie o ustąpienie hipotecznego pierwszeństwa przed prawami lub funduszami instytucyjowymi dla pożyczki Towarzystwa Kredytowego odroczonej dodatkowej, lub wcale nowej, może otrzymać takowe ustąpienie gdy wiarogodnymi dokumentami udowodni istotną wartość dóbr Towarzystwu Kredytowemu zastawionych lub że fundusze instytucyjne mieścić się będą hipotecznie na pierwszej połowie wartości i po pożyczce Towarzystwa Kredytowego, z złożeniem oraz poświadczenia Rządu Gubernialnego o szczegółach w poprzedniej zasadzie wymienionych.
3. Właścicielowi dóbr nieskładającemu takich udowodnień i poświadczeń, ustąpienie pierwszeństwa udzielone być nie może.
4. Jeżeli kapitały instytucyjne przed którymi dla pożyczki Towarzystwa Kredytowego ustąpienie hipoteczne pierwszeństwa dozwoloném być ma, zapisane są z niższym jak prawny procentem, wtedy zamieszczony być winien w dozwoleniu warunek, że właściciel procent do

stopy prawnej po 5 od 100 hipotecznie podniesie i takowy zobowiąże się opłacać.

5. Gdzieby na hipotece dóbr Towarzystwu Kredytowemu zastawionych pomiędzy prawami lub funduszami instytucyjowymi mieściły się summy prywatne, w dozwoleniu ustąpienia pierwszeństwa domieszczoneym będzie i ten warunek, że pożyczka z Towarzystwa Kredytowego zaciągana, na spłacenie takich summ prywatnych obroconą będzie.

Przepisy te Rada Główna zamieszcza w zbiorze urzędzeń szpitalnych dla wiadomości i użytku Rad szpitalnych.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

w *Warszawie* d. 25 *Maja* (6 *Czerwca*) 1840 r.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
I N S T Y T U T Ó W D O B R O C Z Y N N Y C H .

D O

**RADY SZCZEGÓŁOWÉJ INSTYTUTU OFTALMICZNEGO
W WARSZAWIE.**

Mając wzgląd na przeznaczenie Instytutu Oftalmicznego fundacyi Xięcia Edwarda Lubomirskiego w Warszawie, i na kwalifikacyę naukowe Lekarzy tegoż instytutu PP. Leo i Angiel, a przytém zapatrząc się na reskrypt JO. Xięcia Namiestnika do Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej spraw wewnętrznych z d. 21 Grudnia (1 Stycznia) 183 $\frac{8}{9}$ r. polecający, aby ze względu że okulista Angiel ma prawo do leczenia chorób wewnętrznych, zażądany był od successorów Xięcia Lubomirskiego wybór Lekarza, pod kierunkiem którego P. Angiel mogłoby bydz dezwoloném leczenie chorych oczu potrzebujące przepisów lekarstw do wewnątrz, Rada Główna za zgodzeniem się familii założyciela instytutu na posiedzeniu daty $\frac{13}{25}$ Maja r. b. następną postanowiła dla Lekarzy rzezonego instytutu przepisać instrukcyę.

§ 1. Leczeniem chorób oczu w Instytucie Oftalmicznym i udzielaniem rad chorym na oczy do tegoż Instytutu zgłaszającym się, zajmować się będą stosownie do swych atrybucy Dr Leo i P. Angiel; pierwszy jako Lekarz konsulent, drugi jako okulista Instytutu oftalmicznego.

§ 2. Okulista mieć będzie bliższy dozór nad Administracją Instytutu oftalmicznego i czuwać nad ściśłem wypełnianiem obowiązków osób do posługi Instytutu przeznaczonych;—pod względem lekarskim zajmować się winien tylko wspólnie z lekarzem konsulentem leczeniem chorób oczu.

§ 3. Lekarz konsulent obowiązany będzie udzielać rady okuliście, co do leczenia chorych na oczy a zarazem będzie miał prawo żądać od P. Angiel zdania sprawy z przepisanych przez tegoż środków lekarskich.

§ 4. Konsulent i okulista przedstawiać będą wspólnie Radzie szczegółowej Instytutu przedmioty sobie właściwe; mają jednakże unikać korespondencyj piśmiennych, owszem jeśliby zachodziła potrzeba czynienia jakowych przedstawień, takowe bezpośrednio Radzie Instytutu na każdej sessyi ustnie podawać będą, w szczególności zaś lekarz konsulent obowiązany przybyć w każdym czasie na sessyę, gdy przez prezydującego w Radzie Opiekuńczej Instytutu, lub z polecenia jego przez jednego z członków Rady wezwanym zostanie. Jeżeli zaś uznał potrzebę czynienia jakowych wniosków, we względzie

Administracyi Instytutu lub innéj okoliczności, takowe wprost na sessyi lub też prezydującemu Rady Instytutu albo jednemu z członków Rady dla przedsięwzięcia środków objawić powinien.

§ 5. Konsulent i okulista mają codziennie wspólnie odbywać wizyty w Instytucie, letnią porą od godziny 7 do 8, zimową zaś od 8 do 9 z rana. Lekarz konsulent obowiązany będzie nadto przybyć w każdym czasie do Instytutu, jak skoro stan któregokolwiek chorego wymagać będzie: W tym to celu wkłada się na okulistę wyraźny obowiązek, aby o każdym nadzwyczajnym wypadku, lub nagłym pogorszeniu się choroby koniecznej pomocy wymagającym, donosił lekarzowi konsulentowi bez najmniejszej straty czasu.

§ 6. W czasie wizyty rannéj, powinni konsulent i okulista jak najtroskliwiej badać wszystkich chorych, równie nowo przybywających, jako i tych którzy już w Instytucie pomieszczeni zostali, a wypadki takiego badania lekarskiego, tudzież zaordynowane środki lekarskie, zapisywane będą na oddzielnych kartkach na ten cel przeznaczonych, które przy łózkach wisieć mają.

§ 7. Kartki w paragrafie poprzednim wzmiankowane, obejmować będą w szczególności:

- a) Numer pod którym chory do księgi wpisowéj - (zob: § 18) zaciągniętym został.
- b) Imię, nazwisko i stan chorego.
- c) Datę wniścia do Instytutu.

- d) Rodzaj choroby i główne jej przypadłości.
- e) Zmiany w biegu choroby dostrzegane, i ordynowane lekarstwa.
- f) Datę wyjścia chorego z Instytutu lub śmierci jego, kartka taka ma być przez konsultenta i okulistę Instytutu podpisaną i do akt zachowaną.

§ 8. Oprócz kartek w mowie będących, zamieszczoną także będzie przy łóżku każdego chorego tablica, na której codziennie oznaczone być powinny w czasie wizyty porceye żywności.

§ 9. Po ukończonej wizycie, okulista czuwać będzie nad zachowaniem się chorych, tudzież nad tem, aby przepisy lekarskie należycie wykonywane były. Dla tego też obowiązany jest często i nadspodziewanie nawiedzać salę chorych, i przekonywać się osobiście, czy posługujący pełnią dobrze obowiązki swoje, tudzież czy chorzy używają lekarstw podług przepisów.

§ 10. Za danym znakiem do rozdawania jedzenia, okulista przekonać się powinien, czy pokarmy dla chorych są dobrze i podług przepisów sporządzone, tudzież czy porceye w całości, jak na tablicy zapisano, każdemu choremu są dostarczane. Znalazłszy w téj mierze uchybienie, wybada przyczynę onego i złe ile być może najspieszniej i w najkorzystniejszy dla chorego sposób usunie.

§ 11. Równie lekarz konsultent jak i okulista, baczyc mają na to, aby powietrze w salach było od-

świeżane, aby w porze zimowej temperatura powietrza odpowiednia była potrzebie chorych, aby nie było przeciągów, aby światło w salach było przyzwyczajenie umiarkowane i aby pościel chorych była czysta. Okulista w szczególności dopilnuje aby sale latem o godzinie $6\frac{1}{2}$, zimą zaś o godzinie $7\frac{1}{2}$ były przewietrzane i uporządkowane, tak iżby konsulent i okulista przy wizycie nie mieli żadnego zmitrężenia i bez straty czasu mogli zaraz do swojej czynności przystąpić.

§ 12. Do okulisty należy dopilnować, aby chorzy do Instytutu przyjeźli, nim jeszcze zajmą łóżka, byli wykąpani, albo gdy ich stan zdrowia niedozwala, czysto przynajmniej wymyć.

§ 13. Pomoc chirurgiczna w chorobach oczu należy do okulisty. Wszelkie jednak operacye oczów ważniejsze, wykonane być inaczéj przez okulistę nie mogą, jak po naradzeniu się z konsulentem i w jego obecności.

§ 14. Gdy przeznaczeniem Instytutu Oftalmicznego jest także niesienie pomocy lekarskiej osobom na oczy cierpiącym, a po za Instytutem zastającym, przeto po każdej wizycie, konsulent wspólnie z okulistą udzielać będą bezpłatnie téż pomoc chorym na poradę do Instytutu przybywającym w lecie od godziny 8 do $9\frac{1}{2}$, a w zimie od godziny 9 do $10\frac{1}{2}$ z rana, o czém w pismach publicznych od czasu do czasu donosić wypada. Osoby takie w zupełnym stanie ubóstwa zostające, oprócz porady i ręcznej pomocy,

będą nadto miały udzielane sobie lekarstwa, z zarobków Instytutu.

§ 15. Dla chorych znajdujących się w Instytucie i przychodzących w czasie wizyty konsultanta, wszystkie recepty napisane przez okulistę, lub przez samego konsultanta, powinny być przez tego ostatniego przejrane, i w razie potrzeby poprawione i przez niego podpisane. Lecz jeżeliby się w ciągu dnia, zdarzyła potrzeba zapisania lekarstwa dla chorego do użytku zewnętrznego lub wewnętrznego w przypadkach prostych i zwyczajnych w leczeniu słabości oczu, w tedy i sam okulista może zapisać receptę.

We wszystkich jednak słabościach oczu, wymagających złożonego terapeutycznego leczenia, dla przychodzących nawet chorych recepty podpisywać powinien konsultant.

Przy zapisywaniu tych recept powinni zachować oszczędność w wydatkach, o ile to bez szkody chorego da się uskuteczyć, a oprócz tego wagę lekarską literami oznaczać, tudzież imię i nazwisko chorego dla którego lekarstwo jest przeznaczone, wypisywać.

§ 16. Konsultant i okulista obowiązani są składać Radzie Instytutu rapport roczny, obejmujący następujące szczegóły:

1. Ile pozostało chorych mężczyzn, kobiet i dzieci z roku zeszłego, ile ich w roku bieżącym przybyło, ile na rok następny pozostało.

2. W liczbie takich, którzy w ciągu roku z Instytutu wyszli, ile było zupełnie wyleczonych, ile z polepszeniem tylko, a ile niewyleczonych z wymienieniem przyczyny tego.
3. Jakie rodzaje chorób były przedmiotem kuracji, z wymienieniem zarazem liczby osób i zapisaniem, jakie sposoby leczenia w szczególnych chorobach okazały się najskuteczniejszymi.
4. Ile było osób operowanych, jakie mianowicie wykonano operacje, podług jakiej metody, czy na jednym lub obu oczach i z jakim skutkiem, który jeżeli był niepomyślny, wypadki przyczynę tego wyjaśnić.
5. Czy w ciągu roku niepanowały jakie choroby oczu epidemiczne, jaki ich był charakter, i jakie najskuteczniejszy sposób leczenia.
6. Czy niewydarzyły się rzadsze jakie wypadki, które szczegółowo opisane być powinny.

Podobny rapport drugi obejmować powinien wiadomości o chorych na niestałej kuracji zostających, lecz po radę i pomoc do Instytutu przybywających.

§ 17. Oprócz dopiero wzmiankowanych raportów rocznych, składać nadto winni konsulent i okulista, podpisane przez siebie rapporta o rachach chorych dzienne, tygodniowe i kwartalne.

§ 18. Zaprowadzone będą w Instytucie księgi ciągle tam zostawać mające, jedna z tych przeznaczona dla chorych na stałej kuracji w Instytucie zo-

stających, druga zaś dla tych, którzy tylko po radę i lekarstwa przybywają.

W księdze I zapisywani będą chorzy w miarę przybywania swego do Instytutu. Obejmować ona ma numer bieżący, imię i nazwisko chorego, wiek i stan jego, datę przyjęcia do Instytutu, rodzaj choroby, skutek przez kuracyę osiągnięty, i datę wyjścia lub śmierci chorego.

Księga druga zastępować ma zarazem kartki przy łózkach chorych instytutowych wiszące (§ 7). Każdy przeto chory po radę do Instytutu przybywający, powinien mieć w niej osobną stronicę, na której spisywane będą imię i nazwisko jego, wiek, data pierwszego stawienia się, rodzaj choroby i główne jej przypadłości, ordynowane środki lekarskie, z wymienieniem czy je wydawano bezpłatnie z Instytutu czy nie, nareszcie zmiany w chorobie dostrzegane, za każdym nowém stawieniem się chorego w Instytucie.

Obie te księgi prowadzone będą przez okulistę Instytutu, a wizowane każdodziennie przez lekarza konsultenta.

Ścisłe czuwanie nad wykonaniem niniejszój Instrukcyi, poleca się Radzie szczegółowój Instytutu.

Radca Stanu Prezes

(*podpisano*) LUBOWIDZKI.

dnia $\frac{3}{20}$ Czerwca 1840.

ROZPORZĄDZENIE OGÓLNE.

R A D A

G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTÓW DOBRÓCZYNNYCH.

o

WSZYSTKICH RAD SZCZEGÓŁOWYCH.

Z powodu że dla niektórych Szpitali w brew instrukcyi Radom szczegółowym służącej, i pomimo ciągle ponawianych przez Radę Główną zarządzeń, dostarczana jest dla chorych żywność za pośrednictwem entrepreneurów, Rada Główna na posiedzeniu swoim dnia $\frac{3}{15}$ Czerwca r. b. uznała potrzebę raz jeszcze przypomnieć Radzie szegółowej, aby wszelkie tego rodzaju potrzeby szpitalne, nie inaczej jak tylko administracyjnie, to jest sposobem przez rzezoną instrukcyą wskazanym były zaopatrywane, tym bowiem sposobem a) zapewnia się lepszy gatunek pokarmów, b) grosz dla ubóstwa i nędzy przeznaczony, nie sprawiając korzyści przedsiębiorcom jedynie na cel właściwy jest użyty, c) dopięty jest cel przeznaczenia Rad Szegółowych.

Ostrzega przytém Radę Szegółową, iż przeciwnych niniejszemu postąpień, zatwierdzać nie będzie.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW

N. 8,786.

Warszawa dnia ^{31 Lipca} 12 Sierpnia. 1840 roku.

D O

*Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Kommissya Rządowa zawiadamia Radę Główną, iż Rada Administracyjna na posiedzeniu swém w dniu $\frac{5}{17}$ Lipca r. b. postanowiła, aby na przyszłość przyjęte były następujące zasady:

1. Bez szczególnych przyczyn zasługujących na uwagę, nie czynić żadnych przedstawień pociągających za sobą odstąpienie od ogólnych przepisów, tém bardziej zaś o pieniężnych nagrodach, pensjach i t. p.

2. Jeśli w jednym interesie zapadła już odmowna decyzja Rady Administracyjnej, to drugiego podobnego przełożenia nie czynić.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi R. Bierzyński.

Kopija

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW

N. 9,00.

$\frac{8}{20}$ Sierpnia 1840 roku.

D O

*Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Rada Administracyjna mając sobie przedstawić ny wniosek: aby osobie podanej do pensji emerytalnej ozdobionej Orderem Ś. Stanisława III klasy i znakiem nieskazitelnej służby za lat 15, a mającej już prawo do tego znaku za lat 25, doliczony by rok jeden za order, tak jak gdyby już ta osoba znak 25 letniej służby posiadała, na posiedzeniu swém z d. $\frac{23 \text{ Lipca}}{11 \text{ Sierpnia}}$ r. b. uchylila rzeczony wniosek a przytém ponowila rozporządzenie, aby nadejść nie czynić przedstawień, w którychby zachodził jakiegokolwiek bądź odstępianie od literalnego tłumaczenia myśli prawa. O czém Kommissya Rządowa, Radę Główną ma zaszczyt zawiadomić.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi R. Bierzyński

Kopija.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZĘCH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Uzupełniając postanowienie swoje z d. $\frac{16}{28}$ Maja 1833 r. tyczące się porządku odbywania licytacji, na dostawy, roboty, dzierżawy i sprzedaż, względem którychli na rzecz Rządu, Gmin lub Instytutów, umowy zawierane być mają, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, Rada Administracyjna postanowiła i stanowi:

Artykuł I.

Oprócz dwóch rodzajów licytacji pomienioném wyżej postanowieniem dozwolonych, jakoto: przez deklaracye opieczętowane i licytowanie głośne, używany być ma trzeci rodzaj onéjże, to jest licytacya przez opieczętowane deklaracye połączone z licytacyą głośną, lecz to jedynie w przypadkach większej wagi, mianowicie zaś takich, których przedmiot licytacji wynosi przynajmniej złp. 100,000 biorąc w walutę roczną, gdzieby termin kontraktu na kilka lat rozciągać się miał.

Artykuł 2.

Sposób odbywania licytacji poprzednim artykułem wskazanej, będzie ten sam jaki względem licytacji przez deklaracje opieczętowane przepisany już został, z tą tylko różnicą, że natychmiast po rozpieczętowaniu deklaracji opieczętowanej odbędzie się dalsza pomiędzy obecnymi konkurentami którzy deklaracje złożyli—głośna licytacja od sumy jaka najkorzystniejszą zadeklarowaną okaże się i dla tego konkurenci podający deklaracje, obowiązani są stawić się w oznaczonym terminie na miejscu licytacji, bądź osobiście, bądź przez pełnomocników urzędowym pełnomocnictwem opatrzonych. Obowiązek ten powinien być w ogłoszeniach wywołujących tego rodzaju licytacje wyraźnie zamieszczany. Żaden zaś taki konkurent, któryby poprzednio deklaracji piśmienną w terminie właściwym nie złożył, do licytacji głośnej przypuszczonym być nie może.

Artykuł 3.

Gdyby do licytacji podwójnej nie było więcej deklaracji, nad jedną, lub gdyby z większej liczby konkurentów podających deklaracje, jeden tylko stawił się do głośnej licytacji, natenczas przyjęcie deklaracji lub powtórzenie licytacji, zostawia się uznaniu tej władzy od której potwierdzenie odbytej licytacji należało.

Artykuł 4.

W miejscu odbywania licytacyi bądź to pojedynczych głośnych, albo przez deklaracye, bądź też połączonych, mogą być obecne te tylko osoby które złożyły vadium lub deklaracyę, w razie zaś jeśliby konkurentem była kompania z kilku osób złożona, w miejscu licytacyjnym tylko jedna osoba imieniem kompanii licytująca znajdować się może.

Artykuł 5.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczoném być ma, Kommissyom Rządowym w czém do której należy poleca się.

Działo się w Warszawie dnia $\frac{3}{15}$ Września 1840 r.

(podpisano) Namiestnik General Feldmarszałek
KIAŹE WARSZAWSKI.

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Przy-
chodów i Skarbu

(podpisano) FUHRMANN.

Sekretarz Stanu

(podpisano) J. TYMOWSKI.

Zgodno z *Oryginałem*

Sekretarz Stanu

(podpisano) J. TYMOWSKI-

za zgodność: Dyrektor Kancellaryi S. STARYNKIEWICZ.

za zgodność: E. Darewski.

Do

K. R. S. W. i D.

N° 8,645.

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

SEKCJA PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

N. 9,732.

$\frac{4}{16}$ Września 1840 roku.

D O

Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.

Odpowiednio ustępom 3 i 4 prawa z d. $\frac{4}{16}$ Marca 1835 r. o stowarzyszeniu emerytalnym, zaświadczenia dla wdów po Urzędnikach, Officyalistach i posługaczach co do pożycia małżeńskiego jakoteż względem nie znajdowania się w żadnym przypadku pociągającym za sobą utratę prawa do pensyi emerytalnej, tudzież świadectwa życia dzieci, oraz świadectwa, iż też dzieci nie zostają w przypadku pociągającym za sobą utratę pensyi emerytalnej, tylko przez władzę miejscową wydawane i następnie przez Kommissarza Obwođu, lub Rząd Gubernialny, a w Warszawie przez Oberpolicmejstra zalegalizowane, do rozpoznania Kommissyi emerytalnej przedstawione być powinny. Wszelkie zaś prywatne świadectwa, chociażby co do podpisu, a nawet rzetelności przez władzę wła-

ściwą poświadczone były, jako nieodpowiadające przepisom prawa, miejsca nie mają.

O czém Radę Główną Opiekuńczą Instytutów Dobroczynnych, dla ścisłego stosowania się i wydania komu należy odpowiednich zarządzeń, zawiadamia.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi *R. Bierzyński.*

za zgodność: *E. Darewski.*

Kopija.

do Nr. 1,0310.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZĘCH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Zapatrując się na postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 22 Października 1822 roku i z dnia 1 Czerwca 1824 uwalniające zakony utrzymujące się z jałmużny, Instytutu dobroczynne i szpitale od opłaty myta drogowego i mostowego, na przełożenie zarządzającego Naczelnie komunikacyami lądowemi i wodnemi w Królestwie, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1.

Szpitala, zakłady dobroczynne i klasztory utrzymujące się z jałmużny, niemniej ich officjaliści i czeladź, oraz transporta gospodarskie lub z produktami na potrzeby tychże Instytutów prowadzone, wolne być mają od opłaty od dróg i spławów na granicach Królestwa pobieranój.

Artykuł 2.

Pomienione osoby i transporta opatrzone być winny w świadectwa Burmistrzów, Prezydentów

miast, lub Wójtów Gmin, pod osobistą tych urzędów odpowiedzialnością wydawane, udowadniające ich powodzenie.

Wykonanie niniejszego postanowienia zarządzającemu Naczelnie komunikacyami lądowymi i wodnymi w Królestwie, za zniesieniem się z Komisją Rządową Przychodów i Skarbu poleca.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej Królestwa d. $\frac{6}{28}$ Września 1840 r.

(*podpisano*): Namiestnik General Feldmarszałek
XLAŻE. WARSZAWSKI.

Zarządzający Naczelnie komunikacyami lądowymi i wodnymi w Królestwie, General Adjutant

(*podpisano*) RAUTENSTRAUCH.

Sekretarz Stanu

(*podpisano*) J. TYMOWSKI.

Zgodno z Oryginałem

Sekretarz Stanu

(*podpisano*) J. TYMOWSKI.

za zgodność: Dyrektor Kancellaryi S. STARYNKIEWICZ.

za zgodność: E. Darewski.

N. 5,680.

Warszawa d. $\frac{24 \text{ Września}}{6 \text{ Październ.}}$ 1840 r.

R A D A
G Ł Ó W N A O P I E K U Ń C Z A
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O
WSZYSTRICH RAD SZCZEGÓŁOWYCH SZPITALI.

Przesyłając załącznie książkę zawierającą zatwierdzone pod dniem $\frac{28 \text{ Czerwca}}{10 \text{ Lipca}}$ 1840 roku przepisy przy wykonaniu Sądowo-lekarskich dochodzeń na trupach, i instrukcyę dla lekarzy, obowiązującą od dnia $\frac{1}{13}$ Października b. r. wzywa Radę Szczęgółową, o doręczenie takowój książki swemu Najczelnemu Lekarzowi z ostrzeżeniem go, że gdy ze strony Rządu poczynione zostały wszelkie rozporządzenia do zapewnienia należytego biegu służby w przypadkach sądowo-lekarskich, wszelkie uchybienia w mowie będącym przepisom przez lekarzy popelnione, ściśle dochodzone i karane będą. — Przesyłająca się książka stanowi własność Rządową, i jako taka w inwentarzu szpitalnym, Rada Szczęgółowa zapisać ją nakaże — przy zmianie zaś lekarzy szpitalnych nowomianowanym zdawaną być winna.

Radca Stanu Prezes
 (podpisano) J. LUBOWIDZKI.

*Kopija.***KOMMISSYA RZĄDOWA****SPRAW WĘWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.****WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.****N. 10,665.** $\frac{10}{22}$ Października 1840 roku.**D O***Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Na zasadzie udzielonych sobie urzędowych wiadomości, ma honor oznajmić Radzie Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych, iż NAJJAŚNIEJSZY PAN na przedstawienie JO. Xięcia Namiestnika, raczył najlaskawiej udzielić nagrody i odznaczenia następnym osobom do zarządu szpitali należącym.

1. Rady Stanu Nadzwyczajnemu Prezesowi Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych Lubowidzkiemu, order Ś. Włodzimierza drugiej klasy.

2. JO. Xięciu Jabłonowskiemu, Członkowi Rady Stanu, order Orła Białego.

3. Członkowi Rady Stanu Alexandrowi Hr. Walewskiemu, stopień Rzeczywistego Tajnego Rady.

4. Członkowi Rady Stanu Hr. Franciszkowi Potockiemu, Najwyższe zadowolenie.

5. Dyrektorowi Wydziału Duchownego w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Rady Stanu Kozłowskiemu, order Ś. Stanisława 1. klasy.

6. Szambelanowi Dworu Jego Cesarskiej Mości, Rady Stanu Hr. Skarbkowi, order Ś. Stanisława 1 klasy.

7. p. o. Gubernatora Cywilnego Gubernii Podlaskiej, Borejszy, tytuł Rady Stanu Nadzwyczajnego.

8. Głównemu Inspektorowi służby zdrowia, Rady Kollegialnemu Czetyrkin, order Ś. Włodzimierza 3 klasy.

9. Członkowi Rady Głównej Opiekuńczej Referendarzowi Stanu Łasczyńskiemu, order Ś. Włodzimierza 3 klasy.

10. p. o. Prezydenta miasta Warszawy Referendarzowi Stanu Grajberowi, półroczną pensją.

11. Członkowi Rady Głównej Hr. Kwileckiemu, order Ś. Włodzimierza 4 klasy.

12. Prezesowi Trybunału Cywilnego Gubernii Krakowskiej Trzetrzewińskiemu, order Ś. Włodzimierza 4 klasy.

13. Członkowi Rady Głównej Skowrońskiemu, order Ś. Stanisława 2 klasy.

14. Naczelnikowi Sekcyi w Wydziale Przemysłu i Kunsztów Bierzyńskiemu, półroczną pensją.

15. Członkowi Rady Warszawskiego szpitala Ś. Łazarza i Instytutu Głuchoniemych, Pułkowni-

kowi b. wojsk polskich Lepiże, order Ś Anny 3 klasy.

16. Prezesowi Kollegii Ewangelickiej, Członkowi Rady Głównej, Radcy Rady Lekarskiej, Doktorowi Medycyny i Chirurgii Malczowi, order Ś Anny 3 klasy.

17. Obywatelowi miasta Lublina Teofilowi Gierliczowi, order Ś. Stanisława 3 klasy.

18. Członkowi Rady szczegółowej szpitala Ś. Józefa w Lublinie, obywatelowi miasta Lublina Strejblowi, Najwyższe zadowolenie.

19. Członkowi Rady Lekarskiej Doktorowi Medycyny i Chirurgii Wojde, roczną pensją.

20. Lekarzowi Obwodu Konińskiego, Członkowi Rady szpitalnej w Koninie, Doktorowi Medycyny i Chirurgii Hirszelowi, roczną pensją.

21. Głównemu Lekarzowi Domu Zdrowia i ordynatorowi szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, Doktorowi Medycyny Le Brun, roczną pensją.

22. Głównemu Lekarzowi Szpitala Ś. Łazarza, Doktorowi Medycyny Podowskiemu, półroczną pensją.

23. Głównemu Lekarzowi Szpitala braci Miłosierdzia i Doktorowi Medycyny Myło, roczną pensją.

24. Ordynatorowi. Warszawskiego szpitala starozakonnych, lekarzowi klasy I, Saulsonowi, roczną pensją.

25. Lekarzowi szpitala S. Kazimierza w Warszawie, Doktorowi Medycyny Kuleszy, zlp. 2000.

(490)

26. Opiekunowi Szpitala Ś. Józefa w Lublinie
Doktorowi Wieniawskiemu złp. 2000.

Znaki i patenta później nadesłane będą.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi *R. Bierzyński.*

za zgodność: *E. Darewski.*

w Warszawie d. $\frac{13}{30}$ Listopada 1840 r.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUŃCZA
INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

D O

Rady Szegółowej Szpitala N.

Gdy wiele Rad Opiekuńczych przepisanych ogólnemi rozporządzeniami rapportów kwartalnych o stanie szpitali pieczy ich poruczonych, z wymienieniem ruchu chorych i obrotu funduszków nie składają — Rada Główna przypominając Radzie Szegółowej N. ten obowiązek do utrzymania porządnéj i regularnéj administracyi niezbędnej — wzywa ją, ażeby tak rapporta kwartalne zaległe niezwłocznie nadesłała, z końcem zaś roku bieżącego roczne zdanie sprawy najdalej na dzień $\frac{3}{15}$ Stycznia 1841 r. przedstawiła. — W razie braku formularzy drukowanych, rapporta kwartalne na prostym papierze wypisane i nadesłane być mogą.

Radca Stanu Prezes

w Zastęp. (podpisano) J. ŁASCZYŃSKI.

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

N. $\frac{1233}{4279}$

$\frac{18}{30}$ Grudnia 1840 roku.

D O

*Rady Głównej Opiekuńczej,
Instytutów Dobroczynnych.*

Artykuł 1. Najwyższego Ukazu z dnia $\frac{16}{28}$ Kwietnia r. b. stanowi, że każdy urzędnik Królestwa Polskiego po udowodnieniu 35 letniej ciągłej i nie skazitelnej służby w urzędach objętych klasyfikacją, ogłoszoną przy postanowieniu Naszém z d. $\frac{1}{2}$ Maja r. b. ma prawo prosić o ozdobienie go orderem Ś. Włodzimierza.

Gdy na téj zasadzie nie tylko urzędnicy w czynnej służbie będący, ale nawet tacy którzy wysłużywszy lat 35, lub więcej przed wydaniem ukazu tego wyszli ze służby Rządowej, zanoszą prośby o wyjednanie im rzeczonćj ozdoby — przeto JO. Książę Namieśnik Królestwa, usuwając wątpliwość jaka w téj mierze nastęrczać się mogła, wyrzec raczył: że ci tylko urzędnicy do orderu Ś. Włodzimierza za 35 letnią służbę prawo mieć mogą, któ-

rzy w chwili wydania powołanego ukazu Najwyższego, w czynnej zostawali służbie.

O takowej Decyzji Jego Xiążęcej Mości w celu zastosowania się, Kommissya Rządowa Radę Główną zawiadamia.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi *R. Bierzyński.*

za zgodność: *E. Darewski.*

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

N. $\frac{747}{2022}$.

Warszawa dnia $\frac{31 \text{ Stycznia}}{12 \text{ Lutego}}$ 1841 roku.

Z powodu rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia $\frac{10}{22}$ Lipca t. r. N. 51,646 i $\frac{24 \text{ Lipca}}{5 \text{ Sierpnia}}$ t. r. N. 53,380, Rządowi Gubernialnym wydanego, obejmującego aby wydatki na materiały pismienne, szpitale, więzienia, i na wszystkie pod jakim bądź nazwaniem potrzeby, już nie za kwitem Prezesów, lub Naczelników, lecz bezpośrednio osobom interessowanym za ich szczegółowemi kwitami uiszczane były, Kommissya Rządowa żądała od Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu udzielenia wiadomości: czy pod przepis takowy mają być podciągnięte:

1. Zasiłki etatowe dla szpitali siostr Miłosierdzia.
2. Fundusz na najem lokalów do sekcji i obdukcji ciał zmarłych dla lekarzy obwodowych.
3. Wynagrodzenia dla nadzorców więzień na materiały pismienne i porządek domowy, nareszcie:
4. Wynagrodzenia dla tychże nadzorców za drzewo, światło, pranie i posłanie, oraz za opalenie lamp.

Kommissya Skarbu zważywszy iż zasilek dla sióstr Miłosierdzia jest tylko dopłatą ryczałtową do ich własnych funduszów, że fundusz na najem lokali do sekcyi i obdukcji ciał zmarłych, Rada Administracyjna oddała lekarzom bez obowiązku wyrachowania się, zaś wynagrodzenia dla nadzorców więziennych płacone są w stosunku do liczby głów i lamp, z kąd wynika: że z uiszczenia wypłaty tych wydatków w dotychczasowym sposobie nie formują się oddzielnie kassy Rządowe, jakich przez nowe rozporządzenie unikać chciano. Oświadczyła Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych pod dniem $\frac{1}{2}$ Grudnia r. z. N. 95,919, iż zgadza się na pozostawienie dotychczasowego sposobu postępowania, tém bardziej, iż zmiana onego musiałaby pociągnąć za sobą zmianę w zarządzie, przez co jeszcze i Skarb jak Kommissya Spraw Wewnętrznych wnosi, mógłby być na znaczniejsze koszta wystawionym.

O czém Kommissya Rządowa Radę Główną Opiekującą Instytutów Dobroczynnych zawiadamia.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu

(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi R. *Bierzyński.*

za zgodność: *E. Darewski.*

RADA GŁÓWNA INSTYTUTÓW DOBRÓCZYNNYCH.

D O

Komitetu zarządzającego szpitalem Dzieciątka Jezus.

D O

Wszystkich Rad Szczegółowych i administracyi szpitalnych.

Przesyłając załącznie kopiję wypisu z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej z dnia $\frac{7}{9}$ Marca r. b. w przedmiocie zaprowadzenia w Królestwie rachunkowości na ruble srebrne, Rada Główna poleca:

1. Aby projekt do etatu na rok przyszły na ruble srebrne z podziałami rubla na kopiejki i pół kopiejki, gdzie tego zajdzie potrzeba ułożone, w terminie właściwym przedstawione były.

2. Aby ze względu że od 1 Stycznia 1842 roku rachunkowość instytutów pod opieką Rządu zostających, odbywać się poeznie na ruble srebrne, — wszelkie umowy pieniężne zawierać się mające w roku bieżącym, któreby rozciągłością swoją miały zajmować lata następne, również na ruble sporządzane były.

Radca Stanu Prezes

(podpisano) J. LUBOWIDZKI.

Kopija.

N. 2,777.

**Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNEJ**

dnia $\frac{7}{19}$ Marca 1841 roku.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przystępując do wykonania decyzji Rady Administracyjnej z d. $\frac{18 \text{ Lutego}}{2 \text{ Marca}}$ r. b. względem zaprojektowania Najwyższego Ukazu zaprowadzającego w Królestwie zasadniczą monetę na rubel srebrny, w spodziewaniu że ukaz ten będzie w wykonanie najdalej z d. 1 Stycznia 1842 r., znalazła potrzebę przygotowania zawczasu ku temu odpowiednich środków jako to: przysposobienie ksiąg, rachunków i etatów kassowych na rok następny, tudzież sporządzenia regestrów bierczych, stempli, pieczęci i cyfer do stemplowania kart, papieru, kalendarzy i t. p. i w przedstawieniu swém z d. $\frac{7}{19}$ b. m. i r. N. 20,070 upraszała Radę:

1. O upoważnienie tak jój, jako władz naczelnych do niezwłocznego rozpoczęcia wymienionych wyżej przygotowań i wydania w tój mierze władzom i urzędom im podwładnym potrzebnych rozporządzeń.

2. O polecenie innym Kommissyom Rządowym i Władzom Naczelnym, iżby projekta do etatów

swoich na rok przyszły według rachunkowości w ruble sporządziły i takowe jak zwykle Kommissy Skarbu na dzień 1 Czerwca r. b. nadesłały, nie pomieszczając w nich żadnych przez wyższą władzę nieupoważnionych wydatkowych powiększeń

Rada przychyliła się do przedstawienia Kommissy Rządowej Przychodów i Skarbu.

Zgodno z Protokołem

Sekretarz Stanu

(podpisano) J. TYMOWSKI.

Za zgodność:

Za Sekretarza Jeneralnego Kommissyi
Rządowej Przychodów i Skarbu

(podpisano) *Kulczycki.*

Za zgodność:

Naczelnik Sekcyi Przemysłu i Kunsztów

Referendarz Stanu *Wentz'l.*

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

N. $\frac{11366}{2014}$.

$\frac{22 \text{ Marca}}{3 \text{ kwietnia}}$ 1841 roku.

D O

*Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Wyrażną jest wolą JO. Xięcia Namiestnika Królestwa aby przy obsadzeniu posad do których podług przepisów są kaucye w gotowiznie przywiązane, żadne wyjątki dopuszczane nie były, i żeby o to żadnych nie czynić przedstawień, chociażby nawet naznaczeni na te posady Urzędnicy byli Kandydatami Jego Xiążęcej Mości. O téj decyzji Kommissya Rządowa Radę Główną dla ścisłego stosowania się zawiadamia.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi *R. Bierzyński.*

za zgodność: *E. Darewski.*

w Warszawie d. $\frac{24 \text{ Marca}}{5 \text{ Kwietnia}}$ 1841 roku.

N. 5,958.

R A D A
GLÓWNA OPIEKUNCZA
INSTYTUTOW DOBROCZYNNCH.

D O

*Wszystkich Rad Szczęgóło-
wych Szpitali.*

Mając na uwadze, iż sprawdzanie likwidacyi za pijawki dostarczane dla szpitali, wiele przedstawia trudności, jako niemające stałych zasad z powodu odmiany ceny pijawek w rozmaitych miejscach i w różnej porze roku, oraz w celu zapobieżenia niepotrzebnym z bezwzględego używania pijawek pochodzącym kosztom, i ograniczenia ich używania na pewne tylko przypadki i pewne tylko miejsca ciała, gdzie nie mogą być zastąpione przez środek inny, stanowi jak następuje:

1. Lekarze szpitalni w leczeniu chorych nie mają ordynować pijawek, jak tylko tam, gdzie nie mogą być zastosowane bańki krwawe, które w ogólności pijawki zastąpić powinny.

2. Pijawki mogą być w szpitalach ordynowane do stawiania w następujących tylko miejscach ciała: na skroniach, w kątach wewnętrznych oczu, na powierzchni wewnętrznej powiek dolnych, w nosie, z boków krtani (przy zapaleniach dróg od-

dechowych) do otworu stolcowego; do międzyszwa, w pachwinach (przy chorobach jąder), do warg wstydlivych u niewiast, na wstawie łokciowym, na stawach łączących przedramie z ręką, góleń ze stopą na samém ręku i na stopie, na koniec przy zapaleniach powierzchownych, gdy zachodzi konieczność miejscowego krwi puszczenia w bliskości części chorobą dotkniętej.

3. U dzieci mniej niż 12 lat mających, pijawki mogą być stawiane i na innych miejscach ciała.

4. W każdym przypadku, gdy lekarz będzie przepisywał przystawienie pijawek, ma na téjże samej kartce wymienić z dokładnością oprócz liczby pijawek, miejsce gdzie takowe mają być przystawiane, chorobę z powodu której one są wskazane, i lata chorego jeżeli ma mniej niż 12.

5. Rady szczegółowe szpitali w większych miastach pod względem dostarczania pijawek, powinny zawierać umowy drogą konkurencyi o ile takowa da się uskutecznić, w mniejszych zaś miastach, gdzie konkurencya nie mogłaby mieć miejsca, powinien lekarz szpitala w raportach miesięcznych oznaczyć średnią cenę po jakiej w témże miejscu i czasie sprzedawane były pijawki, a co miejscowa zwierzchność policyjna powinna poświadczyć.

Radca Stanu Prezes.
(podpisano) LUBOWIDZKI.

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

N. 3,076

$\frac{3}{15}$ Kwietnia 1841 roku.

D O

*Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Postanowienie Rady Administracyjnej z dnia $\frac{15}{21}$ Listopada r. z. N. 10,287 oznaczające stałe przepisy względem przyjmowania na kuracyę do szpitali cywilnych niższych stopni wojskowych i pogranicznej celnój straży, oraz pocztowych, drogowych i policyjnych posługaczy, Kommissya Rządowa przesyła załącznie Radzie głównej opiekuńczej instytutów dobroczynnych, w jednym exemplarzu wraz z dwoma dołącznikami do stosownego użytku.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi R. Bierzyński.

za zgodność: E. Darewski.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

CÉSARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

§. §. §.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Zważając na położenie osób stanu wojskowego, a szczególnie wojskowych niższych stopni, którzy w razie słabości przy wystąpieniu wojska ze swych kwater lub stanowisk, z powodu odlegle położonych szpitalów wojskowych i lazaretów polowych, lub zniesienia takowych, pozostać muszą bez pomocy lekarskiej, — niemniej też zważając że w podobnym położeniu znajdują się wojskowi niższych stopni straży celnej pograicznej, officyalności służby pocztowej, drogowej i policyjnej, tudzież aresztanci, podpadający słabościom w czasie ich przeprowadzania, a ztąd znajdując potrzebę udzielenia im przytulku i pomocy w poblizszych szpitalach cywilnych, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła wydać następujące w tym przedmiocie przepisy.

Przepisy ogólne.

§ 1.

Głównym celem przepisów takowych jest:

a, Ułatwienie władzom wojskowym w każdym czasie pomieszczenia w pobliskich szpitalach cywilnych takich chorych niższych stopni i służących oficerskich, których z powodu odległości wojskowych szpitali i pułkowych lazaretów, albo w razie ich zwinięcia zachodzić będzie konieczna potrzeba odsyłania do szpitali cywilnych; również tych, którzy w czasie wymarszu pułkowych i batalionowych lazaretów, z powodu ciężkiej choroby nie mogą przenieść trudów podróży przy lazarecie, bez narażenia ich na niebezpieczeństwo życia

b, Ułatwienie środków odsyłania żon wojskowych niższych stopni i posługaczy, potrzebujących pomocy akuszeryjnej, lub zarażonych chorobą weneryczną, do ustanowionych na ten cel instytucji lub szpitali.

c, Zapewnienie jednostajnego porządku w przyjmowaniu do cywilnych szpitali tego rodzaju chorych i odsyłaniu wyleczonych, jako też ściąganiu kosztów kuracyjnych.

§ 2.

Chorzy wojskowi, pozostawieni pod opieką władzy cywilnej, umieszczani będą w szpitalach cywilnych, przy których znajdują się doktorzy i apte-

ki, i gdzie chorzy z dogodnością umieszczeni, mogą znaleźć odpowiednie utrzymanie.

§ 3.

Oprócz słabych wojskowych, mogą być przyjmowani na kurację do cywilnych szpitali wojskowi niższych stopni, pogranicznej celnej straży, którzy zostają pod zarządem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, tudzież pocztowi, drogowi i policyjni posługacze, jeżeli zajdzie konieczna tego potrzeba.

§ 4.

Aresztanci chorobą dotknięci, tak wojskowi, jako też inni, których dla zbiegu okoliczności zajdzie potrzeba pozostawienia pod opieką władzy cywilnej, przyjmowani będą do oddzielnych cywilnych szpitali więziennych, przy których znajduje się straż dla ogólnego dozoru chorych więźni.

§ 5.

Szpitala cywilne, do których odtąd mogą być przyjmowani na kurację chorzy wojskowi, oraz osoby chore w § 3 i 4 objęte, wskaże Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, komu wypada.

§ 6.

W razie zakładania nowych lub urządzenia istniejących cywilnych szpitali w taki sposób, ażeby do

nich mogli być w przyszłości przyjmowani chorzy wojskowi, Rady opiekuńcze szpitalne winny niezwłocznie właściwą drogą donosić o tém Komisysy Rządowej Spraw Wewnętrznych, która następnie zawiadamiać będzie o tém, odpowiednie władze wojskowe.

Ó przyjmowaniu chorych do cywilnych szpitali.

§ 7.

Chorzy wojskowi mają być przyjmowani do szpitali cywilnych za biletami, wydawanemi od dowódców pułków, batalionów, kompanij, szwadronów, od setników i innych oficerów, zarządzających oddzielnemi komendami. To tylko ma miejsce w ten czas, gdy kompanije, szwadrony i inne komendy kwaterują w bliskości szpitali, a w oddaleniu od pułkowych sztabów; w przeciwnym albowiem razie, bilety powinny być wydawane od starszego z pomiędzy naczelników wojskowych. Wzór tych biletów, stosowny do jednostajnej w wojsku przyjętej formy, ma być udzielony od Kommissyji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Z komend zaś przechodzących etapami i będących pod zarządem komendantów, gdzie takowe znajdują się, bilety chorym udzielane będą przez komendantów lub naczelników etapów.

Takim samym sposobem przyjmowani być mają do cywilnych szpitali, chorzy wojskowi niższych stopni pogranicznego celnego zarządu; — chorzy zaś pocztowi, drogowi i policyjni posługacze, przyjmowani będą na żądanie ich zwierzchności.

§ 8.

Chorzy wojskowi, do cywilnych szpitali przyjęci, winni być zapisywani w oddzielnej księdze, utrzymywanej podług wzoru, przez Komisją Rządową Spraw Wewnętrznych przepisac się mającego.

W takowej księdze wymienione być mają rzeczy, medale, krzyże i pieniądze, do chorego należące, z wyszczególnieniem nie tylko ogólnej summy pieniędzy, lecz i gatunku monet.

Na bilecie, przy którym chory został przysłany, oznaczony być ma, dzień jego przybycia, numer pod którym w księdze znajduje się zapisany, oraz wzmianka, czy rzeczy w bilecie wyrażone, odebrane wszystkie i w jakim stanie, lub czyli czego niebrakuje.

Jednocześnie po przyjęciu do szpitala chorego, ma być wydawane pokwitowanie tej osobie, która chorego dostawiła; bilet zaś i wszystkie do chorego należące rzeczy i pieniądze, zachowane będą w całości do chwili odzyskania zupełnego zdrowia i wyjścia ze szpitala, lub do dnia jego śmierci.

Taki sam porządek zachowany być winien, w przyjmowaniu chorych, powyżej w § 3 i 4 wymienionych.

§ 9.

Od chwili przyjęcia do szpitala chorego, aż do jego stamtąd wyjścia, nie może się chory nigdzie wydaląć, i wyłącznie zostaje pod rozkazami władzy szpitalnej.

§ 10.

Dla zapobieżenia trudnościom w przyjęciu w każdej chwili chorego do szpitalów cywilnych, mają się znajdować najmniej dwa, a jeżeli można i więcej łóżek wolnych dla chorych wojskowych, a to szczególnie w czasie konsystencyi w miejscu lub bliskiej okolicy oddziału wojska, i w miejscach, gdzie szpital lub lazaret wojskowy jest odległy.

O wypuszczeniu ze szpitali wyzdrowiałych.

§ 11.

Na zasadzie prawideł istniejących w zarządzie wojennym, pułki i komendy, do których należą pozostawieni w szpitalach cywilnych chorzy wojskowi, jeżeli kwaterują w miejscach, gdzie szpitale się znajdują, w takim razie przesyłać będą po

odhior wyzdrowiałych; jeżeli zaś znajdują się w odaleniu od szpitali to dopełniać będą miejscowe władze wojskowe, jako to: komendanci, naczelnicy etapów i inwalidnych komend, którzy wysyłają wyleczonych do miejsca konsystencyi tych części wojsk, do których ciż wyleczeni należą.

Przysłany dla odbioru wyzdrowiałych wojskowych, winien się przekonać czyli niebrakuje rzeczy, w bilecie spisanych, i w tym celu dla uniknięcia wszelkich nieporozumień o brak lub utratę takich rzeczy, obowiązany jest dozorca szpitala nietylko zapisać na tymże bilecie, że na powrót oddane są rzeczy, w całości lub czego brakuje, i gdzie się to podziało, ale nadto, winien jest oznaczyć datę wyjścia ze szpitala wyzdrowiałego, miejsce gdzie się udaje, i wyrazić osobę, z którą się oddała, to jest: do jakiego pułku lub komendy, — jednocześnie toż samo zapisaném być winno w księdze na ten cel utrzymywanej; a, gdyby wychodzący ze szpitala wojskowy, złożył własne swe pieniądze, medale i wojskowe ozdoby, takowe za pokwitowaniem w księdze zwrócone onemu być mają.

§ 12.

Data wyjścia ze szpitala wyzdrowiałych celnych, drogowych, pocztowych i policyjnych posługaczy, ma być zapisywana w księdze na ten cel w szpitalu utrzymywanej, a rekonwalescenci udawać się po-

winni do swojej władzy. Gdyby wszelako którykolwiek z tych ludzi przyjęty został do szpitala za biletem od jego władzy wydanym, takowy bilet winien być opuszczającemu szpital zwrócony, z zapisaniem na nim daty opuszczenia szpitala.

§ 13.

O chorych wojskowych, których słabość przejdzie w chroniczną, a tém samém uczyni ich niezdolnymi do służby wojskowej, lub wymagać będzie długiego leczenia, szpitale cywilne obowiązane są donosić o tém właściwemu Gubernatorowi Cywilnemu, z przesłaniem lekarskiego świadectwa, a to w celu zniesienia się z władzą wojenną o przetranslokowaniu tego rodzaju chorych do bliższych szpitali wojskowych, którym mają być przesłane listy przebiegu choroby, bilety, za którymi weszli do szpitala chorzy, i należące do nich rzeczy, pieniądze, medale i krzyże; jeżeli zaś choroba, w skutku której wojskowy stał się niezdolnym do służby, jest takiego rodzaju, że chory nie może być przeprowadzonym do szpitala, w takim wypadku Gubernator Cywilny, za odebraniem w tej mierze zawiadomienia od szpitala, obowiązany jest zarządzić rewizyę, dla przekonania się o jego stanie zdrowia i uznania go za niezdolnego do służby, a to podług ustanowionego na ten cel przez wojenny zarząd porządku.

O zmarłych lub zbiegłych ze szpitali.

§ 14.

W przypadku śmierci lub ucieczki wojskowego, szpitale cywilne obowiązane są niezwłocznie odsyłać bilety do właściwej komendy, z wymienieniem w nich, że chory zmarł lub zbiegł ze szpitala, i w którym dniu; gdyby zaś niewiadome było miejsce konsystencyi komendy zmarłego lub zbiegłego żołnierza, lub komenda takowa była oddaloną, w takich przypadkach odsyłać należy bilety zmarłych lub zbiegłych wojskowych do Naczelnika Wojennego w Gubernii, zawiadamiając jednocześnie o śmierci lub ucieczce wojskowego, miejscową policyę. Rzeczy, pieniądze, medale i ozdoby wojskowe po nich pozostałe, zachowane być mają w szpitalu, do otrzymania od władzy wojskowej odezwy o wydanie takowych. Jeżeli by wszakże po upływie trzech miesięcy od dnia raportu o śmierci, lub ucieczce chorego wojskowego, rzeczy i pozostałe po nim efekta, nie były przez władzę wojskową odebrane, w takim razie szpital obowiązany jest domieść o tém Gubernatorowi Cywilnemu, dla zniesienia się z właściwą władzą wojskową, względem jak najspieszniejszego odebrania tychże rzeczy ze szpitala w zawiadywanie wojskowe.

§ 15.

W razie śmierci chorego pocztowego, drogowego lub policyjnego posługacza, własne rzeczy

zmarłych i pieniądze, obowiązany jest szpital wydać, komu z prawa należy, a skarbowy ubiót zwracać będzie téj władzy, która chorego przysłała, donosząc o jego śmierci, miejscowej policy.

Uwaga. Według artykułu 16 Instrukcyi dla Rad szpitalnych w Królestwie wydanej, z rzeczami zmarłych na chorobę zaraźliwą, powinno być postąpiono, według uznania lekarzy.

Zasady, według których szpitale cywilne mają być wynagradzane, za utrzymanie i leczenie chorych i koszta pogrzebu zmarłych, niemniej sposób zwrotu takowych kosztów.

§ 16.

Za utrzymanie i kuracją chorych; tudzież za pogrzebanie zmarłych, ustanowionemu zostaje na rzecz szpitali wynagrodzenie w stosunku do wydatku praktykowanego przez ciąg kilkoletni, w tych zakładach, na utrzymanie jednego chorego wraz z lekarstwami, oraz na koszta pogrzebu jednego zmarłego.

Gdyby w dalszém doświadczeniu opłata ta okazała się wysoką lub niedostateczną, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, po dokładném rzeczy rozpoznaniu, a mianowicie po przekonaniu się z raportów Rad szczegółowych szpitalnych, o potrzebie zaprowadzenia téj zmiany, oraz za poprzedniém zniesieniem się w tym wzglę-

dzie z głównym sztabem czynnej armii; innemi władzami właściwemi, zmiany te z początkiem roku zarządzić może.

§ 17.

Za utrzymanie i leczenie chorych wojskowych i za grzebanie zmarłych, władza wojskowa zarządzać będzie zwrot przypadających dla szpitali kosztów, wedle cen oznaczonych i w stosunku dni znajdowania się chorego w szpitalu.

§ 18.

O zwrot kosztów na utrzymanie chorych wojskowych i grzebanie zmarłych, szpitale, za pośrednictwem Rad opiekuńczych odnosić się mają z upływem każdego kwartału do dyżurnego Jenerała czynnej Armii, z załączeniem likwidacyi kosztów, ułożonej według wzoru, przez Kommissyą Rządową wskazać się mającego. Likwidacye takowe powinny być podpisywane przez lekarza naczelnego, oraz intendenta lub dozorcę szpitala, tudzież sprawdzane przez Radę szczegółową szpitala, nakoniec poświadczone, w miastach, gdzie się znajdują Komendanci, — przez tychże Komendantów; a gdzie ich nie ma, — przez naczelników komend inwalidów, i Burmistrzów; gdzie nie ma żadnej miejscowej wojskowej władzy, likwidacye poświadczać będą Burmistrze lub Wójci gmin.

§ 19.

Stosownie do istniejących w części wojskowej przepisów, władza wojskowa, likwidacye takowe

odsylać będzie do Warszawskiej Kommissaryackiej Kommissyi, która, wedle przyjętych zasad obowiązana jest niezwłocznie, a najdalej w przeciągu jednego miesiąca, dopełnić zwrot przypadających kosztów, przez nadesłanie onych franków właściwemu szpitalowi. W razie niedopełnienia zwrotu tych kosztów w przepisany czas, Rady szpitalne donosić mają o tém właściwą drogą Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, która przedsiębrać będzie stosowne kroki względem niezwłocznego zaspokojenia szpitalów.

§ 20.

Za utrzymanie i leczenie chorych wojskowych, należących do składu pogranicznej celnój straży, i za grzebanie umarłych, szpitale otrzymywać będą zwrot przynależnych kosztów od naczelników tych straży, którym Rady szpitalne przysyłać będą, z upływem każdego kwartału uformowane i poświadczone likwidacye.

§ 21.

Za utrzymanie i kuracją chorych, tudzież za grzebanie zmarłych pocztowych, oraz drogowych i policyjnych posługaczy, szpitale otrzymywać będą zwrot przynależnych kosztów od tych władz od których chorzy do szpitala przysłani byli. — W razie opóźnienia zwrotu takowych kosztów, Rady szpitalne postępować będą stosownie do przepisu zawartego w §. 19.

§ 22.

Za utrzymanie i leczenie chorych wojskowych aresztantów w szpitalach więziennych, tudzież za grzebanie zmarłych, zwrotu przypadających na rzecz tych szpitali kosztów żądać będą od władzy wojskowej, — nadzorcy więzień, stosownie do przepisów w § 18 wymienionych. Koszta za utrzymanie chorych aresztantów, nienależących do składu wojska, oraz za grzebanie zmarłych, niemają być likwidowane; koszta te zaspokajane będą z etatowych więziennych funduszków.

§ 23.

Ponieważ na zasadzie istniejących w części wojskowej przepisów, Komendanci lub Naczelnicy komend inwalidów, obowiązani są przekonywać się o stanie umieszczonych w cywilnych szpitalach chorych wojskowych, i gdy nadto lekarze wojskowi mają sobie również poleconém dogłębnie takich chorych, stosownie więc do tych przepisów stanowi się: że władze szpitalne nie powinny wzbraniać tak osobom wojskowym, jak równie lekarzom, do składu wojska należącym, przekonywania się o stanie chorych wojskowych, zostających w szpitalach cywilnych. Dla tém bliższego zaś poinformowania i zastosowania się do przedmiotu, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, obowiązana jest zaopatrzyć, kogo wypada, wspomnionemi przepisami, w dniu 11 Grudnia 1838 r.

przez NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA zatwierdzonemi, względem odbywania przez lekarzy wojskowych rewizyj szpitali cywilnych, w których chorzy wojskowi są zamieszczeni.

§ 24.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które przez pisma publiczne ma być ogłoszone i w Dzienniku Práv umieszczone, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, d. 15 (27) Listopada 1840 roku.

(podpisano) Namiestnik, Generał-Feldmarszałek
Xiążę Warszawski.

p. o. Dyrektora Głównego
Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,
(podpisano) Jenerał-Lejtenant,
Senator PISAREW.

Sekretarz Stanu,
(podpisano) J. TYMOWSKI.

PRZEPISY

PRZEZ

NAJJAŚNIEJSZEGO PANA

pod dniem 11 Grudnia 1838 roku zatwierdzone, podług których postępować mają lekarze wojskowi przy rewizyi w Cesarstwie szpitalów cywilnych, w których wojskowi na kuracyi się znajdują.

§ 1.

W dalszym ciągu istniejących postanowień względem dozoru lekarskiego w szpitalach cywilnych, przepisy niniejsze wskazywać mają lekarzom sposób dozorowania wyłącznie chorych wojskowych, którzy w tych szpitalach umieszczonemi będą.

§ 2.

Głównym przepisów takowych jest celem:

- a, aby władzom wojskowym dostarczać w każdym razie niezwłoczne i dokładne wiadomości o stanie chorych wojskowych znajdujących się w szpitalach cywilnych;
- b, aby podwajać szczególną bacność lekarzy dozorujących tychże chorych;

wać się mają o systemacie leczenia, którego się trzymają lekarze szpitalni względem chorych wojskowych, tak przez zasiągnięcie o tém wiadomości od samych lekarzy, jako też, przez przegląd kartek wizytowych zawierających w sobie historję choroby po krótcie opisanęj, z wyszczególnieniem tak wewnętrznych jako i zewnętrznych środków, użytych na jęj pokonanie.

§ 9.

Przy takiém obejrzeniu chorych wojskowych, szczególną należy zwracać uwagę na to, czy niema pomiędzy nimi pozornie tylko chorych, a mianowicie takich, którzy bez żadnej potrzeby w szpitalach się znajdują. Gdy tacy się okażą, mają niezwłocznie być zakwalifikowani do wysłania ze szpitala, przy zrobieniu jednocześnie na kartce wizytowej stosownej i podpisem stwierdzonej adnotacyi, a następnie donieść swojej władzy, z załączeniem wykazu imiennego tych chorych.

§ 10.

Lekarz wojskowy po obejrzeniu szpitala cywilnego, gdy znajdzie takowy w należytyim porządku, a chorych wojskowych dostatecznie zaopatrzonych, o rezultatach odbytej przez siebie rewizyi, do-

nieść winien właściwą drogą przełożonej władzy wojskowej i wojskowo-lekarskiej.

§ 11.

Gdy przy rewizyi szpitala lekarz znajdzie jakowy nieporządek, uchybienie lub niedogodność mogącą mieć wpływ szkodliwy na zdrowie chorych i na skuteczność ich leczenia, o tém wszystkiém powinien również donieść właściwemu Gubernatorowi Cywilnemu, z dołączeniem swęj opinii, gdzie i jakie wypada przedsięwziąć zmiany i ulepszenia z przesłaniem jednocześnie takowego raportu w kopii dla wiadomości władzy wojskowej i wojskowo-lekarskiej.

Gubernatorowie Cywilni za otrzymaniem podobnych doniesień, po należytém onych rozważeniu, przedsiębrać mają stosowne środki, celem zapobieżenia na przyszłość nieporządkom.

§ 12.

Dopełnione przez lekarzy wojskowych spostrzeżenia, o stanie w jakim szpital cywilny przy rewizyi znalezionym został, wpisywane być mają własnoręcznie do księgi sznurowej oddzielnej; która podobnie jak w szpitalach wojskowych ma być również na ten cel utrzymywana. Księgi takowe przeznaczone do zapisywania postrzeżeń przez osoby wizytujące szpital cywilny, zaopatrzone urzędo-

wą pieczęcią i podpisem, wydawane być mają szpitalom przez tę władzę cywilną, pod zarządem której szpitale zostają.

§ 13.

Osobiste stosunki lekarzy szpitalnych względem lekarzy wojskowych; upoważnionych do rewizyi tychże szpitalów, są też same w jakich zostają lekarze szpitalni z Inspektorami urzędów lekarskich gubernialnych, pod względem inspekcji szpitalów.

§ 14.

Lekarze wojskowi sami przez się nieczynią żadnych rozporządzeń w szpitalach cywilnych, lecz w każdym razie gdy tego uznają potrzebę, mają prawo przedłożyć lekarzom szpitali cywilnych, bądź ustnie, bądź na piśmie swoje zdanie, tak co do chorób, jak też co do skuteczniejszych środków leczenia takowych, przy udzieleniu oraz praktycznych swych postrzeżeń.

Gdy lekarz wojskowy udzieli w téj mierze ustne swoje zdanie, przyjęcie takowego i zastosowanie się do niego, zależeć będzie od uznania lekarza szpitalnego; jeśli zaś przedłożenie zrobioném będzie na piśmie, w takim razie obowiązkiem będzie lekarza szpitalnego, wykonać ściśle udzieloną sobie od lekarza wojskowego radę.

§ 15.

Gdy w miejscu exystencyi szpitala cywilnego, konsystować będzie Sztab Korpusu lub Dywizyi, uznanie będących w szpitalu chorych wojskowych niższych stopni za niezdatnych do służby, następować może nieinaczéj, jak tylko za poprzedniém ich obejrzeniem przez Sztabs-lekarsza korpusu lub Dywizyjnego lekarza, jeśli takowy jest obecnym. Dalsze zaś postępowanie zastosowane być ma do istniejących w téj mierze przepisów.

§ 16.

Ponieważ szpitale w Miastach Powiatowych (w Królestwie Polskiem Obwodowych) zostają w zawiadywaniu lekarzy powiatowych, którzy z powołania swojego częstokroć obowiązani są wydalac się z miasta, chorzy zaś pozostawać muszą bez nalezytego opatrzenia i pomocy lekarskiej, przeto jeżeli w mieście takowém znajduje się wolno-praktykujący lekarz, takowy ma być wezwany do leczenia chorych w szpitalach aż do powrotu lekarza powiatowego. W niebytności wolno-praktykującego lekarza, obowiązki wspomniane poruczone być mają lekarzowi wojskowemu jeśli takowy znajduje się będzie.

§ 17.

W przypadku trudnych do uleczenia i ważnych chorób, lekarze zawiadujący szpita'em, wzywają na konsylium lekarzy wojskowych, jeśli takowi w miejscu exystencji szpitali będą obecnymi.

§ 18.

Podobnie też postępować należy w przypadkach uznanéj potrzeby wykonania ważnéj chirurgicznéj operacyi, gdy takowa niewymaga śpiesznego uskutecznienia.

§ 19.

Sztabs-lekärze korpusu i lekarze dywizyjni, odbywać mają rewizyę szpitalów cywilnych w czasie objazdu lazaretów pułkowych, a przeto odbywając dzielných na ten cel kosztów podróży likwidować niemogą. Lecz gdyby w czasie objazdu takowéj wypadła potrzeba obejrzenia jakiego szpitala położonego w stronie odlegléj, od drogi do lazaretów wojskowych prowadzącéj, za podróż w tym celu odbytą, otrzymać mają zwrót kosztów dodatkowych do tych, jakie im udzielone będą na objazd lazaretów pułkowych; — pieniądze zaś na dodatkowe koszta podróży wypłacane będą z najbliższéj Kommissyi Kommissaryatskiéj za rekwizycyą sztabu korpusu lub dywizyi.

(527)

§ 20.

Przepisy niniejsze obowiązujące lekarzy wojskowych do czuwania nad choremi wojskowemi, unieszczonemi w szpitalach cywilnych, nieuwalniają bynajmniej Inspektorów urzędów lekarskich gubernialnych od tegoż obowiązku, jako objętego instrukcją dla nich przepisaną.

W y k a z

Szpitali cywilnych, do których w razie potrzeby mogą być nadsyłani na kurację chorzy wojskowi, z oznaczeniem kosztów za utrzymanie chorych i za pogrzeby zmarłych.

Numer bieżący	Wymienienie Szpitali, tudzież Gubernij i Obwodów w których są położone	Cena za utrzyma- nie i lecze- nie cho- rego dziennie		Koszta po- grzebu je- dnego człowieka		U W A G I
		Złote	gr	Złote	gr	
GUBERNIA MAZOWIECKA.						
1	w Mieście Warszawie, Szpital Braci Miłosierdzia dla obłąkanych <i>Obwód Warszawski.</i>	1	—	10	—	Za Officera w szpitalu obłąkanych Złp. 3 gr. 10 dziennie. Za Officera koszta pogrzebu Złp. 20. W innych Szpitalach koszta leczenia i pogrzebania Officera liczą się podwójnie w stosunku do cen tu wyrażonych za wojskowych niższych stopni.
2	w Mieście Obwodowym Łowicza, Szpital miejski <i>Obwód Łowicki.</i>	2	—	10	—	
3	w Mieście Obwodowym Pawle, Szpital miejski <i>Obwód Kujawski.</i>	2	—	10	—	
4	w Mieście Obwodowym Włocławku, Szpital Obwodowy <i>Obwód Stanisławowski.</i>	2	—	10	—	
	w Wsi Miennie, Szpital Sióstr Miłosierdzia	2	—	10	—	
GUBERNIA KRAKOWSKA.						
6	w Mieście Gubernialnym Kielcach, Szpital Ś ^{go} Alexandra <i>Obwód Kielecki.</i>	2	—	10	—	
7	w Wsi Dąbrowa, Szpital górniczy <i>Obwód Stopnicki.</i>	2	—	10	—	
8	w Mieście Busku, Szpital Ś ^{go} Mikołaja	2	—	10	—	Szpital ten urządzony jest dla chorych szukających pomocy u wód mineralnych.
GUBERNIA KALISKA.						
9	w Mieście Gubernialnym Kaliszu, Szpital Chrześcijański <i>Obwód Wieluński.</i>	1	25	10	—	
10	w Mieście Obwodowym Wieluniu, Szpital Obwodowy	1	25	10	—	

Numer bieżący	Wymienienie Szpitali, tudzież Gubernij i Obwodów w których są położone	Cena za- utrzyma- nie i lecze- nie cho- rego dziennie		Koszta po- grzebu je- dnego człowieka		U W A G I
		Złote	gr	Złote	gr	
11	w Mieście Częstochowie, Szpital miejski <i>Obwód Piotrkowski.</i>	1	25	10	—	
12	w Mieście Obwodowém Piotrkowie, Szpital Ob- wodowy	1	25	10	—	
13	w Mieście Powiatowém Radomsku, Szpital miejski <i>Obwód Koniński.</i>	1	25	10	—	
14	w Mieście Obwodowém Koninie, Szpital Obwo- dowy GUBERNIA SANDOMIĘRSKA.	1	25	10	—	
15	w Mieście Gubernialném Radomiu, Szpital Śgo Alexandra	1	20	10	—	
16	w Mieście Obwodowém Sandomierzu, Szpital Siostr Miłosierdzia GUBERNIA LUBELSKA.	1	20	10	—	
17	w Mieście Gubernialném Lublinie, Szpital Siostr Miłosierdzia	1	15	10	—	
18	Szpital Braci Miłosierdzia	1	15	10	—	
19	" Ś. Józefa dla wenerycznych <i>Obwód Zamojski.</i>	1	15	10	—	
20	w Mieście Szczepieszyńcu, Szpital Siostr Miłosier- dzia GUBERNIA PODLASKA.	1	15	10	—	
21	w Mieście Gubernialném Siedlcach, Szpital głó- wny <i>Obwód Białski.</i>	2	25	10	—	
22	w Mieście Obwodowém Białej, Szpital Siostr Mi- łosierdzia <i>Obwód Łukowski.</i>	2	25	10	—	
23	w Mieście Maciejowicach, Szpital ordynacki GUBERNIA PŁOCKA.	2	25	10	—	
24	w Mieście Gubernialném Płocku, Szpital Siostr Miłosierdzia	1	15	10	—	
25	" Szpital Ś. Alexego dla wenerycznych <i>Obwód Pultuski.</i>	1	15	10	—	
26	w Mieście Obwodowém Pultusku, Szpital Siostr Miłosierdzia	1	15	10	—	

Numer bieżący	Wymienienie Szpitali, tudzież Gubernij i Obwodów w których są położone	Cena za utrzymanie i leczenie chorego człowieka dziennie		Koszta pogrzebu jednego człowieka		U W A G I
		Złote	gr	Złote	gr	
GUBERNIA AUGUSTOWSKA.						
27	w Mieście Gubernialném Suwalki, Szpital miejski <i>Obwód Łomżyński.</i>	2	5	10	—	
28	w Mieście Obwodowém Łomży, Szpital miejski	2	5	10	—	
29	w Mieście Szczuczynie, Szpital główny <i>Obwód Maryampolski.</i>	2	5	10	—	
30	w Mieście Obwodowém Maryampolu, Szpital miejski <i>Obwód Kalwaryjski.</i>	2	5	10	—	
31	w Mieście Obwodowém Kalwaryi, Szpital Obwodowy	2	5	10	—	
SZPITALA WIEZIENNE.						
GUBERNIA MAZOWIECKA.						
1	w Mieście Obwodowém Łęczycy <i>Obwód Kujawski.</i>	2	—	10	—	
2	w Mieście Brześciu-Kujawskim	2	—	10	—	
GUBERNIA KRAKOWSKA.						
3	w Mieście Gubernialném Kielcach <i>Obwód Kielecki.</i>	2	—	10	—	
4	w Mieście Chęcinach	2	—	10	—	
GUBERNIA KALISKA.						
5	w Mieście Gubernialném Kaliszu <i>Obwód Piotrkowski.</i>	1	25	10	—	
6	w Mieście Obwodowém Piotrkowie	1	25	10	—	
GUBERNIA SANDOMIERSKA.						
7	w Mieście Gubernialném Radomiu <i>Obwód Sandomiński.</i>	1	20	10	—	
8	w Mieście Obwodowém Sandomierzu	1	20	10	—	

Numer bieżący	Wymienienie Szpitali, tudzież Gubernij i Obwodów w których są położone	Cena za utrzymanie i leczenie chorego dziennie		Koszta pogrzebu jednego człowieka		U W A G I
		Złote	gr	Złote	gr	
GUBERNIA LUBĘLSKA.						
9	w Mieście Gubernialném Lublinie <i>Obwód Zamojski.</i>	1	15	10	—	
10	w Mieście Janowie	1	15	10	—	
GUBERNIA PODLASKA.						
11	w Mieście Obwodowém Białą	2	25	10	—	
12	w Mieście Obwodowém Łukowie	2	25	10	—	
GUBERNIA PŁOCKA.						
13	w Mieście Gubernialném Płocku <i>Obwód Pułtuski.</i>	1	15	10	—	
14	w Mieście Obwodowém Pułtuską	1	15	10	—	
GUBERNIA AUGUSTOWSKA.						
<i>Obwód Łomżyński.</i>						
15	w Mieście Obwodowém Łomży <i>Obwód Kalwaryjski.</i>	2	5	10	—	
16	w Mieście Obwodowém Kalwaryi	2	5	10	—	

Annex do 7 Artykułu.

**WZÓR BILETÓW ZA KTÓREMI CHORZY WOJSKOWI
SĄ NADSYŁANI DO CYWILNYCH SZPITALI NA KU-
RACYE.**

N. N. Korpusu.

N. N. Dywizyi.

N. Pułku, Batalionu lub Kompanii.

Podofficer, Żołnierz fruntowy, lub niefruntowy.

N. N. Imię i Nazwisko oraz imię ojca jego.

Ma lat O. O.

Żonaty lub nie? Jeżeli żonaty Imię i Nazwisko żony, oraz gdzie ona zostaje, czy przy pułku lub w Gubernii N. Powiecie N. Wsi N.

Słaby zostawał przy pułku lub w lazarecie pułkowym na taką to chorobę przez dni tyle to, — w dniu zaś dzisiejszym o godzinie O. O. został wysłany do szpitala cywilnego N. N. przez Officera lub podofficera N. N.

Został zaspokojony:

w Pensyi po dzień O. O. Miesiąca N. i roku N.

Prowiantem pod N. datę.

Przy chorym znajdują się następujące rzeczy:

Mundur, płaszcz, spodnie zimowe i letnie, furażerka, koszul O. O. butów par O. O.
i t. d. Wszystkie takowe rzeczy są całe.

Datt: w takim to Mieście lub Wsi Powiatu N. N.

Dzień Miesiąc i rok.

podpis Dowódcy.

Stosownie do przepisów w § 8 zawartych, na tymże samym bilecie przy którym chory wojskowy do szpitala nadesłany został, należy zanotować jak następuje:

Nadesłany i przyjęty został do szpitala N. roku N. Miesiąca N. dnia N. o godzinie O. O.

Wciągnięty do księgi sub N^o O. O.

Wyszczególnione w bilecie rzeczy przyjęte zostały wszystkie w całości i zachowane pod N^o O. O.

czyli:

Z liczby wyszczególnionych w bilecie rzeczy przy przyjęciu onych, nieokazało się takich to, inne zaś przyjęte i zachowane zostały pod N^o O. O.

podpis Dozorcy szpitala.

Dostawcy chorego wojskowego wydaje się pokwitowanie, a bilet zostaje u Dozorczy Szpitalu, do czasu wyzdrowienia chorego i odesłania onego lub do dnia jego śmierci.

Jeżeli chory wyzdrowieje, na bilecie jego stosownie do § 11 przepisów, należy zanotować, jak następuje:

Zapisany w Księdze wyzdrowiałych pod N° 0. 0. i odesłany wprost do pułku lub placu wojskowego do takiego to miejsc^o, takiego to dnia, miesiąca i roku, ze wszystkimi rzeczami w bilecie wymienionymi. Jeżeli w przypadku z czegokolwiek z rzeczy brakowało, wymienić gdzie się brakujące rzeczy podziały.

podpis Dozorczy

Jeżeli chory w szpitalu zmarł, to na tym samym bilecie zanotować: zmarł dnia 0. 0. Miesiąca N. i roku.

O śmierci jego zawiadomiona taka to wojskowa władza, takiego to, dnia, miesiąca i roku.

Rzeczy zostały po zmarłym wydane zostały takiej to osobie lub odesłane do takiego to miejsca, dnia, Miesiąca i roku.

podpis Dozorczy.

Annex do § 8.

Litera C.

KSIĄŻKA

do zapisywania przyjętych do N. N. Szpitalu chorych.

Litera D.

Wzór do Likwidacyi.

LIKWIDACYA

wykazująca ilość przypadającego na rzecz Szpitala N. N. wynagrodzenia, za koszt utrzymania i kuracyą w tym Szpitalu chorych wojskowych — tudzież za pogrzeb zmarłych za Kwartał N. N. roku 1841.

Numer bieżący	Nazwisko chorego; oraz pułku lub komendy, do której chory należy	Data i Numer biletu, za którym chory przyjęty do szpitala i wymienienie wydającego bilet	Data przyjęcia chorego do Szpitala	Data wyjścia chorego ze szpitala, lub jego śmierci	Liczba dni przepędzonych w szpitalu	Jakie przypada na rzecz szpitala wedle ustanowionej ceny wynagrodzenie				UWAGI		
						Za utrzymanie i leczenie chorego	Złp.	gr.	Za pogrzebanie umarłego		Złp.	gr.
1	Grzegorz Nikity Syn Filatow, Żołnierz Irkuckiego luzarskiego pułku	z dnia $\frac{10}{22}$ Lipca 1839 r. N ^o taki to: przez Pułkownika Dowódcę tegoż Pułku N. N. lub przez N. N. komendę wydany	$\frac{11}{23}$ Lipca 1839 roku	$\frac{12}{24}$ Sierpnia 1839 roku	Znajdował się w szpitalu tyle to dni	00	0	00	0	
2	00	0	00	0	
							000	00	000	00	Razem Złp. 000 gr. 00

w Łowiczu, dnia Miesiąca i roku.

Lekarz Naczelny Szpitala N. N. Intendent czyli Dozorca Szpitala N. N.

Rada Szczęgółowa Szpitalna rzetelność niniejszej likwidacyi po sprawdzeniu poświadcza.

w Łowiczu, dnia Miesiąca i roku.

Opiekun Prezydujący N. N.

Rzetelność Likwidacyj tych Szpitalów cywilnych, przy których nie znajdują się oddzielne Rady Szczęgółowe, poświadczać będą istniejące przy takowych Szpitalach Administracye.

Niniejszą Likwidacyą poświadcza Prezydent lub Burmistrz Miasta N. N. — Data, Miesiąc i rok.

Niniejszą Likwidacyą poświadcza Komendant Placu Miasta N. N. — Data, Miesiąc i rok.

Annex do § 23.

Litera E.

K S I A Z K A

do zapisywania spostrzeżeń uczynionych przy dopełnionej przez osoby wojskowe rewizyi, znajdujących się w N. N. Szpitalu cywilnym chorych wojskowych.

Numer
porządkowy
pozycyi

Co zawierają w sobie spostrzeżenia?

Numer
porządkowy
pozycji

Co zawierają w sobie spostrzeżenia?

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

WYDZIAŁ DOCHODÓW NIESTAŁYCH.
SEKCJA STEPLA.

Warszawa dnia $\frac{19 \text{ Kwietnia}}{1 \text{ Maja}}$ 1841 roku.

N° 24,900.

D O

KOMMISSYI RZĄDOWEJ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rozwiązując uczynione sobie zapytanie:

1. Czyli w myśl rozporządzenia z d. $\frac{23 \text{ Sierpnia}}{4 \text{ Września}}$ r. z. N° 49,229 do wszystkich exemplarzy protokółów Rewizyjno-odbiorczych, z wykonanych na rzecz Rządu sposobem przedsiębiorstwa rozmaitych robót budowlanych, papier stemplowy ma być używany.

2. Czyli do przedstawień z takimi protokółami od władz pośrednich czynionych, ma być używany papier stemplowy wówczas gdy też władze nie mogą same wyasygnować należytości, lecz po asygnowanie do wyższej władzy udać się muszą.

3. Czyli protokoły odbiorcze robót sposobem akkordów wykonanych i rapporta do nich mają także podlegać użyciu papieru stemplowego. —

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu w dniu dzisiejszym oświadcza:

Ad 1. Ponieważ za podstawę do wyasygnowania przypadającej entrepreneurowi, należytości, służy właściwie jeden tylko exemplarz protokołu rewizyjno-odbiorczego, dalsze zaś onego exemplarze są tylko jako kopije przeznaczone do akt urzędowych, władz, przez które interes przechodzi — zatem jeden tylko exemplarz w formie będących protokołów a mianowicie ten, który jako dowód do rachunku służyć ma, w myśl pomienionego rozporządzenia z dnia $\frac{23 \text{ Sierpnia}}{4 \text{ Września}}$ r. z. N° 49,229 użycia stempłowego papieru tak w zwierzchnich jako i środkowych arkuszach wymaga — dalsze onych exemplarze na prostym papierze sporządzane być mogą.

Ad 2. Korrespondencya tego rodzaju jako dotycząca interesu prywatnego, jakkolwiek drogą przebywa, uważać się winna za ulegającą opłaci stempla i portoryi, a przeto i przedstawienia z podobnemi protokołami do władz pośrednich bez względu czyli taż władza sama należytość assygnuje, lub po wyasygnowaniu do wyższej władzy udać się musi, — opłatom rzeczonym na koszt interessowanej strony ulegają.

Ad 3. Gdy użycie papieru stempłowego do protokołów o których tu rzecz równie jak do raportów przy których też protokoła są przedstawione w duchu istniejących przepisów z tego je-

dy nie względu jest wymaganém, że one mają za cel prywatny przedsiębiorcy interes, to jest przyznanie mu wynagrodzenia, zatem czy przedsiębiorca podjętą przez siebie robotę wykona w skutku wziętej przedsiębiorcy drogą licytacji, lub dobrowolnej ugody czyli akkordu, zawsze natura rzeczy jest jedna, a tém samym i obowiązek ponoszenia opłat stempla i poczty jest ten sam. W takich jedynie tylko przypadkach protokoły rewizyjno-odbiorcze tudzież rapporta do nich za nieulegające stemplowi ani opłacie porto uważać się powinny, gdy robotą w sposobie administracyjnym będzie wykonaną, wówczas bowiem władza lub urzędnik któremu to jest poruczoném, i który z udzielonego sobie na ten cel funduszu wyrachować się ma obowiązek, żadnych opłat ponosić nie może i dla tego w takich zdarzeniach tak protokoły rewizyjno-odbiorcze jako i rapporta do nich, za wolne od stempla i opłaty porto uważane być muszą.

O czém Komisją Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych w następstwie swjej odezwy z dnia $\frac{23 \text{ Sierpnia}}{4 \text{ Września}}$ r. z. N° 49,229, ma honor niniejszém uwiadomić.

Radca Stanu Nadzwyczajny

Dyrektor Wydziału (podpisano) *BOBROWSKI.*

Naczelnik Sekcyi (podpisano) *Nowakowski.*

Za zgodność:

E. Darewski.

Kopija.

KOMMISSYA RZĄDOWA

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

**N. 13165.
3186.**

$\frac{5}{15}$ Maja 1841 roku.

D. O.

*Rady Głównej Opiekuńczej
Instytutów Dobroczynnych.*

Rada Administracyjna Królestwa w uzupełnieniu przepisów co do udzielenia urzędnikom zasiłków, postanowiła na posiedzeniu swém z dnia $\frac{21 \text{ Marca}}{2 \text{ Kwietnia}}$ r. b. iż starający się o uzyskanie urlopu z zasiłkiem, obowiązany jest złożyć świadectwo choroby swój wydane nie przez lekarza wolno-praktykującego, lecz przez Urzędnika lekarskiego. O czém Kommissya Rządowa zawiadamia Radę Główną Opiekuńczą Instytutów Dobroczynnych, dla ogłoszenia i stosowania się przy czynieniu przedstawień tego rodzaju.

Dyrektor Wydziału Radca Stanu
(podpisano) BRUJEWICZ.

Naczelnik Sekcyi R. Bierzyński.

za zgodność: E. Darewski.

Wypis z Protokołu Posiedzenia
RADY ADMINISTRACYJNEJ

dnia $\frac{6}{18}$ Maja 1841 roku.

Postanowieniem Rady Administracyjnej z d. $\frac{16}{28}$ Sierpnia 1832 r. N. 8,177 wszystkie bez wyłączenia szpitale, dawniej w zawiadywaniu klasztorów będące, oddane zostały pod zarząd Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczyńnych, tudzież Rad szczegółowych dla każdego oddzielnie instytutu ustanowionych. Wkrótce jednak na prośbę Wizytatorki Jeneralnej i przełożonej Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia, Rada Administracyjna na posiedzeniu z d. $\frac{11}{23}$ Października 1832 r. N. 9,824 wyrzekła: że postanowienie na dniu $\frac{16}{28}$ Sierpnia t. r. wydane, dotyczące w ogólności Instytutów Dobroczyńnych, i szpitali świeckich, o tyle tylko ma się stosować do Instytutów przez Siostry Miłosierdzia utrzymywanych, o ile szczególne onegoż rozporządzenia, niesprzeciwiają się być instytutom fundacyjnym, bądź regule ich zgromadzenia — i że w skutek tego:

1. Rozkład funduszów i użycie dochodów w pomienionych szpitalach, należą wyłącznie do prze-

łożonych onychże, z obowiązkiem składania rachunków, w sposób jak to dotąd miało miejsce.

2. Rady szczegółowe opiekuńcze szpitali nie mieszają się bynajmniej do wewnętrznej onychże administracyi, mają jedynie ograniczać się na udzielaniu Siostr Miłosierdzia pomocy i rady w razie potrzeby.

3. Mianowanie przełożonych szpitali, i przeznaczenie Siostr Miłosierdzia, do każdego z tychże szpitali w szczególności, zależeć ma wyłącznie do zwierzchności Duchownej.

W skutek takowej modyfikacyi zasad powyższego postanowienia, szpitale Siostr Miłosierdzia zostając bez wpływu Rad szczegółowych opiekuńczych, których atrybucya tylko doradczą, niemogła mieć stanowczego wpływu na urządzenie szpitali, mimo udzielaną im ze strony Rządu pomoc, mało swój byt polepszyły, gdy tymczasem szpitale cywilne, staraniem rad opiekuńczych, zostały przywiezione do wzorowego porządku we wszystkich swych częściach. W takim stanie rzeczy Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych

Zważywszy:

Że najglówniejszy z Instytutów w kraju tutejszym szpital Dzieciątka Jezus przez ukaz NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia $\frac{17}{29}$ Października 1838 r. wyłączony jest z pod zarządu zgromadzenia Siostr Miłosierdzia, i podciągnięty pod przepisy ogólne o szpitalach cywilnych;

Że główném powołaniem Siostr Miłosierdzia jak to okazują słowa dopiero co rzeczzonego ukazu Najwyższego, jest usługiwanie cierpiącej ludzkości, bez żadnego udziału w zarządzie szpitali;

Że zajmowanie się Siostr Miłosierdzia administracją tych zakładów i ich funduszków, nie jest koniecznym obowiązkiem z zasad ich reguły wypływającym, i zgromadzenie to niczém niedowodzi, aby zarząd nad własnością i funduszami instytucyowemi do niego miał należeć;

Że sam Rząd uznał za pożyteczne aby Siostry Miłosierdzia tylko prawdziwemu swemu powołaniu poświęciły się i dla tego w r. 1832 postanowił oddzielną administracją zakładów, pod ich zarządem przedtém zostających;

Że chociaż Rada Administracyjna, przez decyzją z d. $\frac{11}{23}$ Października 1832 r. dopuściła niektórych modyfikacyj w powyższych ogólnych przepisach, przecież i przez to nie zmieniła głównej zasady pierwszego swego postanowienia i tę modyfikacją uznała za témczasową, skoro niedozwoliła umieszczenia w Dzienniku Praw powyższój swój decyzji;

Że jakkolwiek Rada Administracyjna, w skutku zapewnienia Wizytatorki Jeneralnej Siostr Miłosierdzia, że zgromadzenie ich nie usuwa się od zawisłości Rządu, pod względem stosunków i rachunkowości w decyzji swój z d. $\frac{11}{23}$ Października 1832 r. zobowiązała zgromadzenie do składania

takowych rachunków, w sposób jak to dotąd miało miejsce, jednakże rachunki takie, będąc tylko ryzaltowemi wykazami dochodów i rozchodów, i nieobejmując ani potrzebnych szczegółów, ani będąc opatrzonemi w dowody, nie mogą być najmniejszą podstawą dla Rządu, dla przekonania się czyli dochody szpitalne, pod zarządem Siostr Miłosierdzia zostające w całkowitej ilości są wykazane, i czyli takowe dochody, jakoteż udzielane przez Rząd wsparcia, w zupełności były użyte na ratunek cierpiącej ludzkości, stosownie do swego przeznaczenia i przepisów Rządu;

Że z porównawczych wykazów stanu szpitali Siostr Miłosierdzia, z stanem zakładów pod zarządem Rad szczegółowych będących, okazuje się że w tych ostatnich i koszta są mniejsze, i utrzymanie chorych dogodniejsze, tudzież że leczenie ich więcéj skuteczne i śmiertelność znacznie mniejsza;

Że nakoniec podciągnięcie szpitala Dzieciątka Jezus, pod ogólne przepisy o zawiadywaniu szpitalami sprawiło już skutki które zyskały Najwyższe JEHO C. KRO. MOŚCI zadowolenie w r. b. i że dążyć należy do tego, aby ulepszenia w szpitalu Dzieciątka Jezus zaprowadzone, i w innych szpitalach Siostr Miłosierdzia jak najrychleć miejsce mieć mogły; zgodnie z wnioskiem Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych w przedstawieniu swém z d. ²⁹ Października r. z. N. $\frac{35732}{10664}$
10 Listopada

upraszała Radę: aby postanowienie swe z. d. $\frac{16}{28}$ Sierpnia 1832 r. przepisujące główne zasady zarządu szpitali i zakładów dobroczynnych w Królestwie zastosować raczyła do wszystkich instytutów dobroczynnych i szpitali przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia utrzymywanych, przy zostawieniu wszakże uznaniu Kommissyi Rządowej w których z tych szpitali, ze względu na dobre ich urządzenie, do którego staraniem Sióstr Miłosierdzia doprowadzone zostały, tymczasowo administracya może być im powierzona pod wpływem Rad szczególnych opiekuńczych.

W rozpoznawaniu przedmiotu tego Rada zważyła, że przeciw wnioskowi Kommissyi Rząd. Spraw Wewnętrznych i Duchownych, którego użyteczność, doświadczenie dostatecznie udowodniło, w ogólności nie ma nic do nadmienienia, i że zachodzi jedynie ta wątpliwość, czyli rozciągnięcie przepisów wydać się mających do wszystkich bez wyjątku szpitali przez siostry Miłosierdzia utrzymywanych, bezwarunkowo miejsce mieć może? —mniemała Rada że co się dotyczy szpitali, którym Rząd funduszami swemi w pomoc przychodzi, żadna nie zachodzi wątpliwość co do prawa tegoż Rządu przepisania dla nich takiego porządku administracyi jaki za najwłaściwszy uznany został, lecz co się tyczy szpitali pochodzących i utrzymywanych z fundacyi prywatnych, i stosownie do zasad w aktach fundacyjnych wskazanych, byłoby niewłaści-

wém wprowadzać w nich zarząd nowy z ramienia Rządu, co w niektórych przypadkach mogłoby nawet spowodować unieważnienie saméjże fundacyi.

Z téj wychodząc zasady wyrzekła Rada co następuje:

1. We wszelkich szpitalach pod bezpośrednim zarządem Sióstr Miłosierdzia zostających z wyłączeniem tych jedynie szpitali, które założone i utrzymywane są z funduszków prywatnych, mają być utworzone Rady szczegółowe opiekuńcze, na tych samych zasadach i z tą samą zależnością od Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych, jak Rady Szczegółowe innych szpitali, z tą tylko od tych ostatnich różnicą, że szczegółowy wewnętrzny zarząd winien pozostać przy starszej siostrze, która ma być zarazem członkiem Rady opiekuńczej szpitala i zdawać jéj sprawę ze wszystkich swoich czynności.

2. Rady opiekuńcze szczegółowe po zebraniu wiadomości tak o obecnym stanie szpitali zarządzanych przez Siostry Miłosierdzia jak niemniej o ich funduszach i po rozpoznaniu co potrzeba zrobić do polepszenia ich bytu, i jakich ku temu użyć środków, obowiązane będą do czynienia stosownych w téj mierze przedstawień do Rady Głównej Opiekuńczej, która w skutek takowych wyda z swéj strony odpowiednie rozporządzenia.

3. Gdyby pomimo to, w przyszłości w którymkolwiek ze szpitali przez Siostry Miłosierdzia zarządzanych, okazał się znaczny nieporządek, nadużycia, lub wielka śmiertelność, którychby Siostry Miłosierdzia same usunąć niechciały lub niepotrafiły, w takim razie Rada Główna Opiekująca doniesć winna o podobnych szpitalach Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, która, gdy już innych nie pozostaje środków, uczyni przedstawienie do Rady Administracyjnej o zaprowadzenie w tym szpitalu administracyi Rządowej na wzór szpitala Dzieciątka Jezus.

Zgodno z Protokółem

Sekretarz Stanu (podpisano) J. Tymowski.

za zgodność: Dyrektor Kancellaryi

(podpisano) *Starynkiewicz.*

D o

K. R. S. W. i Duchownych.

N. $\frac{11440}{11028}$

Kopija.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁU I KUNSTÓW.

SEKRETARZ STANU
PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNÉJ

D O

KOMMISSYI RZĄDOWÉJ SPRAW WEWNĘ-
TRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W załatwieniu przedstawienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia $\frac{1}{2}\frac{3}{3}$ Marca r. b. N. $\frac{588}{473}$.

1. O wskazanie funduszu z którego wypłata summy złp. 46,354 gr. 18 sześciu instytutom dobroczynnym, jako zwrot opłaconego przez nie w latach 183 $\frac{2}{3}$ podatku konsumcyjnego, decyzją Rady Administracyjnej z d. $\frac{1}{2}\frac{5}{7}$ Września 1839 r. N. 33,172 przyznany, nastąpić powinna; tudzież:

2. O wyraźne oznaczenie jak ma być na przyszłość uważany przepis Ukazu Najwyższego, uwalniający zakłady dobroczynne od pomienionej opłaty konsumcyjnej, to jest:

a, Czyli jak uważa Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, za dowody opłaconego przez szpitale podatku konsumcyjnego, mają być uważane księgi i rejestra szpitalne, to jest: że wyciągi ich poświadczone przez Radę szpi-

talną, sprawdzone przez Radę Główną Opiekuńczą szpitali, a stwierdzone przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, mają być zasadą tego zwrotu?

b, Czyli też jak utrzymuje Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, aby zwrot takowej opłaty, dopełniony był wyłącznie tylko za kwitami kassowemi udowodniającemi dopełnioną opłatę konsumcyi; JO. Xiążę *Namiestnik* Królestwa, po rozważeniu wniosków obu Kommissyi Rządowych, wyrzec raczył:

ad 1. Że bonifikacya opłaty konsumcyjnej przyznana już tutejszym zakładom dobroczynnym w summie złp. 46,354 gr. 18 $\frac{1}{2}$, zaregulowaną być ma:

a, W ilości złp. 40,125 gr. 19 $\frac{1}{2}$ do funduszu Skarbowego do dyspozycyi Rady Administracyjnej w r. b. zachowanego.

b, W kwocie złp. 6,228 gr. 29 do funduszu Kasy Ekonomicznej Miasta Warszawy do szafunku téjże Rady pozostawionego.

ad 2. Że stosownie do ducha art. 14 Ukazu Najwyższego z dnia $\frac{4}{16}$ Kwietnia 1832 roku, i art. 13 podobnegoż Ukazu z d. $\frac{9}{21}$ Lipca 1834 r. zapewniających klasztorom jałmużniczym i szpitalom zwrot opłaconego podatku konsumcyjnego, — zwrot takowy dopełniony być winien jedynie na zasadzie kwitów kassowych udowodniających dopełnioną opłatę konsumcyi — wskutek czego, przy-

(543)

gotowanie nowego projektu względem zastąpienia nadal podatku konsumcyjnego przez ogólną ryczałtową opłatę dla każdego Instytutu oznaczyć się mającą, stanie się niepotrzebném.

O decyzji téj w celu jéj wykonania, mam honor Kommissyą Rządową uwiadomić.

w Warszawie dnia $\frac{0}{21}$ Maja 1841 r.

(podpisano) J. TYMOWSKI.

Za zgodność: Dyrektor Kancellaryi
(podpisano) S. Starynkiewicz.

Za zgodność:

E. Darewski.

Nr. 14,299.

~~Very~~ ~~delivered~~ ~~at~~
~~the~~ ~~Minister~~ ~~for~~

of the ~~delivered~~ ~~at~~
~~the~~ ~~Minister~~ ~~for~~

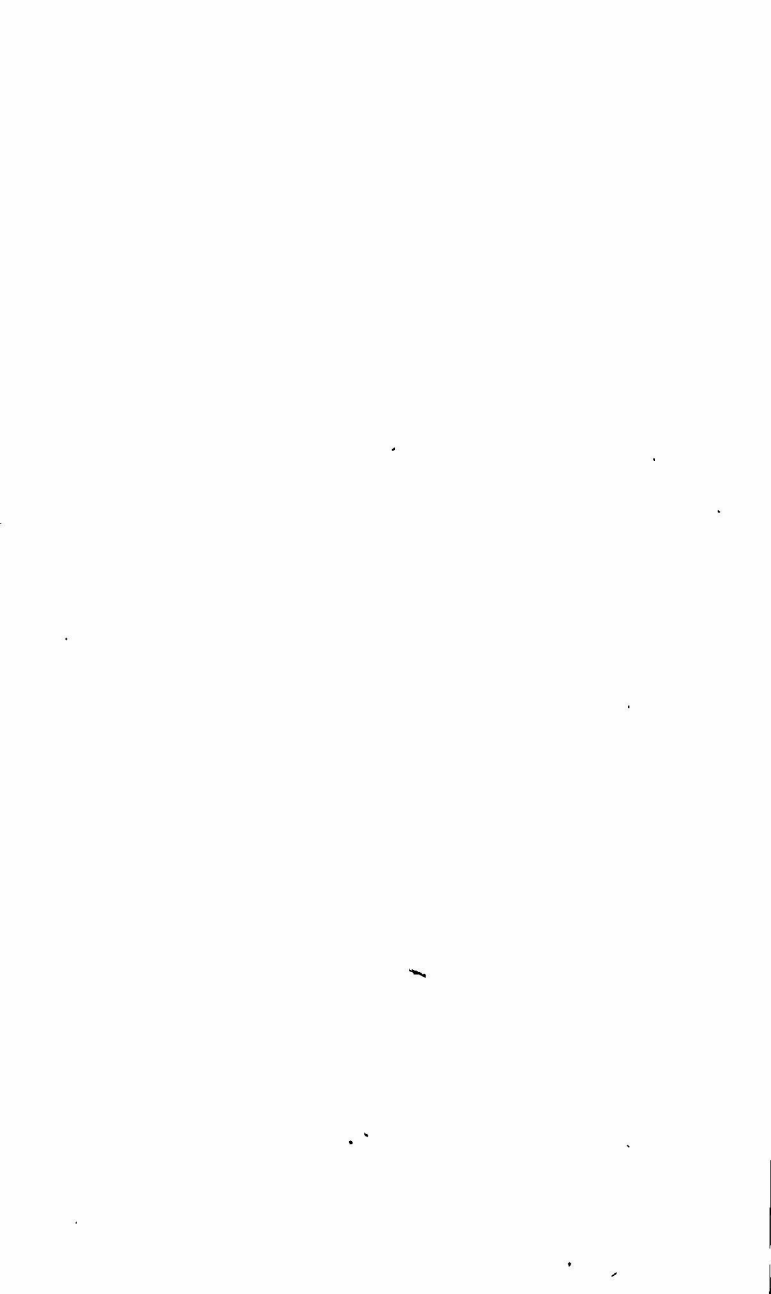
~~delivered~~ ~~at~~ ~~the~~
~~Minister~~ ~~for~~ ~~the~~

~~delivered~~ ~~at~~ ~~the~~
~~Minister~~ ~~for~~ ~~the~~

~~delivered~~ ~~at~~ ~~the~~
~~Minister~~ ~~for~~ ~~the~~

9863 KPiP

1109863